

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 114

29'uncu Birleşim
5 Aralık 2022 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	5
II.- GELEN KÂĞITLAR	9
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	11,104,172
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, Türk kadınının seçme ve seçilme hakkının kabulünün 88'inci yıl dönümüne, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ve cumhuriyetin 100'üncü yıl bütçesine ilişkin konuşması	11
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, milletvekillerinin, Meclisin çalışma düzenini, sükûnetini bozmayacak şekilde hareket etmeleri gerektiğine ilişkin konuşması	104
3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Türkiye'nin terörle mücadelesine ilişkin konuşması	172

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER****11,104,125,181***A) KANUN TEKLİFLERİ**11:104,104:124,125:160,**181:182*

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362)

11:104,104:124,125:160,

181:182

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363)

11:104,104:124,125:160,

181:182

V.- AÇIKLAMALAR**124,160,172,179**

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

124

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

124:125

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

160:162

4.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

163:164

- 5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 164:166
- 6.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2023 yılı bütçe konuşması sırasındaki gergin tavrının sebeplerine, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan ile Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve İzmir Milletvekili Atila Sertel'in yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 166:169
- 7.- Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 170:172
- 8.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 172:173
- 9.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Parlamentonun mehabetine uygun davranılması gerektiğine, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine ve Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 174
- 10.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ile Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 174:175
- 11.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 175:176
- 12.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un İzmir Milletvekili Atila Sertel'e verilmesi teklif edilen kınama cezasının savunması için yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 179
- 13.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 179:180

14.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Mecliste erkek egemen bir yaklaşımın olduğuna ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	180:181
15.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	181
VI.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ	176
1.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'e, TBMM İçtüzüğü'nün 160'ıncı maddesinin 3'üncü bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi	176:179
VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	183
1.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, son 5 yılda yurtdışına göç eden 18-30 yaş aralığındaki kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/73967)	183:185

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01'de açılarak dört oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Serkan Bayram, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne,

Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar, 25 Kasım Edirne'nin kurtuluş gününe,

Niğde Milletvekili Selim Gültekin, Niğde'ye yapılan yatırımlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Mersin Milletvekili Baki Şimşek,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne;

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit olan Uzman Çavuş Nedim Korkmaz'a ve ak kadrolara,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, iktidarın Adıyamanlı tütün üreticisine uyguladığı tarife,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, Türkiye'de çocukların büyük bir kısmının okula aç gittiğine,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, ihracatın rekor kırdığına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar Merkez Sadıkbey Mahallesi TOKİ Konut Projesi'ne,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, sağlıkta yaşanan sorunlara,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, Yomra-Özdil-Oymalı grup yoluna,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi'ne,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, vatandaşın iktidara yazdığı mektuba,

Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı, Kastamonu'nun Tosya ilçesinin yol sorununa,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, tarım ilaçlarına,

Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy, cumhuriyetin 100'üncü yıl bütçesine,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, 1-7 Aralık 112 Acil Sağlık Hizmetleri Haftası'na ve 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne,

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir, İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'a ve AK PARTİ iktidarının engellilerle ilgili attığı adımlara,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, 2023 yılı bütçe görüşmelerine,

Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan, çiftçilerin yaşadığı mağduriyete,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın'da sağlık sisteminin çöktüğüne,

Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş, Şırnak'ın Uludere ilçesinin İnceler köyündeki baraja,

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu, Çin'in İstanbul Başkonsolosluğu önünde basın açıklaması yapanlara,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit düşen Uzman Çavuş Nedim Korkmaz'a, Türk kadınının siyasal haklarını kazanmasının 87'nci yıl dönümüne, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, çocuklardaki yoksulluğa ilişkin OECD'nin yayımladığı rapora, sosyal yardımlara, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine ve 1 Aralık 2022 tarihli Resmî Gazete'deki karara,

Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan, Peñçe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit olan Topçu Uzman Çavuş Nedim Korkmaz'a, Havranlı Seyit Onbaşı'nın vefatının 83'üncü yıl dönümüne, Namık Kemal'in vefatının 134'üncü yıl dönümüne, Yahya Kemal Beyatlı'nın doğumunun 138'inci yıl dönümüne ve Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği'ne,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Tokat'ın Niksar ilçesinde öğrencilerin gıdadan zehirlenmesine, büyükelçilerden Türkiye'ye dair yapılan uyarılara, Diyarbakır'ın Bağcılar Mahallesi'ndeki kadın pazarcılarının pazar yerleri için nöbet tuttuklarına, TJA'lı kadınlara ve AİHM'in verdiği ihlal kararına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, hava yolları personelinin oy kullanma problemine, ek gösterge düzenlemesine, Cumhurbaşkanının sözleşmeli personel açıklamasına, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekilinin basın toplantısında söylediklerine, özel sektörle çalışanların promosyon sorununa ve Recep Tayyip Erdoğan'ın "paravan şirket" ifadesine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Peñçe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit olan Topçu Uzman Çavuş Nedim Korkmaz'a, Seyit Onbaşı'nın ölüm yıl dönümüne, Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin babası Ali Osman Ekinci'nin vefatına, 3 Aralık Engelliler Günü'ne ve İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın hayatını anlatan Buğday Tanesi filmine, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarının başarılarına ve Türkiye Yüzyılı'nı milletle beraber inşa edeceklerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin babasının vefatına ve İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın hayatını anlatan Buğday Tanesi filmine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden TEKNOFEST yarışmalarında dereceye giren Tokat Zile'den gelen öğrencilere ve öğretmenlere "Hoş geldiniz." denildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin babasının vefatına ve İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın hayatını anlatan filme ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Bulgaristan Ulusal Meclis Başkanı Vecdi Raşidov'un beraberinde bir Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesinin,

Küba Halkın Gücü Parlamentosu Başkanı Juan Esteban Lazo Hernandez'in beraberinde bir Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesinin,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 1/12/2022 tarih ve 96 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop ve beraberindeki Parlamento heyetinin Sırbistan Ulusal Meclisi Başkanı Vladimir Orlic'in vaki davetine icabetle 7-8 Aralık 2022 tarihlerinde Belgrad'da düzenlenecek olan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) 60'ıncı Genel Kuruluna katılmasına,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop ve beraberindeki Parlamento heyetinin Katar Şûra Meclisi Başkanı Hassan bin Abdullah al-Ghanim'in vaki davetine icabetle 14 Aralık 2022 tarihinde resmî bir ziyarette bulunmasına,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop ve beraberindeki Parlamento heyetinin 21 Aralık 2022 tarihinde Üsküp'te düzenlenecek Türkçe Eğitim Bayramı kutlamalarına katılmak üzere 20-22 Aralık 2022 tarihlerinde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ne resmî ziyarette bulunmasına,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

İYİ Parti Grubunun, 1/12/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, DAESH terör örgütüyle iltisaklı kişilerin Türkiye'de şirket kurabilmesi, sermaye hareketlerinde bulunması ve vatandaşlık alması hususunun kapsamlı olarak araştırılması, muhtemel terör hücrelerinin ve eylemlerinin harekete geçmeden bertaraf edilmesi amacıyla alınacak tedbirlerin belirlenmesine yönelik Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 1/12/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, asgari ücret alan emekçilerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 30/11/2022 tarihinde Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, Sosyal Güvenlik Kurumunun açıklarının ve görev zararlarının nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Aralık 2022 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ve Denizli Milletvekili Nilgün Ök'ün CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, kadınlara yönelik pozitif ayrımcılığa,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4703) ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 367) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 62 Milletvekilinin Antalya Diploması Forumu Vakfı Kanunu Teklifi (2/4708) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 369) görüşmelerine başlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

3'üncü sırasında yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 258),

4'üncü sırasında yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 313),

Görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Silivri 1 No.lu Kapalı Cezaevinde hükümlü bulunan Çetin Arkaş'a,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, gıda mühendislerinin istihdamına,

Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya, Öğretmenler Emine Gürten Gençer ve Anıl Gençer'e,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, AKP'li siyasetçilere,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, aile hekimleri ve aile hekimliği çalışanlarına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Profesör Doktor Baki Kuru'nun vefatına,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, AK PARTİ'li Adıyaman Belediyesinin suya yaptığı zamlara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'nın Türkiye'nin içinde bulunduğu buhranı en net yaşayan il olduğuna,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, HPV aşısına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 5 Aralık 2022 Pazartesi günü saat 12.00'de toplanmak üzere 21.39'da birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Necati TIĞLI

Giresun

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 41

2 Aralık 2022 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun; Diyarbakır Stadyumu'nun İsminin Amed Tahir Elçi Stadyumu Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4760) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4761) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi**(Milletlerarası Andlaşma)**

1.- Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmaya Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022) (Gelen evrak numarası: 1125840)

Raporlar

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Dağıtma tarihi: 02.12.2022) (GÜNDEME)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285); 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Dağıtma tarihi: 02.12.2022) (GÜNDEME)

5 Aralık 2022 Pazartesi
Milletvekili Teklifleri

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4762) (Dışişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cezayir'de Uluslararası Bir Türk Okulu Açılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4763) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4764) (İçişleri ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

5 Aralık 2022 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.04

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop’un, Türk kadınının seçme ve seçilme hakkının kabulünün 88’inci yıl dönümüne, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’ne ve cumhuriyetin 100’üncü yıl bütçesine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Öncelikle, değerli arkadaşlar, bugün 5 Aralık 2022; dünyada öncü olarak, birçok Avrupa ülkesinden de önce, tam ve eşit olarak kadınların seçme ve seçilme hakkının kabulünün 88’inci yıl dönümü. Bu ileri görüşlü ve öncü kararda emeği olan başta ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve bütün dönem milletvekillerini saygıyla ve şükranla anıyorum. Kadınların daha fazla siyasi katılımının sağlanacağı günlere doğru umutla ve kararlılıkla, kutlu olsun.

Gündemimize göre, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yılının bütçe görüşmelerinin milletimiz ve devletimiz için hayırlı sonuçlara vesile olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) ()*

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Komisyon Raporları 362 ve 363 sıra sayılarıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Şimdi, yürütme adına bütçe sunuş konuşmasını yapmak üzere Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay’a söz vereceğim.

(*) 362, 363 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri tutanağa eklidir.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri Sayın Cumhurbaşkanımız, şahsım ve Hükümetimiz adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda 21 Ekimde başlayan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmeleri 25 Kasımda tamamlanmıştır. 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda iki yüz otuz saat süren 21 birleşim sonunda son şeklini almıştır. Otuz altı gün boyunca yoğun mesai yapan Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerine, tüm milletvekillerine, süreci birlikte yürüttüğümüz Bakan arkadaşlarıma, kamu kurumlarının temsilcilerine ve Komisyon çalışanlarına verdikleri emek ve katkıları için bir kez daha teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2021 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Meclis Genel Kurulundaki müzakerelerine bugün itibarıyla başlıyoruz. Gazi Meclisimizin çatısı altında toplanarak milletimize şeffaf bir şekilde hesap verme ve gerçekleştirmeyi planladığımız hizmetleri sunma mecrası olarak gördüğümüz bütçe görüşmelerinin hayırlı şekilde tamamlanmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde Türkiye'nin yönetimine talip olduğumuz ilk günden beri, büyük ve güçlü Türkiye hedefimize kararlılıkla yürüdük, yürüyoruz. Hamdolsun, savunma, ihracat, enerji ve turizm gibi pek çok alanda cumhuriyet tarihimizin rekorlarını kırmak, Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde bizlere nasip oldu. Hemen her hafta, farklı bir ilimizde ülkemize kazandırılan eserlerin, fabrika ve üretim tesislerinin açılışını yapıyoruz. İçeriden ve dışarıdan maruz kaldığımız engeller işimizi zorlaştırmış olsa da hedeflere ulaşma irademizi asla yok edemedi. Tam tersine, önümüze çıkarılan her bir engelle, üstesinden geldiğimiz her badireyle kararlılığımız daha da kuvvetlendi. Ülkemizi Türkiye Yüzyılı'na hazırlarken bugüne kadar yaptıklarımızın üzerine koyarak hedeflerimizi aşmakta kararlıyız. Türkiye için yine büyük düşünüyor, bir kez daha devrim niteliğinde adımlar atacak olmanın heyecanını taşıyoruz. 2023 bütçemizle, ülkemize ve milletimize itibar, refah ve güç kazandıran politikalarımızla önümüzdeki yıl millettten aldığımız gücü yine milletimize sunmaya hazırlanıyoruz.

2023 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'mizin temel misyonu; insanımızı küresel belirsizliklerden ve risklerden koruyacak, her kesimden vatandaşımızı kollayacak bir mali altyapı oluşturmaktır. Bütçe teklifimiz, milletimizin ihtiyaçlarına odaklanan bir bütçe olarak adil ve sosyal bir anlayışa sahiptir. Bu kapsamda, toplumun tüm kesimlerine hitap eden, sahip çıkan programlar, destekler ve ödenekler içermektedir. 100'üncü yılın bütçesi; yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve -büyüme odaklı- cari fazla hedefli büyüme odaklı bir yapıdadır. Bütçemiz, kalem kalem, işçisinden işverenine, çiftçiden esnafa, emekliye, öğretmenlerimizden emniyet güçlerimize, KOBİ'lerimizden sanatçılarımıza, genci yaşlısı, dezavantajlı tüm bireyleriyle 85 milyonun bütçesidir. Bu toprağın bağrında sıradağlar gibi duran şehitlerimizin aziz hatırasına sahip çıkarak terör bataklıklarını kurutan Türkiye'nin bütçesidir. Etrafında olanı biteni tribünden seyretmek yerine; krizlere müdahil olan, çözüm geliştiren, savaştan tarafları dahi aynı zeminde buluşturan müktedir Türkiye'nin bütçesidir. Türkiye'nin otomobili Togg'u geliştirmekle yetinmeyip bataryasına kadar millî imkânlarla üretecek ek adımları atabilen üretim ekosistemimizin bütçesidir. Doğu ile batı arasında en önemli köprülerden birine dönüşmekle kalmayıp kendi doğal gazını, petrolünü, nadir cevherini keşfeden, çıkararak enerji altyapımızın bütçesidir. 61 milyon kullanıcı sayısına ulaşmış e-devlet hizmetlerinin, yapay

zekâ, bulut, uç bilişim, büyük veri, nesnelerin interneti, blokzincir, dijital ikiz gibi teknolojilerle şekillenen dijital Türkiye'nin bütçesidir. Kara yolu, hava yolu, deniz ve demir yollarıyla ülkemizin her noktasını birbirine bağlayan, Anadolu'yu fiber ağlarla ördüğümüz ulaştırma ve haberleşme altyapımızın bütçesidir. Tüm dünyanın gıptaıyla izlediği, uğruna marşlar bestelenen millî savunma sanayisi ürünlerimizin, Millî Muharip Uçak'ın, KIZILELMA'nın, yeni tip denizaltılarımız Hızırreis ile Selmanreis'in, uzun menzilli hava savunma sistemimiz SİPER'in, Türkiye'nin ilk çıkarma gemisi TCG Anadolu'nun, TÜRKSAT 6A'nın bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yılın ilk dokuz ayında 40 milyondan fazla turisti ağırlayan, hem tesis ve yatak kapasitesini durmadan artıran hem de turizm gelirlerinde rekora koşan Türk turizminin bütçesidir. 2,3 milyar metreküp su depolama kapasitesiyle ve 275 metre gövde yüksekliğiyle kategorisinde ülkemizin en yüksek, dünyada ise 5'inci sırada olan Yusufeli Barajı'nın bu bütçesidir.

2023 bütçesi, kadının statüsünü güçlendirecek, orman varlığımızı koruyup artıracak, tarımsal gelirleri yükseltecek, turizmde yeni rekorların önünü açacak, girişimciyi, yatırımcıyı teşvik edecek ve daha pek çok alanda kalkınmayı, gelişmeyi sağlayacak bir bütçedir.

2023 bütçemizle, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, bölgemizde barışı, ülkemizde birliği, beraberliği, dayanışmayı ve devletimizin gücünü daha da perçinleyerek yeni yükseliş destanları yazmaya devam edeceğiz hep birlikte. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin sunuşumda bütçeye yönelik detaylı verilerle birlikte, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerde yoğunlaşan hususlardan da bahsedeceğim. Bütçenin bütününe ilişkin konuşmam, küresel ekonomik görünüm, Türkiye ekonomisinde görünüm, temel icraatlarımız, dış risklere karşı alınan tedbirler, orta vadeli programdaki temel politikalar ve bütçe öngörülere, bütçe gerçekleştirmeleri ve 2023 yılı bütçe öngörülere kapsamında 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesabı, 2023 yılı merkezi yönetim bütçesi, 2023 yılı bütçesinin temel özellikleri, gelir politikaları ve uygulamaları bölümlerinden oluşacaktır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; konuşmamın bu kısmında bütçe hazırlık sürecinde yaşadığımız küresel ekonomik ortamı sizlere hatırlatmakta yarar görüyorum. Malumlarınız olduğu üzere son birkaç yılda salgın, arz ve tedarik sorunları, jeopolitik gerilimler ve savaşların olumsuz yansımaları nedeniyle küresel ekonomik görünümde bozulmalar tecrübe edilmektedir. Uygulanan önlemlerle salgın kontrol altına alınmış, ilave olarak destekleyici para ve maliye politikalarının yardımıyla küresel iktisadi faaliyette 2021 yılında yine hissedilir bir toparlanma gözlenmiştir. Bununla birlikte, salgın sonrasında talepteki toparlanmayla eş zamanlı yaşanan arz sorunları ve belirsizliğini koruyan Rusya-Ukrayna savaşının gıda ve enerji arz güvenliğinde neden olduğu kırılmalar 2022 yılında küresel ekonomi üzerinde baskı unsuru olmuştur. Başta enerji ve gıda olmak üzere tüm emtia fiyatlarında yaşanan ivmelenme, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde enflasyonun tarihî yüksek seviyelere ulaşmasına neden olmuştur. Enflasyonun küresel bir sorun olduğunun kabul edilmesiyle birlikte 2022 yılının başından itibaren gelişmiş ekonomilerin öncülüğünde para politikasında sıkılaşma eğilimi hâkim olmaya başlamıştır. Başta ABD olmak üzere pek çok ülkede politika faiz oranları yukarı yönde olmuştur ancak sıkılaşan finansal koşullarla birlikte son veriler küresel iktisadi faaliyette zayıflamaya işaret etmekte olup Kasım 2022 OECD bulgularına göre iş gücü piyasalarındaki sıkılaşma sürmekte, reel ücretler düşmekte ve küresel büyüme tahminleri yavaşlama eğilimindedir. Ayrıca, 2022 yılı genelinde dolar endeksindeki güçlenme eğilimi, gelişmekte olan ülke para birimlerinde dalgalanmalara yol açmıştır. Bu gelişmelerle ve küresel bazda zayıflamaya başlayan toplam

talep nedeniyle küresel durgunluk ihtimali göz ardı edilemez bir düzeye gelmiştir. Bu yöndeki endişeler uluslararası kurum ve kuruluşlarca da sıklıkla gündeme getirilmekte ve finansal sıkılaştırmanın daha ölçülü olması tavsiye edilmektedir. Son gelişmelerle uyumlu olarak, merkez bankalarının sıkılaştırma adımlarını yavaşlatmaya başladıkları da gözlemlenmektedir. ABD Merkez Bankası Başkanı, faiz artırımında yavaşlamanın bu ay içerisinde başlayabileceğini açıklamıştır. Olası bir durgunluğu dizginlemeye yönelik benzer politikaların 2023 yılında yaygınlaşması beklenmektedir. Bununla birlikte, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki gerilemenin etkisi başta olmak üzere, öncü veriler küresel enflasyon görünümünde iyileşmeye işaret etmektedir. Talepteki zayıflamanın da önümüzdeki dönemde küresel enflasyonu düşürücü etkisinin olacağı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, finansal koşullardaki sıkılaştırma, Rusya-Ukrayna savaşı, tedarik sorunları ve jeopolitik gerilimler küresel büyümeye ilişkin tahminleri aşağı çekmiş, başta gelişmiş ekonomiler olmak üzere resesyon endişelerini tetiklemiştir.

Uluslararası Para Fonunun 2022 yılı Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünümü Raporu'na göre, 2021 yılındaki yüzde 6'lık genişlemenin ardından, dünya ekonomisinin 2022 yılında yüzde 3,2 ve 2023 yılında yüzde 2,7'yle daha düşük oranda büyümesi öngörülmektedir. 2021 yılında yüzde 5,2 büyüyen gelişmiş ülkelerin; ivme kaybederek 2022 yılında yüzde 2,4 oranında; 2023 yılında ise yüzde 1,1 oranında hasıla artışı kaydetmesi beklenmektedir. Ayrıca 2022 yılında, ABD'nin yüzde 1,6; avro bölgesinin ise yüzde 3,1 büyümesi öngörülmekte, 2023 yılında ise bu bölgelerin sırasıyla yüzde 1 ve yüzde 0,5 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. 2021 yılında yüzde 6,6 büyüyen yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomilerin, 2022 ve 2023 yıllarında yüzde 3,7 oranında büyümesi beklenmektedir.

Büyüme cephesindeki benzer tespit diğer uluslararası kurumlar tarafından da yapılmaktadır. 2022 Kasım ayı OECD Ekonomik Görünüm Raporu'nda; küresel büyümenin 2022 yılında yüzde 3,1; 2023 yılında ise yüzde 2,2 olması öngörülmektedir. 2023 yılında gayrisafi yurt içi hasıla büyümesinin ABD'de ve avro bölgesinde yüzde 0,5 ve Çin'de yüzde 4,6 olması beklenmektedir. Sertleşen ekonomik ve finansal koşullara rağmen küresel mal ve hizmet ticaretinde OECD bu yıl yüzde 5,4 oranında büyüme gerçekleşmesini beklerken yine 2023 yılında aynı büyüklüğün yüzde 2,9 olacağını tahmin etmektedir.

Salgının gecikmeli etkileri, Rusya-Ukrayna savaşı ve uygulanan yaptırımlar, bir nebze geri planda kalan ancak hâlâ süregelen başta ABD-Çin ticaret ihtilafı olmak üzere, Doğu ve Batı arasında yaşanan ticari gerilimler ile diğer bölgesel jeopolitik sorunlar karşısında Doğu Asya'da yoğunlaşmış olan küresel üretim merkezleri yetersiz kalmıştır. Alternatif üretim merkezleri oluşturma çabaları küresel düzeyde devam etmekte olup Türkiye bu alandaki rekabet avantajlarını en iyi şekilde değerlendirmekte ve küresel tedarik zincirlerindeki konumunu güçlendirmektedir.

Önümüzdeki dönemde, küresel risklerin başında Avrupa'nın enerji sorunu yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz kış mevsiminde Avrupa'nın enerji açığının küresel büyüme açısından endişe kaynağı olmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Bu durum, gelişmiş ekonomilerde hane halklarının ve şirketlerin enerji giderlerinin bir süre daha yüksek seyretmesini beraberinde getirebilecektir.

Yükselen faizler neticesinde değişken faizli konut kredilerinin yaygın olduğu gelişmiş ekonomilerde hane halklarının borç yükü artmaktadır. Firmalar ise artan borç servisi maliyetiyle karşı karşıyadır.

Küresel enflasyon dinamiklerini olumsuz etkileyen ve son dönemde bir miktar düşse de hâlen geçmiş yılların üzerinde seyreden emtia ve enerji fiyatlarının 2023 yılında makul seviyelere inmemesi ve jeopolitik gerilimlerin devam etmesi hâlinde küresel ekonomilerdeki, yine, kırılganlığın sürmesi muhtemeldir.

Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz dönemde, küresel ekonominin güçlendirilmesine yönelik, özellikle, gıda tedariki alanında ülkemizin dünya diplomasisine yön veren ve sorunların aşılmasına katkı sağlayan dengeleyici çabaları büyük önem arz etmektedir. Ülkemiz enerji şoklarının asgari düzeyde tutulması için bölgesel bir enerji merkezi olma yönünde de mesafe almaya kararlılıkla devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel finansal krizden itibaren kesintisiz büyümeyi başaran Türkiye ekonomisi, 2020 yılının ilk yarısından itibaren alınan etkili önlemler sayesinde birçok ülkenin keskin daralma yaşadığı salgın döneminde de büyüyerek olumlu yönde ayrışmayı başarmıştır. Türkiye 2021 yılında ise güçlü sağlık altyapısı sayesinde aşılamaya hız kazandırarak yılın ikinci yarısından itibaren kontrollü normalleşme dönemine geçmiştir. Sanayide çarkları durdurmadan üretime ve ihracata hızla devam edilmesiyle -firmalar ve hane halkına verilen desteklerin de etkisiyle- ekonomimiz yüzde 11,4 büyüyerek, son elli yılın en yüksek büyüme hızına ulaşarak kesintisiz büyümesini sürdürmüştür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ukrayna'daki savaşın olumsuz etkileri, salgın tarafından hâlihazırda zarar görmüş dünya ekonomisinin toparlanmasını engellerken yine, 2022 yılının ilk dokuz ayında yüzde 6,2 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi harcamalar yönüyle değerlendirildiğinde orta vadeli program hedefleriyle uyumlu hareket etmiştir.

Ekonomimiz tüketim, sabit sermaye yatırımları ve net mal ve hizmet ihracatının birlikte katkı verdiği iç ve dış talep açısından dengeli bir büyüme görünümü sergilemiş, güçlü konumunu korumayı başarmıştır. Bu dönemde iç talebin büyümeye katkısı 4,2 puan düzeyinde olurken, özel önem verdiğimiz ekonomi politikalarımızın yine, önemli yapıtaşlarından biri olan net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısı, ihracatçılarımız ve turizm sektörünün yüksek performansı ile 2 puan düzeyinde gerçekleşmiştir.

Hizmetler sektörü, 2022 yılının ilk dokuz ayında büyümede 5,2 puanlık katkısıyla öne çıkmıştır. Turizm gelirlerindeki ve bağlı hizmet gelirlerindeki artış sayesinde hizmetler sektörü, yılın bahse konu döneminde yüzde 8,3 oranında büyüme kaydetmiştir.

Makine-teçhizat yatırım harcamaları ise on iki çeyrek kesintisiz büyümeye devam etmiştir. Bu dönemde, ortalama yüzde 19,6 artış hızıyla güçlü performans göstererek yılın ilk dokuz ayında büyümeye 1,7 puan katkı vermiştir.

Son dönemde gerçekleştirdiğimiz büyüme performansı istihdama da yansımıştır. Salgının etkilerinin en yoğun hissedildiği 2020 yılı ikinci çeyreğinden 2022 yılı üçüncü çeyreğine kadar olan dönemde, mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak 4 milyon 900 bin istihdam artışı sağlanmıştır. 2022 yılı Eylül ayı ile 2020 yılı Nisan ayı mevsimsel etkilerden arındırılmış verileri karşılaştırıldığında, söz konusu artış 5 milyon 540 bin kişiye ulaşmaktadır.

Jeopolitik sorunların ve küresel durgunluk endişelerinin gündemi meşgul etmeye başladığı 2022 yılının genelinde, Türkiye ekonomisinin OVP tahminlerimizle uyumlu olarak yüzde 5 civarında güçlü ve dengeli bir büyüme sergilemesi beklenmektedir. Böylece Türkiye, mevcut dönemdeki zorlu sınamalara rağmen hedeflerine ulaşma kararlılığını sürdürecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı Ocak-Kasım döneminde birikimli TÜFE artış oranı yüzde 62,3 olarak kaydedilmiştir. Bu eğilimde, kur gelişmelerinin birikimli etkileri, Rusya-Ukrayna savaşına bağlı olarak yüksek oranda artan enerji ve gıda fiyatlarının yansımaları ve tedarik zincirindeki aksaklıklar belirleyici olmuştur.

Bununla birlikte, enflasyonist dinamikler yakından incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde ortalama yüzde 7 civarında olan aylık enflasyonun, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 5 ve yılın üçüncü çeyreğinde ortalama yüzde 2,3 seviyesine gerilediği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, yılın ikinci yarısında aylık enflasyonların yılın ilk yarısına göre belirgin şekilde gerileme eğilimine girdiği gözlemlenmektedir.

TÜFE yıllık artış oranının yıl sonunda OVP hedeflerimizle uyumlu olarak yüzde 65 civarında gerçekleşeceği, takip eden aylarda yıllık enflasyonun peyderpey gerileyeceği öngörülmektedir. Küresel çapta enflasyonist baskının hissedildiği bu ortamda, uyguladığımız vergi indirimleri ve sübvansiyonlar aracılığıyla yurt içinde temel ürünlere erişimi kolaylaştırdık, dış ticaret tedbirleriyle başta gıda olmak üzere kritik ürünlerde arz kısıtlarını hafiflettik.

Küresel ticaret ise salgın ve jeopolitik gelişmelerden en fazla etkilenen alanların başında gelmektedir. Küresel iktisadi faaliyet koşullarındaki değişim dış talep üzerinden mal ihracatımızı, dünya genelindeki salgın hastalıklar ve jeopolitik gerilimler turizm gelirlerimizi, yine küresel ekonomik ve siyasi gelişmeler ise emtia fiyatları üzerinden ithalatımızı doğrudan etkilemektedir. Tüm bu dışsal faktörler ve şoklara karşı gerekli tedbirleri hızlı ve işlevsel bir şekilde alıp mal ve hizmet ihracatımızı geliştirmeyi amaçlıyoruz. Bu kapsamda salgının ihracatımız üzerindeki baskılayıcı etkileri kısa zamanda bertaraf edilmiş, 2020 yılı ikinci yarısı itibarıyla başlayan ve 2021 yılında devam eden ivmelenmeyle ihracatımız ilk kez 225 milyar doların üzerine çıkmıştır. Bu süreçte, salgın sonrasında değişimlere karşı hızla uyum sağlayan ihracatçılarımız ve ekonomimizin dinamik yapısı sayesinde dünya mal ihracatından aldığımız payda da tarihi yüksek seviyelere ulaşılmıştır. 2022 yılında küresel ekonomideki resesyon belirtilerine ve beklentilerine rağmen ihracatımızın yıllıklandırılmış olarak 253 milyar dolara ulaşmış olması son derece önemlidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İhracatımızdaki güçlü seyre rağmen tüm dünyada yükselen enerji emtia fiyatları ülkemiz dış ticaret dengesini olumsuz etkilemiştir. Enerji İthalat Birim Değer Endeksi son açıklanan Eylül ayı verilerine göre Ocak 2021 yılındaki değerinin 3,7 katına çıkmıştır. Yine, aynı değer, 2022 Ocak-Eylül arası dönemde, 2021 yılının aynı dönemine göre 2,6 katı seviyesindedir. 2021 yılında cari işlemler açığının milli gelire oranı ekonomimizdeki yüksek büyümeye rağmen yüzde 0,9 seviyesine kadar inmiştir. Bu gelişmede ihracatımızdaki hızlı artış ve seyahat gelirlerimizdeki yükseliş etkili olmuştur. 2022 yılında da enerji ithalat birim değerleri tarihsel ortalamaları düzeyinde devam ediyor olsaydı yani enerjideki fahiş fiyat artışları uluslararası piyasalarda olmamış olsaydı, 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde 73,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşen enerji ithalat tutarı, yarıdan fazla azalarak 31,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşecekti. Diğer bir deyişle, küresel, jeopolitik gerilimlerin fiyatlar üzerinden dış ticaret ve cari dengemize yılın ilk dokuz ayındaki yaklaşık 41,2 milyar dolarlık olumsuz bir yansıması olmuştur. Sonuç itibarıyla, küresel enerji fiyatlarındaki bu olumsuz yansıma olmasaydı cari işlemler dengemiz fazla verecekti.

Enerji fiyatları, ülkemizi olduğu gibi, net enerji ithalatçısı konumundaki bütün ülkeleri olumsuz etkilemektedir. Bu kapsamda, enerjide dışa bağımlılığımızın azaltılmasına yönelik attığımız adımların ne kadar önemli olduğu bir kez daha görülmektedir. Yılın kalanında mevcut enerji fiyatlarındaki görünümün devamı, mal ve hizmet ihracatımızdaki mevcut kazanımların sürmesiyle, cari işlemler açığında 2022 yılında OVP hedefine ulaşılacağı beklenmektedir. Önümüzdeki dönemlerde ise attığımız adımların meyvelerini vermesiyle cari işlemler dengesinde kademeli ve kalıcı iyileşme öngörülmektedir. Bununla birlikte, dış ticaret fiyatları ve iktisadi faaliyetteki dalgalanmalar gibi geçici etkilerden arındırılmış cari işlemler dengesi çok daha olumlu bir görünüme işaret etmekte, cari işlemler dengesindeki yapısal iyileşmeyi göstermektedir.

Finansal sistemimiz de güçlü yapısını sürdürmektedir. Bankacılık sektörüne bakıldığında, sektörün sermaye yeterlilik rasyosu ekim itibarıyla, yüzde 19,2'yle yasal asgari sınır olan yüzde 12'nin oldukça üzerinde bulunmaktadır. Sektörün önemli göstergelerinden olan tahsili gecikmiş alacak oranı ise aynı dönemde yüzde 2,2'ye gerilemiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde atılan adımlar ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin dinamik yapısı sayesinde, kalkınma hedefleri doğrultusunda ülkemiz ekonomisini istikrarlı ve güçlü tutmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yılına ilerlerken tarihten devraldığımız birikime sahip çıkarak ülkemizi daha ileri noktalara taşımak için gece gündüz çalışıyoruz. Enerji, turizm, ulaştırma, altyapı ve sanayi gibi alanlarda yaptığımız atılımlar, dünyanın birinci liginde "iddia sahibi bir Türkiye" vizyonumuzun çıktılarıdır. Devrim niteliğinde reformlar, 81 ilimizde izlerini görebildiğimiz ve görebileceğimiz kalkınma hamleleri ve dev eserler, milletimiz için daima daha iyiyi hedefleyen yaklaşımımızla gerçekleşti.

Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde milletin iradesini daima her şeyin üzerinde tutarak 85 milyon vatandaşımızın ihtiyacını, beklentilerini ve geleceğini düşünerek hareket ettik. Bugün de aynı hassasiyetle attığımız tüm adımları milletimiz için en iyi sonuçları alacak şekilde belirliyoruz. Biz bütçemize, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin kamudaki işleyişe kazandırdığı dinamizme ve Cumhurbaşkanımız liderliğinde sahip olduğumuz sarsılmaz iradeye güveniyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Taşındığımız bu güven, milletimizle birlikte gönül coğrafyamızın duaları ve desteğiyle, 2022 yılında küresel tüm olumsuz atmosfere rağmen, "mega eserler silsilesi" denilebilecek hizmetleri milletimize kazandırdık. Yine pek çok alanda başarı hikâyelerimize yenilerini ekledik.

Sadece tek bir bakanlığımızın 2022 icraatlarına tek tek odaklanalım desek, gün boyu anlatsak bitiremeyiz. Tarımdan turizme, sosyal politikalarından sanayiye, her alanda yıl içinde sağladığımız kazanımların sadece öne çıkanlarından bazılarına değinmek istiyorum. 2022 yılında, Rize-Artvin Havalimanı'nı, Tokat Havalimanı'nı ve 1915Çanakkale Köprüsü'nü tamamlayarak hizmete açtık. Savaş sebebiyle Ukrayna limanlarına sıkışmış 25 milyon ton tahılın sevkiyat düğümünü İstanbul'da çözdük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Devlet Su İşleri tarafından yapıımı tamamlanan 34 hidroelektrik santrale ek olarak, Konya Afşar Hadimi Barajı'nı ve yükseklik bakımından -biraz önce de ifade ettim- Türkiye'de 1'inci, dünyada 5'inci sırada yer alan Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali'ni ülkemize kazandırdık. Hidroelektrikte Avrupa'da 2'nci, dünyada 9'uncu; jeotermal enerjide Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncü; rüzgâr enerjisinde Avrupa'da 7'nci, dünyada 12'nci; güneş enerjisinde ise Avrupa'da 8'inci, dünyada 16'ncı sırada yer almaktayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçe dönemini kapatmak üzere olduğumuz 2022 yılı -tıpkı önceki yıllarda olduğu gibi- ülkemizin dünyadaki gücünü perçinleyen, vatandaşlarımızın refahını artırmaya ve başta cari işlemler açığı olmak üzere süregelen sorunların kalıcı olarak çözümüne odaklı icraatlarla dolu bir yıl oldu. Bu kararlılığımızı, geçen yıl gerçekleştirdiğimiz bütçe sunuşlarımızda da konuşmalarımızda da vurgulamıştım.

Enerjide, sanayide kapasite ve kabiliyetlerimizi yerleleştirme ve millileştirme adımlarına devam ediyoruz; yerleleştirme ve millileştirme adımlarına. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nohut bile ithal, nohut ithal!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Çukurova petrol sahasında rezerv değeri yaklaşık 800 milyon dolar olan petrol keşfini gerçekleştirdik. Bölgedeki üretilebilir petrol rezervinin yaklaşık 8 milyon varil olduğunu öngörüyoruz.

2022 yılında, şehit Astsubayımız Esma Çevik'in ismini verdiğimiz dünya genelinde en büyük petrol sahası keşiflerinden birini Şırnak'ta gerçekleştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Diğer taraftan, yerli teknolojinin güç kaynağı olması beklenen yerli lityum için Eskişehir Kırka'da 600 tonluk, Balıkesir Bandırma'da 100 tonluk olmak üzere 700 tonluk yıllık kapasiteli lityum karbonat üretim tesislerinin kurulmasına yönelik çalışmaları daha ileri seviyeye getirdik.

Dünya rezervlerinin yüzde 73'üne sahip olduğumuz bor işletmeciliğinde yapılan çalışmalar sonucunda, dünyada yüzde 62 pazar payıyla lider konumumuzu sürdürüyoruz. Eti Maden tarafından 2021 yılında yaklaşık 2,6 milyon ton bor ürünleri satışından 1 milyar 30 milyon dolar gelir elde edilmiştir.

Eskişehir Beylikova'da havacılık, savunma, uzay sanayisi, biyomedikal gibi alanlarda kullanılan 694 milyon ton nadir toprak elementi keşi gerçekleştirilmiştir. Bu alan Çin'den sonra dünyanın en büyük 2'nci rezerv alanı olma özelliğine sahiptir. İlk etapta yıllık 1.200 ton cevher işleyecek pilot üretim tesisinin kurulması çalışması da devam etmektedir.

Filyos Doğal Gaz İşleme Tesisinde de sona yaklaştık. Batı Karadeniz'de 2.200 metre derinliği ve 170 kilometre uzunluğuyla dünyanın en derin ve en uzun deniz tabanı iletim sistemini inşa ediyoruz. Tesisin deniz tarafındaki iletim hatlarını bitirdik, test ve devreye alma işlemlerine başladık. BOTAŞ boru hattıyla Karadeniz'in 170 kilometre açığından gelecek yerli gazımızı, inşallah, gelecek yılın ilk çeyreğinde ulusal doğal gaz iletim sistemine vermek için gün sayıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Fatih, Yavuz ve Kanuni sondaj gemilerimizin ardından filomuzaya eklediğimiz, en son teknolojiyle donatılmış, 12.200 metre derinliğe kadar sondaj yapabilme kabiliyetine sahip Abdülhamid Han sondaj gemisi çalışmalara başlamıştır.

Sanayide, yüksek teknoloji ürünlerin ülkemizde üretilebilmesi için uçtan uca bir destek mekanizması olan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nı başlattık. Üretimi yaygınlaştırarak sanayiden tarıma her alanda istihdam, iş ve aş imkânlarını çoğalttık. Ekonomiyi büyütüp refahı tabana yaymayı amaçlayan politikalarla kişi başına düşen millî geliri tekrar 10 bin doların üzerine çıkartıyoruz.

Türkiye bugün demir çelik, beyaz eşya, ticari araç ve düz cam üretiminde Avrupa'da 1'incidir; çimento üretiminde Avrupa lideri ve dünya 5'incisiyken çimento ihracatında dünya 2'ncisidir. Kâğıt ürünleri sektöründe ihracatımızı tam 9 kat artırarak alanında Avrupa'nın en büyük kâğıt fabrikasını yine bu yıl Söke'de açtık.

Türkiye ekonomisi, salgın öncesi döneme göre 3 milyon 400 binin üzerinde ilave istihdam sağlamıştır. Başta KOBİ'ler olmak üzere, imalat sanayisi işletmelerinin verimlilik artışlarına önemli katkılar sunan model fabrikaları faaliyete almaya devam ettik. Kalkınma ajansları eliyle 24.607 projeye destek sağladık. KOSGEB tarafından son yirmi yılda 1,13 milyon işletmeye 13,7 milyar lira destek verdik.

Ülkemiz için bir gurur kaynağı olan ve Sayın Cumhurbaşkanımızın yerli ve millî üretime verdiği değeri yansıtan projelerimizden biri de Türkiye'nin yeni nesil akıllı cihazı Togg'dur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tasarım ve özellikleriyle tüm dünyada büyük ses getiren elektrikli otomobilimiz veya akıllı cihazımız Togg'un ilk aracı seri üretimin yapılacağı Gemlik kampüsünde üretim bandından indirildi.

Sayın Kılıçdaroğlu da yakinen takip ediyorlar zaten, kendisini de bekliyoruz.

Togg'u 2023'ün ilk çeyreğinin sonunda yollarda görmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Üretim kampüsü ise tam kapasiteye ulaştığında her yıl 175 bin araç üretilmesi, 4.300 kişiye doğrudan, 20 bin kişiye dolaylı istihdam sağlanması hedeflenmektedir.

2020 yılında temeli atılan ve geçen yılki bütçe sunuşunda açmayı planladığımızı zikrettiğim Lityum iyon pil üretim tesisi ASPİLSAN Enerji de seri üretime geçmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani söylediysek yaparız. Pil ve batarya teknolojisinde millî bir teknolojinin oluşturulması ve sektöre yön veren bir konuma gelme konusunda çok önemli bir yeri haiz olan tesiste, 2022 Haziran ayı içerisinde seri üretime başlanmıştır.

Sanayinin şehri Konya'ya, ASELSAN öncülüğünde 470 milyon liralık yatırımla kurulan, dünya çapında üretim yapacak bir silah sistemleri fabrikasını açtık.

Sağlıkta yaptığımız devrimin sembollerinden biri olarak gördüğümüz şehir hastanelerimizden, 8 ayrı hastane ve en son teknolojiyle donatılan birimleri ile 4 bini aşkın yatak kapasitesi ve 1 milyon 145 bin metrekareyi aşan alanıyla Ankara Etlik Şehir Hastanesini milletimize kazandırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ülkemizin sağlık altyapısına ilişkin önemli göstergelerden biri olan nitelikli yatak oranımızı 12 kat artırarak nitelikli yatak sayısının yoğun bakım yatakları hariç tüm yataklara oranı 2016 yılında yüzde 52,2 iken 2022 yılı Eylül ayı itibarıyla bu oranı yüzde 78,5'e ulaştırdık.

Tarımda sulanan alanları artırdık, nadas alanlarını daralttık, ekilmeyen tarım arazilerini ve yeni geliştirilen üstün özellikli tohum çeşitlerini üretime kazandırdık. Bitkisel üretim miktarımızı yüzde 20 artışla 98 milyon tondan 2021 yılı itibarıyla 117,9 milyon tona ulaştırdık. Bitkisel üretimimizin 2022 yılında tüm zamanların rekorunu kırarak 127,6 milyon tona ulaşmasını bekliyoruz. Tarımsal destek miktarını 39,2 milyar liraya yükselterek son yirmi yılda çiftçimize cari değerlerle yaklaşık 500 milyar liraya yakın tarımsal destek sağladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarım ürünlerindeki net dış ticaret fazlası 2021 yılında 7,2 milyar dolara, son yirmi yılda ise toplam 87 milyar dolara ulaşmıştır.

Dünyadaki eğilimin aksine orman varlığını da artırdık. En çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da ilk, dünyada 4'üncü sıradaki yerimizi koruyoruz. Ülkemizin gurur kaynağı olan İHA'larımızı orman yangınlarıyla mücadelede kullanan Avrupa'da ilk ve tek ülke olduk.

Haziran 2022'de yürürlüğe giren kanun değişikliğiyle sağlık çalışanlarının mali haklarının iyileştirilmesine katkı sağlayan birçok uygulamayı getirdik.

Eğitimde çağı yakalayacak, çocuklarımıza, gençlerimize, eğitim almak isteyen tüm vatandaşlarımıza fırsat eşitliğini sağlayacak önemli adımlar attık.

Öğretmenlik Meslek Kanunu'nu yürürlüğe koyduk, böylece öğretmenlerin kariyer imkânlarını genişlettik. Yürürlüğe koyduğumuz Öğretmenlik Meslek Kanunu'yla birlikte öğretmenlerimiz uzman öğretmen olduklarında maaşlarında 2023 yılında yaklaşık 2.250 lira, başöğretmen olduklarında ise yaklaşık 4.500 lira artış olacaktır.

Sosyal politikalarımız çerçevesinde ücretsiz ders kitabı ve yardımcı kaynak kitaplarının yanı sıra, ilk kez 2022-2023 eğitim öğretim yılı başlangıcında 160 milyon yardımcı kaynağı da basarak öğrencilerimize ücretsiz dağıtımını sağladık. Aynı zamanda, 153 milyon ücretsiz ders kitabı da bastırarak yine dağıttık. Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla 2021 yılı Eylül ayı itibarıyla Temel Eğitimde 10 Bin Okul Projesi başlatılmış, bu çerçevede bugüne kadar 2.176 yeni anaokulu ve 16.045 yeni ana sınıfı açılmıştır.

Geçmişte katsayı uygulamaları gibi haksız ve adaletsiz müdahalelere maruz kalan ve bu olumsuzluklar nedeniyle iş gücü piyasasına gerekli katkıyı veremeyen meslek liselerine yeniden itibar kazandırarak mesleki eğitimin öğrenciler tarafından tercih edilebilir hâle gelmesini sağladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Mesleki Eğitim Kanunu'nda yapılan iyileştirmeler ve öğrencilerimize sağladığımız desteklerle Aralık 2021'de 159 bin olan çırak ve kalfa sayısı bugün itibarıyla 1 milyon 108 bine yükselmiştir. Sınavla

öğrenci alan eğitim kurumlarındaki doluluk oranı da yüzde 99'a ulaşmıştır. 2021 yılı sonunda tüm organize sanayi bölgelerinde ve sanayi sitelerinde mesleki eğitim merkezlerinin kurulumu da tamamlanmıştır.

Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı sosyal konut hamlesiyle 2023-2028 yılları arasında üretilmesi planlanan toplamda 500 bin sosyal konut, 1 milyon konutluk arsa ve 50 bin iş yeri kampanyasını başlattık.

Sosyal destek miktarlarını yükseltip yaygınlaştırarak ihtiyaç sahibi tüm vatandaşlarımızı “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışıyla kucakladık. Temel hak ve hürriyetleri bu dönemde de güçlendirdik, kadınlar için pozitif ayrımcılık ilkesini benimsedik. Sıfır tolerans ilkesi çerçevesinde şiddet mağduru kadınların korunmasına ve desteklenmesine yönelik mekanizmaların güçlendirilmesi, verilerin toplanması ve istatistiklerin geliştirilmesi için mevzuat, eğitim ve farkındalık çalışmalarımız geniş bir yelpazede devam ediyor.

Turizmde dünyanın en önemli destinasyonlarından biri olan ülkemizi Türkiye Yüzyılı'nda zirveye yükseltme hedefimize bir adım daha yaklaştık. 2022 yılı Ocak-Ekim döneminde ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 87 artışla 40 milyon 250 bin kişi olmuştur. Yıl sonu itibarıyla toplam ziyaretçi sayısında 50 milyonun üzerine çıkacağımızı öngörüyoruz.

İstanbul ve Ankara'nın yanı sıra Çanakkale, Diyarbakır ve Konya olmak üzere 5 ayrı şehirde Türkiye Kültür Yolu Festivalleri düzenledik. Bir Türkiye markası olma yolunda bizim beklentilerimizi bile aşan bir hızda ilerleyen festivalleri -Gaziantep, Trabzon ve Erzurum'u da dâhil ederek- 2023 yılında 7 bölgemizdeki 10 ilimizde gerçekleştireceğiz.

Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde 2023 yılı bütçemiz temelinde her alanda ülkemizi yükseltmeye devam edeceğiz. Tüm icraatlarımız “büyük Türkiye” inşasının sağlam temellerini oluşturmaktadır. Türkiye Yüzyılı programımızı; 2053, 2071 hedeflerimizi bu altyapı üzerine kuruyoruz ve yükseltiyoruz. “Büyük Türkiye” idealini gerçekleştirmek için iddia sahibi olmanız ve bunu gerçekleştirecek tecrübeye sahip olmanız gerekir. Biz bu iddiaya ve bu tecrübeye sahibiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yirmi yıldır olduğu gibi bundan sonra da her an, yine, anbean, günbegün büyük Türkiye'yi ilmek ilmek dokuyarak yükseltmeyi sürdüreceğiz yine hep birlikte. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgın süreciyle birlikte küresel tedarik zincirlerindeki değişim ve oluşan yeni eğilimler her ülkenin kendine özgü politikalar geliştirme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bizler de bu değişen koşullar altında yerli ve millî üretimi önceliklendirirken ülkemizi güçlü bir üretim ekonomisi hâline getirecek tedbirlerin yanı sıra finansal istikrarı güçlendirecek politikaları bir bir hayata geçirdik.

Geçtiğimiz yılın aralık ayında uygulamaya koyduğumuz kur korumalı mevduat ve katılım hesabı, KKM, şüphesiz öngörülebilirliği önemli ölçüde artırarak finansal istikrarımızı güçlendirmiştir. KKM'yle birlikte devreye aldığımız destekleyici enstrümanlar sayesinde döviz kurlarındaki dalgalanma en aza indirilmiş, döviz tevdiat hesaplarının toplam mevduatlardaki payı önemli ölçüde gerilemiş ve TL mevduatlarının ortalama vadesi uzamıştır.

Bu süreçte katma değerli üretimi, istihdamı, yatırımları ve ihracatı odağa alan politikamızı selektif kredi yaklaşımıyla pekiştirdik ve öncelikli sektörlerimizin finansmana erişimini güçlendirdik. Hazine destekli kefalet sistemiyle firmaların işletme giderlerini karşılamak, yatırım, ihracat ve imalatı teşvik etmek üzere yaklaşık 70,4 milyar liralık kredi imkânını işletmelerimizin kullanımına sunduk ve ayrıca, tarım ve inşaat sektörüne 41,8 milyar liralık ilave kredi imkânı sağladık.

Kredi garanti kurumlarına aktarılabilecek yasal kaynak tutarını 50 milyar liradan 100 milyar liraya çıkardık. Ayrıca, ihracatçılarımıza ve turizmcilerimize toplamda 150 milyar liraya ulaşan uygun maliyetli ve uzun vadeli kredi imkânı verilmiştir.

2023 yılında Hazine destekli kefalet sistemi kapsamında toplam 5 adet kefalet paketinin yürürlükte olacağı öngörülmekte olup işletmelerimizin finansmana erişimini kolaylaştırmak için sistemi aktif şekilde kullanmayı sürdüreceğiz.

Selektif kredi yaklaşımımızla ihracatçı sektörleri destekleyerek iktisadi faaliyetin sürdürülebilirliğini, yatırım kredileriyle de ekonominin büyüme potansiyelini destekliyoruz. Diğer bir deyişle, üretimi ve istihdamı teşvik edecek, ihracatı artıracak ve katma değerli yatırımların önünü açacak kredilerin enflasyonist baskı oluşturmayacak şekilde reel sektöre yönlendirilmesini sağlıyoruz.

Ayrıca, KOBİ, esnaf ve tarım kredileri gibi krediye erişim imkânı nispeten sınırlı olan kesimlerin finansman maliyetlerini azaltıcı ve uzun vadeli imkânlara kavuşarak yine, faaliyetlerini sürdürülebilir bir yapıda devam ettirmelerini amaçlıyoruz.

İmalat sanayisi ve toptan, perakende ticaret sektörlerini önceliklendirdiğimiz “selektif kredi” yaklaşımımız sonucunda 2022 yılında gerçekleşen 1,8 trilyon liralık ticari kredi artışının yüzde 35’i imalat sanayisinden, yüzde 19’u ise toptan, perakende ticaret sektörlerinden kaynaklanmıştır. Türler itibarıyla bakıldığında ise ihracat, işletme ve yatırım kredileri ticari kredilerdeki artışın en önemli belirleyicisi olmuştur. Özellikle ihracat kredileri yıl sonuna göre yüzde 98’lik artışla ticari kredilerin genel büyümesinin oldukça üzerinde performans göstermiştir. Yeni politika uygulamasının ilk sonuçları kredilerin hedeflediğimiz bileşenlere doğru gelişimine işaret etmektedir. Bunun en önemli sonucu, KOBİ’lere ocak-kasım döneminde nette 695 milyar lira kredi kullanılması olup bu tutar 2021’in aynı döneminde 93 milyar lira olan KOBİ net kredi kullanımının yaklaşık 8 katıdır.

TL cinsi yatırım ve ihracat kredilerinde de olumlu gelişmeler görülmektedir. Bu kredilerin toplam TL ticari kredilerdeki payı 2022 yılında yüzde 10’dan yüzde 19’a yükselmiştir. Sayılarla örnek verecek olursak; 2021 yılının ilk on ayında 8 milyar lira artan yatırım kredilerinin 2022 yılının ilk on ayında yaklaşık 74 milyar lira artış kaydettiğini görüyoruz. Ayrıca, 2021 yılında 3 milyar lira artış kaydeden TL ihracat kredilerinin 2022 yılının ilk on ayında 346 milyar lira seviyesinde güçlü bir şekilde arttığını gözlemlemekteyiz. İhracatçı sektörlerin başında gelen imalat sanayisi firmalarına kullanılan TL kredilerinin de 2021 yılına göre ivmelendiğini görmekteyiz. İmalat sanayisi firmalarına 2021 yılının ilk on ayındaki net TL kredi kullandırımı 53 milyar lira iken 2022 yılının aynı döneminde 482 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Kredilerin elverişli şartlarda üretken alanlara kanalize edilmesi bir yandan güçlü ekonomik büyüme performansımızın sürdürülmesini sağlarken diğer yandan oluşturacağı verimlilik artışıyla da makroekonomik ve finansal istikrar ile fiyat istikrarına katkı sağlayacaktır.

Girişimcilik ve inovasyon ekosistemini, sağladığımız desteklerin yanı sıra üst fonlara aktardığımız kaynaklarla güçlendiriyoruz. Bu kapsamda, Türk Büyüme ve İnovasyon Fonu aracılığıyla, girişim sermayesi fonları üzerinden şirketlere toplamda bugüne kadar 2 milyar lira finansman sağladık. Ayrıca, TÜBİTAK’la iş birliği içinde yürütülen Tech-InvesTR Programı’yla teknoloji tabanlı girişimlere kaynak aktarımı kararı alınan fonların toplam büyüklüğü 2,3 milyar liraya ulaşmıştır. Üretkenlik artışına ve istikrara dayanan bu politikaların da etkisiyle savunma, havacılık, makine, elektrik elektronik başta olmak üzere birçok sektörde katma değerli üretimle birlikte ihracatımızı arttırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki dönemde, küresel ekonomideki yavaşlama eğilimi, Rusya-Ukrayna savaşının neden olduğu gıda ve enerji arz güvenliği ve iklim değişikliği önemli risk faktörleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Dünyada, giderek belirsizliklerin ve risklerin arttığı bu süreçte, kaynak ve güzergâh çeşitliliği anlamında sıvılaştırılmış doğal gaz konusunda yaptığımız yatırımlar, yer altı gaz depolarındaki sayı ve kapasite artışları, yenilenebilir enerji yatırımlarımız sayesinde enerji arz güvenliği sorununu en az hisseden ülkelerden biri olduk. Yine de enerji arz güvenliğimizi sürdürmek ve daha rekabetçi fiyatlardan enerji temin edebilmek için ithalat güzergâhlarımızı çeşitlendirme noktasında, başta Azerbaycan olmak üzere kaynak ülkelerle görüşmelerimizi sürdürüyoruz.

Bunun yanı sıra, küresel enerji fiyatlarında yaşanan önemli artıştan vatandaşlarımızın asgari seviyede etkilenmesi için mevcut fiyatlar çerçevesinde vatandaşlarımıza doğal gazda yüzde 75, elektrikte ise 1'inci kademede yüzde 50 sübvansiyon sağlıyoruz.

Diğer taraftan, sizlerin de bildiği üzere Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde gerçekleştirilen, dünyanın gıda temini ve güvenliği için oldukça önemli olan Tahıl Koridoru Anlaşması'yla bugüne kadar 524 gemiyle 13 milyon tondan fazla tahıl ve gıda maddesi ihtiyaç sahibi ülkelere ulaştırılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Özellikle iklim değişikliğinin etkilerini ve üretim yapısında yaşanan değişimleri daha yoğun hissettiğimiz son yıllarda reel sektörümüzün sürdürülebilir rekabet gücünü artırması için yeşil ve dijital dönüşümlerini gerçekleştirmeleri gerekliliğinin farkındayız.

Uzun süredir devam eden enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji yatırımları sayesinde birçok ülkeye göre avantajlı bir konumda yer almaktayız. Ülkemiz son yirmi yılda enerji yoğunluğunu yüzde 25 azaltmış, toplam kurulu güç içerisinde yenilenebilir enerjinin payını yüzde 54'e çıkarmıştır yani ürettiği enerjinin yarısından fazlası yenilenebilir enerjiden kaynaklanıyor. Böylelikle sera gazı salımında en yüksek paya sahip olan enerji sektöründe dönüşümü başarıyla başlatmıştır.

Enerji sektöründe başlattığımız başarılı dönüşümün üretimde de gerçekleşmesi için AR-GE desteklerimizde yeşil dönüşüm projelerini önceliklendiriyor, başta KOBİ'lerimiz olmak üzere üreticilerimize farklı destekler sunuyoruz. Organize sanayi bölgelerinde yeşil dönüşümün sağlanması, yeşil ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının yapılması, sürdürülebilir bankacılık, yeşil tahvil ve yeşil kira sertifikası gibi pek çok alanda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Döngüsel ekonomi anlayışıyla yatırım yapan üreticilerimizin finansmana erişim imkânlarını geliştiriyoruz. En kısa sürede Meclisimize sunulması öngörülen iklim değişikliği kanunuyla 2053 yılı net sıfır emisyon hedefimize ulaşmamız için gerekli hukuki ve güçlü altyapıyı da kuracak, sürdürülebilir kalkınma yolumuza kararlılıkla devam edeceğiz.

Attığımız tüm bu adımların sonucu olarak daha fazla yatırım alan, daha sürdürülebilir bir anlayışla üreten ve küresel tedarik zincirinden aldığı payı giderek artıran bir ülke olacağız. Bizler yirmi yıldır yine, temellerini attığımız güçlü altyapımız, rasyonel dış politikalarımız, üretim ve pazar çeşitliliğimiz, Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz sayesinde bugünü dış rüzgârlara karşı savrulmadan başarıyla atlattığımız, geleceğimizi azimle inşa ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023-2025 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program'la küresel çapta yaşanan zorlu sınamalara rağmen ülkemizi hedeflerine en sağlıklı şekilde ulaştırmayı ve bu süreçteki kazanımlarımızı da korumayı amaçlamaktayız.

Bu kapsamda, temel hedeflerimiz; ihracatın öncelendiği, üretim kapasitesinin ve yatırımların artarak sürdürüldüğü, istihdamı destekleyici, rekabetçilik ve verimlilik odaklı ekonomimizin temelini daha da kuvvetlendirmektedir. Ekonomik aktivite üzerinden salgının etkisinin azalmasıyla birlikte iç ve dış talebin dengelendiği bir görünüm tesis edilmiş olup, bu yapının sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Daha önce olduğu gibi, bu program döneminde de kaynaklarımızı en iyi şekilde kullanarak büyüme potansiyelimizi; istihdamın desteklendiği ve yüksek katma değerli üretimin sürdürüldüğü ekonomi modeliyle bir üst seviyeye taşımak niyetindeyiz. Böylelikle, 2023 yılında hedeflediğimiz büyüme artışıyla, 2002 yılında 9.279 dolar olan satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelirimizi program dönemi sonunda yaklaşık 44 bin dolar düzeyine çıkarmayı amaçlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu amaç doğrultusunda, ihracat odaklı büyüme stratejimizi verimli ve rekabetçi bir şekilde devam ettireceğiz. İş ve yatırım ortamının iyileştirilmesiyle beraber, daha yenilikçi bir üretim yapısının geliştirilmesinin yanı sıra, iş gücü ve kaynakların verimliliğini artırıcı politikalarımız da sürdürülecektir. Bu kapsamda, program döneminde özel sektördeki üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen büyüme ve kalkınma stratejisi, özel kesim yatırımları ve yapısal reformlarla sağlanacaktır.

Program döneminde, dijitalleşme ve yeşil dönüşüme uyumun hızlandırılması, kadınlar, gençler gibi özel politika gerektiren grupların iş gücü piyasasına girişleri ve kalıcılıklarının teşvik edilmesi, beşerî sermayenin güçlendirilmesi ve beyin göçünün önlenmesi, hatta tersine beyin göçünün teşvik edilmesi alanlarında yapısal adımlar kararlılıkla atılmaya devam edilecektir.

Program döneminde yine istihdamın yıllık ortalama 890 bin kişi artması ve iş gücüne katılım oranlarındaki öngörülen artışa rağmen işsizlik oranının kademeli olarak gerileyerek 2025 yılında yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yatırım, istihdam, üretim, ihracat hedefleri doğrultusunda, reel sektöre uygun finansman sağlanması yoluyla üretim gücümüzü koruyacak, arz yeterliliği ve cari dengedeki kalıcı iyileşmeyi sağlayacağız.

Liralaşma stratejisi çerçevesinde hane halkı ve firma bilançolarında Türk lirası payının artarak para ikamesinin ortadan kalkması, fiyatlama davranışlarının normalleşmesi ve güçlü kurumsal yapıyla birlikte enflasyon beklentileri iyileşecek, dönem sonunda enflasyon oranı tek hanelere tekrar düşürülecektir.

Program döneminde cari işlemler açığının kademeli bir şekilde azaltılmasını hedefliyoruz. Bu kapsamda, katma değerli üretimi artırmak, yenilenebilir enerjinin payını daha da yükseltirken enerji teknolojilerini yerli ve millî imkânlarla geliştirmek, elektrik motorlu araç endüstrisi ve mobilite ekosistemini hayata geçirmek, dijital ekonomiden daha fazla pay almak ve iş gücünün niteliklerini iyileştirmek için kapsamlı politikalar uyguluyoruz.

Diğer yandan, 2023 başında Karadeniz'deki doğal gaz çalışmalarının tamamlanması ve yeni rezervlerin keşfiyle enerjide dışa bağımlılığımızı azaltmayı ve cari işlemler dengesiyle dış finansman ihtiyacı üzerindeki baskıyı daha da aşağı çekmeyi hedefliyoruz.

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nı devam ettiriyoruz. Yeşil dönüşüme uygun yeni organize sanayi bölgeleri kurarak ve yine hâlihazırdaki OSB'lerde genişletme çalışmaları yaparak son dönemdeki güçlü yatırım iştahını karşılıyoruz.

Cari işlemler açığındaki iyileşmeye ilave olarak uzun dönemli üretim ve verimlilik artışının sağlanması bakımından önem arz eden doğrudan yabancı yatırımlar yoluyla cari işlemler açığının finansman kalitesi artırılabacaktır.

Orta vadeli programımızın uygulama sürecinde, politikalarımızda göstereceğimiz kararlılıkla, bütçe açığımızın da gayrisafi yurt içi hasılasıya oranını program dönemi sonunda yüzde 1,5 seviyesine indirmeyi hedefliyoruz.

Ekonomi politikalarımıza olan güvenin önemli bir göstergesi olan borçlanma faizlerini incelediğimizde, faiz oranlarında önemli bir gerileme yaşandığı, bu gerilemenin ise borçlanma kompozisyonunda ciddi iyileşme sağlanmasına ve piyasalarda hissedilen olumlu havaya katkıda bulunduğu dikkat çekmektedir.

Bu kapsamda 2022 yılında yüzde 62,7 seviyesinde olan devlet iç borçlanma senetlerinin ortalama faiz oranı geçtiğimiz yıl yüzde 14,6 düzeyinde gerçekleşmiş, 2022 yılının Ekim ayında ise yüzde 11,6 olmuştur.

Söz konusu iyileşmede borçlanmanın Türk lirası cinsinden sabit faizli ve uzun vadeli yapılarak yurt içi döviz cinsi borçlanmanın azaltılmasının büyük etkisi olmuştur. Artan jeopolitik riskler nedeniyle uluslararası finansal piyasalarda yaşanan oynaklıklar ve artan belirsizlikler doğrultusunda yüksek seyreden borçlanma maliyetlerine rağmen dış finansmana erişim hususunda sorun yaşamamaktayız. 2022 yılında 2 kira sertifikası ihracı, 2 eurobond ihracı ve 1 eurobond artırımı olmak üzere 5 ayrı işlemle uluslararası sermaye piyasalarından toplamda 11 milyar dolar dış finansman sağlanmıştır.

Öte yandan, AB ülkelerinde yüzde 86,4 gibi nispeten yüksek bir seviyede seyreden Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılasıya oranı ülkemizde 2022 yılı ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 39,3'tür. Böylelikle kamu borç stokunun sürdürülebilirliğinin temini hususunda, borç stokunun yapısında kaydedilen iyileşme ve kamu maliyesindeki kontrollü yönetimle kamu borç stokunun makroekonomik değişkenlere karşı duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmıştır. Hazine borç stokunun kur riskinin kontrol altında tutulması amacıyla orta vadeli programda da yer verdiğimiz üzere hazine iç borçlanmasının ağırlıklı olarak sabit getirili ve TL cinsi enstrümanlarla yapılması, yurt içi döviz ve altın borçlanmalarının piyasa koşulları çerçevesinde aşamalı olarak azaltılması stratejilerine devam edilecektir. 2022 yılında AB tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılasıya oranının bir önceki yıla göre 5,1 puan azalarak yüzde 36,7 olarak gerçekleşmesini ve 2025 yılında yüzde 32,1'e gerilemesini hedeflemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin temel büyüklüklere değinerek sunumuma devam etmek istiyorum.

2021 yılında bütçe giderleri 1 trilyon 603,5 milyar lira, bütçe gelirleri 1 trilyon 402 milyar lira, bütçe açığı 201,5 milyar lira, faiz dışı açık 20,7 milyar lira olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı merkezî yönetim bütçe başlangıç tahmini ile yıl sonu gerçekleşmelerine bakılacak olursa, bütçe başlangıç tahminlerinde bütçe giderleri 1 trilyon 346 milyar lira, bütçe gelirleri 1 trilyon 101 milyar lira ve bütçe açığı 245 milyar lira öngörülmüştür.

Bu öngörülerini yıl sonu gerçekleşmeleriyle karşılaştırdığımızda, bütçe giderleri 257,4 milyar lira ve bütçe gelirleri 300,9 milyar lira tahminlerin üzerinde gerçekleşmiştir. Bütçenin özellikle gelir tarafında gösterilen bu başarılı performans sayesinde bütçe açığı tahminin 43,5 milyar lira altında olmuştur.

Bütçe disiplini açısından 2021 yılı performansımız Avrupa Birliği üyesi ülkelerle karşılaştırdığımızda ülkemizin pozitif yönde ayrıştığını söyleyebiliriz. Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı birlik üyesi ülkelerde ortalama yüzde 4,7 iken bu oran ülkemizde yüzde 2,8 olmuştur.

Bütçe disiplinine verdiğimiz önemin yanı sıra bütçemizin yüzde 40,7'sini transfer harcamalarına, yüzde 25,2'sini ise personel giderlerine ayırarak vatandaş odaklı mali politikamızı 2021 yılında da devam ettirdik.

Bütçe giderleri alanında göstermiş olduğumuz bu olumlu gelişmeleri bütçe gelirleri alanında da sürdürdük. Vergi gelirlerinin bütçe gelirlerine oranı 2021 yılında yüzde 83,1 olmuştur. Bu oran Avrupa Birliğinde ortalama yüzde 68'dir.

Sayıştay raporlarında eleştirilen hususların kamu idarelerince yerine getirilmesini sağlamak amacıyla Cumhurbaşkanlığı koordinasyonunda hem Strateji ve Bütçe Başkanlığında hem de Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde çalışmalar yürütülmektedir. Bu birimlerimizce her bir Sayıştay bulgusu üzerinde gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Eleştiri konusu bulguların yerine getirilmesini sağlamak amacıyla hem personel eğitim çalışmaları hem de ön mali kontrolü sağlamaya yönelik bilişim sistemleri oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde ekonomik sınıflandırmaya göre dağılıma bakacak olursak OVP'yle uyumlu bir biçimde 2023 yılı bütçemiz, ülkemizin kalkınma hedefleri, halkımızın ihtiyaçları ile sosyal ve mali alanda ilerlemeye yönelik adımlar çerçevesinde hazırlanmış ve Gazi Meclisimize sunulmuştur.

2023 yılı bütçemizde; bütçe giderleri 4 trilyon 469,6 milyar lira, bütçe gelirleri 3 trilyon 810,1 milyar lira, bütçe açığı 659,4 milyar lira olarak öngörülmüştür. 2022 yılına göre -ek bütçe dâhil- 2023 yılı bütçe ödenekleri yüzde 57,9 artmaktadır.

2023 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ise şu şekildedir: Personel giderleri 952,3 milyar lira, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri 150,4 milyar lira, mal ve hizmet alım giderleri 318,7 milyar lira, cari transferler 1 trilyon 682 milyar lira, sermaye giderleri 315,8 milyar lira, sermaye transferleri 37,3 milyar lira, borç verme giderleri 359,2 milyar lira, yedek ödenekler 88,2 milyar lira, faiz giderleri 565,6 milyar liradır.

2023 yılında merkezi yönetim bütçe gelirlerinin 2022 yılı gerçekleşme tahminine göre yüzde 42,6 artışla 3 trilyon 810 milyar liraya, vergi gelirlerinin ise yüzde 41 oranında artarak yaklaşık 3 trilyon 200 milyar liraya ulaşacağı öngörülmektedir.

2023 yılında bütçe gelirlerinin alt kalemleri ise şu şekilde tahmin edilmektedir: Gelir vergisi 495 milyar lira, kurumlar vergisi 619,1 milyar lira, özel tüketim vergisi 510,6 milyar lira, katma değer vergisi 1 trilyon 135 milyar lira, motorlu taşıtlar vergisi 38,7 milyar lira, banka ve sigorta muameleleri vergisi 75,1 milyar lira, damga vergisi 55,5 milyar lira, harçlar 105,2 milyar lira, diğer vergiler 165,3 milyar lira, vergi dışı gelirler 610,6 milyar liradır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde 2023 yılı merkezi yönetim bütçesinin temel özelliklerinden bahsetmek istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızın bizlere sağladığı vizyonla göreve geldiğimiz andan itibaren politika ve önceliklerimiz arasına eğitimi her zaman birinci sıraya koyduk. Biliyoruz ki eğitim, ülkelerin beşeri sermayesinin niteliğini arttırmadaki en önemli araçlardandır. 100'üncü yılına gireceğimiz cumhuriyetimizin temel yapı taşlarından millî eğitim sistemimize Gazi Meclisimizin takdirleri ve Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle bütçemizden en yüksek payı ayırmaya devam ediyoruz. Bu maksatla göreve geldiğimizde eğitime ayrılan kaynak merkezî yönetim bütçemizin yüzde 9,4'ü iken 2023 yılında bu payın yüzde 14,5 olmasını öngörüyoruz. Bir başka deyişle 2002 yılında 11,3 milyar lira olan eğitim bütçemizi yaklaşık 650 milyar liraya çıkarıyoruz.

Öğrencilerimizin öğrenim hayatını kolaylaştıran burs ve harçlıklar ile öğrenim kredisi için 41 milyar lira, taşınmaz eğitim uygulaması ve uygulama kapsamındaki öğrencilerin yemek giderleri için 14 milyar lira, özel eğitim okullarıyla, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine giden engelli çocuklarımızın

destek eğitim giderleri için 12 milyar lira, ücretsiz kitap uygulaması için 9,5 milyar lira, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı pansiyonlarda barınan öğrencilerimizin barınma ve beslenme giderleri için 2,9 milyar lira, organize sanayi bölgeleri içinde ve dışında açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında okuyan öğrencilerin eğitim-öğretim destek giderleri için 1,8 milyar lira, üniversitelerde uygulanan harç desteği kapsamında 1,8 milyar lira kaynak ayırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; üzerinde hassasiyetle durduğumuz alanlardan biri de sağlıktır. Sağlıkta gerçekleştirdiğimiz büyük dönüşüm sayesinde temel gayemiz, vatandaşlarımızın yaşam kalitesini yükseltmek ve sağlık hizmetlerinden herkesin yararlanabilmesini sağlamaktır. Bu amaçla merkezî yönetim bütçesinden Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına 291,5 milyar lira, yükseköğretim kurumları sağlık uygulama ve araştırma merkezlerine 15,5 milyar lira olmak üzere toplam 307 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Sağlık Bakanlığı ve yükseköğretim kurumları döner sermayeleri ile Sosyal Güvenlik Kurumundan yapılacak sağlık harcamaları da dâhil edildiğinde sağlık hizmetlerine ayrılan toplam kaynak 696,8 milyar liradır. Sağlıkta insan gücü sayısı 2002 yılında toplam 379 bin iken 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla yaklaşık 1 milyon 359 bine ulaşmıştır. Ayrıca, 85 bin yeni yardımcı sağlık personeli istihdam edilecektir. Sağlık tesislerinin kalitesi ve kapasitesini artırarak ülkemizin tüm il ve ilçelerindeki her vatandaşımıza en iyi sağlık hizmetini vermek için çalışmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 yılında bütçemizden tarıma ayrılan toplam kaynağı 142,9 milyar liraya yükseltiyoruz. Bu çerçevede, tarımsal destek programları için 54 milyar lira; tarım sektörü yatırım ödenekleri için 40,4 milyar lira; tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal KİT ve ihracat destekleri için 48,5 milyar lira kaynak tahsis ediyoruz. Tarım ürünleri dış ticaretinde ülkemiz net ihracatçı konumunu devam ettirmektedir. Tarım ürünleri ihracat değeri 2021 yılında 25 milyar dolar düzeyindedir. Tarım ürünlerindeki net dış ticaret fazlası ise 2021 yılında 7,2 milyar dolar, 2003-2022 döneminde ise toplamda 87 milyar dolardır. 2023 yılı bütçesinde 2022 yılı bütçesine göre mazot desteğini yüzde 282, gübre desteğini yüzde 140 oranında artırıyoruz. Bu çerçevede mazot desteği için 12 milyar lira ve gübre desteği için 4,9 milyar lira olmak üzere toplam 16,9 milyar lira ödenek öngörüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özel sektör yatırımlarının yarattığı katma değer ve istihdamın bilinciyle son yıllarda özellikle önemli ölçüde artırdığımız reel sektör desteklerine 2023 yılında da tüm hızıyla devam ediyoruz. Reel sektör destekleri için bütçemizden 145,4 milyar lira kaynak aktarıyoruz. Reel sektör destekleri içerisindeki en büyük payı ise sosyal güvenlik işveren prim desteklerine veriyoruz. Bu çerçevede, 2023 yılında Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenmesi gereken 68,1 milyar lira tutarındaki işveren primini bütçemizden karşılıyoruz. Ayrıca, tarımsal işletmeler ve çiftçilerimiz için faiz destek tutarı olarak 21,5 milyar lira; Halk Bankası aracılığıyla kullandıracağımız esnaf kredileri faiz desteği için 10,9 milyar lira; ihracat destekleri kapsamında 10,3 milyar lira; çıraklık, kalfalık ve staj yapan öğrenciler için ödenen devlet katkısı kapsamında 10,3 milyar lira; hazine destekli kefaletle sağlanan krediler için faiz destek tutarı olarak 7 milyar lira; EXİMBANK sermaye artırımını için 6,8 milyar lira; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız aracılığıyla kullandırılmak üzere teşvik ödemeleri kapsamında 6 milyar lira; küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin desteklenmesi için 3,3 milyar lira; diğer destekler için 1 milyar lira kaynak ayırdık.

Bütçemizde kaynak ayrılan önemli alanlardan biri de savunma ve güvenliktir. Savunma Sanayii Destekleme Fonu da dâhil edildiğinde savunma ve güvenlik birimleri için 2023 yılında 468,7 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Bu tutar, bütçe büyüklüğünün yüzde 10,5'ine karşılık gelmektedir. Güvenliğimiz için

yurt içi ve sınır ötesinde terörle mücadelemiz azim ve kararlılıkla devam etmektedir. Bu amaçla, savunma ve güvenlik birimlerimizin ihtiyaçlarını yerinde ve zamanında karşılayabilmek için her türlü imkni seferber etmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vrenin korunmasına ve sürdürülebilir Şekilde yönetilmesinin sağlanmasına önem veriyoruz. Bu amaçla, Toprak Ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi Programı ödeneklerini bir önceki yıla göre yüzde 47 oranında arttırarak 47 milyar 870 milyon liraya, Sürdürülebilir evre ve İklım Değişikliği Programı ödeneklerini bir önceki yıla göre yüzde 112 oranında arttırarak 6 milyar 244 milyon liraya, Ormanların ve Doğanın Korunması Programı ödeneklerini bir önceki yıla göre yüzde 76 oranında arttırarak 10 milyar 210 milyon liraya yükselttik. Atıkların düzenli depolanması, kaynağında ayrıtırılması, enerji elde edilmesi ve geri kazanılması çalışmalarıyla atıkları ekonomiye kazandırıyoruz. 2023 yılı merkezî yönetim btcesinde, atık su arıtma tesisi yönetimlerini teşvik etmek amaçıyla atık su arıtma tesislerine enerji desteği için 750 milyon lira, evre tesisleri altyapı destekleri için ise 1 milyar liranın üzerinde kaynak öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal devlet anlayışımızın gereği olarak, hiçbir ihtiyaç sahibi vatandaşımızı dışarıda bırakmadan yardımlarımızı sürdürüyoruz. Büyüyen Türkiye'nin refahını vatandaşlarımızla paylaşmaya devam ediyoruz. 2023 yılı btcemizde sosyal harcamalar için ayırdığımız kaynak miktarını 258,4 milyar liraya çıkardık; bu tutar, 2023 yılı btcesinin yüzde 5,8'ine denk gelmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılı btcesinde, ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın sağlık primi giderleri için 52,6 milyar lira, 65 yaş üstü yaşlılarımıza, engelli vatandaşlarımıza ve engelli vatandaşlarımızın yakınlarına bağlanan aylıklar için 31,3 milyar lira, engellilerin evde bakımına destek amaçıyla 28,2 milyar lira, TOKİ sosyal konut finansmanı için 10 milyar lira, Aile Destek Programı için 7,5 milyar lira kaynak ayırdık. Sosyal kesimlere yönelik btceden sağladığımız kaynaklar bunlarla sınırlı değildir. Sosyal devlet ilkesi gereği toplum kesimlerine 2023 yılında sağlayacağımız refah katkısı yaklaşık 1 trilyon 140 milyar liraya ulaşmaktadır. Bu tutar, btcenin yaklaşık yüzde 25,6'sına tekabül etmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılında doğal gaz ve elektrik sübvansiyonları için 530 milyar lira; asgari ücretin vergi dışı tutulmasıyla 300 milyar lira; yaşlı, engelli, emekli, dul ve yetimler gibi toplum kesimlerini korumak amaçıyla yapılan vergi indirimleri kapsamında 51 milyar lira kaynak sağlanması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 yılı merkezî yönetim btcesinde önemli miktarda denek tahsis edilen başlıca btce programları ve artış oranları ise Şu Şekildedir: Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası Programı kapsamında ayırdığımız kaynağı bir önceki yıla göre yüzde 154,9 arttırarak 406 milyar 535 milyon liraya çıkardık. İstihdam Programı denegiğini yüzde 63,7 arttırarak 100 milyar 403 milyon lira seviyesine yükselttik. Kadının Güçlenmesi Programı'na ayırdığımız kaynağı bir önceki yıla göre yüzde 53,2 arttırarak 2 milyar liranın üzerine çıkardık. Çocukların Korunması ve Gelişiminin Sağlanması Programı'na ayırdığımız kaynağı yüzde 45,4 oranında arttırarak 10 milyar 986 milyon lira seviyesine getirdik. Tüketicinin Korunması, rn ve Hizmetlerin Güvenliği Programı denegiğini ise yüzde 40 oranında arttırarak 7 milyar 454 milyon liraya yükselttik. Hukuk ve Adalet Programı denegiğini yüzde 65,1 arttırarak 79 milyar 436 milyon lira seviyesine çıkardık. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, enerjiden tarıma, sanayiden savunma sektörüne kadar her alanda somut ve dinamik politikaları btcemiz temelinde birer birer uygulamaya geçirmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şimdi siz değerli milletvekillerine Türkiye Yüzyılı'nın Őafaėında nemi giderek artmakta olan gelir politikalarımız ve uygulamalarımız hakkında bilgi vermek istiyorum.

Hiç kuşkusuz, geçmişte olduğu gibi önümüzdeki süreçte de gelir politikalarımızın merkezinde vatandaşlarımızın ihtiyacı, refahı ve mutluluğu yer almaktadır. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı hız ve dinamizmle geçmişte tartışılan ancak hayata geçirilemeyen düzenlemeleri kararlılıkla yine birer birer hayata geçiriyoruz.

İşçilere verilen günlük yemek bedeli ve günlük yol bedeli istisna tutarlarını artırdık. Çalışanlarımıza yemek bedeli olarak yapılan nakit ödemelerini de doğrudan gelir vergisi istinası kapsamına aldık. Yine, bu süreçte işverenlerin elektrik, doğal gaz ve ısınma giderleri için çalışanlarına yapacakları bin liraya kadar ödemeleri gelir vergisi dışında tuttuk; bu ödemelerin sigorta prim kesintisine tabi tutulmasını sağladık. Esnafımızı daha da rahatlatmak adına yaklaşık 850 bin esnafımızın kazancı vergiden muaf tutularak esnaf muafiyeti kapsamında düzenleme yapılmıştır. Çiftçimizin tarımsal destekleme ödemelerindeki gelir vergisini kaldırdık. Yine, geçmişte aldığımız yaklaşık 2,5 milyar lira tutarındaki vergiyi de çiftçimize iade ettik.

Yine, bu zor süreçte vatandaşlarımızın alım güçlerini desteklemek, refahlarının artırılmasına katkı sağlamak ve enflasyonla kararlı mücadelemize destek vermek amacıyla gıda maddelerindeki KDV oranını yüzde 1'e indirmek başta olmak üzere çok geniş bir yelpazede KDV oran indirimlerini uygulamaya koyduk.

Büyüme potansiyelimizi artıracak yatırım, üretim ve ihracat alanlarına vergisel desteklerimizi güçlü bir şekilde sunmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, üretim için olmazsa olmaz makine teçhizat yatırımlarına güçlü vergisel destekler sunmaya başladık. Yatırım teşvik sistemimizde firmalarımızın hak etmiş oldukları katkı tutarlarına daha kolay erişimini mümkün kıldık, işletmelerimizin yabancı kaynak yerine öz kaynaklarına daha fazla yönelmelerini sağlayacak vergisel düzenlemeleri yine hayata geçirdik.

Mükelleflerimizin vergiye uyumunu güçlendirmek ve öngörülebilirliği artırmak için geçici vergileri 4 dönemden 3 döneme indirdik, vergiye uyumlu mükelleflerimizin vergi indirimi şartlarında iyileştirmeler yaptık, uygulamanın kapsamını genişlettik. İdare ile mükellefler arasında ortaya çıkan ihtilafların sonlandırılması amacıyla "kanun yolundan vazgeçme" müessesesini getirdik.

Ekonomik potansiyelimizi zayıflatan ve rekabet ortamını bozan kayıt dışı ekonomiyle mücadele kapsamında da son dönemde önemli bir mesafe katettik. Bu kapsamda, kayıt dışılığın yoğun olduğu akaryakıt sektöründe teminat uygulamasını hayata geçirdik, vergi kaçakçılığı suçlarında hapis cezalarının üst sınırını artırdık, bu suçlar bakımından etkin pişmanlık ve zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesini mümkün kıldık. Bu alanlarda da yüce Meclisimizle birlikte yoğun bir şekilde, dayanışma içerisinde çalıştık.

2023 yılı bütçemizin ülkemizin kalkınması ve vatandaşlarımızın refahının artırılması doğrultusunda en kaliteli kamu hizmetlerine dayanak teşkil edeceğine yüreктen inanıyoruz. Bütçemizin uygulanmasında bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da mali disiplinden taviz vermeyeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı sonlandırırken, 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2021 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sürecin her aşamasında sağladığı perspektif, liderlik ve destek nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Strateji ve Bütçe Başkanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığımız başta olmak üzere, bütçe teklifimizin oluşturulmasına katkıda bulunan tüm bakanlıklarımıza, bağlı, ilgili, ilişkili kamu kuruluşlarımıza bir kez daha teşekkür ediyorum.

Verdikleri katkılar için Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkanı ve üyelerine bir kez daha teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Vereceğiniz katkılar için Sayın Başkan, siz ve Genel Kurul üyesi sayın milletvekillerimize, hepinize şimdiden teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tüm bu süreçte bize katkılarını esirgemeyen Cumhurbaşkanlığı'nın tüm üyelerine de yürekten teşekkür ediyorum.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, niçin söz istiyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, sayın hatibin bütçe konuşmasıyla ilgili... Hem iktidarın hem de sarayın temsilcisi olarak, burada verdiği rakamların ülkemizdeki kendisini dinleyen insanları yanıltacak, gerçek dışı beyanlar olduğunu gördüğümüzden kendisinin yaklaşık iki saatlik konuşmasına karşılık bir dakikalık cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, ben konuşmaların sonunda bu tür eleştiriler için cevap hakkı vereceğim bütün arkadaşlarımıza. Yoksa bu konuşmaları sürdüremeyiz, devam ettiremeyiz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, ben kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN – Ama böyle bir usulümüz yok biliyorsunuz. 60'a göre var söz hakkı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok, yok, şu sözüm kayıtlara geçsin diye söylüyorum...

BAŞKAN – Başkan söz vermeden de konuşulmuyor malum İç Tüzük'e göre, hayır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Söylediğiniz şeye uygun olarak, bir hatip Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuştuğundan sonra, İç Tüzük gereği, kendisine muhalefette bulunmak isteyen...

BAŞKAN – Hangi maddeye göre bu? “Muhalefette bulunmak.” diye bir şey yok, tamam.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...veya 60'ıncı madde bunun için vardır. En azından bir dakikalık sözü vermeniz...

BAŞKAN – Maddede “Zamanını Başkan takdir eder.” diyor, lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, benim bir konuşma hakkım yok mu? Ben sizi dinliyorum.

BAŞKAN – Söz vermedim ki ben size. Sadece sebebini sordum size, siz sebebini açıkladınız; ben de uygulamada nasıl hareket edeceğimi size ifade ettim ama söz vermedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben de İç Tüzük'ten doğan hakkımı söylüyorum.

BAŞKAN – İç Tüzük'te kendiliğinden söz alınmıyor ki “Başkandan söz almayan konuşamaz.” diyor, o bir gerektir, sebeptir. Başkan söz verirse...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, ben İç Tüzük'ten doğan hakkımı söylüyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdiye kadar bitirecekti ya, bir dakika konuşacaktı.

BAŞKAN – Ben de diyorum ki bütün gruplar adına konuşmalar tamamlansın, ondan sonra ben söz vereceğim arzu edenlere, talep edenlere.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, neden bir dakikadan bu kadar çekiniyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çekinme yok, usul, usul...

BAŞKAN – Çekinmiyorum, niye çekineyim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O zaman neden söz vermiyorsunuz?

BAŞKAN – İç Tüzük'ü uyguluyorum. Siz niye İç Tüzük'e aykırı olarak konuşmaya devam ediyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yani iktidarı bu kadar koruma refleksi nedir?

BAŞKAN – Siz niye İç Tüzük'e aykırı olarak konuşmaya devam ediyorsunuz, sürdürüyorsunuz? Lütfen...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İktidarı niye bu kadar koruyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İç Tüzük kuralları uygulanıyor.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir söz talebim var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, bir söz talebi daha var. Duymak istemerseniz de söz talebi var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri; bütçe ve kesin hesap kanunu teklifleri üzerindeki görüşmeler 23 Kasım 2022 tarihli 24'üncü Birleşimde alınan karara uygun olarak...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, söz talebinde bulundum.

BAŞKAN – Bir dakika... Ya, Başkanın da sözünü kesiyorsunuz, lütfen ya!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Estağfurullah Sayın Başkan, sözünüzü kesmiyorum...

BAŞKAN – ...bastırılıp dağıtılan programa göre yapılacaktır.

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye yetmişer dakika söz verilecek ve bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. Şahıslar adına yapılacak konuşmaların süresi ise onar dakika olacaktır.

Şimdi, bütçenin tümü üzerinde siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum: İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay ile Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Eş Genel Başkanlar İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan ile Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu (CHP sıralarından alkışlar) Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş ile İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli; şahsı adına lehte Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici; yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay ve son olarak şahsı adına aleyhte Mardin Milletvekili Sayın Ebrü Günay söz alacaklardır.

Şimdi gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İzmir milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

Süreniz kırk dakikadır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİPARTİGRUBUADINADURSUNMÜSAVATDERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, televizyonları başında bizi izleyen aziz Türk milleti; cumhuriyetimizin 100'üncü, Adalet ve Kalkınma Partisinin 20'inci ve son merkezî yönetim bütçe kanunu teklifi hakkında İYİ Partinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi devletin kurucu iradesi ve hürriyetçi demokratik sistemin kalbidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi banisi olduğu cumhuriyetin, kişi hak ve hürriyetlerinin, uhdesinde taşıdığı egemenliğin teminatıdır. Cumhuriyetin 100'üncü yılının arifesinde Türk milletinin iradesinin tecilligâhı olan Gazi Meclisin çatısı altında bir kez daha aynı irade ve aynı kararlılıkla söylüyoruz ki: Türk milleti egemenliği hiçbir kişiye, kuruma, aileye ya da zümreye devredemez. Bu sorumluluk çerçevesinde,

Türkiye Büyük Millet Meclisi, tarihin ve Türk milletinin kendisine tevdi etmiş olduğu yetkiyle kişi hak ve hürriyetlerini, ifade özgürlüğünü ve devlet yönetiminde adaleti gözetme iradesini sonuna kadar koruyacak ve muhafaza edecektir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş hikâyesi ve Anayasa'mızın 6'ncı maddesi şöyle başlar: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." Egemenliğin bir zerresini sıfatı, ismi ve kudreti ne olursa olsun hiçbir makama vermeyiz, veremeyiz; hiçbir makam tarafından gasbedilmesine de asla ve kata müsaade etmeyiz. Devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk bu hususta der ki: "Kuvvet birdir ve o, milletindir." Egemenlik yalnız ve ancak Türk milletindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak, bugün, yüce Meclisin çatısı altında, cumhuriyetimizin 100'üncü yıl bütçesini, aynı zamanda da Adalet ve Kalkınma Partisinin veda bütçesini görüşüyoruz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yasama erkinin millete karşı en temel görevlerinden biri vatandaşın tarh edilen verginin nereye sarf edildiğini ve edileceği hususunu denetlemektir ancak tek adam rejiminin anayasal çerçevesi olan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Meclisimizin bütçe yapma yetkisi fiilen elinden alınmıştır. Partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden önce bir sonraki yılın bütçeleri toplumu heyecanlandırırdı çünkü millet, bütçenin sorunlarına çözüm getirmesini ümit ederdi. Şimdi millet haklı olarak yeni bütçeyle birlikte gelirin artmasını, menfaatin korunmasını bekliyor ancak yürütme erkinin kabile reisi yetkileriyle donatıldığı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bütçe teklifi, içeriğinin ve akıbetinin hiç kimse tarafından merak edilmediği, sıradan bir ritüele dönüştürülmüştür.

Vatandaşlarımız 2023 bütçesini neden merak etsinler? Üstün müessesenin üstün iradesi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi 2023 bütçe teklifini kabul etmezse ne olacaktır, Hükümet düşecek midir? Hayır. Bütçe tekraren düzenlenecek, Meclisin onayına sunulacak mıdır? O sorunun da cevabı "Hayır." Açıkça görülmektedir ki bu ucube siyasal sistem Gazi Meclisin iradesinin hilafıdır. Bu düzende bütçe yapma yetkisi Gazi Meclisten alınmış, yeniden değerlendirme nispetinde iktidara verilmiş bir yetkiye dönüşmüştür. Herkes şunu bilsin ki istiklal mücadelesinde muzaffer olmuş, devleti kurmuş bu Gazi Meclis siyasi iktidarın noteri değildir.

Değerli milletvekilleri, içeride ve dışarıda Türkiye'yi çevrelemiş siyasi, ekonomik ve toplumsal sorunları derinleştiren temel problem, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bizzat kendisidir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi egemenliğin şahsileştirilmesi üzerine kurgulanmıştır. Beş bin yıllık Türk devlet geleneğinden süzülüp gelen, tarih yapıcı bir milletin istiklal ve egemenlik mücadelesinin eseri olan Türkiye Cumhuriyeti devleti bir kişinin aklına, ideallerine, hedeflerine ve heveslerine terk edilemez. Devlet dediğimiz mekanizma üç temel erkten oluşur: Yasama, yürütme ve yargı. Yasama kanun ihdas eder, yürütme kanunları icra eder, yargı ise yasamanın çıkardığı ve yürütmenin icra ettiği yasaların Anayasa'ya uygun olup olmadığını hususunu denetler. Bir devletin demokratik hukuk devleti olabilmesi için olmazsa olmaz şart ise bu güçler arasındaki denge ve denetleme mekanizmalarının tam ve kâmil olarak işletebilmesidir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde temel problem ise şudur: Bu ucube sistemde kararnamele yasama etkisizleştirilmiş, atama yetkileriyle yargı bağımlı hâle getirilmiş, yürütmedeki tüm siyasi güç tek bir kişinin iradesine terk edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde devlet idaresinde yasama, yürütme, yargı ortadan kalkmış; yerini Recep Tayyip Erdoğan almıştır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yirmi yıl önce 3Y'yi yani yoksulluğu, yolsuzluğu, yasakları yok etmek için geldiniz, başka bir 3Y'yi yani yasama, yürütme ve yargıyı imha edip gidiyorsunuz. Yasama Recep Bey, yürütme Tayyip Bey, yargı da Sayın Erdoğan olmuştur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ülkenin kaderinin bir kişinin

iki dudağı arasına sıkıştığı, hürriyet yerine istibdadın hüküm sürdüğü, beytülmalin yağmalandığı, millete ait zenginliklerin ve refahın yandaşlara pay edildiği bu haramzade düzen elbet payidar olamayacaktır çünkü o devir, bundan tam bir asır önce Mustafa Kemal Atatürk tarafından bir daha açılmamak üzere kapatılmıştır. Cumhuriyetin fikri hür, vicdanı hür evlatları olarak bu çarpık düzenin kalıntılarını temizlemek de bize düşecektir. İYİ Parti olarak devlet yönetmeye namzet bir siyasi kurum sıfatıyla bugüne kadar pek çok projemizi milletimizle paylaştık ancak bizim, milletimize sunduğumuz en büyük projemiz, Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin 2'nci yüzyılına Türk milletinin şanına yakışır bir şekilde yeniden inşa etmek olacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Hiç kimse merak etmesin, biz buradayız; cesaretimiz ve kararlılığımız tamdır, cumhuriyetin kazanımlarını ve mirasını 21'inci yüzyılın medeniyet değerleriyle inkişaf ettirmek büyük Türk milletine olan borcumuzdur.

Değerli milletvekilleri, aziz milletim; Türkiye, her alanda olduğu gibi yargı ve adalet sisteminde de büyük bir erozyona maruz bırakılmıştır. Yargı kararları, siyasetin tasallutu altında gündelik siyasi hesapların bir parçası hâline getirilmiş, muhalefeti ilzam ettirmek için âdeta bir baskı aracı olarak kullanılmak istenmiştir. Ülkeyi yöneten iktidarın en temel görevi, vatandaşlarımızın hukukunu muhafaza etmek olmalıyken maalesef, partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle hukuk iktidarı muhafaza eder hâle dönüştürülmüştür. Devletin bütün kurumları tek bir kişiye bağlıyken elbette o ülkede adalet olamaz, o ülkede demokrasi hiç olamaz çünkü “adalet” ve “demokrasi” kavramları tek adam rejimleriyle bağdaşmaz. Bir partinin genel başkanı Anayasa Mahkemesinin 15 üyesinden 12'sini tayin etmek yetkisine sahipse orada yargı bağımsızlığından söz edilebilir mi? Bir Cumhurbaşkanı düşünün ki bir taraftan Genel Başkan sıfatıyla siyasi parti propagandası yapsın, öte taraftan dönsün kendisini denetlemekle mükellef olan yargı kurumlarının mensuplarını atasın. Bir Cumhurbaşkanı düşünün ki bir taraftan genel başkan sıfatıyla il başkanlarını atasın, öte taraftan dönsün Cumhurbaşkanı sıfatıyla aynı illere vali atasın. Bir Cumhurbaşkanı düşünün ki bir taraftan genel başkanı olduğu partisinin yönetim kademelerini, öte taraftan devletin üst düzey bürokratlarını ve üniversite rektörlerini atasın. İşte, bu ucube Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde devlet ile hükümetin, bürokrasi ile iktidar temsilcilerinin, dolayısıyla da kolektif çıkarlar ile zümre menfaatlerinin birbirine karışmasının sebebi budur. Partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin iktidara yaptığı en büyük kötülük de aslında budur.

Bu, üzülerek söylüyorum ki kendini devlet zannetme hezeyanıdır. Aklınızdan çıkarmayın ve unutmayınız ki siz devlet değilsiniz, siz millî iradenin tevdi ettiği müddette ve nispette kamu görevi ifa eden kişilersiniz. İktidarlar gelir gider ama devleti ebet müddettir yani daimdir. 3 Kasım 2002'de bu iktidara nasıl geldiyse, yapılacak ilk genel seçimle birlikte, aynen o şekilde iktidardan gideceksiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) İlelebet payidar olacak olan Türkiye Cumhuriyeti devleti ile ilk seçimle varlığı sona erecek olan iktidarımızı mukayese etme saçmalığından da artık lütfen vazgeçiniz. Türkiye'yi belirli bir zümrenin uhdesindeki parti devleti eksenine taşıma hevesini terk ediniz.

Adalet mülkün yani devletin ve düzenin temelidir. Bir devlet, vatandaşları arasındaki hakkaniyeti sağlayamıyorsa, belirli bir siyasal zümrenin ya da grubun tarafı hâline gelmişse ve artık objektifliğini kaybetmişse -Allah muhafaza- devlet olma vasfını da kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

Bugün parti devleti oluşturma hevesinizin Türkiye'ye yaşattığı devlet krizi sonucunda kamu bürokrasisi de enfekte edilmiştir. Partili Cumhurbaşkanlığı, akla, bilgiye, liyakate dayalı bürokrasinin sonu, partizan bürokrasinin de başlangıcı olmuştur. Liyakat ve gayret yerine sadakat ve itaati ödüllendiren bu ucube düzende en stratejik kamu kurumları dahi siyasi iktidarın propaganda ve finans aparatı hâline getirilmiştir.

Sermaye piyasası kapsamındaki işlemlerin mevzuata uyumundan sorumlu olan Sermaye Piyasası Kurulu spekülasyona, doğru veri ve bilgilerin üretilmesinden sorumlu olan TÜİK'i manipülasyona iten işte bu ucube sistemdir.

İktidar partisinin saygıdeğer milletvekilleri, geçtiğimiz yıl bütçe görüşmelerinde sizi uyardık, maalesef bizi dinlemediniz; istişareyi ve uzlaşmayı değil itaati tercih ettiniz; sonuçta, yaptığımız 2022 bütçesinin ömrü altı ay bile sürmedi, ek bütçe getirmek zorunda kaldınız. Peki, ek bütçe için iktidar tarafından belirlenen gerekçe neydi? Türkiye'deki yüksek enflasyon artışı. Biliyoruz ki hesap kitap yapmayı unuttunuz ve biliyoruz ki devlet yönetme ehliyetini de kaybettiniz, hiç olmazsa izan ve idrak hasletlerinizi keşke muhafaza etseydiniz. “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” diyerek yüksek döviz kuru ve yüksek enflasyonla milleti nefes alamayacak noktaya getiren bu iktidar, ek bütçe kanununa gerekçe yazarken geçmişte söylediklerini unutarak “Enflasyon sebep, tutturulamayan bütçe ise sonuçtur.” diyor. Siz ne yaptığınızı, ne söylediğinizin farkında mısınız Allah aşkına? Sebebi olduğu krizlerin bahanelerine sığınanlar, iktidar olsalar bile muktedir olamazlar. Türkiye Cumhuriyeti devletini belki idare ederler ama yönetemezler. Unutmayınız -özellikle iktidar milletvekillerine söylüyorum, uyarılarımıza kulak veriniz- siz saray bürokrasisinin noteri değilsiniz, devleti kuran Türkiye Büyük Millet Meclisinin şerefli birer üyelerisiniz ve buna göre hareket etmek mesuliyetinde ve mecburiyetindediniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bütçe, her şeyden önce bir iktidarın ekonomik tercihlerini gösterir. Sizin bütçenizin tercihi millet değil yandaşlar ve faiz lobileridir. Ek bütçeyle faiz ödemesini 240 milyar liradan 300 milyar liraya çıkardınız, neden? Faiz lobilerini daha da ihya edebilmek için. Son bütçenizde de aynı aymazlık içindediniz veda bütçenizdeki faiz harcamaları tam 565 milyar lira. Geçen yıl bütçe açığı ne kadardı? 278 milyar lira. Bu yıl ne kadar? 660 milyar lira. Siz, aziz milletimize bu bütçeyle aslında şunu söylüyorsunuz: “İktidarımızdaki kötü günler geride kaldı, şimdi önümüzde daha kötü günler var.” Yapılacak ilk seçime kadar sürecek iktidarınız döneminde bu bütçe açığını neyle karşılayacağımızı hesapladınız mı? Tabii ki yeni borçlanmalarla. Daha fazla borçlanma, daha fazla faiz demektir. Meclis Genel Kuruluna getirdiğiniz şu bütçeye bir bakınız; içinde derde derman yok, istikbale dair bir umut yok, insanımıza vad edilen bir gelecek yok, bu bütçede arz yönlü politikalar yok, üretim artışına yönelik adımlar yok, yapısal reformlar hiç yok. İYİ Parti olarak milletimizin sorunlarına çare olacak ve çözüm içerecek 16 tane önerge verdik Komisyonunda; her birini el birliğiyle reddettiniz, milleti yokluğa ve yoksulluğa mahkûm ettiniz.

Geçen yılki konuşmamda “Bu bütçe sahipsizdir, bu bütçe yetim ve öksüzdür.” demiş, “Nerede bu bütçenin sahibi?” diye sormuştum, yüce Meclisin muhatabının Cumhurbaşkanının bizzat kendisi olduğuna da işaret etmiştim. Sayın Fuat Oktay oturduğu yerden “Bütçenin sahibi burada.” diye seslenmiş ve cevap vermişti. Anlaşılan odur ki bu bütçenin sahibi geçen yıl olduğu gibi bu yıl da kıymeti kalemin ucundaki mürekkepten menkul atanmış bürokratlar, kefil de Recep Tayyip Erdoğan'dır. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) O zaman bu bütçeye yeni bir isim vermek lazımdır; bu bütçe “Sayın Fuat Oktay'a veda, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a da elveda bütçesi” olarak tarihe geçecektir. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, siyasal bir perspektiften baktığımızda, Cumhurbaşkanlığı sürecinin karameler yoluyla Meclisin yasama yetkilerinin etkisizleştirilmesiyle sonuçlandığını görüyoruz. Bu sistemde, partili olanın yalnızca Cumhurbaşkanı değil, bürokrasiden yüksek yargı mensuplarına kadar

bütün devlet müessesesini kapsadığını anlıyoruz. Ekonomik bir perspektiften baktığımızda ise tek adam rejiminin tüm siyasi ve içtimai hezeyanlarıyla birlikte bu millete büyük ekonomik bedeller ödettiğini, ödetmeye de devam ettiğini hep birlikte yaşayarak müşahade ediyoruz.

“Türkiye’yi uçuracağız.” vaatleriyle getirdiğiniz bu ucube siyasal düzene geçmeden evvel bu ülkede dolar kuru 4,60 bandındaydı, bugün memleketi getirdiğiniz noktada ise 18 lira 60 kuruş; sayenizde doların Türk lirası karşısında kazandığı değer dört yılda yüzde 400. “Partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle hızlı kararlar alacağız, etkin yönetim olacak.” demiştiniz; gerçekten de kararları o kadar hızlı aldınız ki muhakemeyi, istişareyi ve uzlaşmayı yani bizatihi demokrasiyi yok saydınız. Tek bir kişinin iki dudağı arasına sıkışmış kararların bedeli dört yılda bütçe açığı beklentisini 65 milyar liradan tam 659 milyar liraya getirdi; yanlış duymadınız, bütçe açığı beklentisi dört yılda 10 kat arttı. O gün cari açık 27 milyar dolardı, bugün 255 milyar dolar. O gün işsiz sayısı 3 milyon 315 bin iken bugün 7,5 milyon. Daha sayalım mı? O gün mazot 5 lira 65 kuruştı, bugün 24 lira. O gün faize 73 milyar harcıyorduk, bugün 565 milyar lira. O gün her vatandaşımız 890 lira faiz yüküyle doğuyordu, bugün bu rakam 6.700 Türk lirası. Ziya Paşa’nın güzel bir sözü vardır, herkes kullanır “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz.” Hesap ortada, muhasebe de ortada; milletimize verdiğiniz sözlerle eylemlerinizi, eylemlerinizi elde ettiğiniz neticelerin arasındaki çelişki de ortada.

Yirmi yıldır Türkiye’yi tek başınıza yönettiniz. Yirmi yıllık iktidarınızda 2 trilyon 504 milyar dolar vergi topladınız, 131 milyar dolar borç kullandınız, 63 milyar dolarlık özelleştirme yaptınız. Kendinizden önceki 57 hükümetin yetmiş dokuz yılda harcadığı paranın 4 katını tam yirmi yılda harcadınız. Son yirmi yılda hiçbir hükümete nasip olmayan kaynakları ve zamanı kullandınız. Kusura bakmayın ama size tanınan sürenin artık sonuna gelindi.

Türkiye’yi dünyanın ilk 20 ekonomi liginden düşürdünüz, Türk milletini enflasyon ve kredi yükü altında ezdirdiniz, Türk lirasını tarihin en değersiz seviyesine getirdiniz. Şimdi çıkmış, devlet imkânlarını pervasızca kullanarak partinizin yüzyıl propagandasını yapıyorsunuz. Yirmi yıllık iktidarınızı muhasebesini şöyle bir yapınız, Türkiye’nin gelecek yüzyılında zaten olmayacağını da göreceksiniz. Cumhuriyetin birikimlerini, kamu mallarını da haraç mezat sattınız; hem de Türkiye’nin en büyük şirketlerini, fabrikalarını, limanlarını, enerji üretim tesislerini, telekomünikasyon ağını, elektrik ile doğal gaz dağıtım şebekelerini sattınız. Cumhuriyetin tüm bu kazanımlarını pervasızca dağıtmanıza rağmen, iktidarınızın son kertesinde Türkiye’ye bıraktığımız dış borç yükü 500 milyar dolara yaklaştı, cari açık ise 255 milyar dolar. Türkiye’yi bu ekonomik çöküşe mahkûm eden bir iktidar olarak şimdi cumhuriyetin 100’üncü yıl bütçesini yapıyorsunuz, önümüzdeki yıl içerisinde de hep birlikte 100’üncü yılı kutlayacağız. Soruyorum sizlere: Cumhuriyetin 100’üncü yılında, 100’üncü yılı kutlamaya yüzünüz var mıdır?

Siz bu millete nimet değil külfet olmuşsunuz, gerçekleri göremeyecek kadar kör olmuşsunuz haberiniz yok. Siz, geriye sadece enkaz bırakıyorsunuz ama bunun yanında, enkaz olmuş gidiyorsunuz ondan da haberiniz yok.

İktidarında kamuya ait en stratejik ve önemli üretim tesislerini satanlar, şimdi, çıkmış, hiçbir rahatsızlık duymadan “Seçimden önce ucuz bakkal açacağız.” diyorlar. Şu soruyu size bütün samimiyetimle ve yürekten soruyorum: Ben eleştirirken utanıyorum, siz vadederken rahatsız olmuyor musunuz? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) 100’üncü yılda yüzünüz var mı demiştim ya, yüzünüz yok çünkü bu millete verdiğiniz sözlerin hiçbirini tutmadınız. “2023’te Türkiye’yi en büyük 10 ekonominin arasına sokacağız.” diyerek milletimize söz vermişsiniz, 90 yılında en büyük 20 ekonomi arasında bulunan Türkiye’yi 22’nci

sıraya düşürdünüz. Türkiye'nin, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında girdiği tek liste, ülkem adına üzülmeye ve hayıflanarak söylüyorum, kara para aklayanların bulunduğu gri liste olmuştur; Türkiye'yi düşürdüğünüz duruma bakın. Memleketimize bunu yaşattınız ya, yazıklar olsun bizlere. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

“Kişi başına düşen millî geliri 25 bin dolara çıkaracağız.” dediniz, 10 bin doların altında kaldı. “2 trilyon olacak.” dediğiniz millî gelir ise 1 trilyon doları dahi göremedi. Yüzde 5 olarak belirlediğiniz işsizlik hedefi yüzde 10'un üzerine çıktı. Gerçeklerle bağı koparmış olan TÜİK'in rakamlarına göre bile enflasyon yüzde 85'in üzerinde. Enflasyon ile işsizliğin toplamından oluşan Dünya Sefalet Endeksi de ortada. Ülkem ve milletim adına üzülmeye söylüyorum, yirmi yıllık iktidarınızın sonunda Türkiye, Arjantin'i de geride bırakarak Sefalet Endeksi'nde 156 ülke arasında 1'inci oldu. İktidarınızın yirmi yıllık hikâyesi artık sona ererken Türkiye'yi taşıdığınız tek zirve işte budur; o da sefaletin zirvesidir.

Değerli milletvekilleri, iktidar sahipleri de dâhil olmak üzere “Herkes biliyor, geminin su aldığı/Herkes biliyor, kaptanın yalan söylediğini/Herkes biliyor, zarların hileli olduğunu.” Bu, ünlü bir şairin şiiri. Şimdi geldiğimiz noktada seçim sathına yaklaşırken bu hileli zarlarla son bir oyun oynamanın peşindesiniz. Devletin tüm imkânlarını iktidar partisi için kullanan, istatistikleri manipüle eden, troller ve yandaş kalemlerle tahkim edilen, âdeta kurduğunuz kumar masasında milletin akıyla alay eden ucuz bir propaganda oyununu sahnelemeye çalışıyorsunuz.

Yirmi yıldır ülkeyi yönetiyorsunuz sanki yarın teslim alacakmış gibi vaatlerde bulunuyorsunuz. İktidarınızın raf ömrü tükenmiştir ama bahanelerinizin tükenmediğine şahit oluyoruz. Bırakın şu “dış güçlerin planları, lobilerin sinsi kumpasları” gibi mazeretlerin ardına saklanmayı; dış güçlerin kuvveti, içerideki iktidarın acizyetinden kaynaklanır. Devlet mazeret ve acizyetle yönetilemez. Bir düşünün, eğer ülkeyi dış güçler yönetseydi ne yaparlardı? Karanlık lobiler Türkiye'yi, Türkiye'deki idareyi ele geçirseydi bu memleketin hâli ne olurdu? Dış güçler ve karanlık lobiler şayet Türkiye'yi yönetseydi Türk lirasının değerini düşürmek ve ekonomimizi çökertmek için inatla akıl dışı ekonomik politikalar uygulardı, öyle değil mi? Dış güçler Türkiye'yi yönetiyor olsaydı milletimizin alım gücünü azaltmak ve vatandaşlarımızı yoksulluğa, yoksunluğa mahkûm etmek için ellerinden gelen her şeyi yapardı, öyle değil mi? Dış güçler Türkiye'yi yönetiyor olsaydı memleketteki emek değerini ucuzlatır, neyimiz var neyimiz yok yabancılara peşkeş çekerdi, öyle değil mi? Türkiye'yi çevre ülkelerin ucuz AVM'si konumuna getirirdi. Dış güçler Türkiye'yi yönetiyor olsaydı cumhuriyetin bütün birikimlerini ya satar ya da Varlık Fonu üzerinden uluslararası piyasalara teminat olarak gösterip borçlanır, Türkiye'nin yalnız bugünü değil geleceğini de çalardı, öyle değil mi? Dış güçler Türkiye'yi yönetseydi bilinçli olarak doları patlatmadan önce dolar cinsinden borçlanırdı; dış güçler Türkiye'yi yönetseydi 565 milyar dolar faiz öder, 100 milyar lirayı yandaş sermayeye aktarır, Türk milletinin kamu kaynaklarını sömürürdü, öyle değil mi? Vergiyi 85 milyondan toplayıp refahı yandaşlara dağıtırdı; dış güçler Türkiye'yi yönetseydi ülkenin kendi kendine yetememesi için tarım alanlarını imara açardı, mesela samanı, buğdayı, tohumu ithal ederdi, şeker fabrikalarını satardı, tank palet fabrikasını peşkeş çekerdi, telekomünikasyonu da özelleştirirdi, öyle değil mi? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Eğer dış güçler ve karanlık lobiler Türkiye'yi yönetiyor olsaydı “Hudut namustur.” ilkesini derhâl terk eder, sınırlarımızı yolgeçen hanına çevirir, Türkiye'yi dünyada en fazla sığınmacı ve kaçak bulunduran hendek ülke konumuna getirirdi, öyle değil mi? Sözlerimi sakın yanlış anlamayın, sizin bize attığınız iftiraları ben atmayacağım, ben iktidar partisine dış güçlerin maşası ya da karanlık lobilerin piyonu imasında bulunmuyorum, ben diyorum ki bir dış güç iktidara gelse bu memlekete ancak sizin

verebildiğiniz kadar zarar verebilirdi, onu söylüyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Biz buna gaffet ve dalalet diyoruz, kararı ise tarihe ve büyük Türk milletine bırakıyoruz.

Lafın tamamını anlatıyorum ki söylediklerim doğru idrak edilsin. Ekonomiyi çökerttiniz, fukaralığı yönetiyorsunuz; eğitimi çökerttiniz, cehaleti yönetiyorsunuz; bilgiyi yönetemediğiniz için dezenformasyonu, ülkeyi yönetemediğiniz için algıları yönetmeye gayret sarf ediyorsunuz ancak ne yandaş sermayenin son çırpınışları ne havuz medyasının yalan ve iftiraları ne de paralı trollerinizin dezenformasyonları sizi kurtarabilir.

Siyasetin sermayesi insan, siyasi gücün kaynağı ise millettir. Çarşıya, pazara inmeye yüzünüz yoksa, tebdilikiyafet olmadan vatandaşın arasına karışmaya yüzünüz yoksa kaybetmeye elbette ki mahkûmsunuz. Ayın sonunu getiremeyen emeklinin, emeğinin karşılığını elde edemeyen çiftçinin, kredi borcu altında ezilen esnafın, bugününü ve istikbalini elinden çaldığınız gençlerin arasına karışmaya yüzünüz yoksa elbette ki kaybetmeye mahkûmsunuz.

Geldiğiniz şu noktada, iktidarınızın son kertesinde bu aziz millete vereceğiniz hiçbir şeyin kalmadığı için kanayan yaraları konuşmak yerine, kapanmış yaraları deşmeye çalışıyorsunuz. Ülkeyi hakkıyla yönetemediğiniz için kökenle, mezheple, cinsiyetle, kıyafetle uğraşıp duyguları yönetmeye kalkışıyorsunuz ancak tüm bu çabalarınız beyhudedir. Yoksulluk çığ gibi büyüyor, işsizlik zirve yapıyor, ülkenin parası şayet pul oluyorsa o iktidar artık yolcu demektir.

Size geçen yıl bu kürsüden yine bir uyarıda bulunmuştum; gelin, sözümüzü dinleyin, gün vatandaşın, esnafın, sanayicinin, çiftçinin dertlerine sırt çevirme ve bildiğini okuma günü değildir demiştim ancak gerçeklere kulak vermek yerine aslını bildiğiniz yalanlara inanmayı tercih ettiniz.

Seçim yılı geldi, artık vakit tamam; dönülmez akşamın ufkundasınız, sizin için vakit çok geç. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Gerçekleri kabul etmek yerine kendi söylediğiniz yalanlara inanmayı tercih ettiğiniz için konuşmanın şu noktasından itibaren ben, bir gün dahi devlet yönetmemiş olmama rağmen, yüz yıllık cumhuriyetin son yirmi yılında iktidar olanların kaçtığı sorumluluğu üstleniyor, sizin sormadığınızı soruyorum; “Cumhuriyetin 100’üncü yılını kutlayacağız, yüzümüz var mı?” diyorum. Biz doğrudan sorumlu olmamakla beraber kolektif bir bilinç ve memleketimize duyduğumuz mesuliyet gereği bu soruyu sormak mecburiyetindeyiz çünkü biz siyaseti saraylarda ve salonlarda değil, Sayın Genel Başkanımızın liderliğinde Türkiye’yi ilmik ilmik dokuyarak milletimizle iç içe ve omuz omuza yapıyoruz.

İktidar partisinin mensupları, milleti mahkûm ettiğiniz yoksulluğu da gerçekten unuttunuz. İktidarı idame ettirme hırsı yüzünden kalbinizi, gönlünüzü toplumsal gerçeklere kapatmışsınız. Memleketimizi âdeta esir alan derin yoksulluğun izleri sokaklarda, dükkânlarda, meydanlarda kendini gösteriyor; bakan değil, gören gözler için her yerde kendini hissettiriyor. Evladının beslenmesinden, geleceğinden endişe eden anneleri görmüyorsunuz. Evine ekmek bile götürmekte zorlandığı için kendini ailesine mahcup hisseden babaların farkında bile değilsiniz. Ay sonunu getiremeyen emeklilerin çektiği eza ve cefayı da hiç hissetmiyorsunuz. Memleketin hâline bir bakınız; memuru, işçisi, emekli, esnafı, çiftçisi ve işsiz ordusuyla bütün bir millet hayatını idame ettiremez ve geçinemez olmuş; bu gerçeği görmüyorsunuz. Anneler evlatlarına tencere kaynatamıyorsa, Anadolu’da çocuklar yastığa başını aç koymuşsa, babalar evlatlarına, evlatlar da babalarına mahcupsa, aileler en basit ihtiyacını bile karşılamaktan mahrum bırakılmışsa 100’üncü yılı kutlayacak yüzümüz var mı; soruyorum Allah aşkına. Gençlerin umutları, hayalleri mülakatlarda çalınmış, bugünleri ve istikballeri de ellerinden alınmış; tarihe, bugüne, istikbale

karşı yüzümüz var mı? Türkiye’de 3 milyon çocuk yeterince protein alamıyor ve düzgün beslenemiyor. Bir yanda 5 maaşlı danışmanlar var, bir yanda çocuğunun okul çantasını alamayan babalar.

TÜİK verilerine göre, 1,5 milyon evladımız okula gidemiyor, kimi defterini alamadığı için, kimi öğün masraflarını karşılayamadığı için, kimi çalışıp eve bakmak zorunda olduğu için. Evlatlarımıza karşı 100’üncü yılda yüzümüz var mı?

Cumhuriyetin birikimlerinin topyekûn satıldığı, uluslararası tefecilere teminat gösterildiği, yalnızca bugünün değil, geleceğinin de borçlanıldığı Türkiye’de doğmamış nesillere karşı yüzümüz var mı? Kendinizden sonraki nesillere, çocuklarımıza, geleceğimizin teminatı olan gençlerimize teslim aldığımız gibi bir dünya ve teslim aldığımız gibi bir Türkiye bırakamayacağız; yüzümüz var mı? Dünümle bugünümle, mazimle ve tüm mükteşabatımla soruyorum: Cumhuriyetin 100’üncü yılında, 100’üncü yılı kutlamaya yüzünüz var mı? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Siz bu söylediklerimi ciddiye almıyor olabilirsiniz. Yüz yıllık cumhuriyetin yirmi yılını siz yönetiyorsunuz. Ben 63 yaşında bir vatandaşım, hasbelkader ve hasbeltesadûf, bu zamana kadar gelmiş geçmiş bütün Cumhurbaşkanlarını -Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Cemal Gürsel hariç- yüz yüze görmüş bir insanım. Ben cumhuriyetin altmış üç yılında vatandaş olarak bir gün dahi devlet yönetmede sorumluluk üstlenmememe rağmen, kendimi “Acaba yüzümüz var mı cumhuriyetin 100’üncü yılını kutlamak noktasında?” diye sorguluyorsam sorgulamanın en büyüğünü sizlerin yapması gerektiğinin de altını çiziyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Dediğim gibi, kendimizden sonraki nesillere teslim aldığımız gibi bir Türkiye bırakamayacağız.

Benim dedem 1881 doğumluymdu, savaşlar görmüştü; babam 1929 doğumluymdu, o da fukaralığın ne olduğunu anlatıyordu. Dedem babama bir cumhuriyet, babam da bana yaşanabilir bir Türkiye bıraktı. Şimdi, ben çocuklarımıza ve bizden sonraki nesillerimize “Acaba bunu yapabilecek miyim?” diye kendimi sorguluyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) O sebeple soruyorum “Yüzümüz var mı?” diye. Dünümle bugünümle soruyorum. Yirmi yıldır Türkiye’yi yönetiyorsunuz, hâlâ vaatlerde bulunuyorsunuz, 100’üncü yılda neler yapacaklarınızı söylüyorsunuz. 99’uncu yılda ne yaptınız da 100’üncü yılda ne yapacaksınız? Bu ülkeye ne vadedeceksiniz? Bu ülkeye yoksulluk, sefalet ve istibdattan başka verebileceğiniz hiçbir şey kalmamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının mensupları, son sezonunuzla ilgili size bir “spoiler” uyarı vermek istiyorum: Siz ilk yapılacak seçimde bu iktidardan gideceksiniz. Siz gideceksiniz, fukaralık bitecek; siz gideceksiniz, nepotizm bitecek; siz gideceksiniz, haksızlık bitecek. Siz gittiğinizde hürriyet, siz gittiğinizde bereket, siz gittiğinizde liyakat, siz gittiğinizde adalet gelecek. Şimdiden duygusal ve mental hazırlığınızı yapın çünkü yolculuğunuza çok az kaldı.

Sarayın yalanlarının milletin gerçeklerine yenilmesinin çok az vakti kaldı. Rant düzeninin çökmesine çok az bir zaman kaldı, adaletin tecellisine de çok az kaldı; adalete, hürriyete, eşitliğe ve kardeşliğe de çok az kaldı. İYİ Parti olarak biz inanıyoruz ki beşeriyetin her alanında her yarışta geriye düşürdüğünüz Türkiye, İYİ Parti iktidarıyla birlikte, mazinin tüm sorumluluklarını da sırtına yüklenerek atının üzerinden bir güneş gibi doğacaktır; Allah’ın izniyle çok az kaldı.

Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, sabrınız ve nezaketiniz için teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubu adına ikinci konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında bizi izleyen büyük milletimiz; öncelikle hepimizi saygıyla selamlarım.

Bütçenin tümünü görüşüyoruz. Bugün aslında tarihî bir gün. Niye tarihî bir gün? Çünkü Türkiye Cumhuriyeti devletinin 100'üncü bütçesi Genel Kurulda görüşülüyor. Şimdiden bütçe görüşmelerinin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum. Bugün tabii, muhasebe günü, bugün iktidar açısından millete hesap verme günü ve millet adına muhalefet açısından da hesap sorma günü; o yüzden tarihî bir gün.

100'üncü bütçeyi görüştüğümüz bu günlerde AK PARTİ Hükûmeti Türk milletine veya kamu maliyesi tarihine bir ayıbı yaşattı, bu ayıp da şu: Bu yılın bütçesinin bütçe harcamaları geçen yılın bütçesine göre yüzde 155 artıyor. Bütçenin bu kadar büyümesi, tabii, hizmetin büyümesinden filan değil; bütçenin bu kadar büyümesi, ekonomik göstergelerin son derece bozuk olmasından kaynaklanıyor. Bu, yüz yıllık tarihimizde bir defa olmuş değerli arkadaşlar, bu ikincisini de AK PARTİ hükûmetlerinin 21'inci bütçesinde görüyoruz. İkinci ayıp da şu: 2022 bütçesinde çok büyük bir sapma var; şu anda Hükûmetin getirdiği harcama tutarı, 2022 bütçesinin, başlangıç bütçesinin yüzde 179'u. Bu da 1943 yılından beri yani İkinci Dünya Savaşı yıllarından beri ilk defa yaşadığımız bir şey yani yetmiş dokuz yıldır yaşanmayan bir ayıbı da bu millete AK PARTİ hükûmetleri bu şekilde yaşatmış oldu. Öyle anlaşılıyor ki -Sayın Genel Başkanımızın da ifade ettiği gibi, az önce Müsavat Bey de ifade etti- bu 21'inci bütçe AK PARTİ açısından bir veda bütçesi. İnşallah, biz bunu hazirandan sonra milletimiz açısından bir merhaba bütçesi hâline getireceğiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu bütçenin önceliklerini değiştireceğiz çünkü bu bütçede israf var, şatafat var, saltanat var, yandaş kayırma var, KKM var, faiz lobisi var, kamu-özel iş birliği ödemeleri var, yağmalama var. Bunun karşılığında ne yok? Bu bütçede esnaf yok; bu bütçede çiftçi yok, emekli yok, çalışan yok, EYT'li yok, gelir dağılımının düzeltilmesi yok, üretim yok, AR-GE yok, teknoloji yok. Bütçenin bütün önceliklerini çalıştık ve inşallah, haziran ayından sonra bu bütçenin önceliklerini değiştireceğiz.

Türkiye bir seçime gidiyor. Bu seçim, esas itibarıyla baktığımızda, Türkiye bugünkü partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle mi yani bu ucube sistemle mi yönetilsin, yoksa güçlendirilmiş parlamenter sistemle mi yönetilsin, aslında bunun bir referandumu, bunun bir seçimi olacak. O yüzden, bugün benim konuşmamda -az önce zaten Müsavat Bey de daha çok hukuki açıdan, demokrasi açısından, siyasi açıdan bu değerlendirmeleri yaptı- daha çok ekonomi açısından, Sayın Erdoğan'ın partili Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemindeki ekonomi karnesine bakacağız.

Şimdi, nedir bu sistemin özellikleri, karneye geçmeden önce? Bu sistemde, değerli arkadaşlar, kurumlar yok; bu sistemde, kural yok; bu sistemde, koordinasyon yok; bu sistemde, akıl ve bilim yok, inat var; bu sistemde, istişare yok; bu sistemde, denge ve denetleme mekanizmaları yok. Bu sistem kuvvetler ayrılığını tamamen bitirmiş bir sistemdir. Bu sistem ve uygulama -sistem ve uygulamayı birlikte söylemek istiyorum- milleti fakirleştirmiştir, yoksullaştırmıştır; gelir dağılımını bozmuştur; üretken yatırımları kovmuş, ranta yol vermiştir; Türkiye'yi yalnızlaştırmıştır bağımsız dış politika yapmamıza engel olmuştur, gençlerimizi bu ülkeden kaçmak ister hâle getirmiştir. İşte, bu yüzden "parlamenter sistem" diyoruz.

Şimdi hasar tespiti raporuna geçelim: Değerli arkadaşlar, birinci konumuz enflasyon. Enflasyon... Bu Hükûmetin yani AK PARTİ hükûmetlerinin ilk döneminde, ilk on yılında enflasyonla mücadelede aslında önemli işler yapıldı; enflasyon tek basamaklara, yüzde 5'lere, 6'lara kadar çekildi fakat son on yılda -ben de 2015'ten sonra milletvekili olduktan sonra- şu kürsüde defalarca uyardım, "Enflasyonu küçümsüyorsunuz, bu enflasyon hızlı bozulur." dedim ve nitekim maalesef bunu yaşadık. Enflasyon öyle

kötü bir şeydir ki her şeyi bozan, hukuk sistemini bozan, toplumda asayiş bozan, ahlakı bozan, dar ve sabit gelirli ezen en adaletsiz vergilemedir; fakirden çok vergi alır, zenginden az vergi alır; kaynak dağılımını bozar; kaliteli, istikrarlı büyümeye engeldir; üretken yatırımlara engeldir. Hükümet bugün bir şey uydurdu: “Efendim, büyümenin bir sonucu olarak enflasyon var.” diyor; büyüme ile enflasyon arasında Türkiye bir tercih yapmak durumunda değildir. Bizim tecrübelerimiz var bununla ilgili olarak, AK PARTİ hükümetleri döneminde tecrübelerimiz var. Yüksek büyümenin ve düşük enflasyonun aynı anda yaşandığı... Yaşanması son derece mümkündür, dünya da bunu yapıyor zaten ama maalesef Hükümet, milleti yanıltacak şekilde ta 1970’li yıllardaki tartışmaları bugüne taşımak istiyor, bunun hiçbir şekilde geçerliliği yok.

Şimdi, ben karşılaştırmalarımı tabii... Sisteme ne zaman geçildi? Temmuz 2018’de geçildi bu ucube sisteme, ucube partili Cumhurbaşkanlığı sistemine. Mukayeselerimi genel itibarıyla Haziran-Temmuz 2018 ile bugün son veriler itibarıyla yapacağım.

Enflasyon rakamları... Haziran 2018’de tüketici enflasyonu TÜİK verilerinde -tamamen devletin resmî rakamlarını kullanıyoruz- yüzde 15,4’müş; ekim ayında bu, 85,5’ti, bugün açıklanan kasım ayı rakamlarına göre de 84,4; arkadaşlar, yüzde 15’ten 84’e getirmiş bu sistem tüketici enflasyonunu. Yurt içi üretici enflasyonunda zaten elimizdeki bütün zamanların en yüksek enflasyon rakamını gördük ekim ayı itibarıyla, yüzde 157,7; tüm zamanların... Hani, diyorsunuz ya bazen “Tüm zamanların...” Evet, tüm zamanların en yüksek enflasyonunu yaşattınız bu millete ve şunu da hemen hatırlatayım: Siz bu enflasyonu yüzde 30’larda aldınız; bugün yüzde 157’lik bir üretici fiyat enflasyonu, yüzde 84’lük bir tüketici fiyat enflasyonu yaşıyorsunuz bu millete. Tarımsal maliyetler de aynı şekilde. Haziran 2018’de tarımsal maliyetlerin yıllık artışı yüzde 19,5’miş, şu anda yüzde 128,6. Tabii, gerçi kimi zaman da şu söyleniyor mazeret olarak -Hükümet sürekli mazeret uyduruyor zaten- “Efendim, yaşadığımız enflasyon dünya kaynaklı. Dünya, işte, son kırk yılın en yüksek enflasyonunu yaşıyor.” Evet, dünyada bir enflasyon sorunu var ama arkadaşlar, o, bizim enflasyon değil. Bütün dünyadaki enflasyon bugün -işte, Sayın Oktay’ın dağıttığı kitaplarda da görüyoruz, yıllık programa bakın- 2022 yılında yüzde 9,1; niye bizde 84? Bu da inanırsanız; ENAG’a göre yüzde 170. Niye bizde enflasyon yüzde 157? Bunun bir cevabını verin Sayın Oktay. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yani bize tutup da eski defterleri açıyorsunuz. Bunun cevabını vermediğiniz sürece yaptığınız konuşmanın hiçbir kıymeti yoktur burada.

Dolayısıyla, bu enflasyon dünyadan kaynaklanan bir enflasyon değildir. Türkiye’nin yaşadığı bu enflasyon Türkiye’nin kötü yönetilmesinden kaynaklanan, Türkiye’nin kendi sorunlarından kaynaklanan bir enflasyondur.

Şimdi “Enflasyon her şeyi bozar, enflasyon dar ve sabit gelirli ezer.” dedik, değil mi? Bakın, yine TÜİK rakamlarıyla söylüyorum: Ücretlilerin millî gelirden aldığı pay -yani millî gelir bir pastaysa- neymiş; çalışanlar, yaklaşık 30 milyon çalışmamız bu millî gelirden geçmişti -yani Haziran 2018’de- ne alıyormuş, şu anda ne alıyor? TÜİK rakamları: 2018’in ikinci çeyreğinde millî gelirden çalışanların aldığı pay yüzde 31,5 arkadaşlar; bugün, 2022’nin ikinci çeyreği itibarıyla bu, yüzde 22,6’ya düşmüş. Çalışanlar, millî gelirden aldıkları payın 1/3’ünü bu ucube sistemde kaybetmiş; işte bunu, bu ucube sistemin milleti, çalışmanı nasıl fakirleştirdiğini görmek lazım. Tabii, bu pay, bu bileşik kaplar, burada düşüyorsa bir başkasının cebine gidiyor; işte, o yandaşların cebine gidiyor, o rant kesiminin cebine gidiyor bu pay.

Arkadaşlar, kişi başına, daha doğrusu çalışan başına bakarsak, bu dört yılda yıllık kayıp 50 bin lira yani 2018 yılındaki payını ücretliler korumuş olsaydı, aslında ortalama her çalışmamızın yıllık geliri bugün 50 bin lira daha yüksek olacaktı. Tabii, enflasyonun doğru ölçülmemesi, düşük enflasyona göre zam

yapılması ve altı ayda bir ücret ayarlaması bunun temel nedenlerinden bir tanesi, onu da ifade etmek lazım ve bu durumda şunu görüyoruz ki: İlk kez Türkiye AK PARTİ hükümetleri döneminde “çalışan yoksullar” kavramıyla tanıştı. İnsanın -zaten işi olmayanların, onların Allah yardımcısı olsun- işi var, çalışıyor fakat yoksul, yoksulluğu bırakın açlık sınırının altında. Bugün, çalışanların yüzde 65’i asgari ücret üzerinden gelir elde ediyor -ücret alıyor- ve asgari ücret bugün açlık sınırının 2.285 lira altında.

Karneye devam ediyoruz, en önemli göstergelerden bir tanesi, biliyorsunuz, işsizlik ve istihdam verileridir. Şimdi, Sayın Oktay diyor ya “Pandemi öncesine göre istihdam arttı.” diye, bakalım artmış mı? Geniş tanımlı işsizliği veriyorum çünkü en doğru tanım bu. İş bulamadığı için ümidi kırılmış insan, “Ya, ben iş dahi aramıyorum çünkü iş bulma imkânım yok.” diyor, bunu işsiz saymayan göstergeyi burada konuşmanın bir anlamı yok. Ya, işsiz kralı bu. “Ümidim olmadığı için iş dahi aramıyorum.” diyor. Şimdi, baktığımızda -yine TÜİK rakamıyla konuşuyorum- 2018’in ikinci çeyreğinde atıl iş gücü oranı yüzde 15,8’miş, bugün kaç? 2022’nin üçüncü çeyreğinde -mevsimsel düzeltilmiş olduğu için seri birbirleriyle mukayese edilebilir- yüzde 20,9’a çıkmış. İşsizlik oranında oransal olarak neredeyse yüzde 25’lik bir artış var.

Şimdi “İstihdam arttı.” diyorlar. Bakın, bu dört buçuk yıllık dönemde değerli arkadaşlar, 15 artı nüfus yani çalışma çağındaki nüfusa 4,5 milyon insanımız katılmış. Bunun sadece ne kadarına -iş başında olanlar açısından baktığımızda- iş verilmiş biliyor musunuz? 872 bin kişisine. Yani artan nüfusun, çalışma çağındaki nüfusun sadece 1/5’ine iş verebilmiş bir sistemdir bu sistem, bunu görmek lazım. Şimdi, istihdam anlamında, küçük de olsa bir miktar artış var ama enteresan bir şey -bu da datayla oynadığının en temel kanıtıdır, ben bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda Sayın Oktay’a söyledim, hiçbir cevap veremedi, şimdi tekrar cevabını bekliyoruz kendisinden- çalışılan saate bakıyorsunuz -TÜİK rakamı- bir yerde istihdam artıyorsa arkadaşlar, çalışılan toplam saat, bakın -fert başına demiyorum- artmaz mı istihdamın arttığı yerde? Şimdi, 2018’in ikinci çeyreği haftalık çalışılan saat 1 milyon 263 bin saat, aradan dört buçuk yıl geçmiş, 2022’nin üçüncü çeyreğinde bu, 1 milyon 254 bin saate düşmüş. Dolayısıyla hem datada problem var hem de istihdamla ilgili dört buçuk yılda hiçbir mesafe alınmadığı gibi işsizler ordusuna yenileri katıldı.

Şimdi, millî gelir rakamlarına bakalım. Tabii, burada millî gelir rakamlarında ciddi bir dolar enflasyonu da olduğuna göre dolarları reelleştirerek bakmamız lazım -hesapların detayına girmeyeceğim, sürem çok sınırlı, söylenecek çok fazla şey var- bugün Hükümetin rakamlarını kullanıyorum, millî gelirin 808 milyar dolar olduğunu söylüyor 2022 sonunda. Bu, 2017’ye göre nedir biliyor musunuz arkadaşlar? 253 milyar dolarlık bir azalmadır dolar olarak reele çevirdiğimizde. Bu milletin 253 milyar doları nerede? Bunun hesabını vereceksiniz burada, bunu konuşacaksınız burada. Bu sistem bu milletin 253 milyar dolarlık üretimini almış, götürmüş. Fert başına baktığımızda da bu azalma yüzde 24’lük bir azalmadır değerli arkadaşlar, çok önemli bir azalmadır. Fert başına baktığımızda da bu milletin ortalama 3.722 doları gitmiştir bu sistemde. İşte bunun cevabını burada vereceksiniz ama bunların cevabını maalesef vermiyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, kur, önemli bir göstergedir, değil mi? 1 Temmuz 2018 dolar kuru 4 lira 62 kuruş, bugün itibarıyla baktığımızda dolar kuru 18 lira 65 kuruş, 4 katına çıkmış, Türk parası pula dönmüş, yüzde 75 değer kaybetmiş bu sistemde Türk parası.

Şimdi, efendim, diyorlar ki: “Bütün dünyada dolar güçleniyor.” Arkadaşlar, Allah aşkına ya, biraz insafli olun ya, bütün dünyada dolar güçleniyorsa diğer ülkelerin paralarının da dolar karşısında bu kadar değer kaybetmesi lazım. Onlarda böyle bir şey var mı? Bakın, 2018 yılında çok konuşulan bir şey vardı,

kırılğan beşli; Türkiye de o kırılğan beşliden bir tanesiydi, diğerleri: Hindistan, Brezilya, Endonezya ve Güney Afrika. Değerli arkadaşlar, 2018 Temmuz ve bugün itibarıyla kırılğan beşlinin paraları karşısında dolar sadece yüzde 24 değer kazanmış, sadece yüzde 24 kur artışı var bu ülkelerde. Türkiye’de ne kadar? Yüzde 303 kur artışı var. Bakın, ben çok iyi olan, parası dolar karşısında son dört yılda değer kazanan ülkeleri filan söylemiyorum, onların da listesi var elimizde. Bizimle aynı sınıfta olan, kırılğanlar sınıfında olan ülkelerin yerli paralarında bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemi döneminde kur artışı -değer kaybı değil- yüzde 24, bizdeki kur artışı yüzde 303. Dolayısıyla, hiç kimse bana “Efendim, bu, dünyadan da kaynaklanan bir şeydir, dolar güçlendi de böyle oldu.” diye palavra atmasın.

Şimdi -gelelim- tabii, yerli parayı neyle koruyacaksınız? Rezerviniz olursa paranızın değerini korursunuz değerli arkadaşlar. 2018 yılı Temmuz başında Türkiye’nin -swap hariç- net rezervi 30 milyar dolar. Yüksek mi, değil ama yine bir pozitif 30 milyar dolar. Bugün itibarıyla Türkiye’nin net rezervi -swaplar hariç- eksi 60 milyar dolar yani sıfırın altına inmiş. Tabii, rezervi bu kadar çarçur ederseniz, bunları o tarafa bu tarafa satarsanız, saçma sapan politikalarınıza yem yaparsanız Türkiye’nin rezervlerini, ondan sonra Türk parası bu şekilde değer kaybeder. Üstelik, bu, ihracatçıların döviz gelirlerine el konulmasına rağmen eksi 60 milyar dolar yani bu sermaye kontrollerini yapmamış olsanız zaten iş çok daha berbat bir hâle gelecek.

Şimdi, bugün Sayın Oktay konuşmasında dedi: “Liralaşma stratejisi” Nerede liralaşma? Bakalım liralaşma var mı? Bunun en büyük göstergesi nedir? Bankalardaki mevduatın döviz cinsinden mi, Türk lirası cinsinden mi olduğudur. Haziran 2018; döviz cinsi mevduatın toplam mevduata oranı yüzde 48,3. KKM’yi dâhil ettiğimizde bugün bu oran kaç? Yüzde 72 arkadaşlar. Bugün mevduatın yüzde 72’si Türk lirası cinsinden değil, döviz cinsindedir ve siz hâlâ liralaşma stratejisi diye saçmalıklardan bahsediyorsunuz. Dolarizasyon artmıştır Türkiye’de ve Türk lirasından kaçış başlamıştır.

Şimdi, bu Hükümet Türkiye’ye -ekonomi açısından konuşuyoruz her şeyi- bir ayıbı daha yaşatmıştır ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde hiç olmayan bir şey daha olmuştur. O da nedir biliyor musunuz? Türkiye’de bugün çok yüksek ikiz açık var. İktisatçılar bilir, literatürde “twin deficits” diye geçer bu. Türkiye aynı anda hem kamu açığı veya bütçe açığını hem de ödemeler dengesi açığını veya cari açığı yaşıyor. Hükümetin rakamlarıyla söylüyorum ki bu rakamların üzerinde olacak yıl sonu gerçekleştirmeleri. “Bütçe açığının millî gelire oranı 2022’de 6,4 olacak.” diyor, “Cari açığın millî gelire oranı da yüzde 5,9 olacak.” diyor.

Arkadaşlar, Türkiye ikiz açığı hiç yaşamadı. Mesela 90’lı yıllarda kamu açığımız fazlaydı, cari açığımız düşüktü. AK PARTİ iktidarının ilk dönemlerinde kamu açıkları aşağı doğru çekildi, kamu açıklarının hatta sıfırlandığı yıllar oldu, şu anda tekrar çok yüksek boyutlara gelmesi ayrı bir konu ama o zaman cari açık fazlaydı, kamu açığı düşüktü ama bu 2 açığı aynı anda hiç yaşamadı Türkiye. Ve bu 2 açığı, parası rezerv para olan hiçbir ülke sürdüremez. İşte, bugün yaşadığımız ekonomik sıkıntılarının temelinde Türkiye’yi getirdiğiniz bu darboğaz vardır. Tabii, bu bir de güven açığıyla, demokrasi açığıyla, hukuk açığıyla ve yönetim açığıyla birleşince iş iyice içinden çıkılmaz hâle geliyor.

Şimdi, elimizde detaylı rakamlar var, bütçe açığı rakamları. 2017 sonu; 47,8 milyar lira. Arkadaşlar, 2022 sonunda Hükümet diyor ki: 461 milyar liraya çıkacak.” Görüyor musunuz performansı, bu ucube sistemin Türkiye’yi getirdiği noktayı? 9,65 katına çıkmış bütçe açığı.

Şimdi “program tanımlı kamu dengesi” diye Hükümetin dokümanlarında bir ifade var. Şimdi, burada da tabii bir şey var, hani, neyse o kelimeyi kullanmayayım, program tanımı. Nedir bu program tanımı? Bu,

IMF tanımıdır. Hani “IMF” lafını zikretmeden “IMF’cilik” yapıyor ya bu iktidar; “IMF tanımı” demek yerine “program tanımı” diyor. Bu, önemli bir göstergedir yalnız, onu söyleyeyim. Yani hani burada dürüstçe “IMF tanımı” dememekle birlikte, önemli bir göstergedir. Yani bir defalık gelirleri ve faizi dışarı aldığımızda, sizin kamu dengeleriniz nasıl yani siz borcunuzu sürdürebilir misiniz, faizi aşağıya çekebilir misiniz, bunu gösterir bu gösterge.

Bakın, 2017 yılında Türkiye’nin IMF tanımlı faiz dışı dengesi 32,2 milyar liraymış. 2022 sonunda bu nereye çıkacak biliyor musunuz arkadaşlar -Hükümet rakamı- 712 milyar liraya; 22 katına çıkıyor IMF tanımlı Türkiye’nin faiz dışı dengesi.

Millî gelir oranı olarak bakalım, oradan bakmak lazım. Oradan baktığımızda bile yüzde 1’den yüzde 5,3’e çıkıyor. Yani millî gelire oranı bile; kamu dengelerinin, faiz dışı kamu dengesinin millî gelire oranı son dört yılda 5,3 katına çıkmış değerli arkadaşlar.

Burada bütçede bozulma var ama daha büyük bozulma KİT’lerde var. Niye? Çünkü “Artık biz gidiyoruz.” dedi bu Hükümet; KİT’leri yağmalamaya başladı, KİT’leri çiftlik olarak gördü, KİT’lerin başına kötü yöneticiler getirdi, ehliyetsiz insanlar getirdi. En sonunda da işi kurumsallaştırdı, tamamını paketleyip ondan sonra Varlık Fonuna koyunca bakın, KİT dengesi nasıl gelişmiş.

2017 yılında IMF tanımlı faiz dışı KİT dengesi açık vermek bir yana, 535 milyon lira fazla vermiş. Bugün geldiğimiz noktada, yine Hükümetin rakamlarına göre, 2022 yılında KİT dengesi -faizleri dışarıya aldığımızda bile- 423 milyar lira açık verecek arkadaşlar. İkisini birbirine bölemiyoruz; zira, birisi artı, birisi eksi. Kaç katı, sonsuz katı bir artış var, KİT dengesinde bozulma var. Bu, yağmalama zihniyetinden kaynaklanan bir durumdur. AB tanımlı borç stoku, yine aynı şey; 10 puana yakın artmış, merkezî yönetimin iç ve dış borç stoku 4 kat artmış bu dört yıl içerisinde ama daha vahimi şu, buradan söyledik bunu defalarca: Türkiye’nin şu anda ileriye dönük iç borç yükümlülüklerindeki faizler anaparayı geçti. Tamam, hazine, tefecinin elinde, tefecinin eline düşmüş, tefeciler tarafından teslim alınmış bir hazine; bunun başka bir izahı yok. Bakın arkadaşlar; Haziran 2018’de Türkiye’nin o dönemden itibaren önümüzdeki dönemdeki iç borç faiz ödemesi yükümlülüğü 348 milyar liraymış. Bugün ne kadar, biliyor musunuz? 2 trilyon 564 milyar lira. Şimdi, bunu vergiye oranlayalım -hani hep vergiye oranlama yapıyorlar ya- yani biz bu faiz yükümlülüğümüzün -anaparayı demiyorum- tamamını, topladığımız vergiyle silelim desek silebiliyor muyuz? Ekim 2018’de -burada mevsimsellik olduğu için ay ay bakmak lazım- faiz yükümlülüğümüzün vergilere oranı yüzde 90’mış, yüksek mi? Çok yüksek ama Ekim 2022’de bu yüzde 127 olmuş. Yani şu anda vergilerimiz faiz yükümlülüğümüzü karşılamaya yetmiyor, üzerine bir de yüzde 27’si kadar daha para bulunmanız gerekiyor. İşte, o yüzden diyorum ki tefecinin eline düşmüş. Türkiye’nin borç stoku, tamamıyla, özellikle, kamusuyla -bu Eski Hazine Müsteşar Yardımcısı Hakan Özyıldız’ın çalışmalarıdır- 2010 yılında 4,3 trilyon lirayken bugün 16,5 trilyon liraya gelmiş bu sistemde.

Tabii, Türkiye’nin kaynakları yurt dışına akıyor arkadaşlar. Bir ülkeyi kötü yönetirseniz, güveni zedellerseniz, belirsizliği artırırsanız sizin yurt dışından borçlanma faiz oranlarınız artar. En son Eurobond tahvilinde yüzde kaçla borçlandı hazine Sayın Elitaş? Yüzde 10’la borçlandı. Döviz cinsinden yüzde 10’la borçlandınız siz bu ülkede. Başka ülkeler kendi yerli parasından yüzde 3’le, 5’le borçlanırken siz döviz cinsinden yüzde 10’la borçlandınız. Niye? Çünkü “CDS primi” dediğimiz borcu ödememe riskini gösteren primler bu dört yıllık dönemde 4 kat arttı arkadaşlar. Dolayısıyla, bu, milletin emeğinin yurt dışına aktarılması demektir. Yine, bunun bir göstergesi daha, kredi derecelendirme kuruluşları var, değil mi? Bunlar Türkiye’yle ilgili notlar veriyor. Türkiye için iyi notlar verdikleri zaman bunlarla iftihar ederek

her tarafta konuştuğunuz, “Türkiye, yatırım yapılabilir seviyeye çıktı.” dediniz, biz de alkışladık. Ben, o zaman, o dönem bir bürokrattım, emeğimiz de var ama onların hepsini heba ettiniz. Bugün geldiğimiz noktada, bakın, son dört yılda Moody’s’in kredi notunda 4 basamak düşmüşüz, Fitch’in kredi notunda 3 basamak düşmüşüz -son dört yılda- S&P’ninde de 2 basamak düşmüşüz. Yatırım yapılabilir en kötü seviyenin Moody’s’e göre 6 basamak altındayız şu anda, Fitch ve S&P’ye göre de 5 basamak altında; işte bu yüzden kredi notumuz çok düşük. Bunun anlamı nedir? Ödediğimiz faiz çok yüksek, yurt dışına olağanüstü şekilde kaynak aktarıyoruz.

Şimdi, uluslararası kuruluşlar var, akademiler var; biliyorsunuz, bunlar değişik konularda göstergeler yayınlıyorlar. Bu göstergelere çok hızlı bir şekilde bakmak istiyorum. Şimdi, bu göstergeler iyiye gidince yine Sayın Erdoğan ve bütün Kabine, bütün herkes, buradaki AK PARTİ milletvekilleri, işte “Birleşmiş Milletlerin şu göstergesine göre Türkiye 2 basamak, 3 basamak iyileşti.” filan diyorlardı; kötü gidince “Ya, onları gâvurlar yapıyor.” anlamında laflar ediyorlar, öyle bir şey yok. Bunlar bütün dünyanın itibar ettiği uluslararası göstergelerdir. Çok hızlı geçeceğim. Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde -yine dört yıl olarak söylüyorum arkadaşlar- bu ucube sistemde 16 basamak kötüleşmişiz, daha da gidecek yer neredeyse kalmamış yani biraz daha kötüleşeceğiz ya, hani Nebati’nin dediği gibi, çok şükür bir iyi haber varsa bundan sonra çok fazla kötüleşmeyeceğiz; zaten bütün uluslararası göstergelerde en sondayız, çok fazla kötüleşmeyeceğiz, merak etmeyin.

Devlet yetkililerinin üzerindeki kısıtlamalar, bakın, en önemli göstergelerden bir tanesidir. 139 ülke var, hükümet gücünün sınırlandırılmasında 134’üncü sıradayız yani hükümet gücünün -tek adam rejimi ya- en az sınırlandırıldığı bir sistem bu sistem. O yüzden, hiç kimsenin mazeret uydurmaya “Bana şu engel oldu, bu engel oldu.” demeye hakkı yok. Yolsuzluk Algı Endeksi’nde dört yılda 15 basamak, Özgürlük Endeksi’nde 49 basamak kötüleşmişiz. İnsani Özgürlük Endeksi’nde 55 basamak, Ekonomik Özgürlük Endeksi’nde 18 basamak, Yönetişim Endeksi’nde 23 basamak kötüleşmiş Türkiye. Küresel Rekabet Endeksi’nde 8 basamak, Mutluluk sıralamasında -zaten millet mutsuz- 43 basamak kötüleşmiş, gideceği yer yok, daha kötüleşme imkânımız yok; iyi haber. Legatum Refah Endeksi’nde, genelinde 9 basamak kötüleşmişiz, emniyet ve güvenlikte 36 basamak kötüleşmişiz arkadaşlar -bunlar Türkiye’ye yakışmıyor, bunları yüreğimiz sızlayarak, ciğerimiz yanarak söylüyoruz; Türkiye’ye yakışmıyor bunlar- kişisel özgürlükte 41 basamak, yönetimde 34 basamak, sosyal sermayede 40 basamak kötüleşmiş Türkiye; ucube sistemde.

Peki, bunlar niye oldu? Bunu düşünmek gerekir. Tabii, en temel neden partili Cumhurbaşkanlığı sistemidir. Ama ben şunu söylemiyorum: Sayın Erdoğan iyi yönetiyordu, iyi bir Cumhurbaşkanı veya Başbakanı, bu sistem geldi işler kötüye gitti; değil. Sayın Erdoğan kötü yönetiyordu, bu sistem kötü yönetimi kurumsallaştırdı arkadaşlar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, bütün kazanımların, AK PARTİ’nin yaptığı kazanımların da hepsi, şu anda, geldiğimiz noktada heba olmuş durumdadır. “Yine biz çözeriz.” propagandası yapılıyor şimdi, böyle alttan alttan. Öyle bir şey yok, çöremezsiniz, artık sizin çözmeye imkânınız yok çünkü sizin kadronuz yok, ekibiniz yok, sizin programınız yok, size artık güven yok, güveni yitirdiniz; güven, ruh gibidir, çıktığı bedene bir daha girmez. Siz artık temizlik ve iyi niyetinizi de yitirdiniz. Hani diyordunuz ya: “Verin yetkiyi, görün etkiyi.” Evet, verdi millet yetkiyi ama maalesef, etkiyi de çok acı bir şekilde gördü.

Özetle, bütüncül bir yaklaşımın olmadığı, aklın kaybolduğu, istişarenin olmadığı, inadin egemen olduğu, hukukun olmadığı, kurumların çalışmadığı ve itibarsızlaştırıldığı, güvenin kaybolduğu,

belirsizliklerin had safhaya çıktığı, hürriyetin kısıtlandığı, piyasanın çalışmadığı, iş ortamının kötü olduğu, Hükümetin sınırsız yetkilerinin olduğu, işin ehline verilmediği, yolsuzluğun sürekli arttığı bir ülkede refah olmaz, gelişme olmaz, gelir dağılımı bozulur, ekonomik sorunlar çığ gibi büyür, yoksulluk ve sefalet artar ve bu başarısızlığın da asla mazereti olamaz. Değerli arkadaşlar, lütfen siyasi kısır çekişmeleri bir kenara bırakıp bu başarısızlığın nedenlerine inelim ve bu zararı görelim.

Şimdi, Sayın Fuat Oktay'ın konuşmasını dinledik, hep mazeret üretti; şimdi, sürem yettiği sürece onlara da cevabım var. Sizin makamınız mazeret üretme makamı değil, o makam icraat makamı, orada icraat yapacaksınız. Siz hâlâ sürekli mazeret; dış güçler, iç güçler, şu güçler, bu güçler, yok enflasyon, yok bilmem neler...

Şimdi, bakalım mazeretleriniz neler. Şimdi, Sayın Oktay dedi ki: "Pandemi oldu efendim." Kardeşim, pandemi bütün dünyayı etkiledi. Niye bizim sıralamalarımız bozuldu? Milletten enflasyonu ortalama yüzde 9'ken niye bizim enflasyonumuz yüzde 84'e çıktı? Efendim, pandeminin ekonomik boyutuyla yanlış mücadele ettiğinizi söyledik. Evet, bugünkü sıkıntıların temelinde bir tanesi o ama doğru mücadele etseydiniz bu kadar sıkıntı çekmeyecektik. Diğer taraftan, gelir kaybını telafi edin dedik, onu yapmadınız, kredileri pompaladınız, Türkiye'nin bütün makroekonomik dengelerini bozdunuz; bilerek yaptınız siz bunu. Küresel likidite bollaştı pandemi döneminde, pandemi dönemi bize imkânlar sundu ama Türkiye'ye para gelmedi. Niye? Çünkü siz Türkiye'de güveni bitirdiniz, tedarik zincirinde aksama oldu. Coğrafi konumumuz gereği -Cenab-ı Allah'ın bir vergisi- bu tedarik zincirindeki aksamadan dolayı Türkiye bunun avantajını yaşadı ama buna rağmen siz gidiyorsunuz "pandemi" diyorsunuz. Arkadaşlar, küresel ölçekte baktığımızda pandeminin olsa olsa Türkiye'ye olumlu etkisi olmuştur dolayısıyla böyle bir mazeret yok. "Efendim, düşmanlarımız var." Beyler, hanımlar; biz bu coğrafyaya yeni gelmedik, biz bin yıldır bu coğrafyadayız ve bizim bin yıldır düşmanlarımız var. Siz ülkenin bünyesini zayıf düşürürseniz Rusya'da birisi pencereyi açsa burada Türkiye ekonomisi yatağa düşüyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Böyle bir şey olabilir mi, kabul edilebilir mi?

"Rusya-Ukrayna savaşı var." Ya, savaş aniden mi çıktı? Oraya yığınak yapıldı, bir yıldır bu savaşın geleceğini herkes biliyor; niye tedbir almadınız? Rusya'da savaş var. Rusya'nın enflasyonu kaç? En son, kasım ayının enflasyonu, İsmet Bey, yüzde 12,6. Ya, savaşan ülkenin enflasyonu yüzde 12,6. Ukrayna'nın enflasyonu kaç? Yüzde 26,6. Niye bizim enflasyonumuz yüzde 84? Böyle bir şey olabilir mi ya? Özrünüz kabahatinizden büyük, bu ülkeye ayıptır sizin söylediğiniz ya. "Rusya-Ukrayna savaşından dolayı enflasyonumuz arttı veya paramızın değeri düştü." diyorsunuz. Rus rublesi, bakıyorsunuz, Rus rublesi -1 Temmuz 2018'le yine mukayese ederek gideyim- o günden bugüne, değerli arkadaşlar, yüzde 2,4 değer kazanmış, değer kaybetmemiş. Savaşta Rus rublesi, 63 lira 43 kuruşmuş Temmuz 2018'de; "kuruş" demeyelim yani Rus kuruşuymuş, rubleymiş. Ondan sonra, dolar karşısında şimdi 61,92 olmuş, savaşta bir ara 83'e çıkmış ama hemen toparlanmış ve şu anda Rusya'da dolara karşı Rus parası değer kazanmış. Ukrayna parası değer kaybetmiş biraz. Ama savaş dönemi değil ki yani dört buçuk yıllık dönemde biz dedik ki bizde kur artışı yüzde 303'ken Ukrayna'da sadece yüzde 39,7 olmuş değerli arkadaşlar.

Şimdi, elimde diğer para birimleri de var ama onlarla vakit kaybetmeyeceğim. Yani dolayısıyla "Şu olmasaydı, bu olmasaydı." türü bir şeyi kabul etmek mümkün değil. "Efendim, enerji ithal ediyoruz." Ya, enerji ithal etmeye bugün mü başladık? Türkiye enerji bağımlısı bir ülke, yirmi yılda bu ülkenin enerji bağımlılığı sorununu niye çözmediniz? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Hâlâ yirmi yıllık bir iktidar diyor ki: "Efendim, enerjiden dolayı şöyle sıkıntı oldu." Yok, enerji faturamız artmasaydı cari açığımız

olmayacakmış. Olur ya, öyle bir şey var mı? Bu enerji faturası var önünüzde. Siz bunu bile bile, cari fazla vereceğiz diye ekonomik program uyguladınız, bir saçmalık yapıldı ve Türkiye bugün bu hâle geldi. Yani bu faturayı ödeyeceğiz biz, bu doları bulmak durumundasın ve bu göz göre göre geldi.

Şimdi, enerji enflasyonu... Arkadaşlar, Avrupa Birliği de enerji bağımlısı; ticaret rakamlarına baktım, enerji ithalatları artmış. Enerji enflasyonunda Avrupa Birliği ortalaması yüzde 39,4; yine, EUROSTAT rakamlarına göre Türkiye’de yüzde 146,8. Bunu neyle izah edeceksiniz? Bir de “Sübvansiyon yapıyoruz.” diyorsunuz. Dolayısıyla bunları kabul etmek mümkün değildir.

Bugüne kadar, esas itibarıyla baktığımızda sizlere hep önerilerde bulunduk yani Sayın Genel Başkanımız başta olmak üzere. Projeleri açıkladı, Genel Başkanımız dedi ki: “Mirî maldır, alın, kullanın. Yeter ki siz çözün, bu ülkenin bir meselesi çözülsün, bir sorunu çözülsün, siz çözün; sevabı varsa sevabını da alın veya seçmen nezdinde itibarı varsa itibarını siz alın.” Hep kulak tıkadınız, bildiğinizi okudunuz, daha doğrusu bilmediğinizi okudunuz. Bundan sonra size öneri filan yok. Biz, burada, bütün arkadaşlarımızla -bu, on iki gün boyunca yapılacak; inşallah, ben de makrokredi programımızı en sonunda, son gün konuşmamda izah etmeye çalışacağım- bundan sonra size artık öneride bulunmayacağız. Niye? Çünkü sizin zamanınız kalmadı, artık bitti. Siz bugüne kadar yirmi yılın özellikle son on yılını boşa geçirdiniz ve önceki on yıldaki bütün kazanımları da heba ettiniz. Dolayısıyla artık size öneri filan yok bundan sonra.

Zaten yapılan önerilere bugüne kadar hiç kulak asmadınız çünkü kendi aklınızın doğrultusunda gittiniz. Bundan sonra da zamanınız olmadığı için size öneride bulunmayacağız; biz yapacaklarımızı, programlarımızı milletimize anlatacağız. Bugüne kadar anlattık ama artık bu on iki gün boyunca bütün arkadaşlarımız burada, her bakanlık bütçesinde, her kurum bütçesinde eğitiminden sağlığına, teknolojisinden tarımına kadar, makroekonomisinden diğer sosyal bilim alanlarına kadar bizim yapacağımız meseleleri anlatacaklar. Ve son gün konuşmamda ben de makroekonomik programımızın on yıllık hedeflerini, efendim, 5 ana taşıyıcı kolonu var, o 5 ana taşıyıcı kolunun neler olduğunu ve bu politikalarımızın nasıl olacağını, bunları sizlere anlatmaya çalışacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Devamla) – Tamamlayacağım Başkanım, açarsanız...

Milletimiz merak etmesin; evet, karanlık bir tablo oldu, maalesef, Türkiye her geçen gün kötüye gidiyor, bunu artık çok net bir şekilde görüyoruz ama iyi günlere, güneşli günlere, inanın, çok az kaldı.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.01

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.28****BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyoruz.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakika.

MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun düşünce ve kanaatlerini paylaşmak üzere huzurunuzdayım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken aziz vatanımızı bizlere emanet eden atalarımızı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü, vatani uğruna toprağa düşen kahraman şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yılının bütçesi olarak özel bir anlam ifade eden bu bütçe görüşmelerini sabırla ve dikkatle takip ederek objektif değerlendirmelerle düşüncelerimizi paylaşacağız. Bütçeyi, dünya ve ülke gündemiyle birlikte, akıl ve vicdan terazisinde, millî tarih şuuruyla dün, bugün, yarın perspektifiyle ele alacağız.

Muhterem milletvekilleri, dünya salgınların, savaşların ve ekonomik buhranların neden olduğu küresel krizlerle boğuşmaktadır. Derinleşen krizler Asya’dan Avrupa’ya, Amerika’dan Afrika’ya pek çok ülke yönetiminde istikrarsızlıklara yol açmıştır. Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede hükümet krizleri çıkmakta, siyasi çalkantılar yaşanmaktadır; İngiltere’de neredeyse iki haftada bir Başbakan değişirken Hollanda, Almanya, Belçika, Bulgaristan ve Çekya’da parlamenter sistemden kaynaklanan krizler yaşanmaktadır. Birçok ülkede hükümetlerin görev süreleri -kendi ifadeleriyle- marulun bozulma süresinden daha kısa sürmüştür. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yönetimde sağladığı istikrarla âdeta bir çınar gibi kök salmakta, özgün bir model olarak tüm dünyaya örnek olmaktadır.

Fakat bugünlere gelmek kolay olmadı. Siyasi ve demokrasi tarihimiz darbelerle, muhtıralarla, vesayet girişimleriyle kesintiye uğramıştı. Sistemden kaynaklanan sorunlar nedeniyle çok sayıda hükümet krizleri çıkmış, istikrarsız hükümetlerin deneme yanılma yöntemiyle ülke meseleleri âdeta yazboz tahtasına çevrilmişti; memleketin temel meseleleri ortada kalmıştı. Sadece bir örnek vermek istiyorum: Öyle ki Aralık 1998’de, bir türlü hükümet kurulamıyor, hükümet kurma çalışmaları akamete uğruyor ve koalisyon kurma girişimleri sonuçsuz kalıyordu. En sonunda, dönemin Cumhurbaşkanı, Mecliste bağımsız bir milletvekiline yani tek başına Mecliste yer alan bir bağımsız milletvekiline -Allah rahmet eylesin, merhum Yalın Erez’e- hükümeti kurma görevini vermek zorunda kalmıştı. Bu bağımsız milletvekili, on dört gün sonra hükümet kurma görevini iade etmiş, bir ay içerisinde hükümet kurma çabaları 2’nci defa başarısız

olmuştur. Ülkemizde çok partili seçimlerin ilk kez yapıldığı 1946'dan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yürürlüğe girdiği 9 Temmuz 2018'e kadar tam 51 hükümet görev yapmıştır.

(MHP Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli'nin Genel Kurul Salonu'nu teşrifi sırasında MHP sıralarından ayakta karşılamalar)

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bu yetmiş iki yıl boyunca 17 koalisyon hükümeti, 6 azınlık hükümeti, 3 darbe hükümeti ve 2 de geçici hükümet kurulmuştur. Hükümetlerin ortalama görev süresi bir yıl üç aya tekabül etmektedir, bir buçuk yılı bile bulmamaktadır. Türkiye'nin temel problemi, bir türlü siyasi istikrarın temin edilememiş olmasıydı. Bu tablodan çıkan en önemli sonuç şudur değerli milletvekilleri: Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle istikrarını sağlamıştır. Bu çok önemli bir kazanımdır, bunu göz ardı edemeyiz. Dört yılı başarıyla geride bırakan bu sistemle, ülkemiz kaybolan yıllarını telafi etmektedir. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle prangalarından kurtulmuş, atılımlarımıza engel olan kronik sorunlara neşter vurmuştur. Eski parlamenter sisteme dönme arzusu siyasi bir körlük, müzmin bir ufuksuzluk ve geçmiş deneyimlerden ders almayan bir akılsızlıktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu sisteme “ucube” diyenler, eski sistemin kısır tartışmalarını yeni sistem üzerinden yürüten ucube bir tutum takındıkları gibi, kendileri de ucubenin ucubesi sistem önerilerinde bulunmaktadırlar. Görmüyor musunuz, bakan, bugün, Gazi Meclisimiz yeni sistemle sağlanan istikrar sayesinde ilk defa 6'ncı Yasama Yılında çalışmalarını sürdürüyor. Yönetimde sağlanan istikrar, ekonomik altyapıda, diplomaside, teknolojide, terörle mücadelede, millî haklarımızın korunmasında, sağlıkta, sporda ve her alanda kazanılan başarılarla perçinleniyor; uzun yıllar hükümet krizleriyle, emperyalist müdahalelerle, darbelerle, vesayetle, istikrarsız yönetimlerle sekteye uğrayan atılım hamlelerimize sahip çıkılıyor.

Sayın milletvekilleri, dünya, bugün, tıpkı yüz sene önce olduğu gibi, yeni bir denge arayışının sancılıları içindedir. Türkiye, dün olduğu gibi bugün de beka ve egemenlik mücadelesi vermektedir. Covid-19 salgını, sınır çatışmaları, iç savaşlar, terör saldırıları ve göç dalgası küresel istikrarsızlığı derinleştirmiştir. Rusya-Ukrayna savaşı küresel enerji ve gıda kriziyle âdeta mutasyona uğramıştır.

Peki, dünyanın siyasi, iktisadi ve toplumsal kaosa sürüklendiği bu kritik süreçte Türkiye neler yapmaktadır? Sınırlarımızın içinde ve dışında, Irak ve Suriye'nin kuzeyinde “ara-bul-yok et” parolasıyla bütün terör örgütleriyle etkili bir mücadele verilmektedir. Türkiye'nin öncülüğünde İsveç ve Finlandiya'yla imzalanan üçlü muhtırayla PKK-PYD/YPG ve FETÖ terör örgütlerinin küresel bir tehdit ve terör örgütleriyle mücadelenin uluslararası bir sorumluluk olduğu kabul edildi; Doğu Akdeniz'de, adalar denizinde, mavi vatanda meşru haklarımızı hedef alan kirli senaryolar bertaraf edildi. Libya'yla imzalanan anlaşmalarla Türkiye'yi kara sınırlarına hapsedmeye çalışanlara gereken cevap verildi. Kıbrıs'ta kırk altı yıldır kapalı olan Maraş açıldı. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye kabul edilerek tüm dünyaya açık bir mesaj verildi. Karabağ, Ermenistan işgalinden kurtarıldı. Bir yandan meşru haklarımıza göz dikenlere hadlerini bildirirken diğer yandan “Yurtta barış, dünyada barış.” parolasıyla Türkiye, diplomasinin cazibe merkezi hâline geldi. Salgın sürecinde bazı ülkeler yardım gemilerine el koyarak korsanlık yaparken Türkiye 161 ülkeye ve 12 uluslararası kuruluşu tıbbi yardım malzemesi gönderdi. 12 Kasım 2021'de Türk Devletleri Teşkilatı kuruldu. Türk devletleri “Dilde, fikirde, işte birlik.” parolasıyla siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerini üst seviyelere taşıdı. 11 Mart 2022'de, 17 devlet ve hükümet başkanı, 80 bakan, 39 uluslararası kuruluş temsilcisi ve 75 ülkeden gelen katılımcılarla İkinci Antalya Diplomasi Forumu düzenlendi ki geçtiğimiz hafta bu forumun vakfının kanununu Mecliste birlikte kabul ettik.

ABD ve Batılı ülkeler kaos yaratmaya çalışırken Türkiye, çalışırken Türkiye, Rusya-Ukrayna savaşının kalıcı ateşkesle sonuçlanması için somut adımlar attı. Rusya ve Ukrayna, Türkiye'nin öncülüğünde Antalya ve İstanbul'da düzenlenen zirvelerde bir araya getirildi. 22 Temmuz ve 2 Kasım'da İstanbul'da, Birleşmiş Milletler, Rusya ve Ukrayna arasında imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşmalarıyla gıda krizlerinin önüne geçildi. Batılı ülkeler ırkçı ve sömürgeci bir tutum alırken Türkiye, Afrika'da, Orta Doğu'da, Güney Amerika'da, Asya'da barışçı ve insani ilişkiler kurmuş, milyarlarca insanı bekleyen açlık tehlikesinin önüne geçmiştir. İnsani yardımlar, esir değişimi ve savaştan kaçan sivillerin kabul edilmesinde insanı merkeze alan bir anlayış ortaya konulmuştur.

Türkiye, millî çıkarları ve hedefleri doğrultusunda güçlü bir şekilde kendi çizdiği yolda ilerlemeye devam etmektedir. Çok yönlü, aktif ve dinamik politikalarıyla inisiyatif alan Türkiye, başka ülkelerin gündemine mahkûm değildir. Türkiye artık kendi gündemine hâkim bir ülkedir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Muhterem milletvekilleri, Türkiye, yerli ve millî kalkınma hamleleriyle yüksek teknolojinin ve savunma sanayisinin gelecek vizyonunu şekillendirmektedir. Bugün, 170'ten fazla ülkeye savunma sanayisi ürünleri ihraç eden bir ülkeyiz. Havada Bayraktar, ANKA, AKSUNGUR, Akıncı, Kargu, Karayel insansız hava araçları; insansız savaş uçağımız Kızılelma; kısa menzilli balistik füzemiz TAYFUN; ATAK ve GÖKBAY helikopterlerimiz; BORA, Kasırga, TOROS ve ATMACA füzeleri; karada BOĞAÇ, BARKAN, KAPLAN, DEMİRHAN, ALPAN, ERTUĞRUL ve diğer insansız kara araçlarımız; ALTAY, VURAN, POYRAZ, AKINCI, TULPAR tank ve zırhlı araçlarımız; millî piyade tüfekleri ve FIRTINA obüsleri; denizlerde ULAQ, SANCAR, SALVO, ALBATROS-S ve MİR insansız deniz araçları; MİLGEM Projesi kapsamında üretilen millî savaş gemileri, TCG Heybeliada, Büyükkada, Burgazada ve Kınalıada ve Fatih, Yavuz, Kanuni, Abdülhamid Han sondaj gemilerimizle Türkiye gücüne güç katmaktadır.

Ayrıca, millî günlerimizde büyük eserlerin milletimize kazandırılması âdeta bir gelenek hâline gelmiştir. 29 Ekimde Cumhuriyet Bayramı'mızın yıl dönümünde yerli ve millî elektrikli otomobilimiz Togg ülkemize kazandırıldı. Bu girişimle, teşebbüsleri sektöre uğratarak fabrikaları kapatılan Nuri Demirağ, Nuri Killigil, Vecihi Hürkuş ve Şakir Zümre'nin mirasına sahip çıkmıştır. "Türkler otomobil yapamaz, yapsa da yürütemez." diyenlere gereken cevap verilmiştir. "Otomobil yapıyor muyuz, hani, nerede?" diyenler hayal kırıklığına uğramıştır. Şom ağızlıların kem sözleriyle kaybedecek vaktimiz yoktur. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye bugün dünyanın en büyük uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST'lerde bilimin ve Türk gençliğinin cazibe merkezi hâline gelmiştir.

Sayın milletvekilleri, yüz dört yıl önce ülkemiz emperyalistler tarafından işgal edilmiş, ordularımız dağıtılmış, ekonomimiz çöktürülmüştü. Emperyalistlerle iş birliği yapan bazı sefiller, işgalcilerden himaye dilenerek iktidarı ele geçirmeyi ummuşlardı, tıpkı bugün yabancı devletlerden iktidar umanların yaptığı gibi. Bugün "İktidar yıkılsın da nasıl yıkılırsa yıkılsın." diyenler, dün "Abdülhamit gitsin de nasıl giderse gitsin." demişlerdi. Bugün "Libya'da ne işimiz var?" diyenler dün "Trablus ve Bingazi'de ne işimiz var?" diyorlardı. Bugün "YPG bize saldırmaz." diyenler, dün Hınçak, Taşnak ve Pontuşçu çeteler için de aynısını düşünüyorlardı. Dün "Edirne'yi Enver alacağına Bulgar alsın." diyorlardı, bugün "Sınırlımızda PYD olsun." diyorlar. Bugün "Otomobil yapıyor muyuz, hani nerede?" diye soranlar, dün "Türkler otomobil yapamaz." diyenlerin ahfadıdır. Bugün "Türkiye'de can ve mal güvenliği yok, yatırım yapmayın." diyenlerin dün Nuri Demirağ, Vecihi Hürkuş ve Nuri Killigil'in girişimlerine engel olanlardan hiçbir farkı yoktur. Dün manda ve himayeyi savunanlar bugün ittifak hâlinde "İktidara gelirsek Avrupa Birliği'nin Türkiye hakkındaki

bütün kararlarını derhâl uygulayacağız.” diyerek Brüksel’e selam durup teknil vermektedirler. Bunlar, millete değil, yabancı devletlere taahhüt vermektedirler. Bugün “Türkiye Suriye’de nüfus mühendisliği yapıyor.” diyenler Hatay’ın ana vatana katılmasına da kesinlikle karşı çıkarlardı. Bugün “Türkiye’nin bir beka sorunu yok.” diyenler, dün Samsun’daki ilk adımı; Amasya, Erzurum ve Sivas’taki bağımsızlık çağrısını da gereksiz, hatta zararlı bulacaklardı. Türk ordusunun kimyasal silah kullandığı iftirasını atan hainler, dün Kuvayimillîye’ye de alçakça iftiralar atmışlardı. Kahraman ordumuza defalarca “katil” ve “satılık” diyen grup, Taksim’deki saldırıyı devletin planladığını ima edecek kadar teröristlere kalkan olmaktadır. Türkiye, Rusya-Ukrayna savaşında ara buluculuk üstlenerek dünyaya barışçı bir diplomasi dersi veriyor; bunlar ABD ve AB’nin istekleri doğrultusunda hareket etmeyi tavsiye ediyorlar. Türkiye, savunma sanayisinde 21’inci yüzyıla damga vururken; bunlar “Tank, top, İHA, SİHA, vur, öldür; kahramanlık türküleri...” diyerek Kandil ağzıyla konuşuyorlar. Askerimize Libya’da “lejyoner” Suriye’de “işgalci” diyenler, “Türkiye, Doğu Akdeniz’i geriyor.” diyerek düşman ağzıyla konuşuyorlar. Kendisini ve ülkesini küçük görüp Batı’ya bakmaktan boynu tutulan mandacılara milletimiz geçit vermeyecektir.

Muhterem milletvekilleri, küresel krizler Covid-19 salgını, iç çatışmalar ve savaşın etkisiyle ivme kazanmıştır. Salgın nedeniyle tüm dünyada kamu maliyeleri bozulmuş, bütçe açıkları, borçluluk, işsizlik ve enflasyonda yüksek artışlar meydana gelmiş, gelir eşitsizliği artmış, yoksulluk daha da belirginleşmiştir. Küresel ekonomide Rusya-Ukrayna savaşıyla derinleşen belirsizlik, enerji ve gıda krizi ile tedarik zincirlerinde ciddi sorunlara yol açmıştır.

Birçok ülke son elli yılın en yüksek enflasyonuyla yüzleşmektedir. Yüksek enflasyon sadece Türkiye’de değil, dünya genelinde önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Taşımacılık maliyetleri ve emtia fiyatlarında gözlenen olumlu seyre rağmen küresel enflasyon artış eğilimini sürdürmektedir. Bu durum, dünya genelinde finansal sıkılaşmayı artırmakta, ekonomik faaliyetleri sınırlamaktadır. Avrupa’da derinleşen enerji krizi, ABD ve AB’de sıkılaşan mali koşullar nedeniyle artan durgunluk küresel ekonomi için olumsuz bir tablo çizmektedir. Küresel ölçekte 2023 yılına ilişkin büyüme tahminleri önceki yıllara göre önemli ölçüde aşağı yönde güncellenmiştir. IMF 2022 yılı büyüme beklentilerini 4,4’ten 3,2’ye düşürmüştür. 2023’teki büyüme oranlarının yüzde 2,7’ye düşeceği tahmin edilmektedir.

Dünyada hâl böyleyken Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yönetimde sağladığı istikrarla krizleri bertaraf ederek diğer ülkelerden pozitif yönde ayrılmıştır. Türkiye yatırım, büyüme, ihracat ve istihdamda gösterdiği güçlü performansla küresel ekonomik krizlerin yıkıcı etkilerini en az hasarla atlatan ülkelerden biri olmuştur. Dünya ekonomisinin yüzde 3,3 daraldığı, OECD ülkelerinin yüzde 4,5; AB ülkelerinin yüzde 6 küçüldüğü 2020 yılında Türkiye yüzde 1,8 büyümeyi başarmıştır; 2021 yılında yüzde 11,4’le son elli yılın en yüksek büyüme hızına ulaşmış, AB ve OECD ülkelerinden 2 kat daha fazla büyümüştür; 2022’nin ilk çeyreğinde yüzde 7,5; ikinci çeyreğinde yüzde 7,6; üçüncü çeyrekte yüzde 3,9 oranlarıyla başarılı büyüme performansını sürdürmekte ve dokuz çeyrektir kesintisiz büyüme süreci devam etmektedir. G20 ülkeleri içinde en iyi büyüme performansı gösteren ülkelerin başında geliyoruz. IMF ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar ülkemizin 2022 büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize etmişlerdir. Orta vadeli program kapsamında öngörülen yüzde 5’lik büyüme hedefine ulaşarak 2022’de, dünyada en güçlü büyüyen ülkelerden biri olacağımıza inanıyoruz.

Ocak-kasım dönemi, on bir aylık ihracatımız yüzde 14 artışla 231 milyar dolara yükselmiştir. Aynı dönemde ithalatımız ise yüzde 36,6 artışla 331 milyar olmuştur. On bir aylık dış ticaret açığı yüzde 153,6 artışla 99,8 milyar dolara çıkarken dış ticaret hacmi yüzde 26 oranında artarak 562 milyar dolar olarak

gerçekleşmiştir. Bu dönemde ithalatta ve dış ticaret açığında meydana gelen artışların ana sebebi küresel ölçekte gerçekleşen enerji ve emtia fiyat artışlarıdır.

Ekonomideki büyüme, yatırım ve ihracat odaklı güçlenmenin pozitif etkilerini istihdamda da görüyoruz. Türkiye, OECD ülkeleri arasında, salgın öncesi döneme göre istihdamını en fazla arttıran ülke olmayı başarmıştır. 2021 yılında, bir önceki yıla göre toplam istihdam, salgın sonrası güçlü toparlanmanın etkisiyle 2 milyon 102 bin kişi olmuştur. Salgın öncesi döneme kıyasla toplam istihdam yaklaşık 2 milyon 600 bin kişi artmış, 2022 yılı Eylül ayı itibarıyla toplam istihdam seviyesi 30 milyon 867 bin kişiyle tüm zamanların zirvesine ulaşmıştır. İş gücüne katılımdaki artış sürerken işsiz sayısındaki azalış belirgin hâle gelmiştir. 2022 yılı genel işsizlik nispetinin yüzde 10,8 olması beklenmektedir.

Sayın milletvekilleri, enerji tedariki ve arz güvenliği, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle küresel gündemin en önemli başlıklarından biridir. Rusya, ABD ve Avrupa Birliğinin karşılıklı yaptırım kararları küresel ölçekte siyasi, iktisadi ve sosyal krizler yaratmıştır. Enerjinin güvenli iletimi ve dışa bağımlılığın azaltılması her ülke için stratejik bir hedefe dönüşmüştür. Türkiye, gıda ve enerji krizine çözüm odaklı yaklaşımıyla öne çıkmış, enerji jeopolitiğinde önemli bir avantaj kazanmıştır. Türkiye, aynı zamanda, bu krizlerde aldığı inisiyatifle arz ve fiyat sorunlarının seyrini olumlu yönde etkileyerek küresel ekonomiye katkı sağlamıştır.

Birçok ülke enerji darboğazıyla boğuşurken Türkiye gelecek yüzyıllara damga vuracak enerji politikalarını adım adım uygulamaktadır. Karabağ'ın işgalden kurtarılmasıyla stratejik bir enerji güzergâhı olan Güney Kafkasya istikrara kavuşmuştur. Türk Devletleri Teşkilatı 2040 Vizyon Belgesi ekseninde ivme kazanan iktisadi girişimler enerjinin gelecek yüzyıllarını şekillendirmektedir. Nükleer, hidroelektrik, güneş ve rüzgâr enerjisinde büyük çaplı yatırımlarımız doğal gaz ve petrol keşifleriyle perçinlenmiştir. Sismik araştırma ve sondaj gemilerimiz Karadeniz'de ve Akdeniz'de başarılı çalışmalarını sürdürmektedir. Sakarya gaz sahasında keşfedilen 540 milyar metreküplük doğal gazı denizden karaya nakledecek 170 kilometrelik boru hattı tamamlanmıştır. Cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerinden biri olan doğal gazın 2023 yılının ilk çeyreğinde evlere ulaşması beklenmektedir.

Sayın milletvekilleri, küresel ekonomik krizlerin ülkemiz üzerindeki olumsuz etkileri sanayimizde kesintisiz bir şekilde dönen çarklarla büyük ölçüde bertaraf edilmiştir. “Ülkede tek fabrika kurulmadı.” yaygarası koparanlar ekonomik büyümemizin itici gücü olan sanayi sektöründeki pozitif göstergeler karşısında âdeta üç maymunu oynamaktadır. Küresel ekonomideki durgunluğa rağmen sanayi üretimimizde artış devam etmektedir. Sanayi üretimi pandemi sonrası yüksek seviyelerini korumakla birlikte, 2022 yılının ikinci çeyreğinde ekonomideki yüzde 7,6 büyüme oranına yüzde 1,7 puan katkı yapmıştır.

Sanayimizdeki bu pozitif ivmenin en önemli itici güçlerinden biri organize sanayi bölgeleri olmuştur. Organize sanayi bölgelerinin sayısı 379'dur, kısa zamanda bu sayının 500'e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Toplam 75 bin fabrikanın yaklaşık 67 bini organize sanayi bölgelerinde üretim yapmakta ve 2,5 milyonu aşkın vatandaşımız doğrudan istihdam edilmektedir.

Organize sanayi bölgelerinin en önemli bileşenlerinden biri de mesleki eğitim merkezleri ve meslek okullarıdır. “Üreten ülke Türkiye” “güçlü sanayi, güçlü ekonomi” hedeflerine ulaşmak için mesleki eğitimin teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir. Son bir yılda mesleki eğitim konusunda çok önemli gelişmeler yaşanmıştır. 33 alanda, 182 dalda nitelikli eğitim imkânı sunan mesleki eğitim merkezlerindeki öğrenci sayısı 1 milyon 100 bine ulaşmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının gelirleri 2022 yılının ilk on ayında 2021'in ilk on ayına göre yüzde 200 artarak 1 milyar 651 milyon liraya

ulaşmıştır. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için önemli bir sorun olan çırak, kalfa, usta bulma sorunu mesleki eğitimin “iş arayan değil, işte aranan nesil” parolasıyla aşılmaya başlamıştır. Bir yandan öğrencilerimizin öğrenim süreçlerini destekleyen, diğer yandan ülke ekonomisine büyük katkı sağlayan mesleki eğitimde yaşanan olumlu gelişmeleri takdirle karşılıyoruz.

Türkiye, bir yandan küresel krizlerle mücadele yürütürken diğer yandan küresel para simsarlarının ve iş birlikçilerinin organize saldırılarıyla mücadele etmektedir. Bir kısım zincir marketler kartel oluşturarak fahiş fiyat artışları yaratmakta, piyasalardaki suni dalgalanmaları bahane ederek hayat pahalılığını körüklemektedir. Öyle ki bu tekelci marketler zincirinin haddini bilmez, küstah bir sözcüsü ekonomik gerçekleri çarpıtarak, yavuz hırsız misali suç bastırmaya kalkışmıştır. Bu malum şahıs, enflasyonun dizginlendiği, petrol fiyatlarının düşüşe geçtiği, döviz kurunun yatay seyir izlediği olumlu bir süreçte temel gıda ürünlerine yaptıkları zamları meşru göstermeye çalışmıştır.

Keyfi fiyat artışlarıyla hayat pahalılığını körükleyen bu tekelci yapıya karşı denetimler artırılmalıdır. Fahiş fiyat artışları nedeniyle kesilen para cezalarına ek olarak kapatma ve teşhir cezaları caydırıcı bir seçenek olarak mutlaka değerlendirilmelidir. İlk üretimden son zincire kadar kurdukları kartel yapıyla ekonomik gücünü ülkesine ve vatandaşımıza karşı silah olarak kullananlardan adli ve idari olarak mutlaka hesap sorulmalıdır. Bu iş birlikçilerin küresel bağlantıları ve başta FETÖ olmak üzere terör örgütleriyle iltisakları araştırılmalıdır. Unutulmasın ki Türkiye, kriz fırsatçılarına, faiz lobilerinin döviz operasyonlarına ve küresel tefecilere geçit vermeyecektir. “Bittik, tükendik, mahvolduk.” söylemleriyle milletimizi karamsarlığa sürüklemeye çalışanlar hayal kırıklığına uğrayacaklardır. Döviz kuru, faiz ve fiyatlar genel düzeyindeki dengesizlikler üzerinden manipülasyon üretmelerin oyunları büyük ölçüde boşa çıkarılmıştır.

Bu kapsamda sanayicilere, çiftçilere, ihracatçılara, turizmcilere, yatırımcılara, esnaf ve sanatkârimıza önemli desteklemeler yapılmıştır. Asgari ücretteki vergiler tamamen kaldırılmış, tüm çalışanlar kapsama alınarak ücretlerin asgari ücret kadar olan kısmı vergi dışı bırakılmıştır. Salgının vatandaşlarımıza etkisini sınırlandırmak ve enflasyonla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla 2021’de 154 milyar, 2022’de 276 milyar liralık vergi gelirlerinden vazgeçilmiştir. 2022 yılında yaklaşık 7 bin ticari işletmeye 71 milyar kredi ve 61 milyarlık kefalet imkânı sağlanmıştır. Küresel fiyat artışlarının vatandaşlarımıza olumsuz yansımaları azaltmak için doğal gaz ve elektrikte kademeli fiyat uygulamasına geçilmiş ve önemli sübvansiyonlar sağlanmıştır. Uygulanan vergi politikasıyla temel gıda ürünlerinden alınan KDV oranları düşürülmüştür. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı sosyal konut kampanyası başlatılmış ve konut kira artışları sınırlandırılmıştır. Öğrenci kredi borçlarının faizleri silinmiştir. Alınan tedbirler sayesinde fahiş fiyat artışlarıyla piyasa dengesini bozmaya tevessül eden kriz fırsatçılarıyla mücadele edilmektedir. Vatandaşlarımızın cebine göz diken enflasyon büyük oranda dizginlenme seyrine girmiştir. Enflasyondaki asimetrik artışın refah seviyesinde yol açtığı kayıpları önlemek için asgari ücret, memur maaşları, emekli maaşları ve sosyal yardımlarda önemli artışlar sağlanmıştır. 3600 ek gösterge meselesi çözülmüş, çok sayıda meslek grubunun emekli maaş ve ikramiyeleri artırılmıştır. İnşallah, önümüzdeki haftalarda EYT meselesi ve kamuda çalışan sözleşmelilerin kadroya geçmesi konuları da çözümlenerek tamamen gündemden çıkarılacaktır.

Değerli milletvekilleri, aziz Türk milleti; Türkiye özellikle son yıllardaki büyük hamleleriyle kurumsal kapasitesini ve organizasyon yeteneğini artırmıştır. Türkiye, yönetim sisteminde, diplomaside, ekonomide, savunma sanayisinde ve teknolojide insanı merkeze alan bir anlayışla küresel ve bölgesel düzeyde örnek bir güçtür. Güçlü sanayi altyapımız, yetişmiş iş gücümüz, yeniliklere hızlı uyum sağlama kapasitemizle aşamayacağımız hiçbir engel yoktur. 21’inci yüzyıl Türk ve Türkiye Yüzyılı olacaktır.

Bu düşüncelerle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2023 yılı bütçesine olumlu oy vereceğimizi ifade ediyor, bütçenin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, yüce heyetinizi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül.

Buyurun Sayın Bülbül. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Konuşmamın başında Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe, gelir ve gider tahminlerini gösteren bir cetvel olmakla birlikte dayanağını Anayasa'mız ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'ndan alan hukuki bir belgedir. Yasama organı tarafından kabul edilen bütçe kanun teklifi, yürütme organına millet adına harcama ve gelirleri toplama noktasında yetki ve izin vermektedir. Bütçe kanun teklifinin yasama organı tarafından kabul edilmesiyle bütçe hakkı doğmaktadır. Bütçe hakkıyla birlikte yürütmenin gelir ve harcama faaliyetlerinin denetlenmesi sağlanmış olur. Bütçeyle kaynakların etkin bir şekilde tahsisi, gelir dağılımında adaletin ve ekonomik istikrarın sağlanması amaçlanmaktadır.

Genel Kurulda görüşülmeye başlanan 2023 yılı bütçesi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 5'inci bütçesi, cumhuriyetimizin ise 100'üncü yılının bütçe teklifidir. Bu vesileyle cumhuriyetimizin 100'üncü yılını idrak edeceğimiz 2023 yılının Türkiye'nin kutlu hedeflerine ulaşacağı yıl olmasını diliyor, şimdiden cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümünü kutluyoruz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Konuşmamın başında belirtmek isterim ki Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bütçe kanunu teklifini olumlu buluyor ve destekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 24 Haziran 2018 seçimleriyle başlayan ve 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren uygulamaya geçen Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk döneminde ülkemiz ulusal ve küresel bazda birçok sınamadan geçmiştir. 2018 yazında ülkemize yönelik olarak başlayan ekonomik saldırılar bertaraf edildi derken tüm dünyayı sarsan Covid-19 küresel salgını ortaya çıkmıştır. 11 Mart 2020 tarihinde ülkemizde ilk Covid vakası görülmüş ve pandemi yaklaşık iki yıl boyunca tüm dünyayı etkilediği gibi ülkemizi de derinden etkilemiştir. Ülkelerin sağlık sistemi başta olmak üzere dünyada birçok sektör salgın sürecinden büyük zararlar görmüş, sıkıntıya düşmüştür. Ülkemiz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin getirmiş olduğu hızlı karar alma ve uygulama imkânlarıyla, başta sağlık sistemi olmak üzere ekonomik ve ticari alanda süreçten en az zararlı çıkan ülkelerden biri olmuştur.

Salgın sürecinin gerçekleşen etkisini yitirmeye başlamasının ardından bu kez de salgının gecikmeli etkileri ortaya çıkmıştır. Küresel ölçekte yaşanan talep ve üretimdeki azalma, yerini talepte artışa bırakmış fakat üretim ve tedarik zincirleri yaşanan şok etkisiyle sarsılarak talebi karşılayamaz hâle gelmiştir.

Küresel ekonomide yaşanan bu sıkıntılar aşılmaya çalışılırken 2022 yılının ilk aylarında Rusya-Ukrayna savaşı patlak vermiştir. Bölgemizi ve dünyayı etkileyen bu savaş Rusya'ya karşı alınan yaptırım kararlarıyla çok daha sancılı bir hâl almıştır. Rusya ve Ukrayna'nın başlıca ihracatçısı olduğu gıda, emtia ve enerji arzı ciddi anlamda kesintiye uğramış, dünya çapında doğal gaz başta olmak üzere enerji ve gıda fiyatlarında rekor artışlar meydana gelmiştir. ABD ve Avrupa ülkelerinde enflasyon artışı beklentilerin

üzerinde gerçekleşmiş, ülkeler kırk yılı aşkın zamandır yaşadıkları en yüksek enflasyon oranıyla karşılaşmışlardır. Ortaya çıkan ekonomik tablo bu ülkelerdeki yönetimleri sarsacak neticeler doğurmuştur.

Değerli milletvekilleri, küresel enflasyonun 2021'deki yüzde 4,7 seviyesinden 2022 sonunda yüzde 8,8'e yükseleceği, 2023'te ise yüzde 6,5'e gerileyeceği tahmin edilmektedir. Dünyada emtia fiyatlarında görülen artışların yanı sıra gıda ve dayanıklı mal fiyat artışları nedeniyle enflasyonda artışın meydana geldiği görülmektedir. Dünyada yaşanan bu gelişmeler ülkemizde de doğal olarak enflasyonuna olumsuz yönde etki etmiştir. Bu doğrultuda tüketici enflasyonu 2021 yılı içerisinde artış eğilimi sergilemiştir, 2022 yılında ise Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle artan enerji ve gıda fiyatları enflasyonun daha fazla oranda artmasına neden olmuştur. 2022 yılı sonunda, Merkez Bankası tahminleri doğrultusunda TÜFE yıllık artışının baz etkisinin yanı sıra döviz kuru gelişmelerinin birikimli etkisindeki gerileme ve gıda fiyatlarında beklenen düzeltme etkisiyle enflasyonda düşüşün gerçekleşmesi beklenmektedir. Enflasyonla mücadele kapsamında para ve maliye politikalarının eş güdümlü olarak sürdürülmesi, arz ve talepteki dengesizliklere yol açan olumsuzlukların önlenmesi, engellenmesi önem arz etmektedir.

Böyle bir dönemde, özellikle piyasada "stokçuluk" olarak bilinen faaliyetlerin önüne geçilmesi ve haksız fiyat artışlarının engellenmesi amacıyla ilgili bakanlıklarımız eliyle denetim faaliyetlerinin artırıldığını görmekteyiz. Bu süreçte piyasada hâkim durumda bulunan ve bu hâkim durumlarını kötüye kullanan yapıların üzerine kararlılıkla gidilmesi son derece önemlidir. Haksız fiyat artışlarıyla vatandaşımızı ve devletimizi zor duruma sokmaya çalışan ahlaksızlar tespit edilip ifşa edilmeli ve hukuken kendilerinden hesap sorulmalıdır. Ekonomik refah ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin sebebi olan enflasyonun etkisinin azaltılması hususunda atılacak her türlü adımı destekleyeceğimizi buradan bir defa daha tekrar etmek istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bekamıza yönelik tehdit ve saldırılara karşı çetin bir mücadele içerisinde olduğumuz bu dönemde Cumhuriyet İttifakı olarak vatandaşımızın ekonomik ve sosyal ihtiyaç ve taleplerine cevap vermek için de azami gayret sarfetmekteyiz. Bu cümleden olmak üzere, asgari ücretten ve çalışanların asgari ücret tutarındaki gelirlerinden vergi alınmaması, basit usulde vergilendirilen esnafımızdan vergi alınmaması, 3600 ek gösterge düzenlemesi, gazilerin haklarındaki iyileştirmeler, sağlık çalışanlarına yıpranma payı hakkı verilmesi ve yardımcı sağlık personelinin istihdamının yaygınlaştırılması, kadına şiddet ve çocuk istismarının önlenmesi, kadına ve çocuğa karşı suçlarda cezaların ağırlaştırılması, hayvanların korunması, tohum, fide ve ilaç gibi girdilerin vergi yükünün düşürülmesi gibi, partimizin de taahhütleri arasında yer alan birçok düzenleme 27'nci Yasama Dönemi içerisinde Cumhuriyet İttifakı'nın oylarıyla Gazi Meclisimizde kabul edilmiştir.

Yine, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, yakın zamanda hayata geçirilmesini beklediğimiz, emeklilikte yaşa takılanların mağduriyetinin giderilmesi; kamuda kadro alamayan taşeron işçilerin, 4/B'li, vekil, sözleşmeli, fahri ve geçici statüde çalışanların kadroya geçirilmesi; emekli aylıklarındaki eşitsizliklerin giderilmesi, şehit ailelerinin ekonomik ve sosyal haklarının daha da iyileştirilmesi gibi düzenlemelerin de vatandaşımızı memnun edeceğine inanmakta ve bu doğrultuda yapılacak olan çalışmalara katkıda bulunmaya devam edeceğimizi ifade etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada görülen enflasyonist dalga özellikle daraltıcı para ve maliye politikalarının hayata geçirilmesine neden olmuş, bu da ülkelerin ekonomilerini durgunluk riskiyle karşı karşıya getirmiştir. OECD'nin 2022 yılı Eylül ayı Ekonomik Görünüm Raporu'na göre küresel büyümenin 2022 yılında yüzde 3, 2023 yılında ise yüzde 2,2 oranında olması beklenmektedir.

Küresel düzeydeki resesyon beklentilerine rağmen ülkemiz 2021 yılında yüzde 11,4 oranında bir büyümeyle son elli yılın en yüksek büyümesini gerçekleştirmiştir. 2022 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla yüzde 3,9 oranında büyüme kaydeden ülkemizin 2022 yılı sonu itibarıyla yüzde 5 civarında büyümesi beklenmektedir. Belirtmek gerekir ki 2022 üçüncü çeyrek büyüme oranlarına göre G20 ülkeleri arasında Türkiye, Çin’le birlikte en hızlı büyüyen ülke olarak ilk sırada yerini almıştır. Uluslararası birçok kuruluş tarafından ülkemiz hakkındaki büyüme tahminleri yukarı yönlü revize edilmiş; örneğin 2022 yılı için büyüme tahminleri, Dünya Bankası tarafından yüzde 2,5’tan yüzde 4,7’ye; IMF tarafından ise yüzde 4’ten yüzde 5’e yükseltilmiştir.

Büyüme rakamlarından başka, ekonominin bir diğer önemli göstergesi olan istihdam alanında ülkemiz, OECD ülkeleri arasında salgın öncesi döneme göre istihdamını en fazla artıran ülke olmayı başarmıştır. Bununla birlikte işsizlik rakamlarındaki düşüş de gözlerden kaçmamaktadır.

Ülkemizin ihracatının bu yıl 250 milyar dolar seviyesine ulaşacak olması da son derece önemlidir. İthalat rakamlarında artış olduğu gözlenirse de bunun küresel ölçekteki enerji ve emtia fiyatlarındaki artış eğiliminden kaynaklandığı görülmektedir. Dikkat edilirse hacimsel olarak Türkiye her yıl ihracat hacmini artırmaktayken ithalat hacmini istikrarlı bir şekilde azaltmaktadır.

Millî Teknoloji Hamlesi’yle yerli ve millî üretimin artırılması hususunda önemli çalışmalar yapılmış, her türlü ambargo ve engellemelere rağmen savunma sanayisinde büyük atılımlar gerçekleştirilmiş, bu alanda yerlilik ve millîlik oranı yüzde 80’ler seviyesine çıkarılmıştır. Türkiye’nin küresel güç vizyonu doğrultusunda inşa edilen Türk savunma ürünleri dünya çapında büyük ilgi görmekte, bu ürünlerin ihracatında her yıl rekor üzerine rekor kırılmaktadır. Dünyada savunma bütçelerinin arttığı, savaş tamtamlarının çalındığı bir dönemde savunma alanında ülkemizin kapasitesinin güçlenmesi de ayrıca büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, savunma sanayimizin daha iyi yerlere gelmesi için yapılacak olan çalışmalarını gönülden desteklemeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bu yıl kutladığımız Cumhuriyet Bayramı’nda milletimizin heyecanla beklediği bir gelişme yaşanmıştır. Çağın gerektirdiği teknolojik imkânlarla donatılmış, rekabet gücü oldukça yüksek olan yerli otomobilimiz Togg cumhuriyetimizin 99’uncu yıl dönümünü kutladığımız gün, Bursa Gemlik’te bulunan fabrikada banttan indirilmiştir. 2023 yılında Togg aracını milletimizin kullanabilecek olmasının yanı sıra, üretim tam kapasiteye ulaştığında her yıl 175 bin aracın üretileceği, 4.500 kişiye doğrudan 20 bin kişiye ise dolaylı iş imkânının doğacağı ifade edilmektedir. Bu durum, dış ticaret açığımızı azaltacağı gibi ülkemiz istihdamına da ayrıca büyük katkı sağlayacaktır.

Yine, imalat sanayisinde yerli ara malı kullanımının artırılması, yüksek teknolojlili ve yüksek katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatının teşvik edilmesi ekonomimize özellikle bu süreçte büyük güç katacaktır.

Yüksek faizin üretim, yatırım, istihdam ve büyümeye dayalı ekonominin dostu olmayacağını düşünmekteyiz. Yatırımların ve istihdamın artması için, özellikle arz cephesinde bir rahatlama meydana gelebilmesi için uygulanan politikada faizlerin düşük seviyede olması oldukça önemlidir. Faiz ve kur sarmalına hizmet eden lobilere fırsat vermeden ülkemizin üreterek büyümesi hususunda yatırımcılarımız devletimize güvenmeli ve yapılacak olan yatırım girişimleri de devletimizce desteklenmelidir.

Jeopolitik konumu ve diğer avantajlarıyla ulaşım, lojistik ve tedarik üssü olma yolunda hızla ilerleyen ülkemizin, ekonomik olarak dünyada hızla güçleneceğine inanmaktayız. Yatırımı, üretimi, ihracatı ve istihdamı artırmaya dayalı ekonomi modeli ile cari fazla verme hedefli büyüme esasına dayanan

programla ülkemizin yakın ve orta vadede dünya ekonomisinden pozitif yönde ayrılmaya devam edeceği kanaatindeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 9 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla uygulamaya konulan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, aziz milletimizin takdir ve teveccühüyle kabul edilmiştir. Güçlü devlet, güçlü yönetim, demokratik istikrar gayeleri, yeni sistemin ana omurgasını oluşturmaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle yasama, yürütme ve yargı arasında sağlam bir denge ve denetim mekanizmasının tesis edilmesi sonucu Türkiye Büyük Millet Meclisi daha etkin ve güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Dünyada ve özellikle Avrupa’da birçok ülkede hükümetlerin aylarca kurulamadığına şahit olduğumuz bir süreçte, ülkemizde uygulanan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sayesinde hızlı ve etkin karar alma imkânlarıyla yönetimde bir zafiyetin oluşmasına fırsat verilmemiştir. Ülkemizin, parlamenter sistemde yaşanan hükümet kurma tartışmalarında olduğu gibi yeniden bir siyasi belirsizliğin içine girmesi ve istikrarsız bir sürece evrilmesi söz konusu olmamıştır, Allah’ın izniyle de olmayacaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye’nin lider ülke olma hedefine yürüme azmine ket vuracak veya zaman kaybettirecek hiçbir köhne girişime milletimiz tarafından rağbet edilmeyecektir. Dünya siyasetinde öngörülemeyen ve çetrefil değişimlerin anbean yaşandığı bir dönemde ne idiği belirsiz, krizleri davet eden sistem vaatleriyle Türkiye’nin kaybedecek bir dakikası dahi bulunmamaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Unutulmamalıdır ki siyasi belirsizlik ve tıkanıklık süreçlerinden ülkemiz, oldukça fazla çileler ve sıkıntılar çekmiştir ve bu çilelerin bedelini çok acı bir şekilde ödemiştir.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin tüm kurum ve kurallarıyla yerleşik hâle gelmesi gerektiğini her fırsatta dile getirmekteyiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak cumhuriyetimizin 100’üncü yılında yeni bir toplum sözleşmesini çağın gereklerini de gözeterek milletimize kazandırmanın tarihî, ahlaki ve millî bir sorumluluk olduğuna inanmaktayız. Bu doğrultuda, cumhuriyetimizin 100’üncü yılında 100 maddelik anayasa önerisi taslağımız 4 Mayıs 2021 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır. Anayasa önerisi taslağımızda millet ve devlet hayatında önem atfedilecek birçok konuya dair yeni önerilerimiz bulunmaktadır. Önümüzdeki süreçte özellikle yeni anayasa çalışmaları kapsamında, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhurbaşkanlığı ortak bir mutabakatın oluşmasına ve Türkiye’de bu uzlaşma ve istişare zemininin yerleşip gelişmesine katkıda bulunmaya devam ettiğimizi tekraren ifade ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 12 Kasım 2021’de İstanbul’da toplanan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, almış olduğu kararla bundan böyle “Türk Devletleri Teşkilatı” adıyla faaliyetlerine devam edeceğini tüm dünyaya ilan etmiştir. Türk Devletleri Teşkilatının teşekkül etmesi bütün dünyada yankı uyandıran bir gelişme olmuştur. İlk aşamada Türk Devletleri Teşkilatı tarafından bir vizyon belgesi oluşturulmuştur. Türk Dünyası 2040 Vizyonu Belgesi, Türk devletlerinin, ortak çıkarlarının bulunduğu alanlarda iş birliğine yönelik stratejik bir belge olarak kabul edilmiştir.

Türk Devletleri Teşkilatının 11 Kasım 2022 tarihinde, Özbekistan’ın tarihî şehri Semerkant’ta düzenlenen “Türk Medeniyeti İçin Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru” temalı 9’uncu Zirvesi’nde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye olarak katılması kararı alınmıştır. Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye olarak katılması, Kıbrıs Türklüğünün uluslararası alanda hak ve menfaatlerinin korunması adına son derece önemli bir gelişme olmuştur. Yine, Türk Devletleri Teşkilatının 9’uncu Zirvesi’nde, 2023 yılı “Türk Medeniyetinin Yükseliş Yılı” olarak kabul edilmiştir.

Türk devletleri arasında siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerin gelişmesi ve kökleşmesi adına önemli faaliyetler gerçekleştirilmiştir. 20 Aralık 2021’de Türk Devletleri Teşkilatının ilk uzay iş birliği toplantısı Bakü’de gerçekleştirilmiş, 14 Mayıs 2022’de ise Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ev sahipliğinde, yayıncılık alanında iş birliği olanakları görüşülmüştür. “Dilde, işte ve fikirde birlik” anlayışıyla, 26-27 Eylül 2022 tarihinde, Bursa’da Türk Dünyası Ortak Alfabe Çalıştayı düzenlenmiş ve Ortak Alfabe Komisyonu kurulması kararlaştırılmıştır. Türk Dünyası 2040 Vizyonu Belgesi kapsamında, yakın gelecekte ortak para biriminin kullanılması, ticari ilişkilerin geliştirilmesi, iktisadi, kültürel ve siyasi birlikteliğin ilerlemesiyle kurumlar arası koordinasyonun artırılması gibi adımların atılması beklenmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Türk Devletleri Teşkilatının yapmış olduğu bu çalışmaları heyecanla takip ediyor, en kalbi duygularla desteklerimizi bir kez daha dile getiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya devletlerinin iletişim kanallarının açık kalması ve diplomasinin önemini kavrama gayesiyle 11-13 Mart tarihlerinde bu yıl 2’ncisi düzenlenen Antalya Diploması Forumu’na katılımcı sayısında geçtiğimiz yıla göre artış yaşanmış ve bu durum ülkemizin diplomatik merkez olma yolundaki başarılı çalışmalarını teyit etmiştir. Bu yıl 2’ncisi düzenlenen Antalya Diploması Forumu’na 75 ayrı ülkeden 17 devlet ve hükümet başkanı, 80 bakan, 39 uluslararası teşkilat temsilcisi katılmış ve 200 civarında görüşme gerçekleştirilmiştir. Ukrayna ve Rusya arasında başlayan çatışmaların hemen akabinde ülkemiz ev sahipliğinde düzenlenen Antalya Diploması Forumu’nda Rusya ve Ukrayna Dışişleri Bakanları ilk kez bir araya gelmiştir. Ülkemizin kolaylaştırıcı diplomatik çabaları neticesinde yapılan bu görüşme dünya kamuoyunda büyük yankı uyandırmıştır. Bölgemizi ve dünyayı etkileyen Rusya-Ukrayna savaşının sona ermesi noktasında samimi gayretleri olan ülkemiz, tarafların çağrısı üzerine kolaylaştırıcı adımlar atmaya devam etmiş ve 29 Mart 2022’de İstanbul’da Rus ve Ukrayna heyetlerine ev sahipliği yapılmıştır. Son derece müstesna çabalarla barış ve huzurun teminini arzulayan ülkemize gerçek manada dünyada destek olan hiçbir devlet olmamıştır. Ümit vadeden bu görüşme süreci ne yazık ki savaşın devamından yana olan üçüncü ülkeler tarafından, devletler tarafından sabote edilmiştir.

Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle enerji, gıda ve tedarik zincirinde meydana gelen aksaklıklar tüm dünyayı etkilemiş, özellikle tahıl ürünlerinde dünyanın en büyük üreticilerinden olan Rusya ve Ukrayna’nın savaş nedeniyle tahıl satışı yapamayacak hâle gelmesi dünyada paniğe neden olmuştur. Bu sıkıntıların giderilmesi amacıyla Türkiye’nin öncülüğünde 22 Temmuz 2022’de İstanbul’da Birleşmiş Milletler, Rusya ve Ukrayna arasında imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması’yla önemli bir gıda krizinin önüne geçilmiştir. 30 Ekim 2022 tarihinde Rusya’nın anlaşmayı askıya aldığı açıklamasının ardından endişe ortamı baş göstermiş, 2 Kasım 2022’de yine Türkiye’nin etkin ve sonuç alan liderler diplomasisi sayesinde bertaraf edilmiş ve tahıl sevkiyatı devam etmiştir. Tahıl yüklü ilk geminin 1 Ağustos’ta Odessa Limanı’ndan hareket etmesinin ardından şimdiye kadar içerisinde buğday, mısır, ayçiçeği yağı gibi ürünlerin olduğu 524 gemiyle 13 milyon tonu aşkın tahıl ürünü dünya piyasasına ulaşmıştır. Yine, devletimizin girişimleriyle Rusya ve Ukrayna arasında 200 savaş esirinin mübadelesi gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’nin bu etkin ve başarılı diplomatik girişimleri dünya kamuoyunda büyük takdir toplamış, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, birçok büyük devlet tarafından minnet ve şükran ifadeleriyle karşılık bulmuştur. Çift başlı Selçuklu kartalı gibi doğudan batıya her coğrafyada diplomatik etkinliğini ve saygınlığını artıran devletimiz, Güney Kafkasya’da barış ve refah için etkili çalışmalar ortaya koymakta, Balkanlarda barışın ve huzurun bozulmaması adına çok boyutlu ve kapsayıcı bir diplomasi faaliyeti yürütmektedir.

Yine, Yunanistan'ın bölgede barışı tehdit eden mütecaviz ve maksimalist politikalarına karşı soğukkanlı ve kararlı bir şekilde de mukabele edilmektedir. Diplomaside oldukça etkin ve itibarlı olan devletimizin etik değerlere saygılı, insanı merkeze alan, dengeli ve millî çıkarlarımızı gözeten dış politika anlayışını memnuniyetle karşılıyor, açık bir şekilde destekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, FETÖ, PKK, YPG, DEAŞ başta olmak üzere tüm terör örgütlerine karşı aynı anda mücadele eden devletimiz terörle mücadelede büyük başarılar elde etmiştir. Bu kapsamda, Millî Savunma Bakanlığı tarafından kasım ayında yapılan açıklamada 24 Temmuz 2015'ten bugüne kadar Irak ve Suriye'nin kuzeyi dâhil toplam 36.717 teröristin etkisiz hâle getirildiği, bu yılın başından itibaren ise 3.448 teröristin etkisiz hâle getirildiği ifade edilmiştir. Yine, İçişleri Bakanlığı tarafından yurt içindeki PKK'lı terörist sayısının 120'nin altına indiği açıklanmış, bu yıl içinde sadece 45 kişinin terör örgütü PKK'nın ağına düştüğü ifade edilmiştir. Katılımın sıfıra yakın olması terör örgütü PKK'nın yurt içinde bitme noktasına geldiğini göstermektedir. Yine, terörle mücadelede 2016'dan bu yana 50 binin üzerinde aileyle görüşülerek ikna yoluyla 2.207 teröristin teslim olduğu belirtilmiştir. Teslim olan terörist sayısına bakıldığında Türkiye'nin terörle mücadelede ne kadar büyük bir dikkat ve hassasiyet içerisinde hareket ettiği de ayrıca görülecektir.

Uyuşturucuyla mücadele kapsamında 2022 Kasım ayı itibarıyla 200 bini aşkın operasyon düzenlenmiş, 255 bin civarında gözaltı yapılmış ve 23 bini aşkın kişi adalete teslim edilerek tutuklanmıştır. 2022 yılı Dünya Uyuşturucu Raporu'nda yer alan verilere göre, dünya genelinde yakalanan eroinin yüzde 12'si ülkemiz kolluk birimlerince ele geçirilmiştir. Bunun yanı sıra, İçişleri Bakanlığımız tarafından Gençlik Eğitim Projesi, Narkotim, Narkolog, Narkotr, Erken Uyarı Sistemi gibi birçok proje hayata geçirilerek uyuşturucuya karşı savaş açılmıştır.

Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra FETÖ'cü hainlerin devlet kurumlarından temizlenmesiyle güvenlik bürokrasisi güçlenmiş, kurumlarımızın uyumlu ve koordineli çalışmalarıyla terörle mücadelede önemli başarılar elde edilmiştir.

Terör örgütleriyle yapılan mücadelede özellikle MİT'in koordinasyonu ile 2015'ten itibaren yurt içi ve sınır ötesinde yapılan nokta operasyonlarla sayısı 500'ü bulan sözde örgüt yöneticisi terörist etkisiz hâle getirilmiştir.

Yurt içi ve yurt dışında terör gibi birçok alanda yürütülen başarılı operasyonlara imza atan devletimize karşı köşeye sıkışan terör örgütleri ve arkalarındaki odakların kara propaganda faaliyetlerine de hız verdiği görülmektedir. Ne yazık ki muhalif olmak adına içeride bu kara propaganda faaliyetlerine alet olanlar, yalan haberleri yayanlar milletimize kötülük etmekte, terör örgütlerinin de ekmeğine yağ sürmektedirler. Son günlerde şanlı ordumuza atılan kimyasal silah iftirasıyla beraber Türkiye'nin "narko devlet" olarak yaftalanmaya çalışılması, bu aşağılık ve alçak faaliyetlere örnek olarak gösterilebilecektir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak devletimize karşı yürütülen bu kirli ve kara propaganda faaliyetlerini şiddetle lanetlediğimizi bir kere daha ifade ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 51'inci maddesinde yer alan meşru müdafaa hakkı ile Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen Irak ve Suriye tezkereleri gereğince; terörü kaynağında yok etme, millî güvenliğimize yönelen tehdit ve tehlikeleri ortadan kaldırma, düzensiz göçü engelleme ve sınırlarımızda bir terör koridorunun önüne geçilmesi amacıyla Irak ve Suriye'nin kuzeyine yapılan harekâtlarla 4.500'ü aşkın DEAŞ'lı olmak üzere yaklaşık olarak 37 bin terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Terör koridorunun oluşumuna engel olunmuş, ülkemize yönelik yeni göç

dalgalarının oluşumu engellenmiştir. Yine, devletimiz tarafından bölgede yaşayan insanlara gıda, eğitim ve sağlık alanında hizmetler verilmiş, Türk ordusunun varlığı bölgeye huzur ve sükûn getirmiştir. Bu gelişmelerin ardından, ülkemizden yaklaşık 1 milyondan fazla Suriyeli gönüllü ve güvenli bir şekilde topraklarına dönmüştür. Her defasında dile getirdiğimiz gibi, Türkiye olarak nüfus istiklalimizi korumak mecburiyetindeyiz. Ülkemizin göçmen kampı hâline gelmesini, demografimizin bozulmasını kabul etmemiz asla söz konusu olamaz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu doğrultuda, ülkemizde geçici barınma statüsünde bulunan Suriyelilerin ülkelerine sağ salım, güvenli ve gönüllü bir şekilde dönmeleri gerektiğini tekrar belirtiyoruz. Demografik geleceğimizin teminat altına alınması yönünde atılan her türlü adımın destekçisi olduğumuzu da ifade ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, enerji alanında dışa bağımlılığın azaltılması yönünde atılan adımları desteklemekteyiz. Özellikle, Akdeniz ve Karadeniz’de bulunan, sayıları 6’ya çıkan, 4 sondaj ve 2 sismik araştırma gemisiyle yürütülen enerji arama faaliyetlerini son derece önemli bulmaktayız. Cari açığın meydana gelmesinde en önemli sebeplerden olan enerji ithalinin, bulunan rezervlerin üretime geçmesiyle düşürülmesi öngörülmekte olup enerji alanındaki keşifler ekonomimize mutlaka büyük katkılar sağlayacaktır. 2023 yılının Mart ayından itibaren vatandaşlarımızın kullanımına sunulması beklenen Karadeniz gazının ülkemizin dışa bağımlılığını azaltmasını sağlayacağı kanaatindeyiz. Akdeniz’de yapılan keşif faaliyetleri sonucunda da Karadeniz’deki gibi yine yeni müjdelerin verileceğini inanıyoruz. Bu kapsamda, 2019 yılında Libya’yla imzalanan deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmasının üzerine geçtiğimiz ay oldukça stratejik ve önemli olduğunu düşündüğümüz hidrokarbon anlaşmaları yapılmıştır. Diplomatik açıdan son derece başarılı olduğuna inandığımız bu anlaşmalar Akdeniz’de Türkiye’yi saf dışı bırakmak isteyen bütün odaklara, bütün devletlere karşı çok iyi bir cevap olmuştur. Bu anlaşmayla Türkiye, Libya’nın münhasır ekonomik bölgesinde ve ana karasında hidrokarbon arama yetkisine kavuşmuştur.

Öte yandan, Türkiye’nin ilk nükleer enerji santrali yatırım projesi olan, elektrik ihtiyacımızın yüzde 10’unu karşılayacağı ifade edilen Akkuyu Nükleer Güç Santrali’nde çalışmalar devam etmekte, 2023 yılında faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak millî enerji stratejisi doğrultusunda 85 milyon vatandaşımızın ve gelecek nesillerimizin hak ve menfaatleri için atılan adımların hayati önemde olduğunu biliyor ve bu adımları destekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhur İttifakı olarak Türkiye’nin lider ülke olma idealine kararlı bir şekilde yürümesi, devletimizin güçlü, milletimizin de mutlu olması için var gücümüzle çalışmaya devam etmekteyiz. Bu süreçte ihtiyaç duyduğumuz en kritik güç ihtiyacının millî politikalar ekseninde kenetlenmiş bir millet ve millet iradesini temsil eden Millet Meclisi olduğuna inanmaktayız. Gazi Mustafa Kemal Atatürk Büyük Nutuk’unda bu hususa şöyle işaret etmektedir: “Asıl olan iç cephe. Bu cephe bütün memleketin, bütün milletin meydana getirdiği bir cephe. Görünürdeki cephe doğrudan doğruya ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Bu cephe sarsılabilir, değişebilir, yenilebilir fakat bu durum hiçbir zaman bir memleketi, bir milleti yok edemez. Önemli olan, memleketi temelden yıkan, milleti esir ettiren iç cephenin çöküşüdür. Bu gerçeği bizden çok daha iyi bilen düşmanlar bu cephemizi yıkmak için yüzyıllarca çalışmışlar ve çalışmaktadırlar, bugüne kadar da başarı sağlamışlardır. Meclisin zihniyeti, çalışmaları ve durumu düşmana ümit verici olmadıkça iç ve dış cephelerimizin yerinden oynamasına imkân ve ihtimali yoktur. Mecliste bir veya birkaç üyenin karamsarlık telkin eden sözlerinden bile aleyhimizde yararlanma çareleri aranmakta olduğuna şüphe edilmemelidir. Dışişleri Bakanlığının

dosyaları bununla ilgili belgelerle doludur. Kesinlikle arz ederim ki istemeyerek de olsa düşmanlara ümit verecek en ufak belirtilerden kaçınılmadıkça millî davanın sonuçlanması gecikir.” Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vezir bir şekilde ifade etmiş olduğu ahval bugün de caridir ve aynı şekilde tezahür etmektedir. Bizlere düşen vazife, yeise kapılmadan iç cepheyi güçlendirmek ve genişletmek olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet İttifakı olarak millî politikaların icrası hususunda merhum şairimiz Arif Nihat Asya’nın dizelerinde geçen “Tevekkül Allah’adır zillete katlanılmaz!” düsturuyla hareket ederek ülkemizi her alanda şaha kaldıracak, Cenab-ı Allah’ın izniyle 21’inci yüzyıla Türkiye mührünü vuracağız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşüncelerle cumhuriyetimizin 100’üncü yılı bütçe kanun teklifini Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi ifade ediyor, Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, şimdi sıra Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk konuşmacı, Eş Genel Başkan ve İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan’da.

Buyurun Sayın Buldan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakikadır.

HDP GRUBU ADINA PERVİN BULDAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri ekranları başında izleyen sevgili halkımız; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken demokratik siyasi mücadelemizin onuru olan Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, Sebahat Tuncel, Gültan Kışanak, Leyla Güven, İdris Baluken, Ayla Akat Ata başta olmak üzere cezaevlerindeki tüm arkadaşlarımıza, yine, Gezi’de tutuklu bulunan tüm yoldaşlarımıza selam ve sevgilerimi gönderiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Erkek despotik rejimlere karşı dünyanın her yerinde (*) diyerek her şeyin bir saç teline bağlı olduğunu gösteren tüm kadınları ve mücadelelerini saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, müzakereden ve katılımdan uzak “ben yaptım, oldu, bitti” anlayışıyla hazırlanan bir AKP-MHP bütçesiyle karşı karşıyayız. Bu, milyonların emek ve birikimini iktidarın hizmetine sokan bir bütçedir. Sorunları ve çözümünü ret ve inkâr bütçesidir. Halkın sofrasındaki ekmeği daha da küçültme; yoksulluğu, adaletsizliği, eşitsizliği büyütme bütçesidir. Bütçede sosyal adalet, sosyal devlet, refah ve huzur yoktur; yoksullar, kadınlar, emekçiler, üreticiler, çiftçiler, esnaflar, çocuklar ve engelliler yoktur. Ancak şunu da iyi bilin ki bu bütçe aynı zamanda talan döneminizin de bitiş ve kapanış bütçesidir. Halkın ve çözümün bütçesinin yapılacağı yeni bir dönem çok yakında başlayacaktır. Bütçeyi geçirmek için çoğunlukta olabilirsiniz ama unutmayın asıl çoğunluk dışarıdadır, bu zulüm düzeninden bir an önce kurtulmak isteyen milyonlardır; işte, onların sesi de sözü de gücü de bu kürsüdedir, Halkların Demokratik Partisindedir. (HDP sıralarından alkışlar)

Arkadaşlarımızın büyük emekle hazırladığı bütçe şerhimizdeki çözüm önerilerimizi okumanızı tavsiye ederim. Demokratik Türkiye’nin ve kalıcı yapısal çözümlerin yol haritasıdır. HDP’nin ülkeyi de ekonomiyi de katılımcı çoğulcu bir anlayışla yönetme programıdır. İç barışı tesis eden ve demokratik siyaseti esas alan bir bütçenin hazırlıklarına şimdiden başladık, malum, zaman yaklaşmaktadır. Sizin için de zaman yaklaşmaktadır. Dört yıl önce söz vermiştiniz, ekonomide Türkiye’yi uçuracaktınız. Evet, kendi rant ekonominizi uçurdunuz ama ülkeyi ise uçurumdan aşağı attınız, yere çakılmasına neden oldunuz. Şimdi asıl çakılma sırası sizdedir, sandıklarda kesinlikle çakılacaksınız. (HDP sıralarından alkışlar)

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Sevgili milletvekili arkadaşlarım, Türkiye'nin yaşadığı çoklu krizlerin sebebini tabii ki iktidar açıklayamayacak bir durumdadır ama biz bugün Genel Kurulda bunu tek tek açıklayacağız. Yasama, yürütme, yargı, kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırdınız, yerine “yürütme, saklama, aklama” sistemini kurdunuz. Meclisin denetim yetkisini elinden aldınız, yeni bir vesayet rejimi kurdunuz. Talimatlı bir yargı düzeni yarattınız. Hukuksuz yargı aracılığıyla demokratik siyasete ve topluma karşı bir darbe mekanizması kurdunuz. Kolluk güçlerini siyasetinizin destek gücü hâline getirdiniz. Yolsuzlukları merkezden yerele kadar tüm kurumlara yaydınız. Sayıştayın yolsuzluk raporlarını uç uca eklersek buradan sarayınıza yol olur. Kayyum darbesiyle seçim sonuçlarını ortadan kaldırdınız çünkü politikanız darbecilerden farklı değildir. Belediyelerinizi yolsuzluk çukuruna batıran kayyumlarınız Kürt halkının ana diline, kültürel değerlerine her gün saldırmaktadır. Bugüne değin, Kürt halkının değerlerine saldıran hiç kimse ihya olmamıştır. Hiç merak etmeyin, o Kürt düşmanı kayyumlarınızı da tarihin ve siyasetin çöplüğüne göndereceğimiz günler çok yakındır. (HDP sıralarından alkışlar) OHAL KHK rejimiyle Türkiye’yi yasaklar ülkesi yaptınız çünkü yasakçısınız. Nefret iklimiyle siyasal ve toplumsal kutuplaşma yarattınız, eşitsizliği ve ayrımcılığı büyüttünüz, toplumsal barış zeminine büyük zarar verdiniz, adalet duygusunu yok ettiniz, cezasızlığı yargının rehberi yaptınız. Bakın, Çorlu’da 25 canın karşılığı bir ay on dört gün, Soma cezasız, Roboski cezasız, işkenceler cezasız, kadın katliamları cezasız, Şenyaşar ailesine yönelik katliam cezasız, katledilen Kürt kadınların, çocukların faileri cezasız. Faili meçhullerin sorumlularıyla ortaklık kurarak Cumartesi Annelerinin adalet ve hakikat mücadelesine saldırdınız çünkü karanlıktan besleniyorsunuz. Musa Anter davası zaman aşımına sokuldu. Kürt halkına yaşatılan acıların üzerini adaletsizlikle örtmek istiyorsunuz ama şunu bilin ki biz acılarımızı asla unutmuyoruz, unutturmayız. Kürt halkı “Kapandı.” demeden gerçek bir yüzleşme, hesaplaşma ve adalet sağlanmadan bu dosyalar kapanmaz, kapanmayacaktır. Toprağa gömdüğünüz adalet filizlenecek, boy verecek ve tecelli edecektir. Cezaevlerinde tutsakların yaşam hakkından tahliye ve umut hakkına kadar bütün temel insan haklarını yok ettiniz, Garibe Gezer ve daha nicelerinin cenazesi çıktı cezaevlerinden. Hasta tutsakları bir bir ölüme terk ettiniz çünkü düşmanlık hukukuyla ayakta duruyorsunuz ama cezaevi duvarlarıyla ve hukuksuzluklarımızla halkı asla teslim alamayacaksınız ve sindiremeyeceksiniz.

Sansür yasası çıkardınız, gazetecileri tutukladınız çünkü hakikate düşmansınız ama gerçekleri asla karartamayacaksınız. Tarihin, toplumun ve siyasetin hafızası yaptığınız her şeyi karşınıza çıkaracaktır.

Kaz Dağı’ndan İkiizdere ve Cudi’ye varıncaya kadar dereleri, vadileri, ormanları yandaş şirketlerinize talan ettirdiniz çünkü doğa düşmanısınız ama unutmayın, talan politikanız ekoloji mücadelesi karşısında kesinlikle yenilecektir.

Her sıkıştığınızda çatışmacı siyasete sarıldınız çünkü Kürt düşmanısınız ama Kürt halkı bugüne değin asla geri adım atmadı, bundan sonra da atmayacaktır. Türkiye’yi demokrasi, insan hakları, hukuk ve basın özgürlüğünde, uluslararası endekslerde en kötü sıralara yerleştirmeyi başardınız. “AYM ve AİHM kararlarını tanımıyorum.” diyerek hukuksuzlukta dünya lideri oldunuz; ne kadar övünseniz azdır.

Mezhepçi, Kürt ve barış karşıtı dış politikanızda da durum farklı değildir. İlkesiz, tutarsız, iç barışı sağlamamış dış politikanızla vezir olacağınızı sandınız ama dünyaya rezil oldunuz. HDP’yi dinleseydiniz, uyarılarımızı dikkate alsaydınız dış politikada biraz vizyon sahibi olurduydunuz, yanlışların içine düşmezdediniz. İşte, tüm bu politikalarınızla ülkeyi ve toplumu uçurumdan aşağı sürüklediniz.

Yarattığımız tahribatların ekonomideki sonuçları da çok daha ağırdır sevgili arkadaşlarım. Yemek parasını ödeyemeyen öğrenci yurttan, kirasını ödeyemeyen kiracı evden atılmaktadır, milyonlarca insan

açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. Çocuklar bugün beslenme çantasında sadece kuru bir ekmekle okula gitmek zorunda bırakılıyorsa bunun sebebi, yandaşlarımızın, 5'li çetenizin ihalelerle, rüşvetle, çifter maaşlarla doldurulduğu çantalardadır. Yandaşlarımızın beslenme çantasında yok yoktur ama çocuklar okula aç gitmektedir. Sütü, peyniri, yumurtayı lüks tüketim hâline getirdiniz; çocukların sütünden, yumurtasından kestiğiniz vergileri ise “kur korumalı mevduat” adı altında zenginlere pay ettiniz. Yandaşlarımız tonlarla götürürken halkın yaşamını ise grama bağladınız. Yoksulun sofrasındaki soğanı da elinden aldınız. Kış geldi, sobalar, kombiler yanmıyor çünkü halkın cebini yaktınız. Çiftçiyi, üreticiyi, esnafı, emekliyi borç batığına sürüklediniz, bir de durmadan çıkıp “Enflasyona ezdirmeyeceğiz.” diyorsunuz. O hâlde, buyurun, asgari ücreti HDP'nin teklifi olan 12.500 lira yapalım. (HDP sıralarından alkışlar) Ama yapmayacağınızı ve yapamayacağınızı biliyoruz çünkü siz ancak halktan toplamayı bilirsiniz. 2023'te toplayacağımız vergi 3 trilyon 200 milyon liradır; belli ki satacak başka bir şey bırakmadınız ve vatandaşa bir kez daha yüklenme yolunu seçtiniz. Dışarıda yandaşlarınıza vergi cenneti yaratırken, içeride ise halka vergi ve zam cehennemi yaşıtıyorsunuz. Oysa, yirmi yılda yandaşlarınıza dağıttıklarınızı toplasanız 10 katı gelir elde edilir. Halkı düşünüyorsanız çok kazanandan çok, az kazanandan az vergi alan adaletli bir vergi düzenini buyurun hep birlikte yaratalım ve vergi cennetlerini kapatalım; evet, temel gıdalardaki vergiyi derhâl kaldıralım; yapamazsınız çünkü sizin hesabınız başkadır.

Bakın “Faizleri tek haneye indirdik.” diyorsunuz; oysa, bütçede yurttaşın sırtına yüklediğiniz faiz ödemesi tam 565 milyar Türk lirasıdır. Gelmiş geçmiş en büyük faiz lobisi sizin iktidarınızdadır. Geçen yıl ekonominin kitabını yazıyordunuz, buyurun şimdi faizin kitabını yazın; faizcilik, tefecilik nasıl yapılır dünya âlem görsün. Faiziniz tek hane olabilir ama zamlarınız, vergileriniz, cezalarınız, TÜİK'e gizlettiğiniz enflasyonunuz 3 hanedir. Başka bir örnek: Bütçede savunma ve güvenlik harcamaları için 470 milyar TL kaynak ayırdınız; işte, yüksek enflasyonun, işsizliğin ve yoksulluğun nedenlerinden biri de budur; halka, istihdama değil savaşa bütçe tam da budur; bu devasa kaynak, siyasetsizliğin, siyasi aklı savaş aklına devretmenin ekonomiye bedelidir. Bunun sonuçları ise daha fazla büyüyen yoksulluktur, büyüyen sefalettir, büyüyen açıklıktır ve borç krizidir. Ama büyüyen başka bir şey daha var, o da halkın giderek artan öfkesidir, geçinemeyen milyonların itirazıdır. Artık yolun sonuna geldiniz, halka her gün kaybettirdiğiniz bu talan düzenine kazandıramayacaksınız. Kaybedeceksiniz, bir kez daha söylüyorum, kaybedeceksiniz, inanın kaybedeceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar) Bu kötülük düzenini elbette ki değiştireceğiz ve rüşvet, yolsuzluk, liyakatsizlik, torpil dönemini biz kapatacağız. Yandaşlarınıza yarattığınız rant cennetinin kapılarını biz kapatacağız.

Bakın, sevgili arkadaşlarım, AKP Genel Başkanı yıllar önce çok net söylemiş, demiş ki: “Eğer sekiz yıl önceki asgari ücretle aldığın yumurtadan, süten, ekmekten bugün daha az alıyorsan bize oy verme.” Evet, büyük ekonomist bir kez de olsa doğruyu söylemiş ve bu ekonomisti bir seferlik de olsa dinlemekte fayda var diyoruz; halkımız bunun gereğini kesinlikle yapmalıdır, yapacağına da yürekten inanıyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri; siyasi, iktisadi, sosyal, toplumsal bütün krizlere kaynaklık eden tarihsel bir sorun var; o da Kürt sorunudur. Kürt sorunu, Türkiye'de istisnasız tüm iktidarların kaza yaptığı ortak bir virajdır. Şimdi, bakıyoruz, yaklaşan seçimler öncesi Suriye'de yine macera peşindediniz. Enflasyonu, doları düşüremediniz “Haydi Suriye'ye, Kobani'yi düşürmeye.” diyorsunuz. Siz, iktidardan gidirsiniz ama Kobani öyle kolay kolay düşmez; buna inanmanızı istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Amacımızı gayet iyi biliyoruz; Rojava'da Kürt halkının demokratik bir statü kazanmamasıdır; diğer halklarla ortak, demokratik bir gelecek oluşturulmamasıdır. Buradan söylüyorum, tüm halkımız da bilsin: Kuzey ve doğu Suriye'ye yapılan her operasyonun sonucu yeni yıkımlar, ölümler, binlerce yeni mültecinin Türkiye'ye, çevre ülkelere göç etmek zorunda bırakılması olacaktır aynı zamanda; Türkiye'de halkın sofrasından ekmeğin daha da küçülmesi olacaktır. Şunu da aklınızdan çıkarmayın: Kuzey ve doğu Suriye'de Kürt halkının statüsüzlüğü üzerine iktidar statünüzü kuramazsınız, oradan size bir statü asla çıkmayacaktır. Orada halkların demokratik kazanımı ve ortak geleceği vardır, bunu da siz engelleyemeyeceksiniz.

Kürt halkının birlikte yaşadığı halklarla demokratik birliği ve ortak gelecek hedefi, aynı zamanda Türkiye'deki demokratik birliğin, bütünlüğünün ve ortak yaşamın da teminatıdır, Orta Doğu'da barış içerisinde bir arada yaşamın modelidir. Sizin çatışmacı siyasetiniz değil, halkların demokratik yaşam modeli kazanacaktır. Boş yere uğraşmayın; Kobani'den, Münbiç'ten, Tel Rıfat'tan size yeni bir iktidar çıkmaz, çıkmayacaktır. (HDP sıralarından alkışlar) Seçimin sonucunu Suriye'ye attığınız bombaların sesi değil; kaynamayan boş tencerelerin sesi, geçinemeyen milyonların itirazı, barış ve demokrasiden yana olan güçlü, toplumsal irade belirleyecektir. Buradan Türkiye toplumuna da seslenmek istiyorum: Hamasi nutuklara asla itibar etmeyin, beka hamaseti arttığında bilin ki yolsuzluklar da artacaktır. Bakın, cenazeler gelirken bakanlardan birinin kuzeni Bodrum'da 180 bin metrekairelik deniz manzaralı arazi ihalesi aldı.

Çözüm sürecinin bitirildiği 2015'ten bu yana Türkiye'de en büyük yolsuzluklar, vurgunlar, rüşvet skandalları yaşandı. İşte, Türkiye'nin yoksullaşmasının en önemli nedenlerinden biri bu çatışmacı siyasettir; bu döngü kesinlikle değişmek zorundadır, değişecektir ve biz bunu değiştireceğiz. Bakınız, sevgili arkadaşlar, Sayın Öcalan 2019'daki son görüşmesinde "Bir haftada çatışma durumunu, çatışma ihtimalini ortadan kaldırıyorum." dedi; siz ise görüş mesafesinde bulunan İmralı'ya tecrit uyguladınız, görüş mesafesini tecrit sisiyle perdelediniz, nemalanmak için "Sorun çözülmesin." diyenlerle ortaklık kurarak bütün ülkeye kaybettirdiniz. Tecrit demokratik bir uzlaşya, özgür bir siyaset ve evrensel hukuka yüz çevirmektir. Kürt sorunu güvenlik konseptiyle ne çözülebilir ne de bastırılabilir; tecritle bu sorunu görünmez kılamazsınız. Bugün milyonlar tecridin derhâl sonlandırılmasını talep etmektedir; o yüzden, ısrarla çözümün diyalog ve müzakerede olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum çünkü diyalog hakikatle yüzleşmenin ön koşuludur. Çözüm yeri ve zemini Parlamentosudur, demokratik siyasettir, siyasi ve toplumsal mutabakattır. (HDP sıralarından alkışlar) Ana dil hakkı ve onarıcı bir adalet başta olmak üzere evrensel hukuktan doğan haklar bağlamında eşit yurttaşlıkla ve özgürlükçü bir perspektifle bu mesele mutlaka çözüme kavuşturulmalıdır. Her gün uçaklarınızı kaldıracağınıza bu Parlamentosu çözüme ve barışa ellerinizi kaldırırsanız bu ülkeye en büyük hizmeti yapmış olursunuz. Bu sadece HDP'nin bir meselesi de değildir; Türkiye'nin ortak sorunudur, ortak meselesidir. Siyasal muhalefetin de tüm kesimlerin de bu konuda cesur olması, elini taşın altına koyması ve sorunla yüzleşmesi gerekir. Kürt sorununda çözüm üretemeyenler gelecekte asla ve asla söz sahibi olamazlar. AKP, MHP iktidar düzenini değiştirme iddiasında olanların, mesele savaş politikaları olduğunda iktidarın arkasında saf tutarak 8'li masaya dönüşmemesi gerektiğinin altını önemle çizmek istiyorum ve bu, tüm toplumun çıkarıdır sevgili arkadaşlar.

Biz HDP olarak büyük barışın erdemine ve kurucu siyasetine elbette ki inanıyoruz, barış etrafında kurulacak ve ter dökülecek ittifakın kazanacağına da inanıyoruz; sonuna kadar da demokratik çözümde ısrar etmeye devam edeceğimizi bir kez daha belirtmek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar) Duyarlı herkesi, demokratik kamuoyunu, geleceğe dair söz kuran sorumlu herkesi de savaş karşıtlığında birleşmeye, onurlu barışın yanında durmaya çağırıyorum; barışı kuran geleceği de kuracaktır. İşte, HDP, onurlu bir barışla onurlu bir geleceği kurmak için en büyük mücadeleyi yürütmeye devam edecektir.

Sevgili arkadaşlarım, ülkenin aciliyeti, bu düzenden bir an önce kurtulmaktır; kimin iktidar olacağı meselesi değildir. Sistemde köklü değişim ve güçlü demokratik dönüşüm iddiası, hedefi ve programı toplumun aradığı, beklediği, umut ettiği bir siyasettir. İşte, HDP, mücadelesiyle, fikriyatıyla, emek ve özgürlük ittifakıyla, Kürt ittifakıyla, kadın, gençlik, emek ve ekoloji ittifakıyla bu siyasetin sahibidir, Türkiye halklarının ortak umudu ve cesaretidir. (HDP sıralarından alkışlar) Ne restorasyon ne de statüko, yeniyi en baştan kurmayı taahhüt ediyoruz. İşte, bu, HDP'nin üçüncü yol siyaseti ve mücadelesidir. Üçüncü yol her rengin, düşüncenin, kimliğin, demokratik bir yaşam ve inşası için yürüttüğü ortak yoldur. Değişim isteyen herkesi bu yolu büyütme çağırıldığını bir kez daha belirtmek isterim. Kürt'ün de Alevi'nin de tüm kimlik ve inançların da eşit yurttaşlık haklarına sahip olduğu, hak temelli, yeni bir toplumsal sözleşmeyle demokratik cumhuriyetin kapısını hep birlikte açabiliriz; buna gücümüz var. Bu kapıyı açacak güç ve siyasal irade HDP ve demokrasi güçlerinin ortak mücadelesinde mevcuttur; bu nedenle, bizler saldırıların odağındayız. Açılan siyasi kapatma davası, Kobani kumpas davası, Gezi davası, siyasi rehine operasyonları, kadınların mücadelesine yönelik saldırılar Türkiye'nin demokrasiye kapatılması için yürütülen darbe sürecidir ama bizler asla mücadelemizden vazgeçmedik, geri adım atmadık, bundan sonra da geri adım atmayacağımızı halkımızın önünde söz vererek ifade etmek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Bizim siyasetimizi çökertmeye çalışanlar bugün varlık yokluk mücadelesi vermektedir. Biz ise dimdik ayakta kalmayı başardık ve başarmakla da sınırlı kalmadık ittifaklarımızı da mücadele ortaklığımızı da büyüterek yeni bir yaşamın temellerini atıyoruz. Savunduğumuz özgür toplum ve demokratik yaşam fikriyatı her bir inancın, kimliğin, hakkın, yaşam tarzının, ortak değerlerin teminatı ve koruyucusudur. Evet, önümüzde referandum niteliğinde bir seçim var, bu seçimlerde rejim belirlenecektir. Bu nedenle, büyük demokratik değişim ve dönüşüm için, onurlu bir barışla bir arada eşitçe yaşayabileceğimiz demokratik, adaletli, özgür bir ülke hedefi etrafında en güçlü birlikteliği oluşturmamız tarihsel bir sorumluluktur. İktidarın, cumhuriyetin demokratikleşmesini engellemek için kurduğu ittifaka karşı, milyonların demokratik cumhuriyet koalisyonunu oluşturma çağırısı yapıyorum sevgili arkadaşlarım. 2'nci yüzyıl için, siyasi toplumsal kampaşmayı sonlandırarak büyük toplumsal uzlaşmayı hep birlikte başarmak için en geniş toplumsal birlikteliği sağlayalım diyorum. Yolsuzlukları, yoksulluğu, emek sömürsünü sonlandırarak sosyal adalet dönemini başlatmak için emeğin en güçlü birliğini oluşturalım diyorum. Mevcut Anayasa'ya dahi uymayarak yeni anayasa vaatleri verenleri darbe anayasasıyla birlikte geçmişte bırakalım. Yeni bir toplumsal sözleşmeye dayalı gerçek, demokratik, çoğullukçu, eşitlikçi, sivil bir anayasa döneminin kapısını açmak için demokratik anayasa ittifakını hep birlikte oluşturalım. Merkezî yönetimi kuvvetler ayrılığıyla dengeleyerek yerel yönetimle güçlendirilmiş çoğulcu, geniş temsiliyete sahip bir parlamenter sistemi bu ülkeye kazandırmak için demokraside buluşalım. Güçlü toplumsal barış, adalet ve yüzleşme için en geniş siyasi toplumsal mutabakatı oluşturalım. Yasaklar ülkesini özgürlükler ülkesine dönüştürmek, hak arama ve örgütlenme özgürlüğünü, eşit ve adil bir yargıyı hayata geçirmek için güç birliği yapalım. Engellilerden emeklilere, EYT'lilerden ataması yapılmayan öğretmenlere, üreticiden esnafa, gençlerden kadınlara, farklı yaşam tarzlarına, herkesin haklarını güvence altına alan güçlü sosyal devlet düzeni için en güçlü eşit yurttaşlık birlikteliğini sağlayalım. Toplumsal cinsiyet eşitliğini her alanda hayata geçirmek için feministlerden tüm kadın hareketlerine en büyük kadın dayanışmasını gerçekleştirelim. Doğa talanını, rant çarkını durdurmak için ekolojik yaşamda mücadele birlikteliğini oluşturalım. Bir çocuğun dahi güvencesiz ortamda şiddet sarmalında açlık ve yoksulluk içinde kalmaması için mücadelemizi çocukların

bugünüyle buluşturalım. Biz, tüm bu hedefleri başarma ve yeni bir dönemi başlatma konusunda sonuna kadar kararlıyız. Türkiye halklarına sözümüzdür: Dillerinde vizyon, siyasetlerinde ise nefret ve düşmanlık üreten yüzleri bu yüzyılda bırakacağız, 2'nci yüzyılı ise halklarımızın yüzyılı yapacağız. (HDP sıralarından alkışlar) Bir kez daha "...(*)"dünya kadınlarının ortak sesine dönüştüren ve bu kadınların erkek düzene en büyük noktayı koyacağı yeni bir dönemi müjdeleyeceğimizi de ifade etmek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sevgili kadınlar, eş başkanlık modelimiz kadınlar için tarihsel bir kazanım oldu; şimdi, hedef bunu büyütme zamanıdır. Cumhuriyetin ikinci yüzyılında bir kadını Cumhurbaşkanı olarak görmek istiyorsanız bunu başaracağımız yegâne parti, kadın partisi olan Halkların Demokratik Partisi ve kadın ittifakıdır, kadın mücadelesinde birleşmektir, kenetlenmektir. (HDP sıralarından alkışlar) Gelin, İstanbul Sözleşmesi için yürüttüğümüz ortak mücadeleyi, kadınların yöneteceği bir ülke için en büyük mücadele sözleşmesine hep birlikte dönüştürelim ve seçim gecesi diyelim ki: "Kadınlar kazandı, kadınlar büyük kazandı." (HDP sıralarından alkışlar)

Sevgili gençler, 2'nci ve genç yüzyıl sizleri beklemektedir, anahtar sizlerin elindedir. Köhnemiş siyaset dönemini kapatarak genç siyaseti ülkenin yönetimine hâkim kılabilecek güç sizlersiniz. Gelin, birlikte değiştirelim, birlikte dönüştürelim, gençlerin yönettiği bir düzeni hep birlikte yaratalım.

Evet, buradan özgür gelecek için değişim isteyen herkese, tüm halkımıza çağrıda bulunuyorum: Zorbahğın ve karanlığın hegemonyasına karşı, aydınlık yolda ve büyük demokrasi ittifakını oluşturalım diyorum.

2'nci yüzyılın kurucusu bizler olalım diyor, Genel Kurulu ve halkımızı bir kez daha sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Eş Genel Başkan ve Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen çok kıymetli halkımız; hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye her gün daha fazla yoksulluk, daha fazla açlık ve sefalet, daha fazla yolsuzlukla tarihinin en önemli seçimine doğru gidiyor. İktidar ortaklarının sözcüleri pembe tablo çizmeye çalışıyorlar ama gerçek öyle değil. İşsizler, emekçiler, emekliler, engelliler, gençler, kadınlar, çocuklar, çiftçiler ve küçük esnaf çok büyük bir krizle karşı karşıya; çok boyutlu bir krizin yarattığı enkazın altında bırakılmak isteniyor. İktidar bloğu bu enkazın üzerinde yükselmek ve yaratılan devasa imtiyaz düzenini sürdürmek için devletin bütün imkânlarını kullanıyor; adaletsizliği, eşitsizliği ve sömürüyü her alanda derinleştiriyor. İşte, 2023 yılı bütçesi bu çerçevede içerisine yerleştirilerek çıkarılmaya çalışılıyor. Plan ve Bütçe Komisyonundaki tartışmalarda bunun ön hazırlığını hep beraber gördük.

Değerli milletvekilleri, "Bu bütçe neyin bütçesi?" sorusuna şöyle birkaç başlıkla özet bir cevap vermek mümkün: Bu, öncelikle bir otoriterleşme ve savaş bütçesidir. Bu, bir faiz bütçesidir. Bu, bir seçim bütçesidir, enflasyonist bir bütçedir. Bu bütçe, sermayeye kaynakların daha çok aktarıldığı bir bütçedir; kamusal hizmetlerde reel kesintilere uğrayan bir bütçe; vergiler yoluyla yükün halkların omuzlarına bindirildiği bir bütçe. İktidarın "yüzde 85" dediği enflasyon, 2023 yılı bütçesinde karşımıza yüzde 160 olarak çıkıyor.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Türkiye halklarının boğazından geçen lokmayı her geçen gün küçülten bu enflasyonist politika, son derece asimetrik bir zenginleşmenin de zeminini yarattı, yaratmaya da devam ediyor. Bir yanda, gece yatağa aç giren çocuklar, gün boyunca yoksulluğu iliklerinde hisseden insanlar, gençler, emekçiler, emekliler varken diğer yanda, bu düzenin istismarından menfaat sağlayan sermayedarlar ve bürokratik oligarşi var. Utanma gibi erdemlerin yok olduğu, pişkinlikle savunulan bu düzen yalan, gerilim, çatışma ve savaş politikalarıyla sürdürülmeye çalışılıyor.

Evet, değerli milletvekilleri ve bizleri izleyen sevgili halkımız, bugün Türkiye’de 30 milyon insan açlık sınırının altında yaşıyor. Gençler umutsuz, Türkiye’yi terk etmenin yollarını arıyor. Eğitim sistemi tamamen çürümüş durumda, öğrenciler ne evrensel değerleri ve bilgi teknolojilerini hak ettikleri gibi edinebiliyorlar ne de bugünlerini ve geleceklerini güvende hissedebiliyorlar. Sağlık sisteminde beş dakikayla göstermelik tedaviye dönülmüşken halk, hastanelerde sabah karanlığında sıraya girerek aylar sonrasına verilen randevuların yarattığı sorunlarla boğuşuyor. Esnaf siftah yapamıyor, mutsuz ve umutsuz, kredilerle ayakta durmaya çalışıyor, ayakta kalamayanlar dükkan kapatıp işsizler ordusuna katılıyor. Çiftçi maliyeti karşılayamıyor, ithalat politikalarından kaynaklı sorunlar nedeniyle üretimden dışlanıyor. Kadınların yaşam hakkı her an tehdit altında, erkek şiddeti kadınları hayattan koparmaya devam ediyor. Kadın emeği daha derin bir sömürü çarkına bağlanmış durumda. Yüzlerce yıllık mücadeleyle elde edilen kazanımlar birer birer gasbedilmek isteniyor. Türkiye, toplumsal cinsiyet eşitliğinde dünya sıralamasında her yıl gerilere düşüyor. 10 milyona yakın engelli yardım, lütuf ve inayet anlayışıyla toplumsal ve siyasal hayattan soyutlanıyor. Kürt sorununda çözümsüzlük ve şiddet siyaseti her geçen gün daha fazla cana, kaynağa ve krize neden oluyor. Peki, bu iktidar bu bütçeyle ne yapmaya çalışıyor, neyi hedefliyor?

Değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; 2023 merkezî yönetim bütçesiyle asıl kaynak aktarılan iki büyük kesim, savaş ve faiz lobileridir. Bu bütçe, halktan aldığı vergilerden faiz lobilerine 565 milyar lira aktarıyor, savaş lobilerine ise 468,7 milyar lira aktarmayı öngörüyor. Yani bütçe gelirleri kapsamında halktan toplanan her 3 Türk lirası verginin 1 lirası faiz lobilerine, savaş baronlarına altın tepsilerle servis ediliyor. Milyonlarca emekçinin ve emeklinin sofrasına düşen 3 ekmekten 1’i işte bu iki lobiye aktarılıyor, bu iki lobi arasında paylaşılıyor. Bu yetmezmiş gibi 660 milyar TL bütçe açığı öngörülmüyor. Ne demektir bu? Bu bütçe bir seçim bütçesidir yani seçim yatırımı olarak yapılacak harcamalar bütçeye bir açık kalemi olarak önceden konulmuş durumdadır.

Bu iktidar, 2023 bütçesini seçim bütçesi yapmaya çalışsa da, bu kaynaklarla kendini ayakta tutmaya ve varlığını sürdürmeye çalışsa da bir kez daha diyoruz ki: Hayır, bu mümkün değil. Bu bütçe, sizlerin son bütçesidir. (HDP sıralarından alkışlar) Sizlerin tabelaları depolara inecek, çürümeye terk edilecektir. Bu bütçe, bu iktidarın veda bütçesidir, küçük ortağının da değersiz yalnızlığının müjdecisi bir bütçe olacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

Türkiye’yi bu çarpık ekonomi anlayışından kurtaracak, kaynakların savaşa, faize değil; emekçilere, emeklilere, gençlere, kadınlara, engellilere harcandığı ve HDP’nin yetki sahibi olduğu ilk bütçeye de çok fazla zaman kalmadı değerli milletvekilleri, en fazla sekiz ay.

İktidar, yirmi yıldır ülkeyi yöneten kendisi değilmiş gibi yarattığı sorunları çözümlenmenin sözünü veriyor, böyle bir yaman çelişkiyle yüz yüze değerli arkadaşlar. Vaatler arka arkaya sıralanıyor ve bütün bunlar kendi ürünleri değilmiş gibi çözüm önerilerini sıralayan konuşmalar yapılıyor, nutuklar atılıyor, vizyon belgeleri açıklanıyor; oysa halkımızın büyük bir kısmı, bu toplumun büyük çoğunluğu gerçeklerin farkında. “Asgari ücreti arttıracacağız.” diyorlar ama kurdukları ekonomik sistem, enflasyonist politikalarla

alım gücünü de yok ediyor; paranın değeri pula çevriliyor, tüm emekçiler artık açlık sınırında yaşayan asgari ücretli hâline getiriliyor.

“Emeklilikte yaşa takılanların emeklilik haklarını teslim edeceğiz.” diyorlar, oysa AKP Genel Başkanı bundan bir süre önce ne demişti? “Seçimi kaybetme pahasına bu işi yapmayız.” demişti yani “Seçimi kaybetme pahasına bile olsa yapmayız.” demişti. Şimdi ne oldu, ne değişti, neden EYT’lilere haklarını vermekten söz ediyor bu iktidar? Çünkü bütün bunlar seçim yatırımı ve seçimi kazanmak, iktidarı sürdürmek amaçlı manevralar.

Yeni bir sosyal konut projesi açıklandı. Peki, nereden çıktı bu ihtiyaç? Barınma sorununun sorumlusu kim? Bugüne kadar ev sahipleri ile kiracıları birbirine düşüren, bu nedenle hayat kayıplarının dahi yaşandığı sorunu bu iktidar değilse kim yarattı? Peki, İstanbul’da en düşük kiranın 5 bin, Ankara’da 4 bin TL seviyesinde olduğu bu düzeni kim yarattı? Bu konut projesi için iki yıl sonrasına randevu veriyorlar; insanlarımızın umutlarını, gelecek kaygılarını istismar ediyorlar “Bize oy verin, iki yıl sonra bu projeyi hayata geçirelim.” diyorlar.

KYK borçlarının faizlerini siliyorlar; oysa yapılması gereken bütün borçların silinmesidir, sadece faizlerin değil. Biz söz veriyoruz, evet, KYK borçlarının faizlerini değil, tamamını sileceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü bütün öğrencilerin karşılıksız eğitimlerini sürdürebilecek düzeyde bursa sahip olmaları bir haktır; bu hak sadece faiz silmekle teslim edilmiş olmaz değerli arkadaşlarımız.

Evet, bütün bu saydıklarımızın hepsi yurttaşlarımızın, insanlarımızın haklarıdır, hiçbiri seçim malzemesi yapılamaz. HDP olarak bizler bütün yurttaşların ekonomik ve sosyal haklarını sonuna dek savunmaya, onlar için mücadele etmeye; insan onuruna yaraşan bir çalışma yaşamının, insanca ücret ve hak mücadelesinde emekçilerin yanında, onlarla omuz omuza olmaya devam edeceğiz.

Sevgili milletvekilleri, sevgili halkımız; diğer bütçeler için söylediğimiz bir söz var, başta da belirttim, Eş Genel Başkanım Sevgili Pervin Buldan da altını çizdi: Evet, bu bütçe bir savaş bütçesidir, esas olarak bir savaş bütçesidir çünkü ülkeyi yöneten koalisyon, iktidar ittifakı, bir savaş ittifakıdır, bir savaş yönetimi olarak sürüyor ve bu şekilde de varlığını sürdürmeyi amaçlıyor. İktidarını ayakta tutmak için kutuplaştırmaya, ayrıştırmaya, savaş ve çatışmaya ihtiyaç duyan bir iktidardan söz ediyoruz. İçi boş hamasi söylemlerle sürekli iç ve dış düşmanlar yaratarak toplumu korkuyla yönetmeye, siyaseti ve muhalefeti dizayn etmeye çalışıyor.

Bakın, kuzey ve doğu Suriye halklarına, Rojava topraklarına bir kez daha hava harekâtı başlatıldı; kara harekâtının da yapılacağı ikide bir söyleniyor. Daha önce de belirttik, yine belirtelim: Bu savaşın asıl nedeni Kürt karşıtı politikalarda yatıyor. Evet, bu savaş, en açık anlamıyla, iktidarın yürüttüğü Kürt karşıtlığı, Kürt düşmanlığı siyasetinin bir yansımasıdır; Kürt sorununda çözümsüzlükte ısrarın sonucudur; dünyanın neresinde olursa olsun, Kürtlerin kazanımlarına duyulan alerjinin ve fobinin bir göstergesidir. “Terörle mücadele” adı altında yürütülen bu politika, yedeğine alamadığı her Kürt’ü haklarından soyundurma siyasetinin bir parçasıdır. Ülke içinde dilini, kültürünü yasakladığı; bütün siyasi ve insani haklarını gasbettiği; gözaltı, tutuklama ve hatta ölümlerle sindirmeye çalıştığı Kürtlerin sınırların dışında dahi kazanımlarına bir tahammülsüzlüktür bu politikanın anlamı.

Değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; bu politikalar, artık kendilerinin ve ortaklarının açıkça dile getirmekten imtina etmedikleri “emperyal fetih” fantezileri çerçevesine de yerleşiyor. Terörizm hamasetinin, yükseltelen milliyetçi hezeyanların ve her sıkıştığında dillerine doladıkları beka ve “Biz gidersek devlet çöker, vatan da gider.” söyleminin arkasında gizlenen hakikat tam da budur değerli

arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar) Bu savaş politikasının diğer önemli bir nedeni ise çöküşte olan iktidarın savaştan ve çatışmadan güç ve iktidar devşirme planıdır. Evet, iktidar özellikle seçim arifesinde turmandırdığı bu siyasetiyle Türkiye’de seçim sürecini de dizayn etmeyi hedefliyor. Kendisi bu stratejiden kazanmayı hedeflerken topluma acı, yoksulluk ve geleceksizlik sunuyor. İşte bugün yaşadığımız siyasetten ekonomiye, toplumsal yaşamdan ekolojiye kadar her türlü ağır sorunun altında yatan sebeplerin en önemlisi bu zihniyet ve siyasettir. Buna onay ve destek verenler de kim olursa olsun iktidarın kazanması toplumun kaybetmesi planına destek verdiklerini artık görmek zorundadırlar. Evet, iktidar kendi politikalarını hayata geçirebilmek için muhalefeti de seçim sürecini de siyaseti de dizayn etme hedefini bu kadar açık ortaya koyarken buna karşı net bir tutum sergilemek de bütün toplumsal ve siyasal muhalefetin tarihsel görevi ve sorumluluğudur. Tüm siyasal ve toplumsal güçler iktidarın yolsuzluklarını, talanını, açlığı, yoksulluğu, adaletsizliği savaşla perdelemeye, muhalefeti de bu oyun sahası içerisinde tutmaya çalıştığı görülmelidir. Bu savaş siyasetinin peşinden gidenler aynı zamanda toplumun barış içerisinde bir arada yaşama hakkının tehdit edildiğini ve buna onay verildiğini de anlamak zorundadır. Buradan bir kez daha ifade ediyoruz: Biz HDP olarak bu zihniyete, çatışma ve savaş politikalarında, çözümsüzlükte ısrar eden her türlü yaklaşıma karşı durmaya devam edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Kürt sorununun demokratik zeminde siyasal mekanizmalarla ve mümkünse ülke halklarının tümünün mutabakatıyla çözülmesini hedefliyoruz. Bu ülke halklarının barış hakkının sözcüsü ve bu konumda ısrarcı bir siyasi güç olmanın sözünü veriyoruz. Ülke halklarının barış hakkının sözcüsüyüz. Bu tutumumuzda ve politikamızda da sonuna kadar ısrarcıyız.

Kişisel çalışmalarım ve tecrübelerimle şunu ifade edeyim, çoğunuzun da elbette bilgisi dâhilindedir, bu konuda özel çalışmış bir arkadaşınız olarak belirtiyim: Bu yerkürenin üzerinde denenmemiş savaş yöntemi yoktur, kalmamıştır. On yılları, hatta yüzyılları bulan savaşlar, yıkımlar geleceğe hep büyük sorunlar bırakmışlardır. İnsanlığın bu yüzyıla taşıdığı en önemli kazanımlardan biri ise sorunların savaşla değil, müzakere, diyalog ve mutabakatla çözülebileceği gerçeğidir. İşte bu gerçek, bugün, bize, bu ülkeye, bu ülkenin bütün halklarına kendini bir görev ve sorumluluk olarak dayatıyor. Şimdi, burada, 2 büyük dünya savaşını görmüş, savaşın ortasında yaşamını yitirmiş büyük bir düşünürün, Walter Benjamin’in sözünü de hatırlamadan geçmek istemem. Diyor ki: “Ortada bir düşman olmamasına ve barışın ne olduğu bilinmesine rağmen savaşı övmekten çekinmeyecek kadar dar ufuklu olmanın sonucu ufuktaki yıkımdır, savaşın yıkımıdır.” Evet, bizler de tekrar hatırlatıyoruz: Savaş politikalarında ısrar yoksullukta ve yıkımda ısrardır. Çözüm diyalogdadır, siyaset zeminindedir, müzakerededir ve gerçek bir mutabakat arayışındadır. HDP, bu konuda üzerine düşen her türlü sorumluluğu bundan önce olduğu gibi bundan sonra da yerine getirmeye söz veriyor; bu tutumunda, bu yolda yürümekte ısrarcı olduğunu bir kez daha hatırlatıyor. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; bütçe hakkı nereden çıkmış diye uzun uzun anlatacak değilim ama akademide basit bir örnekle ya da tarihsel göndermeyle açıklanır bu; başlangıcı 1215’e Magna Carta’ya dayandırmış. Evet, doğrudur da, bütçe hakkı Magna Carta’yla kazanılmıştır. Bütçe hakkı modern demokrasilerin girişiminde belirleyici bir dönüm noktasıdır. İşte, Kral John’un 13’üncü yüzyılda yani 1200’lerin başlarında aşırı vergi salmasına ve bu vergileri kullanarak aşırı harcamalarda bulunmasına karşı halkı da arkalarına alan baronların bir isyanı söz konusu olmuştur. Peki, buraya kadar olanı biliyoruz; diğer, anlatılmayan kısmını ise ben burada sizlerle paylaşayım, ders kitaplarında yok. Ne için topluyordu bu paraları Kral John? Sürekli vergileri arttırmasının sebebi neydi? Sürekli savaş

politikalarıydı. Durmadan savaşlar yürütüyordu, her seferinde kaybettiği yerleri geri almak için daha da büyük savaşlara soyunuyordu ve daha fazla paraya ihtiyaç duyuyordu. Dolayısıyla, yapacağı şey halkın varlıklarına daha fazla el koymaktı. Kendisi de öyle yapıyordu ama artık halkın, bıçak kemiğine dayanınca özellikle işte o dönemin baronlarının da öncülüğünde isyan başladı, kendisi de masaya oturup bu Magna Carta'yı imzalamak zorunda kaldı.

Magna Carta, aynı zamanda değerli milletvekilleri, barış hakkının sembolüdür yani hem bütçe hem barış hakkı aynı belgeyle ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, altını çizelim, bütçe hakkını terk ettiğiniz veya kaybettiğiniz anda, barış hakkınız da tehlike altına giriyor, yok oluyor. Daha açık söyleyelim: Otoriterlik ile savaş arasında, demokrasi ile barış arasında kopmaz bir bağı işte bu tarihsel örnek bize açıkça gösteriyor. Eğer bütçe hakkını kaybederseniz barış hakkınız da tehlikeye girer. İşte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bütçe hakkını gasbeden bir sistem; bütçe hakkı gasbedildikçe savaş politikaları derinleşiyor, otoriterlik ilerliyor.

Bu denklemi bozmanız gerekiyor değerli arkadaşlarım. Bu denklemi bozmanın yolu çok kolay, o kadar zor değil; evet, barış koalisyonu. Büyük barış koalisyonunu demokrasi hedefiyle birlikte kurmak. (HDP sıralarından alkışlar) Türkiye'nin bütün halklarını, bütün ezilenlerini, bütün emekçilerini bir araya getirecek barış ve demokrasi birlikteliğini inşa etmektir. O zaman bütçe hakkını da onunla başlayan süreçte ortaya çıkan bütün demokratik hakları da ve en önemlisi barış hakkını da hayata geçirme imkânlarımız doğacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; önemli bir sorun, eşitsizlik ve eşitlik denklemi, diyalektiktir. Eşitsizliğin olduğu yerde toplumsal çöküş kaçınılmazdır. Bakın, ta 1770'te İrlandalı meşhur şair Goldsmith şöyle bir şiir yazmış, daha doğrusu yazdığı bir şiirde şunları söylüyor: "Kötülük kol geziyor, hızla kısıracına alıyor/Servetin biriktiği yerde insan çürüyor." Eşitsizlik, insanların hayatlarını şekillendirmede can alıcı bir rol oynar. Az sayıda zengin ile çok sayıda yoksul arasındaki uçurum genişledikçe toplumsal sorunlar da derinleşiyor, kötülük yaygınlaşıyor. İşte bizlerin hedefi, bu eşitsizliğe karşı toplumsal adaleti sağlayacak bir düzen kurmak olmalıdır. Hepimizin ortak hedefinin bu olması gerektiğini söylüyoruz ama hepimiz derken elbette buna en çok ihtiyaç duyanların, buna inananların olduğu bir birlikteliği kastediyoruz. Birlikte yürürsek eşitsizlikleri de adaletsizlikleri de bu otoriter gidişati da mutlaka durduracağız. Buna herkesin yürekten inanması gerekiyor.

Sevgili milletvekilleri, değerli halkımız; eşit yurttaşlık da burada son derece önemli bir başlık olarak karşımızda duruyor. Eşit yurttaşlık, demokratik cumhuriyetin temel sütunudur ve bu ülkede en çok yok edilen, en çok hırpalanan, en çok ihlal edilen ilkedir; o nedenle, cumhuriyet, bir türlü demokrasiyle buluşamıyor. Eşit yurttaşlık taleplerinin yok sayılması, bir iktidarın meşruiyetinin de ortadan kalkmasının yolunu açıyor. Toplumsal itirazın ortaya çıkmasının da en önemli nedeni eşit yurttaşlık haklarının ve ilkesinin yok sayılmasıdır. Bugün bu itirazlarla baş edemeyen ve toplumsal meşruiyetini kaybeden iktidarın bu denli baskıya ve hukuksuzluğa başvurmasının nedeni de işte eşit yurttaşlığı yok etmesi, eşit yurttaşlığın gereklerini tanınamaması ve keyfîlik üzerine, ayrımcılık üzerine, adaletsizlik üzerine bir düzen kurmasıdır. Önümüzdeki seçimler Türkiye tarihinin en önemli seçimleridir derken de işte tam bu gerçeklerden hareket ediyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, sevgili halkımız; karşımızda meşruiyet krizi yaşayan, talepleri yok sayan, her türlü baskıcı ve adaletsiz yola başvuran bir iktidar var. Bu seçimler, eşit yurttaşlık ve barış içinde bir arada yaşama iradesi ile otoriterliğin kurumsallaştığı tekçi bir sistemin kurulmasını isteyenler

arasında olacaktır. Toplumsal ve siyasal muhalefetin bu gerçeği bilerek, sorumluluklarının farkında olarak hareket etmesi gerekiyor. Kısa vadeli hesaplar ve dışlayıcı tutumlar sadece ve sadece bu düzenin devamına hizmet eder; bu da bu tutumda olan herkesi tarih ve halk önünde büyük bir vebal altına sokar. Herkes atacağı adımları bu hakikati göz önünde bulundurarak atmalı, önümüzdeki tarihî fırsatı heba edecek her türlü sorumsuzluktan kaçınmalıdır.

HDP, üzerine düşen sorumluluğun farkındadır. Fikriyatıyla, yürüttüğü siyasetle ve baskılara karşı direnişiyile, ayakta kalıp büyümesiyle önümüzdeki dönemin belirleyici aktörü olacak konuma da gelmiştir. (HDP sıralarından alkışlar) Evet, bunun biz farkındayız ama bizim dışımızdaki herkes de farkında. Bu gerçeğin farkında olmak, aynı zamanda, sorumluluğumuzun bilincinde olma gibi bir mecburiyeti de önümüze koyuyor. Biz, demokratik sorumluluğumuzun bilinciyle hareket ediyoruz; önümüzdeki her gelişmeyi de bu sorumluluk bilinciyle karşılamaya hazırız. İktidarın kapatma davasıyla veya başka operasyonlarla bizim önümüze çıkaracağı engeller de, muhalefette yaşanabilecek yalpalamalar veya tökezlemeler de bizim bu yolda yürümemizi engellemeyecektir. Biz, kendi yolumuzda yürümeye devam edeceğiz; halklarımıza sesleneceğiz; bütün topluma dokunmaya çalışacağız ve geleceği kuracak gerçek fikriyatın, gerçek gücün burada olduğunu, HDP'yle birlikte ittifaklarında olduğunu, HDP ve ittifaklarıyla oluşacak büyük demokrasi blokunda olduğunu her vesileyle söylemeye devam edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bugün, bizler, gerçekten, demokratik geleceğin sigortası durumundayız. Bu ülkede çatışmanın, Kürt sorununda her türlü inkârcı ve imhacı yaklaşımın, toplumda inançlar arasına ayrımcılık ve baskıyı yaymaya çalışan her türlü politikanın karşısına “büyük barış” sloganıyla ve güçlü demokrasi hedefiyle çıkıyoruz. Bu nedenle, sorumluluğumuzun büyük olduğunu biliyoruz, bu sorumluluğun gereğini de yerine getirecek birikime, tecrübeye ve iradeye sahip olduğumuzu buradan bir kez daha hatırlatıyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Fabrikalarda, iş yerlerinde, üniversitelerde, sokaklarda, köylerde, farklı yaşam alanlarında, eşitlik, barış, özgürlük, adalet, hak, hukuk ve insanca yaşam mücadelesini daha da büyüteceğiz. Çözüm biziz; Türkiye'nin demokratik geleceğinin inşa gücü buradadır ve göreceksiniz, bu güç ve bu fikriyat mutlaka kazanacaktır.

Hepinizi bu duygu ve inançlarla selamlıyor, selam ve sevgilerimi sunuyorum. (HDP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.41

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.00****BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Değerli arkadaşlar, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kılıçdaroğlu. (CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz yetmiş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim arkadaşlar.

Önce hepinize saygılarımı sunuyorum.

Efendim, Sayın Oktay’ı dinleyince Erzurumlu esnafın muhasebeciyle yaptığı konuşma aklıma geldi. Erzurumlu esnaf, muhasebeciye şöyle söyler: “Hesaba bakirem, hac farz olmuş; cüzdana bakirem, zekâta muhtacız.” (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Gerçekten de öyle. Her şey mükemmel ama memleket niye bu hâlde? Neden memleket bu hâlde ve neden saray çok iyi, birazdan bütün ayrıntılarını anlatacağım. Ancak bugün, kadına seçme ve seçilme hakkının verilisinin 88’inci yıl dönümü. Dolayısıyla, bu Parlamentoda çok daha fazla kadın milletvekili olmasını arzu eden kişilerden birisiyim. (CHP sıralarından alkışlar) Hangi partiden olursa olsun, hangi görüşten olursa olsun, Parlamentonun saygınlığı açısından da çok sayıda kadın milletvekilinin Parlamentoda olması Parlamenteoya itibar kazandırır, bunu da açık yüreklilikle ifade edeyim.

Efendim, Sayın Oktay cümleye başlarken, daha doğrusu, konuşmaya başlarken milletimize şeffaf bir şekilde hesap vermekten söz etti. Biraz sonra şeffaflığın ne olduğunu da anlatacağım. Benim anladığım şeffaflık ile sarayın anladığı şeffaflık arasında farklar var. Nedir bu şeffaflık ve biz bu şeffaflıktan neyi anlıyoruz, bunu da aktaracağım. Önce, bütçe dediğimiz belge maliye açısından, bir ülkenin ekonomisi açısından en temel yasadır ve bu yasanın, daha doğrusu, bütçe tasarısının yasalaşması için de özel bir prosedür vardır Anayasa’da. Eskiden Bakanlar Kurulu bütçeyi sevk ederdi, Bakanlar Kurulunun başında olan Başbakan gelirdi, kendi bütçesini büyük bir öz güvenle Meclise anlatırdı, her türlü eleştiriye karşı oturur, aslanlar gibi kendi bütçesini savunurdu. Şimdi Başkan soruyor “Komisyon nerede?” Komisyon burada, “Hükûmet?” Hükûmet yok. Niye yok? Hangi gerekçeyle yok?

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Cumhurbaşkanı Yardımcısı burada.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Buradayım.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakan, Sayın Mehmet Uçum, Sayın Erdoğan’ın sayın danışmanı, Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı diyor ki: “Bu bir tek kişilik hükûmettir.” Tek kişi... Açın, kitabını okuyun arkadaşlar. Ben okudum, siz neden Sayın Erdoğan’ın Başdanışmanının kitabını okumuyorsunuz? Talimat mı bekliyorsunuz? “Tek kişilik hükûmet.” diyor. Tek kişilik hükûmetse gelecek buraya, Parlamenteoya gelecek, onuruyla kendi bütçesinin arkasında duracak ve bütçesini savunacak. (CHP

sıralarından alkışlar) Parlamentoda, atamayla gelmiş olanların, halkın oy vermediği kişilerin bu kürsüye çıkıp bizden oy istemesi kadar abes bir şey yoktur. Sayın Cumhurbaşkanı gelecek “Evet, beni halk seçti.” diyecek, “Benim bütçem budur.” diyecek, “Ben şunları anlatıyorum.” diyecek, “Şunları yapacağım.” diyecek ve bütçesinin arkasında duracak. Bütçesinin arkasında Hükümet yok. Atanmışlar, gelmişler buraya, Hükümet... Bize bütçeyi sunuyorlar; talimat almadan hiçbirisi parmağını bile kaldıramaz. Bir daha söylüyorum: Talimat almadan hiçbir bakan parmağını bile kaldıramaz çünkü hiçbirisinin yetkisi yok. Yangın söndürmeye gidiyorlar, “Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla yangını söndürmeye başladık.” diyorlar yani talimat gelmese yangını söndürmeyecek misiniz? Söndüremezler, emin olun, söndüremezler. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bütçe mademki çok önemli bir belge, bir ülkenin geleceği için çok önemli bir belge -geçmiş bütçenin paralarının nerelere harcandığını bize anlatacak olan 2 teklif var, 2 tasarı var- ya, arkadaşlar, nerelere paranın harcandığını biz bilmiyoruz. Parayı harcayan irade buraya gelmiyor, parayı harcayan irade buraya gelmeyince biz hangi bütçeyi konuşacağız? Bütçe diye geldiler, burada anlattılar, ağızlarından bal akıyor. E, çıkın sokağa, tam tersi bir tablo var. Sarayda oturan kişi, halkın arasına inmeyen kişi halkın derdini bilemez. İkili bir yapı çıktı ortaya; bir halk, bir de saray; o ayrıntıya da geleceğim değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlar, seçilen bir Cumhurbaşkanının Parlamentoya gelip kendi bütçesini savunmaması, her şeyden önce Parlamentoya saygısızlıktır. Halk sizi seçtiyse ve parayı verdiyse geleceksiniz, burada kendi bütçenizi savunacaksınız, arkasında duracaksınız; eleştirilere göğüs gereceksiniz, eleştirilerin her birine de tek tek yanıt vereceksiniz. “Gelmeyeyim, oturmayayım.” E, geldi, ne oldu Meclisin açılış gününde? 1 Kasım mıydı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 1 Ekim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 1 Ekim.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – 1 Ekim, affedersiniz.

1 Ekimde geldi, Meclisi açtı; gayet güzel. Açtı da ne oldu? Hiç kimsenin konuşmadığı ortamda gelip konuşmak istiyor ama birimiz kalkıp konuşunca buraya gelmiyor çünkü Erdoğan eski Erdoğan değil ve eleştirilere tahammül edemiyor, doğruları duymak istemiyor. Etrafındaki kadro da her seferinde “Ne güzel yaptınız efendim. Ne doğrular yaptınız efendim. Çok iyi şeyler yaptınız efendim.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendinizle karıştırıyorsunuz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu sistem ne yaptı biliyor musunuz? Sizi siyaset yapmaktan alıkoymuştu. Siz siyaset yapamıyorsunuz, yapamıyorsunuz siz siyaset! (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, Parlamentonun itibarı... Erdoğan’dan başladım, Parlamentonun itibarına saygı duymuyor diye; e, bakanları da saygı duymuyor; hepsi atandı. Bizim soru önergelerimize yanıt vermiyorlar. 701 soru önergesine, 29 Kasım 2022 itibarıyla 701 soru önergesine cevap verilmemiş arkadaşlar. Ne demektir soru önergesine cevap vermemek! Sayın Başkan, size de söylüyorum, her bütçe konuşmasında söylüyorum. “Ben milletvekili takmam arkadaş, kim oluyor milletvekili! Beni Cumhurbaşkanı atadı, ben istediğim soruya cevap veririm, istemediğime vermem.” diyor. E, siz, Parlamentonun saygın bir bireyi olarak, bir milletvekili olarak bu tabloya “Evet.” diyorsanız Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına gölge düşürüyorsunuz demektir. Benden fazla sizin itiraz etmeniz lazım; siz itiraz edeceksiniz, “Milletvekillerinin sorularına neden cevap vermiyorsunuz?” diyeceksiniz. Hadi, Başkan diyemez. Niye diyemez? Onu da ben gayet iyi biliyorum. Çünkü Başkan Başkan yapan yine aynı irade. Ne diyecek şimdi? Olmaz arkadaşlar.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Biz seçtik biz. Biz seçtik Başkanı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ben nasıl seçtiğinizi de çok iyi biliyorum. Sizin de nasıl milletvekili seçtiğinizi de çok iyi biliyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kaset kumpasıyla Genel Başkan olan...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evet, gelelim başka bir konuya.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kaset kumpasıyla geldiniz, kaset kumpasıyla!

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Siz nasıl geldiniz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hiç ağlamayın arkadaşlar, ağlamayın(!)

Gelelim bütçeye: Bütçe geldi, güzel. Değerli arkadaşlarım, bu bütçe, gelirin nasıl toplanacağını, nasıl harcanacağını bize anlatan bir bütçe. Bu bütçe, ilkelerden yola çıkarak hazırlanması gereken bir bütçe, ilkelerden yola çıkarak. Bütçeyi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi ilke?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Anlatacağım, hiç merak etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl Genel Başkan oldunuz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Beni dikkatle dinlerseniz anlatacağım her şeyi size. Çocuk gibi ağlamayın, bağırmayın(!)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı oluşunu anlat.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bana itiraz ediyorsan gel kürsüye, gel! Gel, gel, buraya gel! Gel buraya, gel! Gel buraya! (CHP sıralarından alkışlar)

Efendim, bütçeyi Parlamento yapar ama bir şeyi daha yapar; Parlamento, kabul ettiği bütçenin yasalara uygun olarak harcanıp harcanmadığını da denetler. Parlatonun öyle bir görevi var. Peki, denetimi kimin aracılığıyla yapar? Sayıştay aracılığıyla yapar; Sayıştaya der ki: “Sen benim adıma Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği kesin hesap kanunu ve bütçeyi denetleyeceksin acaba bürokrasi, acaba yürütme organı bunu doğru harcadı mı harcamadı mı.” Ben söylemiyorum, Anayasa söylüyor, 160’ıncı madde “Sayıştay Türkiye Büyük Millet Meclisi adına bütçe harcamalarını denetler.” diyor. Peki, gelelim diğer konuya, Sayıştay denetledi.

Bakın, değerli arkadaşlar, özellikle atanalara sormak istiyorum: Sayıştay 315 kamu kurumunun faaliyet raporlarına baktı; 17 kurumun faaliyet raporu hiç yayınlanmadı, hiç yayınlanmadı, 17 kurumun faaliyet raporu hiç yayınlanmadı. Yani ne demektir? 17 kurumu yöneten kişiler diyorlar ki: “Ne demek Meclis ya! Bırakın... Ne demek Sayıştay! Raporu bile yayınlamıyorum, gidin kime anlatırsanız anlatın.” Siz bunu içinize sindiriyor musunuz? Sindiriyorsunuz, zaten sorun oradan başlıyor. Geliyorum, 32 kurum faaliyet raporunda kullanılan kaynaklar hakkında bilgi vermiyor, Sayıştaya bilgi vermiyor yani Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan kuruma “Ben sana bilgi vermem. Meclismi! Ne Meclisi kardeşim! Nereden çıktı Meclis! Bilgi vermiyorum.” diyor. Bir şey yapıyor muyuz? Bir şey yapmıyorsunuz arkadaşlar, sorun buradan kaynaklanıyor. 206 kurum faaliyet raporunda temel mali tablolara ve bu temel mali tablolara ilişkin açıklamalara yer vermiyor, kime ne kadar yardım yapıldığı gösterilmiyor. 10 ayrı madde hâlinde Sayıştay raporu geldi, Allah aşkına, söyler misiniz ya, içinizden kim baktı bu raporlara ya, kim baktı ya? Ya, “kul hakkı” diyoruz değil mi? “Helallik” diyoruz değil mi, birisine? “Helallik isteriz.” Ya, sen; Türkiye Büyük Millet Meclisi kabul etmiş, sana vergileri teslim etmiş, “Bu parayı harca, yasalara uygun olarak harca.” diyor ama Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan kuruma “Ben sana

bilgi vermem, nereye gidersen git.” diyor. Ben de bunu size anlatıyorum. Siz beni suçluyorsunuz “Niye gerçekleri anlatıyorsunuz?” diye. Arkadaşlar, insanda biraz vicdan olur ya!

Bakın, bir şey daha söyleyeyim: Siz bunları sorguladığınız anda bu ülkeye demokrasi gelir, biz değil; biz zaten sorguluyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Siz bunları sorguladığınız anda, o zaman Türkiye’de yolsuzluklar bitmiş olur. Bunları sorgulamıyorsunuz değerli arkadaşlarım. Sorgulamamak ne demektir, onu da söyleyeyim gayet açık şekilde: İradeyi ipotek altına vermek demektir. “Ben eleştirirsem beni bir daha milletvekili listesine koymazlar.” Bu korkuyla devlet yönetilmez, bu korkuyla bir şey olmaz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu iki oluyor Sayın Başkanım, milletvekillerine hakaret ediyor, bu iki oluyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hakaret değil arkadaşlar, gerçek, gerçek. Gerçeği söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, bir şey daha söyleyeyim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hakaret ediyor...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir şey daha söylüyorum: Kul hakkına riayet edeceksin, kul hakkına, kul hakkına riayet edeceksin.

Kamu-özel iş birliği. Değil mi? Yapıyorsunuz.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Uyuşturucudan vergi...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Geleceğim, uyuşturucuya da geleceğim, hiç meraklanma. Onu göz ardı edeceğimi mi sanıyorsun?

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sayıştay raporları... Uyuşturucudan vergi...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Baronları da size tek tek anlatacağım, hiç meraklanmayın. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kardeşiniz hepsini biliyor.

Kamu-özel iş birliği: Bakın, değerli arkadaşlar, garanti veriyorsunuz, dolar garantisi veriyorsunuz, avro garantisi veriyorsunuz; dolar garantisi verdiğinizde Amerika’daki enflasyonu da bu milletin sırtına yıkıyorsunuz, avro garantisi verdiğinizde Almanya’daki enflasyonu da bu milletin sırtına yıkıyorsunuz. Diyorlar ya: “Dünyada enflasyon var.” Dünyada enflasyon var da o enflasyonu getirip bizim milletin sırtına yıkıyorsunuz siz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne alakası var!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Peki, değerli arkadaşlar, mevzuata göre, bu kamu kurumlarının yükümlülüklerini yayınlamaları lazım, hiçbirisi yayınlamıyor, siz biliyor musunuz? Bilmezsiniz, söylemezler size.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Rifkin biliyor(!)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Geleceğim ona da hiç meraklanma, hepsine geleceğim. Keşke Başkan izin verse de tek tek her birinizin sorusuna cevap versem, tek tek.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkan, aday ol, aday ol.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Seçimi açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ve dolayısıyla suç işleniyor.

Gelelim başka bir şey daha. Bakın, değerli arkadaşlar, Parlamento’yu o kadar itibarsız hâle getirdiler ki -siz getirdiniz, kusura bakmayın; siz Milliyetçi Hareket Partisiyle beraber getirdiniz, kimse kusura bakmasın- önce uygulamayı yapıyorlar, bakıyorlar ki ya, bu uygulama için kanun çıkması lazım, sonra

Meclise kanun getiriyorlar. Borçlandılar, bütçede öngörülen borç limitinin üstünde borçlandılar. Bir baktılar ki “Yahu, Allah Allah, Parlamentonun verdiği yetkiyi aşmışız.” Buraya tekrar kanun getirdiler borçlanma için. Hiçbiriniz dediniz mi “Ya, arkadaş, bu Parlamentonun verdiği yetkiyi niye aştınız siz?”

Kur korumalı mevduat... Bakın, değerli arkadaşlar, 20 Aralık akşamı yapıldı, 21 Aralıkta Merkez Bankası duyuru yaptı, 24 Aralıkta basın açıklaması yaptı Hazine ve Maliye Bakanı, 20 Ocakta da kanun buraya geldi. Ya, değerli arkadaşlarım, Anayasa’da der ki: “Vergi kanunla konulur, kanunla kaldırılır.” Siz uygulamayı yapıyorsunuz ama Anayasa’yı da hukuku da bilmiyorsunuz çünkü bürokrasiyi darmaduman ettiniz, sonunda Meclise kanun geldi ve buradan kanun çıktı. Bu ne demektir? “Parlamentoya ben ne zaman istediğim kanunu getirirsem -benim orada askerlerim var; el kaldırır, indirirler- benim kanunlarımı kabul ederler.” Bu, iradenin ipotek altına alınmasıdır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle değil, öyle değil.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Karıştırıyorsun, karıştırıyorsun!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Daha geleceğim, daha geleceğim, daha... Daha geleceğim, nelere...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz gece “tweet” atıyorsunuz...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Daha neler, bilmiyorsunuz, bilmiyorsunuz değerli arkadaşlar. Bakınız... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz gece “tweet” atıyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Emanet milletvekili verdiniz Sayın Genel Başkan. Yapmayın!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, devlet harcamalarının neye göre yapıldığını bilmemiz lazım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani kiralık milletvekilini biz mi verdik!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Devlet harcamaları keyfi olarak yapılmaz, bir kişinin iradesine devletin bütçesi teslim edilmez. Devlet dediğiniz kurum saygın bir kurumdur; devlet dediğiniz kurum liyakatle yönetilir, devlet dediğiniz kurum adaletle yönetilir; devlet dediğiniz kurum herkesin arzu ettiği gibi yönetilmez, bir kişinin iradesine göre yönetilmez.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Halk bu yetkiyi bize vermiş, halk bu yetkiyi bize verdi.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, devletin temeli hukuk ilkelerinden yola çıkar yani belirliliktir. Bir şeyi, üç kuralı vardır belirliliğin. Bir, hukuk normlarının belirli olması lazım; iki, bilinebilir olması lazım; üç, öngörülebilir olması lazım. Bunlar olduğu takdirde olur.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Masayı yönetemiyorsunuz, masayı!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Örnek, Cumhurbaşkanlığı makamı ve Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı yani bu beyefendilerin çalıştığı yerler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na tabi değil, 6245 sayılı Harcırah Kanunu’na tabi değil, -numaraları saymayayım- Taşıt Kanunu’na tabi değil, Kamu Konutları Kanunu’na tabi değil, Kamu İhale Kanunu’na tabi değil, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’na tabi değil; hiçbirine tabi değil bunlar. Peki, parayı nasıl harcıyorlar? Biz yetki vermişiz, parayı nasıl harcıyorlar? “Efendim, yönetmelik var.” Siz hiç Resmî Gazete’de bir yönetmelik gördünüz mü? Görmediniz. Size bir şey daha söyleyeyim: 3011 sayılı bir Kanun var; bu kanun, Resmî Gazete’de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun. Bu kanuna göre, Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri yönetmelikleri Resmî Gazete’de yayımlamak zorundadırlar. Hangi

yönetmelik yayımlanmaz onu da yazıyor kanun. “Ancak, millî emniyet ve millî güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi taşıyan yönetmelikler yayımlanamaz.” Peki, Allah aşkına, Harcırah Kanunu’nu eğer siz yönetmelikle yapıyorsanız bunun millî güvenlikle ne ilgisi var, Taşıt Kanunu’nun millî güvenlikle ne ilgisi var eğer oraya dayandırıyorlarsa? Nasıl harcıyorlar bu parayı? Ben soruyorum ama sizin de sormanız lazım “Ya, arkadaş sana dünyanın bütçesini verdik; siz bu parayı nereye harcıyorsunuz, nasıl harcıyorsunuz?” diye. Hiçbir yönetmelik şu ana kadar yayımlanmadı. Ben ilk kez size söylüyorum. Bakın, niye yayımlanmıyor bu yönetmelik? Bakın, değerli arkadaşlar, bu söylediğim kanunlara tabi değiller ama niye tabi olmadıklarını da kısmen anlatayım size. Harcırah Kanunu; Sayın Başkan Ankara dışına çıktığı zaman harcırah olarak 100 lira alacak; sizler, milletvekilleri 92 lira alıyorsunuz; aylık kadro derecesi 1/4 olanlar 63 lira alıyorlar; aylık kadro derecesi 5-15 arasında olanlar, onlar da 62 lira alıyorlar. Peki, sarayda çalışanlar kaç lira alıyor? Orada binlerce kişi çalışıyor, onlar kaç lira alıyorlar? Bilmiyorsunuz, bilemezsiniz, ben de bilmiyorum. Niye onlar buraya tabi değil? Orada çalışanlar Meclis Başkanından fazla para alıyorlar, milletvekilinden fazla para alıyorlar, Anayasa Mahkemesi Başkanından fazla para alıyorlar. Onların harcırahları çok yüksek ama kimse bilmesin, görmesin diye yönetmeliği yayımlamıyorlar. Niye yayımlamıyorlar? E, siz bunu niye sormuyorsunuz? Ben soruyorum, siz de sorun; niye bu yönetmelikler yayımlanmaz, niye bu kanunlar uygulanmaz? Değerli arkadaşlarım, eğer bir ülkede “Sarayda çalıştım.” diye ayrıcalıklı muamele görülyorsa bir sorunumuz var demektir.

İkili bir yapı oluştu Türkiye’de: Sarayda yaşayanlar, sarayın dışında yaşayanlar. Sarayda yaşayanlar, bunu Fuat Keyman Hoca söyler, iki Türkiye’den bahseder. Buradan da Fuat Keyman Hocamıza selamlarımızı gönderelim. Artık, tam anlamıyla iki Türkiye var değerli arkadaşlarım: Biri, saray ve şürekâsının, 5’li çetelerin yaşadığı Türkiye. Orada her şey çok mükemmel, orada yaşayanların bir elleri yağda bir elleri balda. O Türkiye’de her şey var, masalar dolup taşıyor, ejder meyveli “smoothie”ler var, eğlenceler var, keyifler var, yüz binlerce dolarlık çantalar var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İftira!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evlatların vakıfları var, Manhattan’da gökdelenleri var. Evlatlar birbirlerine çekirdek gönderir gibi milyon dolarlar gönderiyorlar; gittim, yerinde gördüm. Man Adası’nda çil çil paraları var. Bu Türkiye, diğer Türkiye’nin yani halkın 481 milyar dolarını hortumlamış durumda. O paranın bir kısmıyla da bu yarattıkları sistemi, inşa ettikleri sistemi ayakta tutabilmek için etrafa atanmışları dizmiş durumdalar, yandaş medyayı yaratmış durumdalar ve trolleri var, trol orduları var. Kullanılan şarkıcıları, kullanılan türkücülerini var. (CHP sıralarından alkışlar) Kara paraları var, baronlar var, pudracı danışmanlar var.

Var oğlu var ama ne yazık ki bu düzenin yarattığı başka bir Türkiye var, ikinci Türkiye var, trajik Türkiye var. Bu trajik Türkiye’de günlük hayatta kalma kavgası var, kenar mahallelerde yaşam mücadelesi var. Bu Türkiye’de milyonlarca yoksul, hatta aç insanlar var, iş bulamadığı için kendini yakan insanlar var, borçlarını ödeyemediği için intihar edenler var. Bu Türkiye’de çocuklar eksik beslenmeden dolayı büyüyemiyor, uzayamıyor ve gelişemiyor. Ama biz -açık söylüyorum- bu saray Türkiye’sine karşı başka bir Türkiye vizyonu açıkladık. Bu Türkiye için 70 kişilik ekip yedi gün yirmi dört saat çalışacak ve dünyanın en iyileriyle çalışacak.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Manda ve himaye kabul edilemez!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bir futbol ligindeki gibi anlatayım size: Malum, Dünya Kupası var. Ronaldo ve Messi Türkiye için oynayacaklar ve birinci Türkiye’nin ikinci Türkiye’yi

sadakaya bağlama programını yırtıp atacaktlar. (CHP sıralarından alkışlar) O Türkiye’de dijital teknoloji, yapay zekâ, makine öğrenimi, finansal teknolojiler ve yeşil enerji var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onların hepsini biz yapıyoruz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Herkes daha iyi bir yaşam, daha iyi bir düzen için çalışacak. Çocuklara yeni bir Türkiye hayalini vereceğiz. Yeni bir siyasetüstü anlayışla ve liyakatle Türkiye’yi büyüteceğiz. O Türkiye’nin takımında siyasiler de var, siyasetüstü insanlar da var. Orada Daron Acemoğlu da var, Hakan Kara da var, Jeremy Rifkin de var, Refet Gürkaynak da var, Hacer Foggo da var bizim bu işin uzmanları ve bilim insanlarımız var.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Genel Başkan, manda ve himayeyi kabul etmiyoruz.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sen ne iş yapacaksın? Sen niye varsın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, niye ağlıyorsunuz? Niye ağlıyorsunuz? Ya, bu ağlamanız ne zaman bitecek sizin? (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Birazcık millet iradesinin üstüne de konuşun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hayır, bu ağlamanız ne zaman bitecek sizin?

Az önce söyledim, şampiyonlar ligi takımı karşısında gözleri ışıldayan fotoromanlar var; vallahi, tam bir amatör küme var karşımızda. Hor gördükleri, üstten baktıkları, vergilerini, en temel haklarını gasbettikleri o ikinci Türkiye bu yarattıkları saray Türkiyesini yenecek ve görecek, daha açık, daha net söyleyeyim: Hak gelecek, batıl zail olacak. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Göreceksiniz!

Bir şey daha söyleyeyim şimdi...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yirmi yıl sonra geldin Sayın Genel Başkan!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Baronlara geliyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yirmi yıl oldu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Baronlara geliyorum, dostlarımız olan baronlara geliyorum, çocuklarımızı zehirleyenlere geliyorum, baronlara geliyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

7 kanun çıkardınız... Ben size “İradenizi ipotek ettiniz.” derken boşuna söylemiyorum. 7 kanun çıkardınız, 7 kanun. Çıkardığınız 7 kanunu 5 kez uzattınız; yetki verdiniz saraya ve bakanlara, 5 kez uzattınız. “Uyuşturucu kaçakçılarının tamamının paralarını getirin Türkiye’ye ne yaparsanız yapın.” dediniz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Adaylığını ne zaman açıklıyorsun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – “Parayı getirin.” dediniz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Adaylığı ne zaman açıklıyorsunuz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bazı Alacakların Yapılanması Hakkında Kanun... Bakın, ne yazmışsınız? “Türkiye’ye getirilen varlıklar nedeniyle -yani dolar, para, avro, hisse senedi, altın- madde hükmünden yararlananlar ve bunların kanuni temsilcileri hakkında hiçbir şekilde bir, vergi incelemesi; iki, vergi tarhiyatıyla ilgili bir araştırma; üç, inceleme; dört, soruşturma; beş, kovuşturma; altı, vergi cezası, idari para cezaları kesilmez.” dediniz.

Soruşturmayı kim yapıyor?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday mı ki bu?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Savcılık yapıyor, “Dokunmayacaksın.” diyor. Kovuşturmayı kim yapıyor? Hâkim yapıyor, dokunmayacaksınız diye. “Parayı getirin, ne olursa olsun getirin.” dediniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – MASAK araştırıyor, MASAK.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Allah aşkına, akşam eve gittiğinizde evlatlarınıza sorun ya! Bu kanunun altına ben gittim, elimi kaldırdım ve bütün uyuşturucu baronları Türkiye'ye geldi. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – MASAK araştırıyor, MASAK; öyle bir şey yok, öyle bir şey yok.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – MASAK'a da geleceğim, MASAK'a da; sen devleti tanımazsın, bu devleti bu kardeşiniz gayet iyi bilir; sen hiç meraklanma. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, televizyonları başında beni dinleyen saygıdeğer halkıma sesleniyorum, beni iyi dinlesinler. Bu kara para konusunu en anlaşılır dille anlatmaya çalışacağım, iyi dinlesinler, bunları da çok iyi tanısınlar; çok açık konuşacağım, onun için “Din, iman için oy veriyorum.” diyen vatandaşım da dikkatle dinlesin, onun da dikkatle dinlemesini istiyorum çünkü sizin de bu konuda sorumluluğunuz var.

Bakınız, dünyanın en aşağılık insanları şüphesiz uyuşturucu kaçakçılarıdır. Bir daha ifade edeyim: Dünyanın en aşağılık insanları uyuşturucu kaçakçılarıdır yani uyuşturucu baronlarıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Uyuşturucu insan onurunu yok eder ve öldürür. Başınıza gelebilecek en korkunç şey uyuşturucudur. İşte, uyuşturucu baronları öldürerek zenginleşirler. Çoluk çocuk, kadın-erkek, yaşlı-genç onlar için fark etmez; biçer geçerler. Peki, bu aşağılık insanlarla mücadele etmek için dünya ne yaptı, dünya ne yaptı? Kazandıkları parayı sisteme sokmaları lazım, eğer paranın kaynağı yasal değilse sisteme sokamıyorlar, bankaya yatırırken soruyor: “Paran nereden kardeşim?” Ev alırken “Paran nereden kardeşim, nereden buldun sen bu parayı?” diye soruyor. Yasal dayanağınız yoksa bankaya yatırmaya kalkarsanız, başınız belaya girer, dünya böyle. Peki, milyarlarca dolar parayı bu yoldan kazanan bu aşağılık kişiler parayı sisteme sokmayıp ne yapacaklar? Depolamaları lazım. Milyarlarca doları nereye depolayacaksınız? Depolayacak yer yok bunlarda.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siz vergi alacaksınız ya bilirsiniz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Vergi de almadınız. Ya, konudan haberleri bile yok ya, hayret ediyorum ya, vallahi hayret ediyorum ya. Vergi de almadınız ya, vergi de almadınız ya. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Milyarlarca doları saklayacakları bir depo yok, hadi depoyu buldun, o zaman satın alamadın, depoyu buldun, parayı depoya koydun ama bu para bir şeyi satın almaya yaramıyorsa tuvalet kâğıdından öteye bir şeye yaramaz, satın alabilmen lazım yani sisteme girmesi lazım. Özetle sisteme sokmadığı takdirde bu paranın hayrını uyuşturucu baronu görmez.

Şimdi buraya kadar her şey netti, net; dünya böyle mi? Evet böyle. Uluslararası kuruluşlar böyle mi? Evet böyle. Biz de söz verdik mi? Evet, söz verdik. Biz de böyle yapacağız dedik mi? Evet, yapacağız dedik. Ama saray ve şürekâsı ülkeyi batırınca, cari açık patlayınca para peşinde koştu “Nereden bulacağız parayı?” diye. Düzgün hiç kimse yatırım yapmayınca kapkaranlık bir şeye izin verdiler. Yeni bir yasal düzenleme çıkardılar -dediğim gibi 7 kez- özetle “Parayı getir, nereden kazandığımı asla sormayacağım. Hiçbir vergi müfettişi sormayacak, hiçbir vergi dairesi müdürü sormayacak, hiçbir savcı sormayacak, hiçbir polis sormayacak, hiçbir hâkim hakkında dava açmayacak; parayı getir, nasıl getirirsen getir.” Akşam eve gidince evlatlarınıza bir sorun, “Ben, bu kanun için el kaldırdım.” deyin, vicdani bir muhasebe yapın aranızda, vicdani bir muhasebe.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Nasıl geldik buraya o zaman?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergi muafiyeti var bunlara ya, MASAK inceliyor bunları, kara paraya yönelik suçları inceliyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu karar aşağılık uyuşturucu kaçakçıları için bulunmaz bir nimet oldu. Türkiye’yi kirli paralarının çamaşırhanesi hâline getirdiler. Yani bu paraları aldılar, getirdiler; hiç kimse sormadı, bankalara yatırdılar; yıkadılar, temizlediler, pirüpak yaptılar. Onlar için Türkiye kirli paralarının yıkanacağı, temizleneceği bir ülke hâline geldi.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öyle bir şey yok.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Koca Türk devletini mafya bozuntularına çamaşırhane yapanların Allah bin belasını versin diyorum! Bir daha söylüyorum: Allah bin belasını versin! (CHP sıralarından alkışlar)

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kim onlar?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İftira atanların da Allah belasını versin! Kim iftira atıyorsa, kim iftira atıyorsa!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Çünkü bir kereye mahsus yapmadılar, 2016’dan bu yana “Soru sormam, getirin paranızı. Soru sormayacağım.” dediler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kim bunlar ya!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - “Yeter ki getir, kaynağımı sormayacağım; nereden kazandın, sormayacağım.” Defalarca dediler. MASAK devreye girdi, MASAK’ı da devre dışı bıraktılar. Sizin haberiniz yok ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Devre dışı bırakan sensin! Sen her şeyi...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Koskoca MASAK’ı devre dışı bıraktılar. Türkiye’yi gri listeye aldılar. Sanıyorsunuz ki Türkiye dünyaya kapalı ve Türkiye’yi bu yüzden gri listeye aldılar.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu parayı getiren kaçakçılar kim Sayın Genel Başkan?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Hangi ülkeler Türkiye gibi gri listede, okuyayım: Bahamalar, Barbados, Kamboçya, Gana, Panama, Uganda, Zimbabve, bir de Türkiye. Saray eliyle düştüğümüz lig budur.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – İsimlerini söyle! Kimler?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Ama bu süreçte ülkeye sadece para mı girdi? Hayır. Ey dindar kardeşlerim, ey inançlı kardeşlerim; tabii ki hayır. Uyuşturucu parası sahibini de getirdi. Adamın parası senin ülkende duruyorsa “Ben de geleyim buraya. Parayı bozduruyorum, bankaya yatırıyorum. Hiç kimse bana soru sormuyor.” dedi. “Ya, bu parayı, milyar dolarları uyuşturucudan kazandın...” “Olsun, ben yatırım.” diyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bunlar kim? Biz bilmiyoruz, bize anlat bunların kim olduğunu(!) Siz biliyorsunuz(!)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Herkesin keyfi yerinde, bunun da keyfi yerinde ve işlerini de yaşadıkları ülkeye getirdiler. Her yeri “met”e çevirdiler “met”e, biliyor musunuz? Siz uyuşturucunun yolunu biliyor musunuz?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yok, bilmiyoruz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Afganistan’dan nasıl geldiğini biliyor musunuz? Sadece İran kapısından giren uyuşturucunun yıllık 50 milyar dolar olduğunu biliyor musunuz?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – PKK’yı da anlat! PKK’yı da anlat.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Devlette bu konuda rapor olduğunu biliyor musunuz? Bilemezsiniz çünkü sizin göreviniz el kaldırıp indirmek, başka bir göreviniz yok. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakınız, şu soruyu sorun: 10 yaşındaki çocuk uyuşturucuya nasıl alıştırmış, 10 yaşındaki çocuk?

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Kim o uyuşturucu baronları? Kim onlar?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kim!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Uyuşturucuyla en büyük mücadeleyi yapıyoruz

Sayın Genel Başkan.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, annesinin kafasını kesip sokağa attığı olayı duymadınız mı siz?

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Kim onlar?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, açıkla, kim? Nereden bilelim? Ortaya konuşmayın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Çilez, lütfen...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, geldiler, uyuşturucu paralarını getirdiler, kendileri de geldiler, onlar da geldiler. Ne yaptılar? Türkiye’de at koşturdular. En önemli mafya liderleri, uyuşturucu baronları Türkiye’ye geldiler, Türkiye’de oturdular, Türkiye’de daire aldılar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı için müracaat ettiler; ya, siz bunları bilmiyor musunuz Allah aşkına, sormuyor musunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Sen söyle!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Açıklayın, açıklayın!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, kendi aralarında hesaplaştılar, mafya lideri geliyor yurt dışından, buradaki mafyayla –o da yurt dışından- hesaplaştılar ve öldürdüler onları; haberiniz yok mu?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen iyi biliyorsun!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Suç duyurusunda bulun! Kim bunlar? Boşa konuşmayın ya!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – İşte o noktada bu baronlar burada at koştururken o zaman ne oluyor? Araya fotoroman malzemesi giriyor, o zaman başka bir şey giriyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Emniyet güçleri paralize edildi, Emniyet güçleri; Emniyet güçlerine baskı yapılıyor. Mert emniyetçilerimiz, yürekli emniyetçilerimiz bu fotoromancından bıkmış vaziyette. Hikâyenin gerisini zaten herkes biliyor ama şunu unutmayın: Uyuşturucuyu da uyuşturucu baronunu da bu pisliğin önünü açanların tamamını da deftere yazdık, hepsinin hesabını soracağız, hiç kimse endişe etmesin. (CHP sıralarından alkışlar)

4 soru soruyorum, içinde yürekli 1 kişi varsa şu kürsüye gelir, İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken “Bu soruları Kılıçdaroğlu sordu, cevabını ver.” diye sorar:

1) Süleyman Soylu’nun “Cumhuriyet tarihinin en büyük uyuşturucu operasyonu.” dediği -ben demedim, o diyor- operasyonda nasıl oldu da herkes serbest kaldı? Ne oldu? Ben demiyorum, o söylüyor. İddianameden çıkarılan sanıklarla Soylu’nun oğlunun ne ilişkisi var? İstanbul Emniyeti, Soylu’nun oğlunun aracını sanıklara kiraladığı için mi aradı? Sorun.

2) Soylu’nun “Türkiye’den gönderdik.” dediği Sırbistan’daki uyuşturucu çetesi lideri nasıl oldu da İstanbul’un göbeğinde kendine özel bir hayat kurdu, İstanbul’dan uyuşturucu faaliyetlerini yönetti? Rakip çetesi nasıl elini kolunu sallayarak Türkiye’ye gelip onu öldürdü?

3) Kolombiya’da yakalanan 5 ton kokainin gerçek sahibi kim? Bir daha soruyorum: Kolombiya’da yakalanan 5 ton kokainin gerçek sahibi kim? Soylu, Kolombiya’daki makamlarla iş birliğine neden direndi?

(CHP sıralarından “Hadi cevaplayın bakalım.” sesleri, gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kim peki, açıklayın; açıklayın o zaman.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – 4) Mustafa Çalışkan, yürekli bir Emniyet Müdürü. Mustafa Çalışkan’la ne derdiniz var? FETÖ’yle, uyuşturucuyla mücadele eden bu kişiyi neden bu konuma getiriyorsunuz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıklayın o zaman, açıkla. Sayın Başkan, açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sorun. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla o zaman, açıkla.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben açıklayacağım Ramazan.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, uyuşturucu konusunda...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıklayın Başkan, ortaya konuşmayın, açıklayın. Lütfen açıklayın.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bak, git... Nerenin milletvekilisin? Nerenin milletvekilisin?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Kırıkkale.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerenin milletvekilisin?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bilmiyor musun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hayır, bilmiyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öğren o zaman.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Söyle.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öğren; 5 dönemdir milletvekiliyim.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerenin milletvekiliysen git o ile, en yakın taksi durağına git, orada konuş “Burada uyuşturucu nerede satılıyor?” diye, sana anlatacaktır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla o zaman, açıkla o zaman.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dünyadan haberin yok senin! (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hadi ya! Açıkla be.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ben bilirim, ben bilirim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla, açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, uyuşturucu konusunda, Türkiye’nin hangi iline giderseniz, hangi iline... Namuslu bir adam bulun -esnaf olsun, taksici olsun, şoför olsun, kim olursa- “Burada uyuşturucuyu kimler kullanıyor, kimler satıyor...”

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıklayın o zaman. Açıkla o zaman. Açıkla Başkanım, o zaman açıklayın, itham etmeyin, açıklayın.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, ben çocuğu uyuşturucu kullanan annelerle gördüm; sizin haberiniz bile yok, annelerle gördüm. Bana anne, baba ne diyor, biliyor musunuz? “Akşam yataarken yatak odamızı sürgülüyoruz çünkü oğlumuz uyuşturucu kullanıyor.” Bağcılar’a gittiniz mi, Sultanbeyli’ye gittiniz mi? Gittiniz mi, orada gördünüz mü? Araştırma raporunu göndereceğim size, araştırma raporunu.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla, açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Niye Süleyman Soylu’ya demiyorsunuz, “Jandarmanın gönderdiği yazıları, raporları getir buraya.” diye niye demiyorsunuz? Niye demiyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Açıkla, açıkla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Diyemezsiniz, diyemezsiniz, diyemezsiniz.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – İtham etmek yakışmıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Okulların önünde satıyorlar, okulların.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Efendim, bu konuda 2022’de 20 araştırma önergesi verdik “Bu konuyu araştıralım.” diye, 20 araştırma önergesi; 2021’de 6 araştırma önergesi verdik; 2020’de 4 araştırma önergesi verdik; 2019’da 4 araştırma önergesi verdik; 2018’de 2 araştırma önergesi verdik. Ya, bunu araştırılm arkadaşlar; bu uyuşturucuyu kullananlar bizim evlatlarımız, hepimizin evladı. Ya, bu ciddi bir tehlike arkadaşlar. Asıl millî güvenlik sorunu budur; tonlarca uyuşturucu geliyor ya, tonlarca geliyor ya. Mersin Limanı’na geliyor, Kocaeli’ye geliyor, İran kapısından geliyor. Ya, “met” dedikleri ürün ta Afganistan’dan geliyor değerli arkadaşlarım, tırlarla geliyor ya, paralarla geliyor ya.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Belediye arabalarıyla geliyor, belediye arabalarıyla.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nasıl siz bunları, sınırları yolgeçen hanına döndürdünüz arkadaşlar, yolgeçen hanına? Hiç soruyor musunuz, hiç soruyor musunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – İstanbul Büyükşehir Belediyesinin arabalarıyla geliyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Geliyor uyuşturucu, Türkiye’de satılıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Cenaze aracıyla, Büyükşehirin cenaze aracıyla...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kimi yakalıyorsunuz, kimi yakalıyorsunuz?

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Torbacıyı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evet, torbacıyı yakalıyorsun: “Efendim, şu kadar torbacı yakaladım.” Ya, sorun torbacıda değil kardeşim, torbacıda değil; sorun torbacıyı kullananda. O adamlar niye mücadele etmiyorsunuz? Bu kanunu çıkarsanız işte bu yolu açmış olursunuz.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – CHP Osmaniye İl Başkanı...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Türkiye’de “ahlak” dediğimiz şeyi çok yıprattınız ve bu Meclisin itibarına çok büyük darbeler vurdunuz. Bu Meclise “Gazi Meclis” diyorsunuz değil mi? Öyle diyorlar: “Gazi Meclis”

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Gazi Meclis değil mi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hayır, hayır Gazi Meclis ayrı. Ben örnek vereyim: Gazi Meclis...

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) – Gazi Meclis, Gazi Meclis!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bak bir dakika, tarihi de bilmiyorsunuz. Gazi Meclis şudur: Gazi Mustafa Kemal Atatürk Meclisi feshetme yetkisi ister tek başına ve Anayasa değişikliğiyle. Kürsüye çıkarlar, derler ki: “Bu Meclis yetkisini milletten almıştır. Bir kişi Türkiye Büyük Millet Meclisini asla feshedemez.” ve oy çokluğuyla o teklif reddedilir. İşte o Meclis, Gazi Meclis. (CHP sıralarından alkışlar)

İki, Millî Kurtuluş Savaşı sırasında Mustafa Kemal Atatürk gelir, der ki: “Bana Başkomutanlık yetkisi verin.” Milletvekilleri itiraz ederler: “Bu Meclis, Gazi Meclistir. Biz Başkomutanlık yetkisini sadece üç ay süreyle veririz.” İşte, o Meclis, Gazi Meclistir; o Meclis. (CHP sıralarından alkışlar) O Meclisin ne olduğunu bilelim, o Meclisin Kuvayimillîye ruhu vardı, o Meclisin beraber olma ruhu vardı; o Meclis böyle bir Meclisti. Şimdi, o Mecliste, kanun geldiği zaman öyle el kaldırıp indirme yoktu, yeri geldiğinde -siz tutanakları da okumamışsınız- kürsüye çıkıp Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e reddediyorlar, “Bu olmaz.” diyorlar, “Kabul etmiyoruz.” diyorlar ve reddediyorlar. İşte, o Meclis, Gazi Meclistir. Şimdi, burada, siz Meclisi feshetme yetkisini Erdoğan’a vermediniz mi?

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Millet verdi, millet verdi.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Millet verdi.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bırakın şimdi, siz kabul ettiniz değil mi? Kabul ettiniz siz, kabul ettiniz değil mi? Oyladınız ve kabul ettiniz.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Millet kabul etti.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu Meclise gazilik mertebesini çok mu görüyorsunuz, gazilik mertebesini çok mu görüyorsunuz? Bu Meclise bombalar atıldı, bombalar.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, geleyim, geleyim; bir şey daha var, bir şey daha var.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu Meclise bombalar atıldı, bombalar.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, bir insan, haklı söylemler karşısında tepki veriyorsa bir sorun var demektir, ahlaki bir sorunumuz var demektir. Ben uyuşturucudan şikayet ediyorum; siz baronları savunuyorsunuz. Ya, nasıl olur böyle bir şey? Ben, uyuşturucu evlatlarımızı zehirliyor diyorum; siz beni eleştiriyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Allah aşkına, siz ne yapıyorsunuz ya, nasıl yapıyorsunuz siz bunları ya? Hangi gerekçeyle yapıyorsunuz bunları? Ya, siz hiç fakir mahallelere gidip anneleri dinlediniz mi, o annelerin dramını dinlediniz mi ya, babaları dinlediniz mi ya, o babaların dramını dinlediniz mi ya? Dinleyemezsiniz, dinleyemezsiniz.

ARZU AYDIN (Bolu) – Ya, sen ayakkabılarla girdin eve.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Evin odalarına girdiniz mi hiç?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bir şey daha yaptınız, bir şey daha yaptınız, bir şey daha yaptınız. Bu Meclise, neden diyorum burası öyle Gazi Meclis, falan filan bırakalım o ayakları. Gazi Meclis bellidir, ne olduğu da bellidir; kimin gazi olup olmadığı da bellidir. “Bu Gazi Meclis” diyorsanız gaziler arasında ayırım yapmayan bir Meclis olması lazım, gaziler arasında ayırım yapmayan; gaziler arasında ayırım yaptınız siz ya, şehitler arasında ayırım yaptınız ya! (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Genel Başkan, bu Meclise saldıranları aklamaya mı çalışıyorsunuz? Meclis saldırı altındaydı, onları aklamaya mı çalışıyorsunuz? Yapma ya!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Daha vahim bir şey anlatayım, çok daha, çok daha vahim bir şey anlatayım değerli arkadaşlarım, çok daha vahim bir şey anlatayım: Bu Mecliste asla ve asla -benim bildiğim kadarıyla- yolsuzluklar için, rüşvet için, malı götürme için hiç kimse elini kaldırıp “Evet, bu böyle olsun.” dememeliydi. Ben öyle biliyorum, ahlaksa, erdemse, inançsa, neye inanıyorsak yolsuzluklara karşı, kul hakkı yiyene karşı ortak tavır sergilemeliyiz.

FATMA AKSAL (Edirne) – Tezkerelere de “hayır” mı demeliyiz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Olabilir, her birimizin siyasi görüşü farklı olabilir ama ahlak konusunda, erdem konusunda, bilgi konusunda beraber olmak zorundayız yani beytülmale sahip çıkmak zorundayız; eğer bunu yapamıyorsak bir sorunumuz var demektir.

Bakınız, sizin yani AK PARTİ milletvekillerinin ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin iradesiyle bir kanun çıktı burada, yolsuzlukları yasallaştıran bir kanun çıktı; hiç haberiniz bile yok çünkü siz sadece -kusura bakmayın- el kaldırıp indiriyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından Gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Biz kiralık vekil değiliz!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Haberiniz olsa itiraz ederdiniz buna, haberiniz olsa “Bu olmaz.” diyebilirdiniz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Biz kiralık vekil değiliz!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Genel Başkan, bütçe konuşması değil, milletvekillerine hakaret konuşması yapıyorsunuz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız rüşveti, hırsızlığı meşrulaştıran bir kanuna “evet” dediniz. Bir daha söylüyorum, rüşveti, yolsuzluğu meşrulaştıran bir kanuna “evet” dediniz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Çilez, lütfen ya!

Tamam da böyle bir usul yok ki kardeşim, bu ne ya! Kalkıp cevap verirsiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Genel Başkan, sürekli hakaret ediyorsunuz, bütçe konuşması yapmıyorsunuz...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hakaret değil efendim; gerçek, gerçek. Yahu, gerçekle yüzleşin, gerçekle. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ben anlatacağım dinle, elini niçin kaldırdığını bana çık, ondan sonra anlat.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siz milletin oylarını HDP’ye satmış bir Genel Başkansınız.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Biz kiralık vekil değiliz!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kanunun adı...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Evet” verdiğiniz yasayı niye Anayasa Mahkemesine götürdünüz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Biz kiralık vekil değiliz!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kimlerden emir aldınız?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, lütfen uyaralım, lütfen.

Aynı şeyi biz yapacağız biraz sonra.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ağlasınlar, bırak ağlasınlar ya, ağlamak da fazilettir yani; bırak, ağlasınlar, ne olacak yani, ağlasınlar. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Vicdanlarını tatmin etmek için itiraz ediyorlar, vicdanlarını.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Genel Başkan, tahrik ediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, lütfen yerinize...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tahrik ediyor milletvekillerimizi.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dinleyin, anlatacağım...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ağlayanlar kiralık olanlardır.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Doğru, kiralık olanlar; aynen öyle, aynen öyle.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aynen öyle, kiralık olanlar ağlar.

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – İradesini kiralayan kişiler Parlamentoda görev yapamaz, nokta.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kiralık olanlar ağlar!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – İradesini kiralayan, iradesini vesayet altına alan kişi Parlamentoda milletvekilliği yapamaz; bu kadar açık söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu, bir saniye.

Arkadaşlar, bakın, böyle bir usulümüz yok, lütfen... Konuşacaksınız cevap verirsiniz sonra.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Örnek vereceğim, niçin el kaldırdığınızı da sonra soracağım size. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

Bir dakika...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday bile olamıyorsun, konuşuyorsun ya; aday bile olamıyorsun, konuşuyorsun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, bırakın arkadaşlar; arkadaşlar, bırakın, bırakın ağlasınlar ya. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Evet” verdiğiniz yasayı niye Anayasa Mahkemesine götürdünüz? Emir mi aldınız?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – En zor şey gerçekte yüzleşmektir, en zor şey; en zor şey iradeyi ipotek altına aldırılmaktır.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kimlerden emir aldınız?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – İradenizi ipotek altına aldırılmayacaksınız, gelen kanun teklifini okuyacaksınız; o kanun teklifi milletin aleyhineyse, rüşvete kapı aralıyorsa ona “hayır” diyeceksiniz, “hayır” demezeniz Meclisin itibarını sıfırlıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday bile olamıyorsun, iradeden bahsediyorsun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bırak şimdi onları ya, bırak, bırak... Sen nerenin milletvekilisin, onu bile bilmiyorsun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday bile olamıyorsun, iradeden bahsediyorsun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerenin milletvekili, bilmiyor. Ona da saraydan talimat gelecek “Sen şuranın milletvekilisin.” o da kabul edecek “Evet, ben oranın milletvekiliyim.” diyecek. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, söyleyeceğim her şey...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Söyleyeceğim her şey, siz de düşünün, arzu ederseniz benim söylediğim kanunlara siz de bakın, nasıl el kaldırdığınızı kendi vicdanınızda sorgulayın, sorguladıktan sonra kalkıp bana kızın, bana kızmaya hakkınız var çünkü gerçekleri öğrenmek istemiyorsunuz, gerçekleri bilmek istemiyorsunuz. Talimat geliyor “El kaldır.” talimat geliyor “El indir.” olmaz, o zaman Meclis olmaz burası.

ARZU AYDIN (Bolu) – Biz o kiralık vekillere benzemeyiz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, kanun, Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun; uzun bir isim, kanun. 26/5/2022...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Tıpış tıpış...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sen kimsin lan! Terbiyesizlik yapmayacaksın.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, bırakın arkadaşlar!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yeter artık! Terbiyesiz adam!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Konuşmasının başından beri bize laf ediyor...

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar... Lütfen...

Sayın Kılıçdaroğlu, Genel Kurula hitap edin.

Arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok, lütfen.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ahlaksız adam!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Ya, bize konuşuyor Başkanım, Genel Kurula konuşsun. Kendi kiralık milletvekillerine söz söyleyin.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Gerçeği açıklamama tahammül edemiyorlar, edemezler zaten, edemezler zaten. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçeği göreceksiniz arkadaşlar. Gidip bakın, bulunduğunuz illerde gidin, AK PARTİ'nin il başkanına sorun, deyin ki “Ben bunun için el kaldırdım.” öyle söyleyin. Eşinize sorun, ilkokula giden çocuğunuza sorun ya, ilkokula “Ben bunun için el kaldırdım. Ne diyorsun?” diye sorun. Sizden daha iyi düşünür çünkü o çocuğun vicdanı var, o çocuğun ahlakı var. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Sayın Genel Başkan Genel Kurula hitap etsin.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yeter artık be, yeter! Sus!

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar, bakın, böyle devam ederse ara vereceğim, lütfen. Olmaz böyle şey.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu, lütfen Genel Kurula hitap edin.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, Genel Kurula hitap edeceğim de onlar bana hitap ediyorlar.

BAŞKAN – İç Tüzük gereği...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ben de onları insan yerine koyuyorum, ben de onlara hitap ediyorum. Ne yapayım? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – İç Tüzük gereği söylüyorum.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlarım, kanunun adını okudum size, Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun; bu geldi buraya, Komisyondan geçti.

26/5/2022, 7407 sayılı Kanun, bu kanun değiştiriliyor, bu kanun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuyla ilgili bir kanun. Tümünü okumuyorum, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu 17'nci madde, size onu da vereyim, açar 17'nci maddeye de bakarsınız. Diyor ki: “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından devralınan banka/şirketler ve bunların varlıkları ile ilgili olarak Fona verilen yetkiler... Kayımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde, bu şirketlerin yahut bunların sahiplerinin Fona borçlu olup olmadığına ve varlıkları üzerinde Fon haczi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kıyasen uygulanır.” Güzel. “Yönetim ve denetimi veya kayımlık yetkisi Fona devredilen veya Fonun kayımlık olarak atandığı banka/şirketleri ve ortaklık paylarını soruşturma, kovuşturma veya iflas ve tasfiye süresince yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasına göre malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla atananlar –şirketlerin mal varlığı- görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ve bu kapsamda icra edilen iş ve işlemler hakkında 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı –bunu da yazın lütfen- Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması

Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesi uygulanır.” Uzun bir kanun, “Bunlar eğer bir yolsuzluk yaparsa 37’nci maddeyi uygulayacaksınız.” diyor.

Geliyorum 37’nci maddeye, ilgili kanun. Kanunun adı şu: Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun. Bu kanun olağanüstü hâl döneminde çıktı, 15 Temmuz darbeden sonra çıktı. Hatırlarsanız Boğaz Köprüsü’nde 15 Temmuz gecesi bazı askerlerin boyunları kesilmişti, bazı askerler öldürülmüştü. Onlar hakkında sarayda yaptığımız toplantıda soruşturma açılmasını istedim, dava açılmasını istedim “Hiç kimse bir kişiyi boğazından bıçakla kesemez.” diye. Bana söz verdiler ama yapmadılar. Sonra bu kanun hükmünde kararnameyi çıkardılar, dediler ki: “O dönemde bu işlere bulaşanların hiçbirini hakkında soruşturma açılmıyor.” kanun hükmünde kararname... Sonra o kanun hâline geldi; bu, o kanun. Yani bu fonları yöneten, bankaları yöneten, şirketleri yönetenler hakkında bu kanunun 37’nci maddesi uygulanır. Bu yönetimde, TMSF’de “...karar alan, karar veya tedbirleri icra eden, her türlü adli ve idari önlemler kapsamında görev alan kişiler ile olağanüstü hâl süresince yayımlanan kanun hükmünde kararnameler kapsamında karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu karar, görev ve fiilleri nedeniyle -yani yönetimleri nedeniyle, yani usulsüzlük yaptılarsa, yolsuzluk yaptılarsa; bu nedenle, haklarında- hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.” Siz buna “evet” dediniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle değil, senin anlattığın gibi değil.

KEMAL KILIÇDAROğLU (Devamla) – Bankayı düşünün. Bankaya kayyum atadınız, düşünün. Bankayı aldı, amcasının oğluna verdi, hiç kimse bir şey yapamıyor çünkü sizin el kaldırdığınız kanuna göre bunlar hakkında yani bu görevi yerine getiren kişiler hakkında “...karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.” diyor.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – O da yanlış.

KEMAL KILIÇDAROğLU (Devamla) – Siz buna “evet” dediniz. Akşam gidin, herhangi bir hukukçuya sorun, bana inanmayabilirsiniz, dersiniz ki: “Ya, bu muhalefet partisinin söylediği doğru değil.” Herhangi bir hukukçuya gidin. Kayyum olarak atıyorsunuz, “Yaptığınız işlemler dolayısıyla hukuki işlem olmayacak, idari işlem olmayacak, mali işlem olmayacak, cezai işlem olmayacak.” diye... Şimdi soruyorum: Aldığınız aylık helal mi arkadaşlar? Helal mi? (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu kadar itiraz ettiniz, değil mi? Bu kadar itiraz ettiniz. Bunun için niye itiraz ediyorsunuz? Hangi gerekçeyle itiraz ediyorsunuz? Niye buna “evet” dediniz? Biz bunu Anayasa Mahkemesine gönderdik.

Şimdi buradan Anayasa Mahkemesi Başkanına ve değerli üyelerine sesleniyorum: Bu ayıbı süratli bir şekilde görüşün ve kaldırın. Parlatonun itibarına gölge düşürmüştür bu kanun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

“Gazi Meclis” diyorsunuz, hangi mecliste yolsuzlukları meşrulaştıran bir kanun çıktı, bana söyleyin. Ya, Meclisin itibarı bu kadar ayaklar altına alınmaz arkadaşlar.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Anayasa Mahkemesine ne zaman gönderdiniz?

KEMAL KILIÇDAROğLU (Devamla) – Öyle bir kumpas kurdular ki size -kimse kusura bakmasın- bu saray öyle bir kumpas kurdu ki size, neyin ne olduğunu bilmeden el kaldırıp indirdiniz. Hiç bu 37’nci maddeye bakmadınız. Nedir bu madde arkadaş? Niye bunların icrai sorumluluğu olmuyor, neden hukuki sorumluluğu olmuyor, neden cezai sorumluluğu olmuyor bunların? Bunlara bankayı teslim ediyorsunuz, devasa şirketleri teslim ediyorsunuz bunlara. Ne oldu? Yolsuzluklar oldu, gazete manşetlerinde yer aldı; hiçbir savcı soruşturma açamaz, hiçbir savcı, hiçbir mahkeme açamaz.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir rezaletin yaşandığı yer bu Meclis olmamalıydı. Buraya bütçe getiriyorsunuz, ne bütçesi ya? Ne bütçesi Allah aşkına ya! Ne bütçesi ya! Malı götürenlerin bütçesi bu bütçe! Ne bütçesi arkadaşlar! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Malı götürenlerin bütçesi ya! Bana söyley misiniz Allah aşkına ya, 21'inci yüzyılın Türkiye'sinde kaç çocuğun yatağa aç girdiğini acaba biliyorlar mı ya! Bir eli yağda, bir eli balda bir saray ve şürekâsı var, o birinci Türkiye...

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Gece gündüz durmadan çalışan bir lideri...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ...altta geniş bir kadro var, o da ikinci Türkiye; ikinci Türkiye bu tabloyu değiştirecek.

Bakın, bir şey daha söyleyeyim: Cumhuriyet tarihinde bir ilk yaşıyoruz, cumhuriyet tarihinde ilk yaşıyoruz. Alt gelir gruplarından, bir avuç üst gelir grubuna olağanüstü kaynak transferi var. Bir daha ifade edeyim: Alt gelir gruplarından yani 80 milyondan, bir avuç insana olağanüstü kaynak transferi var ve bu kaynak transferi o kadar büyük rakamlar ki...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Niye yirmi yıldır iktidarda o zaman? Niye yirmi yıldır iktidarda?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Gidin, Londra'da Chelsea'ye gidin...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – 21'inci bütçe bu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...oradaki büyük malikâneleri görün...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Biz gidemiyoruz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...o büyük malikânelerde kimlerin yaşadığını görün...

ARZU AYDIN (Bolu) – Hamburger yerken mi gördün(!)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...sarayın onlara ne kadar büyük iltifat yaptığını görün.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bu bütçe 21'inci bütçe.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Allah nasip ederse o paraların tamamını getireceğim Türkiye'ye, getireceğim; tamamını getireceğim; tamamını getireceğim, tamamını; tamamını getireceğim, hiç endişe etmeyin. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bu bütçe 21'inci bütçe.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Sevgili halkım, sana sesleniyorum, sevgili halkım...

RECEP ÖZEL (Isparta) – “Adayım.” de.

ARZU AYDIN (Bolu) – Hadi bakalım!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...Millet İttifakı olarak göreceksiniz, temiz bir Türkiye...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Aday mısınız?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday kim, aday?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...aydınlık bir Türkiye...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday kim?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - ...herkesin mutlu olduğu bir Türkiye'yi yeniden inşa edeceğiz, beraber inşa edeceğiz, birlikte inşa edeceğiz, sen ben demeden inşa edeceğiz, sen ben demeden inşa edeceğiz. (CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Adayımız bile yok ya! Adayımız bile yok! Aday kim?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Laf aramızda, sen önce nerenin milletvekilisin, onu öğren.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Haydi aday ol! Haydi aday ol! Sen nerenin adayısın?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Adayımız bile yok!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkan, aday ol, Başkan.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Aday mısın? Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evet, bir hikâyeye bitireceğim; değerli arkadaşlar, bir hikâye anlatacağım ve bitireceğim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkan, aday ol, Başkan!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Bir hikâyeye bitireceğim, sevgili halkımın da bu hikâyeyi dikkatle dinlemesini istiyorum. Sloganlarla geldi, sloganları krizlerden yorulmuş halkımızın en derin özlemlerini yansıtıyordu; bireysel özgürlük ve zenginlik vadeliyordu; yoksullukla mücadele vadeliyordu; “Yolsuzlukla mücadele edeceğiz.” diye vaatleri vardı; “Yasaklarla mücadele edeceğiz.” diye vadeliyordu. Peki, sonuç ne oldu? En önce tüm yol arkadaşlarını elledi; Mecliste kurduğu Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Başkanını bir daha milletvekili yapmadı; tüm liyakatlı bürokratları temizledi ve devlet vasat bir bürokrasiye teslim edildi, liyakati tümüyle öldürdü; devleti devlet yapan tüm sistemleri yok etti; en iyi üniversiteleri yok etti; neredeyse saat başı değişen kişiye özel karnamelerle üniversitelere rektör atandı, bunun da farkında değilsiniz siz. Adamına göre karnama, adamına göre yaş; adamına göre kararname çıkararak rektör atandı.

Rüşvet alanlardan büyükelçi olur mu? Şimdi, size bir soru: Allah aşkına söyleyin ya! Bana cevap vermeyin, eve gittiğinizde ilkokula giden çocuğunuza sorun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O zaman sorma.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – “Rüşvet alandan Türkiye Cumhuriyeti devletinin büyükelçisi olur mu?” diye sorun. Sorun Allah aşkına ya! (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar) Hadi, ona sormuyorsunuz, eşinize sorun, akrabınıza sorun, komşunuza sorun. Ya, bu memlekette, AK PARTİ’nin içinde de son derece değerli, büyükelçilik yapacak insanlar var ya. Ya, rüşvet alandan 21’inci yüzyılın Türkiye’de büyükelçi mi atanır? (CHP sıralarından alkışlar) Paranoyasını besleyen bir trol ordusu kaldı elinde sonuçta, tek o kaldı.

Evet, hiç gücünüze gitmesin arkadaşlar. Çürüttünüz, bu kutlu çatıyı çürüttünüz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Adaylığımı açıkla Başkan.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Ağrılıoğlu kazanamayacağını söyledi.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yahu, her şeyden vazgeçiyorum da emin olun, her şeyden vazgeçiyorum da ya, kendi Bakanınız -sizin Bakanınız ya- bir milletvekilinin mafyadan her ay 10 bin dolar aldığını söyledi ya! Sizin Bakanınız söyledi ya! Yani, bir kişinin gücüne dahi gitmedi ya, bir kişinin gücüne dahi gitmedi! Bir kişi çıkıp da onuruyla “Ya, bu iş nedir?” diye bir soru dahi sormadı. Bir de bana diyorsunuz ki: “Niye bunu söylüyorsunuz?” Hakikaten, gerçekten hayret ediyorum. Hepiniz zan altında kalıyorsunuz, bu çatı zan altında kalıyor. Siz milletvekilisiniz değerli arkadaşlarım, suç ortağı değilsiniz; ses çıkarmadığınız andan itibaren suçu onaylıyorsunuz demektir ve suç ortağı oluyorsunuz demektir. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu nasıl içinize sindiriyorsunuz, ben hayret ediyorum.

Dedim ya, gerçekten Meclis çürüdü, devlet de çürüdü. Yahu, Allah aşkına, dedim, rüşvet alan kişiden büyükelçi olur mu? Gidersiniz, parayı ödersiniz, devletin bütün sırlarını satın alırsınız çünkü rüşvet alan adam karaktersiz bir adamdır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Satar; vatanını da satar, her türlü bilgiyi de satar.

Değerli arkadaşlarım, elinizde kala kala yalnızca kişisel güce ve kazanca odaklanmış küçük bir tiran ve onun yakın çevresi kaldı. Atadığı bakanların çoğu trolde öteye gidemiyor. Zaten 2’nci kalite bir tiran ancak 3’üncü kalite atanmışlarla çalışabilirdi, zaten öyle oldu; 3’üncü sınıf adamlarla çalışıyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ayıp! Ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Gözleri ışıldayanlar, epistemolojik kopuşlar, elinde kaldı; kuzenleriyle toprak ihaleleri kovalayan atanmışlar kaldı elinde. Az buçuk fikri olan hiç kimseyle çalışması mümkün değildi zaten; sürekli bakan, sürekli bürokrat kovuyor. Korkudan kimse “Kovuldum.” diyemiyor, “Affımı istedim.” diyorlar; onlar af istiyor, o da affediyor. Böyle bir ucube durum ve bu ucubeliklere ortam hazırlayan ucube bir sistem, devleti bir kişinin iki dudağından çıkacak talimatlara teslim eden bir sistem. Onun halkı kandıran tüm vaatleri çöp oldu. Vaat kalmayınca hem ekonomik hem de siyasi zorbalıkla halkı eziyor şimdi. Halk kan ağlıyor ama halktan kopuşu o kadar sert oldu ki, halkı anlamak için şefkatten ve enerjiden yoksun; e, ne yapacak? Tabii ki savaş ve din kisvesine daha çok bürünmek zorunda kalıyor, sürekli de bunu yapıyor. Bakmayın o “vatan” nidalarına, “vatan, millet, Sakarya” o nidalara bakmayın; bu saray ahalisinde asla ve asla ideolojik hiçbir şey yok, kimse kendisini kandırmasın. Vatansever olsa dün küfrettiklerinin bugün elini öpmek için sıraya girmezdi, vatan toprağını düşmana terk edip Süleyman Şah Türbesi’ni kaçırmazdı, terörle mücadele için yabancı askerlerin Türkiye’ye davet edilmesi için buradan tezkere çıkarmazdı. (CHP sıralarından alkışlar) Bir ideolojileri ve bir felsefesi yok. “En çok parayı nasıl götürürüm ve en çok erişimi nasıl sağlarım, satın alırım?” Kafası sadece buna odaklı.

Tiranlar her zaman böyle davranırlar, gerçeği reddederler, krizleri reddederler. O da tümüyle Türkiye’den koşturdu, her şeyi reddediyor, ekonomiyi reddediyor, açlığı reddediyor, yoksulluğu reddediyor, işsizliği reddediyor, getirdiği sığınmacıların bir sorun olduğunu da reddediyor. Onun reddetmeyeceği bir gerçeği söyleyeyim: Tiranlar, zorbalar hep giderler, o da altı ay içinde gidecek.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.04

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.47****BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı, Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş.

Buyurun Sayın Kurtulmuş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmeler dolayısıyla Meclisimize çalışmalarında başarılar diliyorum, her birinizi ayrı ayrı saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu bütçe teklifinin Meclisin bu safhasına kadar gelmesinde emeği geçen, başta Bakanlıklarımız, Komisyon üyelerimiz ve Komisyonda değerli katkılarıyla bu çalışmalara katılan milletvekillerimiz olmak üzere, herkese partimiz adına teşekkürlerimizi ifade ediyorum. Sözlerime başlarken de “Bismillah her hayrın başıdır.” diyerek sözlerime başlıyorum. 2023 bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Cumhuriyetimizin -2023’e gelen- 100’üncü yılının bütçesi, aynı zamanda Türkiye Yüzyılı’nın da ilk bütçesi olan bu bütçeyi hayırlı, uğurlu, bereketli olması temennisiyle kabul ettiğimizi peşinen ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, ayrıca bugün Türk kadınının seçme ve seçilme hakkını kazanmasının 88’inci yıl dönümü dolayısıyla bütün kadınlarımızı tebrik ediyorum ve özellikle kadınlarımızın siyasal hayata, toplumsal hayata katılımları konusunda başından itibaren son derece ciddi reformları gerçekleştiren, hem Başbakanlığı döneminde hem Cumhurbaşkanlığı döneminde Türk kadınının siyasette daha fazla yer almasını teşvik eden Sayın Cumhurbaşkanımıza da Türk kadınına verdiği destekten dolayı teşekkürlerimizi ifade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tabii, sözlerime başlarken daha önceki konuşmacılara girmek istemezdim ama daha önceki konuşmacıların, özellikle son konuşmacının konuşmalarındaki bazı noktalar üzerinde biz de parti olarak fikirlerimizi ifade etme gereğini duyduk.

Öncelikle şunu söylemek isterim ki burada sürekli olarak gergin bir üslupla, hatta zaman zaman üstten, hakarete varan sözlerle AK PARTİ Grubunu bir şekilde muhatap alarak konuşmanın doğru olmadığını...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç hakaret yok, hiç hakaret yok.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - ...hele hele Türkiye’nin 2’nci büyük partisinin Genel Başkanına yakışmadığını ifade etmek isterim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ona siz karar veremezsiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani “Harun gibi geldiler, Karun gibi gidecekler.” diyen sizsiniz, size yakışıyor mu oraya geçtikten sonra...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Milletvekillerimizin hepsinin...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O size yaklaşıyor mu o zaman?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Milletvekillerimizin nasıl...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O cümleyi hem söyleyeceksiniz hem...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Milletvekillerimizin kimler tarafından belirlendiği, milletvekillerimizin kimler tarafından seçildiği aşîkârdır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tek seçmen, tek seçmen.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Biz bu Mecliste hiçbir milletvekiline hakaret etmedik, hakaret etmeyi de aklımızdan geçirmedik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç kimseye hakaret etmiyor, sadece gerçekleri söylüyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tek adam... Tek seçmen...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - “Milletvekillerini kim belirliyor?” dersiniz...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sadece gerçekleri söylüyor.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Sizin milletvekillerinizi de kimin, nasıl belirlediğini herkes biliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Herkes biliyor, millet de biliyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ön seçimle geldik, ön seçimle.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Sosyal medyaya kadar düşmüş olan, şu anda partinizle alakası bulunmayan 2 değerli yöneticinizin...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz de ön seçim yapın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - ...nasıl, ne şekilde milletvekillerinin seçildiğini biliyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz de biliyoruz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ön seçim yapın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Harun’ken Karun nasıl oldular, onu söyleyin bize!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Milletvekilleri partilerin kurullarında seçiliyor, Genel Başkanların -2008’de siz de öyle yaptınız- parti kurullarının kararıyla milletin helal oylarıyla seçiliyor. Her bir milletvekilini seçen milletin kendisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle bir şey yok, dayatıyorsunuz, dayatıyorsunuz! Değiştirelim dedik, değiştirmediniz; dayatıyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz helalden ne anlarsınız! İstanbul’da gördük helal anlayışınızı.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, ayrıca her seferinde burada söylenen bir şey, az sonra kendisi cevap verecektir ama lütfen, Allah aşkına, Meclis İctüzüğü’nü bir okuyun. Burada Cumhurbaşkanlığı bütçesini takdim etme görevi, Meclis İctüzüğü’nün 62’nci maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısının ya da Cumhurbaşkanının belirleyeceği bir bakanın üzerindedir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dayatmacı bir madde.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Dolayısıyla Cumhurbaşkanı Yardımcısının ya da herhangi bir bakan arkadaşın...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz böyle bir kanunu nasıl çıkardınız?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - ...burada bütçeyi savunmasından, okumasından daha normal bir şey olamaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dayatmacı bir maddedir ve atamadır.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca şunu söyleyeyim: Burada, bakın, arkadaşlar, muhalefetle otururuz, sabaha kadar konuşuruz; siz bir şey söylersiniz, ben on şey söylerim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz bizi dinlemediniz, bizim de sizi dinleme gibi bir şeyimiz yok. Bizi dinlemediniz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bak, kardeşim, söylersin, dinlemeyebilirsin...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Defalarca uyardık “Yapmayın.” derken gülüyordunuz orada.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...ama hiç kimsenin Meclise hakaret etmeye hakkı yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç kimse hakaret etmedi.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Peki, bakın, o zaman şunu söyleyeyim...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hiç kimsenin rüşveti bağışlayacak kanun çıkarmaya hakkı mı var Sayın Başkan?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Arkadaşlar Gazi Meclise saygıdan bahsettiğinde -tutanaklardan bakın- “Gazi Meclis” lafını duyduğu zaman “Bırakın bu ayakları!” diyen Türkiye’nin 2’nci partisinin Genel Başkanıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Elbette ki, elbette ki.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu Meclis gazi bir Meclistir. AK PARTİ’lisiyle, CHP’lisiyle, HDP’lisiyle, MHP’lisiyle, İYİ Partisiyle...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hep beraber buradaydık, hep beraber.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – TMSF’yi anlatın, TMSF’yi.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...15 Temmuzda hep beraber direnmiş bir Meclistir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...15 Temmuz yaptıran sizsiniz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu Meclisin gazavat ruhunu ayaklar altına almaya kimsenin hakkı yoktur, böyle bir şey olamaz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 15 Temmuz yaptıran sizsiniz. 15 Temmuzun müsebbibi sizsiniz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Eğer bu Meclisin gaziliğine saygı duymuyorsanız, Allah aşkına neye saygı duyacaksınız?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 15 Temmuzun müsebbibi sizsiniz!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Varlık Fonunu anlatın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Neye saygı duyacaksınız?

Dolayısıyla, ben sözlerimi tekrar en baştan alıyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum, bütün arkadaşlarıma selamlarımı sunuyorum (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Elbette ki.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yine keşke kendisi burada olsaydı, yüzüne daha rahat konuşsaydık. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Muhatabı burada değil. Buradaki bütçenin savunucusu Cumhurbaşkanıdır; atamalar değil, atamalar değil!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ben parti adına görüşümü söylüyorum arkadaş. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Muhatabı değilsin! Atamalar değil!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Seni saray dinlesin, saray!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar... (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sizi saray dinlesin!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...Sayın Genel Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Seni saray dinlesin!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sizin Cumhurbaşkanınız nerede?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...Sayın Kılıçdaroğlu, konuşmalarının sonunda...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Seni saray dinlesin! Seni atayan saray dinlesin!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...sürekli “diktatör” dediği Cumhurbaşkanına bir sıfat daha ekleyerek “tiran” dedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet, öyle dedi! Aynen öyle de!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Numan Bey, milletvekilleriniz dinlemeye gelmiyorlar, niye gelmiyorlar?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Halkta karşılığının kalmadığını söyledi, halkta bir tabanın olmadığını söyledi.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – “Harun gibi geldiler, Karun gibi gittiler.” Siz bugüne kadar böyle diyordunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Doğru söylüyor!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Onun için de birisi “tiran” dedi, “tiran!”

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Biz de Kılıçdaroğlu’na diyoruz ki: Madem Recep Tayyip Erdoğan’ın halkta karşılığı yoktur...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “Tiran” dedi, “tiran!”

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – “Tiran” dedi, “tiran!”

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...buyurun er meydanına, adayığınızı ilan edin! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir an önce! Bir an önce! Al seçim kararını!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Al kararı! Al kararı! Hemen bugün!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Zaten, Sayın Kılıçdaroğlu’nun buradaki konuşması... (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Haydi!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Al seçim kararını!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hemen bugün! Bugün! Bugün!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...bir Genel Kurul bütçe konuşması değil...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugün yapın, bugün!

BAŞKAN – Arkadaşlar... (CHP sıralarından gürültüler)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...bir Cumhurbaşkanlığı adayının konuşmasıydı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Al seçim kararını!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bugün! Bugün!

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekilleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onlar da aynısını yaptı!

BAŞKAN - Evet ama onlar milletvekilleri... Grup Başkan Vekillerinden ses çıkmıyordu. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onları da uyaracaktın, sen ne yaptın?

BAŞKAN – Grup Başkan Vekillerinden ses çıkmıyordu. Lütfen... Grup Başkan Vekilleri yaparsa nasıl olacak bu iş? (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen o zaman onları uyarsaydın.

BAŞKAN – Söyledik, söyledik... Milletvekillerine...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Uyarsaydın o zaman! Bize akıl verme!

BAŞKAN - Ben Türkçe konuşuyorum, milletvekilinin de anlayacağını düşünüyorum, anlayacağı gibi konuşuyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bize akıl verme! Onları uyarsaydın! Meclisin tamamını...

BAŞKAN – Grup Başkan Vekilleri saygıyla dinlediler; bu kadar. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onları uyar! Onları uyar, onları! Öyle, sarayın Meclis Başkanı olma! Sarayın Meclis Başkanı olma!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Gazi Meclisin değerli üyeleri; ben sadece birkaç tane yanlış bilgiyi düzeltmek için bunları söylüyorum, polemik olsun diye söylemiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan! Yalan!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 7262 sayılı Kanun'un, 27/12/2020 tarihinde bu Mecliste kabul edilen kanunun, bir derneğin faaliyetleri çerçevesinde uyuşturucuyla irtibatı bulunursa...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan mı? Yalan mı?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...mal varlıklarına el konulmasıyla ilgili kanunun 15'inci maddesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri ya Mecliste olmayarak ya da çekimser kalarak kenarda kalmışlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onu MHP'yle birlikte verdik! MHP'li arkadaşlarımızla verdik, beraber verdik!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yine, sürekli olarak Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genel Başkanı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Beraber verdik!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Beraber verdik! Beraber verdik!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Memleketi uyuşturucu pazarına çevirdiniz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...Cumhurbaşkanının Meclisi feshetme yetkisinden bahsetti ama daha geçen gün 6+1'ı masanın teklifi olarak gelen, kendilerinin Anayasa teklifindeki...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan mı? Yalan mı? Memleketi uyuşturucu pazarına çevirdiniz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...Meclisi gerektiğinde Cumhurbaşkanının feshetmesi yetkisini unutmuş görünüyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet, verdik, çok doğruydı, çok doğruydı.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yine, başka bir partinin temsilcisi bir arkadaşımız...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zindaştı kim, Zindaştı? Aliye Uzun kim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz böyle kıvırmıyoruz, doğruları söylüyoruz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, sizinle ilgili konuşmuyorum; rahatlayın şöyle, şöyle bir arkanıza yaslanın, bir oh çekin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadi oradan! Pazarlık yok, pazarlık yok! Önüne bak, pazarlık yok, pazarlık yok! O da ittifak ortağınız, o da ittifak ortağınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zindaştı kim, Zindaştı? Reza Zarrab kim, Reza Zarrab?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Pazarlık yok!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab kim? Ödül verdiği Reza Zarrab kim? Bu memleketi 28 yaşında bir namussuza teslim ettiniz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bağırma, bağırma, bağırmadan konuş!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bakın, faizle ilgili yanlış rakamları milletle paylaşmayın, milletle faizle ilgili yanlış rakamları paylaşmayın. 2002’de toplam bütçede faizin payı yüzde 43,2; 2022’de yüzde 11,3. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 2002’de her 100 TL’nin 85,7 lirası faize gidiyordu, şimdi 15,5 lirası gidiyor.

Değerli kardeşlerim, bir başka mesele ise...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dünyada ne kadar namussuz varsa, ne kadar hırsız varsa Türkiye’de kimlik alıyor!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Zindaştı! Zindaştı!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Hileli zarlara seçim kazanma taktiklerinden bahsedildi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 5 ton kokain kime geldi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab’ı söyle, Reza Zarrab’ı!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kolombiya’dan kime geldi kokainler?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zindaştı’yi söyle!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Şimdi “seçimlerde hileli zarlara seçim kazanmak” lafını bizim lügatimizde bulamazsınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu grubun yaptı, grubun!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Biz milletin gönlüne girerek, milletin gönlünde kalmayı başararak, milletin çarşısında pazarında olarak, milletin halayında, düğününde olarak, cenazesinde olarak seçimleri kazanır ve Meclise geliriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Yalan bunlar, yalan!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Senin de ödül verdiği Reza Zarrab’ı söyle!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Biz milletin iradesiyle sandıklardan çıkarız. Biz halkın helal oylarıyla iktidara geliriz ve bundan başka bir yol tanımıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab’ı söyle!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Ne 367’nin gölgesine sığınırız ne sözde cumhuriyet mitinglerinin gölgesine sığınırız ne Türkiye’deki birtakım vesayet odaklarının önünde, küresel vesayet odaklarının önünde el pençe divan dururuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yazıklar olsun!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aliye Uzun kim, Aliye Uzun?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Yine, yüzü kızarmaktan bahsetti bazı arkadaşlarımız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu memleketi İranlı bir sahtekâra teslim ettin sen!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Keşke “Maraş niye kapalıydı, yüzünüz o zaman niye kızarmadı?” deseysiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen Reza Zarrab’a ödül veren adamsın, ödül!

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Çiftçi aç kaldı, aç! Simit 5 lira oldu, 5 lira!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Biz, şimdi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Maraş bölgesini açarak iftiharla milletin önüne çıkıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne kadar namussuz varsa, ne kadar hırsız varsa pasaport verdiniz, pasaport!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Keşke “Karabağ otuz yıl niçin Ermeni işgalinde kaldı, niye buna göz yumdunuz?” deseysiniz. Şimdi, Karabağ ilanihaye Azerbaycan’ın yurdu ve kıyamete kadar Azeri yurdu olarak kalacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim...

(CHP sıralarından “Zindaştı! Zindaştı!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gri listeye girmiş bir ülkenin Cumhurbaşkanı Vekili oturuyor orada, gri listeye girmiş, gri listeye. Onlar girdi gri listeye, Zindaştı değil, onlar girdi.

(CHP sıralarından “Zindaştı! Zindaştı!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Lütfen....

(CHP sıralarından “Zindaştı! Zindaştı!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

(CHP sıralarından “Zarrab! Zarrab!” şeklinde slogan atmalar)

BAŞKAN - Sayın Göker... Sayın Göker...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir başka...

(CHP sıralarından “Zarrab! Zarrab!” şeklinde slogan atmalar)

BAŞKAN – Böyle bir şey yok, böyle bir şey yok; benzeri yok bunun. Böyle şey olmaz.

(CHP sıralarından “Zarrab! Zarrab!” şeklinde slogan atmalar)

BAŞKAN – İç Tüzük’e göre işlem yapacağım arkadaşlar, yapacağım İç Tüzük’e göre. Çalışma düzenini bozmaktan işlem yapacağım.

(CHP sıralarından “Zarrab! Zarrab!” şeklinde slogan atmalar)

BAŞKAN – Sayın Göker...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir başka arkadaşımız AK PARTİ’yi ve Hükûmetimizi...

(CHP sıralarından “Aliye! Aliye!” şeklinde slogan atmalar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl oluyor, iyi mi? Hoşuna gitti mi! Orada oturup gülüyordun; iyi mi!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, böyle olur! Böyle olur!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ya, ikaz ediyorum.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Deşarj olsunlar ondan sonra.

BAŞKAN – Gerekirse işlem yapacağım yani İç Tüzük’e göre.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ek süre isterim.

BAŞKAN – Buyurun siz devam edin.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Karun nerede, Karun?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Fuat Bey’i sonuna kadar dinledik.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Biraz daha bağırın, biraz daha tempo tutun, bizim için fark etmez.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sonuna kadar dinledik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Karun kimdi, Harun kimdi?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sonuna kadar dinledik.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de Elitaş’ın yaptığı gibi yapayım.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

(CHP sıralarından “Zindaştı! Zindaştı!” şeklinde slogan atmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Kurtulmuş, bir dakika...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Grup Başkan Vekili milletvekillerini tahrik ediyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de senin gibi yapayım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Milletvekillerini tahrik ediyor Grup Başkan Vekili.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de senin gibi yapayım...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, İç Tüzük’ü uyguluyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl oluyormuş? Nasıl; iyi mi! İyi mi, iyi mi, güzel mi!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyor, yalan... Grup Başkan Vekilimiz böyle yapmadı. Yalan konuşuyorsun, böyle yapmadı, yalancı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Demin gülüyordun orada.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, Gazi Meclisin değerli üyeleri; ayrıca, yine, burada yapılan...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Harun burada! Harun burada! Harun burada!

(CHP sıralarından “Harun burada, Karun nerede?” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ... benden önceki konuşmalarda AK PARTİ Kürt düşmanı olarak ilan edildi. Bunu kategorik olarak reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

(CHP sıralarından “Harun burada, Karun nerede?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Biz insanların yaradılıştta eş, Müslümanların da dinde kardeş olduğuna inanan bir zihniyetten geliyoruz.

(CHP sıralarından “Harun burada, Karun nerede?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan Kürt kardeşlerimiz de bu coğrafyada yaşayan bütün bu bölgedeki kardeşlerimiz de bizim kardeşlerimizdir.

(CHP sıralarından “Harun burada, Karun nerede?” şeklinde slogan atmalar, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kurtulmuş, bir dakika...

Arkadaşlar, bakın, laf atmak ayrı bir şey, Meclisin çalışma düzenini bozmak başka bir şey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Harun nerede, Karun nerede? Onu soruyorum.

BAŞKAN – Uyarma cezası vereceğim! Tatbik edeceğim, tatbik edeceğim!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Harun kim, Karun kim Başkan? Harun kim, Karun kim, bunu açıklayın!

BAŞKAN – Tatbik edeceğim!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Harun ile Karun kim, bunu öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tanal, son defa sözlü ikaz ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Harun kim, Karun kim?

BAŞKAN – O başka bir şey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur mu öyle şey?

Harun kim, Karun kim? Bunu açıklayın.

BAŞKAN – Slogan atıyorsunuz burada o başka bir şey.

Sayın Kurtulmuş, buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, kategorik olarak “Kürt düşmanı” lafını kabul etmediğimizi ifade ediyorum.

(CHP sıralarından “Harun kim, Karun kim?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu ülkenin Kürt vatandaşları birinci sınıf vatandaşlarımızdır, kardeşlerimizdir ve Türkiye’deki 85 milyon vatandaşımızın hiçbirinden bir farkı yoktur.

(CHP sıralarından “Harun kim, Karun kim?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Biz bu bölgede insanları etnik kökenlerine, mezhep kökenlerine göre asla ve asla ayırmayız.

(CHP sıralarından “Zarrab nerede?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İnsanları mezhep kökenlerine ve etnik yapılarına göre ayırmak emperyalizmin bir oyunudur.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Sizinle kardeş olmayız. Olmaz, böyle kardeşlik sağlayamazsınız. Kürt düşmanısınız! Alevi düşmanısınız!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Kürt de Türk de bu bölgedeki Arap da Türkmen de Acem de Ezidi de Şii de Sünni de Alevi de hepsi birdir ve aynı coğrafyanın insanlarıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Boşuna, boşuna, boşuna! Söylediğiniz hiçbir sözün karşılığı yok.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Kardeşiz.” diyorsunuz, kardeşinizin dilinden bir cümle kullanmıyorsunuz. Kardeşinizin dilinden bir cümle kullanın, görelim sizi!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; bu bütçe normal şartlarda dünyanın yaşadığı zor dönemlerde...

(CHP sıralarından “Zarrab nerede?” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Zor zamanlardan geçiyoruz, insanlık tarihinin belki birkaç asırda bir göreceği fevkalade zor ekonomik ve siyasi koşullardan geçiyoruz. Salgın döneminin ekonomik ve siyasi koşulları başka, salgından çıkış döneminden sonra yaşanan siyasi ve ekonomik koşullar bambaşka bir mahiyet arz ediyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tencereye gel, tencereye; tencere kaynamıyor, tencereye gel.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunların hepsinin ne olduğunu gayet iyi bilen ve bunlara karşı vaktinde, yerinde tedbirlerini almaya çalışan bir kararlılıkla yolumuza devam ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu, 5 lira.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Emtia ve enerji fiyatlarındaki artış, tedarik zincirlerindeki kopuşlar, üretim ve taşımacılıktaki artan maliyetler, aynı zamanda, salgın sonrasındaki dönemde, salgından çıkış döneminde ülkelerin farklı ekonomi politikaları, Avrupa Birliği'nin, Amerika'nın, Çin'in ve Rusya'nın farklı politikaları ve bu çerçevede ortaya çıkan, önümüzdeki dönemin en büyük tehditlerinden birisi olan büyük bir ekonomik durgunluk Türkiye başta olmak üzere bütün dünyayı etkileyecektir, bütün dünyayı bekliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu, 5 lira. Simit 5 lira oldu.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayenizde yarım simit gördük! Sayenizde içi boş tost gördü memleket, içi boş tost. Sayenizde yarım simit gördü memleket.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Aynı şekilde, enflasyon bütün ülkeleri etkileyen bir durumdur. Bütün bunlara ilave olarak Rusya-Ukrayna savaşının getirdiği jeopolitik belirsizlikler ve gerginlikler yepyeni bir dünyayı karşımıza çıkarmıştır.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tencereye gel, tencereye; tencere kaynamıyor.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, bu süreçlerde, Türkiye başından itibaren gelişmeleri çok iyi takip ederek, yerel üretimin ne kadar önemli olduğunun farkına vararak dünyada yerel üretimde gücünü artıran ve bu dönemin getirdiği riskleri fırsata dönüştüren bir ülke olmuştur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O yüzden mi İstanbul seçimlerini iptal ettiniz? Sizin ne ilginiz var yerel yönetimlerle?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Başından itibaren tezgâhı dağıtırmamak, üretim, istihdam, ihracat ve cari fazla vasıtasıyla büyüme potansiyelini artırmak isteyen bir politikayla yürüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu, 5 lira!

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ülke ne durumda, ne konuşuyorsunuz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Tezgâhı dağıtırmadık, dağıtırmayacağız ve daha güçlü üretimler yapacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu Sayın Başkan!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, vatandaşımızın alım gücünü desteklemek için elimizden gelen her türlü desteği ortaya koyuyoruz. Asgari ücretlerdeki, emekli maaşlarındaki artışların yanı sıra, geçtiğimiz yıl yaklaşık 276,8 milyarlık enerji sübvansiyonlarıyla vatandaşımızın rahat bir nefes almasını temin ettik.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Asgari ücretliden alıyorsunuz vergileri, bir avuç çeteye veriyorsunuz. Onu da söyle!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu yıl da yaklaşık 530 milyar lirayla yani bütçenin yüzde 15,4'üyle enerji sübvansiyonlarını sürdürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bütün buradan şuraya gelmek istiyorum: Bu dönemde Türkiye 3 tane önemli noktada gerçekten pozitif bir ayrışma içerisindedir. Bunlardan biri Türkiye'nin büyüme hızı. Hem G20 hem de OECD rakamlarına göre Türkiye 9 çeyrek üst üste büyüyerek bu sahada bir rekor kırmış ve dünyada 3'üncü büyümeyi sağlayan ülke olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Enflasyon, enflasyon!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çeteler büyüdü çeteler!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, büyümeyle birlikte...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Kurtulmuş, yandaşları büyüttünüz, yandaşları! Ücretlilerin milli gelirdeki payı yüzde 30 azaldı. Yandaş büyüttünüz siz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, istihdamda 31 milyon seviyesine ulaştık ve her yıl 1 milyon ilave istihdam yaratarak yolumuza devam edeceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Yandaş büyüttünüz siz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu Sayın Başkan, simit!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Versenize milletin büyümeden payını.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye ihracatta da 253,1 milyar liralık yıllıklandırılmış ihracatıyla bu pozitif ayrışmada önemli bir noktadadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 5 lira oldu, simit 5 lira!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yolsuzlukta 1'inci sıradayız OECD içinde.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, büyük milletlerin büyük hayalleri olur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yolsuzlukta 1'incisin!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Büyük milletlerin büyük hayalleri olur, rüyaları olur, hülyaları olur, hedefleri olur, ülküleri olur, varmak istedikleri hedefleri olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yolsuzlukta 1'incisin, yolsuzlukta! Çocuk yolsuzluğunda da aynısı.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yeniden, güçlü, büyük Türkiye istikametinde yirmi yılda yapılanlar ortadadır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yirmi sene oldu.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Eğer kâğıtlardan anlamıyorsak bunları gidip yerlerinde görebiliriz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çocuklar aç, çocuklar aç, aç, aç! Hiç mi vicdanınız yok! Çocuklar aç, çocuklar!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yollar, hızlı trenler, havaalanları, üniversiteler, şehir hastaneleri, büyük köprülerimiz, Çanakkale Köprüsü, İstanbul Köprüsü, savunma sanayisinde yüzde 80'lik yerlilik oranı, yüksek teknoloji ürünlerindeki rekabetçilik, TOKİ'nin projeleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Millet aç!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Togg...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Millet aç!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Bahçeli de oradaydı; keşke bütün partilerin Genel Başkanları olsaydı. Oradaki iftihar tablosunun bir parçası olduk. Türkiye yerli üretimini yaptı, arabasını dünya piyasalarına çıkardı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Milletvekilleriniz gelmemiş, milletvekilleriniz! Milletvekilleriniz gelmemiş Sayın Başkan!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – En son, Yusufeli Barajı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, milletvekilleriniz gelmemiş.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yusufeli Barajı'na 35 milyar lira harcandı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sıralarımız boş, sıralarımız!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Gazi Meclisin gazi milletvekilleri, 35 milyar lira harlandı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Milletvekillerinizin üçte 1'i yok!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ben hatırlıyorum, geçmiş dönemlerde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, milletvekillerinizin üçte 1'i yok!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...her dönem “Bütçe nerede?” diyorsunuz ya, bütçe... Yedi yılda, her yıl 5 milyar lira geri ödemesi olacak...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dinlemiyorlar sizi, dinlemiyorlar!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...ve Yusufeli Barajı dünyanın en büyük projesi olarak inşallah bu millete hizmet edecek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yirmi yıl geçti, yirmi yıl.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, peki, soru şu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yirmi yıl geçti, Allah'tan korkun!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Tanal, soru şu: Millet aynı millet, bütçe aynı bütçe, devlet aynı devlet. Geçen dönemlerde niye yapılamıyordu da şimdi yapılıyor? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Millet aç! Millet aç!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Kurtulmuş, Atatürk Barajı'nı siz mi yaptınız? Keban Barajı'nı siz mi yaptınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yirmi yıl geçti, yirmi yıl!

ERHAN USTA (Samsun) – Otoyolları siz mi yaptınız? Yazık ya!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bazı arkadaşlarımız söyledi ama ben biraz daha açayım. Hem Levent Bey hem Erkan Bey çok güzel söylediler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çalışanların yüzde 65'i asgari ücret alıyor! Bu ayıp size yeter!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşler, değerli arkadaşlar; bunların yapılabilmesinin arkasındaki temel neden AK PARTİ hükümetlerinin Türkiye'de gerçekleştirmiş olduğu zihniyet devrimidir ve vesayet odaklarıyla mücadeledeki başarısıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii, tabii!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Salla, salla!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Nuri Killigil'i, Vecihi Hürkuş'u, Nuri Demirağ'ı hepimiz biliyoruz. Rahmetli Özdemir Bayraktar çok yakın dostumuz, ağabeyimizdi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Karun nerede karun?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Makam tatlı makam! Para tatlı para!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Özdemir Bayraktar, BAYKAR'ın başlangıçta bürokratik oligarşinin hangi engelleriyle karşılaştığını çok açık bir şekilde anlatıyordu.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Seni herkes tanıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Oligarşinin Allah'ı var şu anda(!)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, zihniyeti değiştiremezseniz bunları yapamazsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab'ı ne yaptın?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sizin için söylemiyorum, geçmiş için söylüyorum, sizin için söylemiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab’ı ne yaptın Reza Zarrab’ı(!) Reza Zarrab’a plaket verdin ya, onu ne yaptın onu?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, sadece...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Reza Zarrab’a plaket veren siz değil misiniz? Bir namussuza, bir dolandırıcıya plaket veren sen değil misin?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...Nuri Demirağ’ın başına ne geldiğini müsaade ederseniz iki cümleyle anlatayım.

(CHP sıralarından “Zarrab’a plaket!” şeklinde slogan atmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Nuri Demirağ 1940’lı yıllarda Türkiye’nin uçağını yapmış olan kahraman bir sanayici ve çok iyi bir vatanseverdi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zarrab’a plaket verdin mi vermedin mi?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zafer Havalimanı’na verdiğiniz para zehir zıkkım olsun alana! Zehir zıkkım olsun!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Maalesef, daha iki sene evvel Nuri Demirağ’ın yaptığı uçaklardan biri İngiltere’de emekliye ayrıldı ve üstünde “Nuri Demirağ Fabrikasında 1940’lı yıllarda Türkiye’de üretilmiştir.” diye bir tabelası vardı. Değerli arkadaşlar, Nuri Demirağ’ın fabrikası birkaç ay içerisinde kapatıldı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zafer Havalimanı’na verdiğiniz para zehir zıkkım olsun! Bırak Nuri Demirağ’ı, ne alakanız var? Sizin yaptığınız yatırım orada, görün!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Yeşilköy Havalimanı’nın mülkü Demirağ ailesinin malıydı ama gariban Nuri Demirağ o kadar zenginliğe rağmen hayatının sonunda fakruzaruretle öldü.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii, tabii, siz de öylesiniz!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Nuri Demirağ’dan size ne!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu memlekette vesayet odakları sadece şurayı bombalayan FETÖ’nün eli kanlı katilleri değildir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Senin ortakların, senin ortakların!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu memleketteki vesayet odakları ekonomide, siyasette, ticarete ülkenin kanını emen bir avuç azınlıktır, ona karşı mücadele ettiğimiz için bunlar yapılabildiği. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sahip çıksana Zafer Havalimanı’na haydi! Sahip çık!

VELİ AĞBABA (Malatya) – FETÖ senin ortağın, senin ortağın! Bomba atanları general yapan sensin! Bomba atanları general yapan sensin! Devleti FETÖ’ye teslim eden sensin! Senin ortakların bombaladı.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Atatürkçü subayları Ergenekoncu diye siz öldürdünüz, siz, FETÖ’cüler ile siz!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Bir tanesini daha söyleyeyim: Bu Gazi Meclisin bahçesinde 1961’de... Biliyorsunuz, 1961’de Devrim arabaları yapıldı, üretildi ve tam görücüye çıktığı bir zaman vesayet odaklarının ajanları şeytanın aklına gelmeyecek provokasyonlarla o Devrim arabalarının yapılmasını engellediler.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Siz atadınız onları, siz getirdiniz onları makamlara, siz!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ortağı sensin, ortağı! Ortağı sensin, FETÖ’nün ortağı sensin!

(AK PARTİ sıralarından “Ortak olan sensin!” sesi)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Dün Devrim arabalarının yapılmasını engelleyen odaklar ile bugünün Türkiye’nin ileriye gitmesini istemeyen vesayet odaklarının temsilcileri arasında zerre-miskal bir fark yoktur, zerre-miskal bir fark yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Devleti FETÖ’ye teslim eden kim? Meclisi bombalayan albayları general yapan kim? Sensin, senin partin!

(AK PARTİ sıralarından “Ortak olmasan bağırılmazsın.” sesi)

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Doğruyu söyle... Ortak olan orospu çocuğu...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, ayağa kalkmalar)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen yerinize...

İdare Amirleri... (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler, ayağa kalkmalar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Küfrediyor, küfrediyor; temiz dil kullanması lazım, temiz dil kullanması lazım. Herkesin temiz dil kullanması lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar... (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler, ayağa kalkmalar)

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.15

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.27

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP**KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- *Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop’un, milletvekillerinin, Meclisin çalışma düzenini, sükûnetini bozmayacak şekilde hareket etmeleri gerektiğine ilişkin konuşması*

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Meclisin çalışma düzenini bozmayacak, sükûnetini bozmayacak şekilde hareket etmek gerekiyor. Şüphesiz zaman zaman tansiyon yükseliyor, laf atmalar olabiliyor ama bunların belli bir dozajı aşmaması lazım; hatibin konuşmasını engelleyecek, Meclisin çalışmasını engelleyecek bir noktaya varmaması lazım. Bazı arkadaşlarımızın sövmeye ilgili iddiaları da var; tutanaklara baktıktan sonra ona karar vereceğiz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok öyle bir şey.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yok öyle bir şey.

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)*

2.- *2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Genel Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’u kalan süresini tamamlamak üzere kürsüye davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Gazi Meclisin değerli üyeleri, Sayın Başkan; kaldığım yerden devam ediyorum.

Türkiye’nin yirmi yılda yapmış olduğu faaliyetleri burada anlatsak sabaha kadar anlatamayız. Dolayısıyla bu yapılanların arkasındaki temel gücün zihniyet devrimi olduğu, Türkiye’de büyük bir öz güven inşasıyla birlikte milletimizin artık “şunu yapamayız” “elin oğlu bize müsaade etmez” “şunu yaptırılmaz” gibi mazeretlerinin gündemden kalkmış olduğunun da altını çizmek isterim. Bu, Türkiye için büyük bir başarıdır. Şimdi, bu başarının üstünde ikinci hedefimize, ikinci seviyeye çıkıyoruz; o da,

demin ifade ettim ama gürlütünün içerisinde kaybolmuş olabilir, bir kere daha söylemek istiyorum: Hele bizim gibi büyük milletlerin mutlaka büyük hedefleri, büyük ülküleri, büyük amaçları, varmak istedikleri ortak hedefleri olur; işte, Türkiye Yüzyılı, bu anlamda önümüzdeki dönemde Türkiye'nin sadece bir partinin ya da sadece Cumhuriyet İttifakı olarak bizim değil, bütün Türkiye'nin ortak hedefidir ve Türkiye'yi yeryüzünde sözü ve gücü her yere ulaşan bir ülke hâline getirme hedefinin anlamıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye Yüzyılı, her alanda Türkiye'yi güçlü yapma yüzyılıdır; ekonomide, siyasette, dış politikada, toplumsal yapıda, demokraside, bilim ve kültürde vesair vesaire her alanda Türkiye Yüzyılı Türkiye'yi ileriye taşıma vizyonudur. Türkiye Yüzyılı, nasıl içeride vesayet odaklarıyla mücadele ettiyse dış vesayet odaklarıyla da mücadele ederek daha hakkaniyetli, daha adil ve daha insani bir sistem kurmak için küresel bir mücadele yüzyılıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dış güçler mi doları 18,5 lira yaptı?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye Yüzyılı, küresel ölçekte etkisini artıran bir Türkiye'nin yüzyılı olacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dış güçler mi doları 18,5 lira yaptı?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu çerçevede, Türkiye, dış politikada her alanda gücünü artırmaktadır. Yüzlerce örnek verebilirim, 2 tanesini söyleyip geçeceğim; bunlardan biri, NATO toplantısında Türkiye'nin, Finlandiya ve İsveç'in üye yapılmasıyla ilgili, teröre destek vermeme şartlarını çok net bir şekilde direktmesi sonucu, terör örgütleri, NATO tarafından terör örgütleri listesine yazılmış; PKK'nın yanında FETÖ de terör örgütü olarak kabul edilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, bir ikinci örnek de -az evvel yine ifade edildi- Özbekistan'daki Türk Devletleri Teşkilatında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gözlemci ülke olarak kabul edilmiştir; bu büyük bir başarıdır. Allah'ın izniyle önümüzdeki dönemde Kıbrıs Türk devleti birçok alanda tanınacak, tanınması için mücadele verilecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim, Türkiye Yüzyılı, dış politikada sözü ve gücünden bahsedilen bir Türkiye'dir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mursi'nin mezarında kemikleri sızlıyor; Mursi'nin, Mursi'nin.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu anlamda Türkiye çatışmaların, gerilimlerin, savaşların ve birtakım mücadelelerin çözümününün savaş değil...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisi'nin ortakları... Sizi gidi Sisiçiler, sizi gidi Sisiçiler!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...karşılıklı rıza, mutabakat ve hakkaniyet ekseninde çözümler aramak olduğunu biliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, bir Rabia işareti yapsana, Rabia.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Rabia...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu çerçevede çatışma çözümlerini prensipli müzakereler ve insani diplomasi çerçevesinde sürdürüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rabia yapsana, Rabia!

BAŞKAN – Sayın Ağbaba...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sadece Rusya-Ukrayna arasındaki savaşta Türkiye'nin ve Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oynadığı rol bütün dünyanın gözlerinin önündedir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii, tabii(!)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Putin’le, Zelenski’yle, 2 ülkeyle birlikte konuşabilen tek lider Erdoğan, görüşebilen tek ülke Türkiye’dir.

MAHİR POLAT (İzmir) – Esad’la niye görüşmedi?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu çerçevede, birisine ne söylediysek ötekine de onu söyledik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisi...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Örneğin, Kırım’ın ilhaki dâhil bütün bölgelerin ilhakının uluslararası hukuka aykırı olduğu prensibini her platformda söyledik...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mursi...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...ve böylece insani diplomasinin kapısını da açmış olduk. Tüm dünya, Rusya savaşıyla birlikte yeni bir evreye girip gıda krizi meselesiyle yüzleşirken, Batı ülkeleri iğnenin ucu kendine dokunduğu zaman meselenin ne olduğunu anlamaya başladıklarında Türkiye gıda ve enerjide büyük bir krizin gelmekte olduğunu biliyor ve bunun hazırlığını yapıyordu. (CHP sıralarından gürültüler) Tahıl koridoru vasıtasıyla, tahıl koridorunun merkezinin, koordinasyon merkezinin de İstanbul olması vasıtasıyla Türkiye önemli bir diplomasi başarısı kazanmış ve insani diplomasi örneğini dünyaya göstermiştir.

Ayrıca, Türkiye, Kıbrıs’ta da Kuzey Kıbrıs Türk halkının, Kıbrıs devletinin haklarını sonuna kadar korumakta kararlı olduğunu göstermektedir. Değerli kardeşlerim, Türkiye’nin insani diplomasi ve dış politikadaki etkin uygulamaları sonucu normalleşme adımlarımız, özellikle bölge ülkeleriyle normalleşme adımlarımız bundan sonraki süreçte de millî menfaatlerimiz çerçevesinde devam edecektir. (CHP sıralarından gürültüler) Türkiye, daha fazla dayanışma ve iş birliğinden geçen bir dış politikanın kurgulanmasından yanadır. Yapıcı, birleştirici ve insani değerler üzerinde yeni bir dünyanın kurulabileceğine inanan bir perspektifle hareket etmektedir. Türkiye ayrıca dış politikada önemli meselelerden birinin göç ve göçmenler meselesi olduğunu farkındadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Memleket mülteci kampına dönüşmüş durumda sayenizde. Sayenizde sınır kapıları delik deşik; Afgani, Suriyelisi, Iraklısı, Bangladeşlisi, Pakistanlısı Türkiye’de. Avrupa’ya Türkiye’yi sattınız!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunun için sadece tek başına mücadele etmesinin yeterli olmadığını, etkin bir mücadele aracı olarak UNHCR’in daha da güçlü hâle getirilmesinin ya da Birleşmiş Milletler nezdinde yeni bir yapılanmanın içine girilmesinin zorunlu olduğunu görmektedir. Çünkü göç meselesi bir sebep değil, onlarca sebebin sonucu olan bir gelişmedir. Bu çerçevede geldiğimiz noktada göç ve göçmenler meselesi sadece hukuki ve ekonomik bir sorun olmanın çok ötesine geçmiş ahlaki ve insani bir sorun hâline gelmiştir. Bu çerçevede Türkiye göç meselesi üzerinden özellikle Avrupa’da aşırı sağın yükselmesinin, faşist, ırkçı partilerin gelişmesinin Avrupa siyaseti için bir tehdit olduğunu farkındadır; göç ve göçmenler meselesinin insani eksende çözülmesinin zaruri olduğuna inanmaktadır yoksa yabancı düşmanlığı ve göçmen düşmanlığı, İslam karşıtlığı dünyayı rotasından çıkaracaktır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – O işi memleketin başına bela eden sizsiniz, siz! Şimdi Esad’ın kapılarında geziyorsunuz. Memleketi Suriye kampına çevirdiniz, mülteci ambarına çevirdiniz, mülteci kampına çevirdiniz. Avrupalılar rahat etsin diye Türkiye mülteci kampına dönüşmüş durumda. Vay babam vay!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, Türkiye Yüzyılı Türkiye’yi bir teknoloji ülkesi hâline getirme hedefidir. Bu anlamda da yüksek teknolojilerde Türkiye harıl harıl rekabet eden

ülkedir. Türkiye'nin gencecik mühendisleri yazılım alanında dünyanın bütün merkezlerinde adları anılan, istenilen, aranan insanlar hâline gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hadi oradan! Memleketi Suriyeli ambarına çevirdiniz, mülteci kampına çevirdiniz! Avrupalı rahat etsin diye Türkiye'yi sattınız.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca Türkiye yüksek teknolojileri dijitalleşmeyle birlikte sürdürecektir ve hayatın her alanını kaplayan dijitalleşmeyi insani ölçüler içerisinde tutacak adımları atacaktır. Tıp ile genetik alanındaki dijitalleşmenin gelişmesini, mucizevi bir şekilde gelişmesini insanlığın hayrına döndürecek çalışmalara öncülük yapacaktır. (CHP sıralarından gürültüler) İnsanın sanal evrende yalnızlaşmanın, nesnelleşmesinin ve insanın hayatın içerisinde tek başına hapsedilmesinin önüne geçecek ve dijital alanı insani şekilde kullanacağız. Yani kısacası, AK PARTİ hükümetleri bundan sonraki süreçte de sadece siyasetin dijitalleşmesini değil, dijitalin siyasetini de konuşacak ve bunu gerçekleştirecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Memleketi mülteci kampına çevirdiniz Avrupalı rahat etsin diye.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, değerli basın mensupları; Türkiye Yüzyılı insani bir anlayışın merkezi vizyona sahip olduğu bir yüzyıldır. Dünyada gücün değil, teknolojinin değil, silahın değil, elinde dünyanın sisteminin aparatlarını bulunduranların değil, birtakım savaş alanlarını hibrit savaş alanları olarak kullananların değil, insani olanın ve ahlaki olanın güçlü olduğu bir dünyayı kurmaya azmetmiş bir Türkiye, Türkiye Yüzyılı'nın öncüsü olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yirmi yıldır neredeydiniz?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İnsan, yeryüzü ve kainat dengesini kuran yeni bir dünyayı kurmaya azmetmiş bir kadro olarak yolumuza devam ediyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yirmi yıldır neredeydiniz?

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yaradılışın fitratına ve insanın doğasına uygun ve buna saygı duyan bir dünyanın inşa edilmesi için çalışan bir kadro olarak yola devam edeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – HAS Partiye ne oldu? HAS Partiye ne oldu Başkan?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Aziz milletimiz hakkaniyetli, adaletli, hak ve özgürlükleri esas alan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – HAS Partiye ne oldu Başkanım? HAS Partiye ne oldu?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...insan onurunu siyasetin merkezine koyan, temel umdeler olarak bunları kabul eden yeni bir dünyanın kurulması için Türkiye Yüzyılı ideali etrafında birleşecek ve yoluna devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Aziz milletimiz, bu çerçevede, dünyada hem siyasi anlamda hem de ekonomik anlamda bir yeniden yapılanmanın şart olduğunu ifade eden Türkiye Yüzyılı'nın ardından yürüyecektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit kaç para, simit kaç para?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Türkiye bu anlamda hem ileri teknolojileri hem de ileri insani değerleri savunarak Türkiye Yüzyılı'nı inşa edecektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit kaç para, simit?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bakın, belki bizim yaşımız görmeyecek, genç milletvekili arkadaşlarıma sesleniyorum: Değerli kardeşlerim Allah'ın izniyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SÜMER (Adana) – Başkan, görürsün, görürsün.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Simit 4 lira mı, 5 lira mı?

BAŞKAN – Sayın Kurtulmuş, tamamlayalım lütfen.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir dakika daha istirahat ediyorum.

“Dünya 5’ten büyüktür.” diyorduk ya...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rabia ne oldu, rabia?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – “Yeni bir dünya kurulacak.” diyorduk ya...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Rabia ne oldu?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Allah’ın izniyle Birleşmiş Milletlerin de Dünya Bankasının da IMF’nin de bütün uluslararası kurum ve kuruluşların da çok yakın bir zamanda yeniden yapılacağını ya da yeniden kurulacağını göreceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Adaletin ve hakkaniyetin öncüsü olan Türkiye, Türkiye Yüzyılı’yla hayata geçecektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Rabia nerede, Rabia?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Son söz, değerli kardeşlerim, daha fazla dayanışmanın, iş birliğinin, paylaşmanın merkeze alındığı yeni bir küresel, ekonomik ve siyasi mimariyi mutlaka ama mutlaka kuracağız. Türkiye bunun öncüsü olacaktır. Önümüzdeki dönemde geleceğin siyaseti, üç alandaki tartışmanın nasıl şekillendirileceğine bağlıdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – HAS Parti ne oldu, HAS Parti?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisciler... Sisciler...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir tarafta demokrasi, diğer tarafta otoriterlik.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Soma’da madenciler....

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...bir tarafta adalet ve hakkaniyet; diğer tarafta eşitsizlik. Bir tarafta kapsayıcılık, diğer tarafta ayrımcılık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – HAS Parti ne oldu Başkan? Onu merak ediyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisi’nin selamı var, Sisi’nin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Verin, bir dakika daha verin.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İşte Türkiye Yüzyılı demokrasinin otokrasiye karşı olduğu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisi...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – ...adalet ve hakkaniyetle eşitsizliğin ortadan kaldırdığı, kapsayıcılıkla ayrımcılığın ortadan kaldırdığı insani bir yüzyıl olacaktır ve inşallah 2023 yılında milletimiz Türkiye Yüzyılı’nın kapılarını Cumhurbaşkanlığı İktidarına getirerek sonuna kadar açacak ve bu istikamette yürüyecektir.

Hepinize... (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından “Rabia, Rabia” “Güle güle” sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Esad seni çağırıyor, Esad! Esad seni çağırıyor!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Rabia ne oldu, Rabia!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) - Bunu da sizin için...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mursi’ye hoşça kal, Mursi’ye! Sisi’ye bay bay, Sisi’ye!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Rabia ne oldu, Rabia!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Allah’a emanet olun, bir daha da gelmeyin!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizi gidi Sisciler sizi!

BAŞKAN – Sayın Milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Netenyahu’nun selamı var, Netenyahu’nun!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, kişisel, özel mekânlarımızda değiliz, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Meclisimizin vakarına yakışır bir tutum ve davranış içerisinde olmamız gerekir. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sağ tarafa bak, sağ tarafa.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sen AK PARTİ’yi uyar!

BAŞKAN – Lütfen, lütfen... Takip ediyoruz hepinizi, herkesi.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli.

Buyurun Sayın Canikli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz beş dakikadır.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – AK PARTİ’yi niye uyarılmıyorsunuz!

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Değerli milletvekilleri, öncelikle, hepinizi, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. 2023 bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

2023 bütçesini yüksek enflasyon, gerçekten hayat pahalılığı ve yeni uygulanan bir para politikasının, klasik iktisat teorisinin dışında yeni söylemleri gündeme getiren bir para politikasının uygulandığı dönemde tartışıyoruz, değerlendiriyoruz.

Yüksek enflasyon kötüdür, bunu bütün iktisat bilimcileri kabul eder ve yüksek enflasyonun olduğu ülkelerde -Türkiye için de geçerli- yüksek enflasyon hem büyüme açısından ciddi tahribat ortaya çıkarır hem de gelir dağılımını bozar. Geçmişte yüksek enflasyonla karşı karşıya kalan ülke ve ekonomilerin uygulamalarında bu iki olumsuz sonuç mutlaka ortaya çıkmıştır yani millî gelir azalmıştır, üretim azalmıştır, üretilen mal ve hizmetler azalmıştır ve gelir dağılımı bozulmuştur, özellikle dar gelirli olanların millî gelirden aldığı pay azalmıştır.

Şimdi, bu açıdan bakıldığında, son bir yıldan beri -bir de biraz önce de ifade etmeye çalıştığım gibi- düşük enflasyon politikası olarak özetleyebileceğimiz ve klasik iktisat teorisinin dışında bir modelin kararlı bir şekilde uygulandığı bir dönemdeyiz aynı zamanda, bir yıldan beri uygulanıyor. Biliyorsunuz, eylül ayından itibaren agresif bir şekilde faiz oranlarının ısrarla peş peşe düşürüldüğü ve reel faizin çok ciddi anlamda negatif olarak uygulandığı bir model şu anda uygulanıyor, hayata geçiriliyor. Bir yıldan beri uygulanıyor, dolayısıyla bir yıllık uygulama süresi, esasında, bu modelin uygulanmasının sonuçlarını değerlendirmek için yeterli bir süre. Yani bir yıldan beri uygulanan modele bakmamız gerekiyor. Hangi açılarından bakmamız gerekiyor? Özellikle büyüme ve gelir dağılımı açısından bakmamız gerekiyor.

Ekonomide iki tane temel hedef vardır. Ekonomistlerin temel amacı, ülkede üretilen mal ve hizmetlerin artırılması, büyütülmesi ve üretilen mal ve hizmetlerin olabildiği ölçüde dengeli bir şekilde toplum kesimlerine dağıtılmasıdır, 2 tane temel hedef. Dolayısıyla bu açıdan bakmamız gerekiyor.

Şimdi, uygulanan para politikasının yani “düşük faiz” olarak adlandırdığımız para politikasının alternatifi nedir? Alternatifi, özellikle gelişmekte olan piyasalar için pozitif reel faiz politikasıdır yani “faizin, enflasyon oranının biraz üzerinde belirlenmesi” şeklinde özetleyebileceğimiz bir politikadır.

Neden? Çünkü özellikle, ellerinde Türk lirası varlıkları bulduranların Türk lirası varlıklarından çıkmamaları ve dövizle yönelmemeleri için bu politika tatbik edilir, uygulanır. Bir başka ifadeyle, şu anda politika faiz oranı yüzde 10-11 civarındadır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – 9.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Bunun alternatifi olan faiz oranı uygulanmış olsaydı yüzde 85'lik enflasyon oranının biraz üzerinde bir faiz politikası uygulanması gerekirdi, bu da en az yüzde 86 nominal faiz uygulaması anlamına gelir, yani şu anda yüzde 11 olan bu nominal faizin, politika faizinin yüzde 86 olarak uygulanması anlamına gelir. Yüksek faiz uygulandığı dönemlerde yatırımlar azalır. Neden? Çünkü yatırımcılar, ellerinde bulundukları fonları riskli yatırım yerine garantili yüksek faize plase ederler, kanalize ederler ve oradan gelir elde ederler. Ayrıca, hane halkı da ellerindeki tüketim için planladıkları fonları tüketime değil yüksek faiz getirisi nedeniyle faize kanalize ederler. Bu açıdan da bakılması gerekiyor.

Sonuç itibarıyla, tabii, yatırımlar azalınca çalışanlar işlerini kaybederler, millî gelir azalır; özellikle, ücretlilerin millî gelirden aldığı pay düşer. Dolayısıyla yüksek faiz uygulanan dönemlerde zengin daha zengin olur çünkü parası olan, sermaye sahibi kaynağını, imkânını, fonunu faize yatırır ama diğer taraflarda dar gelirli olan, faiz geliri elde etme imkânı olmayan da millî gelirden daha az pay elde eder yani fakirleşir. Şimdi, bu açılardan baktığımızda, Merkez Bankasının ısrarlı, agresif faiz düşürme politikasının sonuçlarına baktığımızda 2 sonucu görüyoruz: Üretim açısından bakalım; üretim açısından bakıldığında, eylül ayından itibaren uygulanan düşük faiz politikasının sonucunda, bakın, üretim hangi aşamaya gelmiş onları bir ortaya koyalım.

Şimdi, biliyorsunuz, eylül ayında politika faizi yüzde 19 ve enflasyon da yüzde 21-22 civarında ama enflasyonun yönü yukarı. Eğer klasik iktisat politikası uygulanmış olsaydı, eylül ayının sonuna kadar nominal faizin en az yüzde 28'e, 30'a çıkartılması gerekirdi, özellikle hane halkının, vatandaşın dolara gidişini engellemek amacıyla bu şekilde bu politikanın hayata geçirilmesi gerekirdi fakat böyle olmadı. Aslında, Hükûmet, bu açık yani... Daha doğrusu, Merkez Bankasının kararıyla -ama bunu da herkes biliyor, elbette bunda Sayın Cumhurbaşkanımızın ısrarlı taleplerinin payının olduğunun kabul edilmesi gerekiyor- eylül ayı sonuna kadar yüzde 30 olması gereken normal klasik para politikası hayata geçirilmiş olsaydı... Faiz oranı yüzde 19'dan hızla düşürülmeye başlandı ve şu an itibarıyla yüzde 9,5 olarak uygulanıyor.

Burada hatırlatmamda bir fayda var: Bütün dünyada en borçlu organ devlettir, devletler en çok borcu olan yapılardır; Türkiye için de geçerli, dünyanın bütün ülkeleri için de geçerli; Türkiye'de nispi olarak diğer ülkelere kıyasla daha düşük.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye'de özel sektör de çok borçlu.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Dolayısıyla bugün en borçlu yapı olarak hazine, politika faizine yakın oranlardan borçlanıyor yani yüzde 10-11 civarında borçlanıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen bu söylediğine inanıyor musun ya? Ben bu eğitimimle biliyorum yalan olduğunu.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Eğer klasik para politikası uygulanmış olsaydı bugün nominal faiz oranı enflasyonun biraz üzerinde yani yüzde 86 civarında olması hazinenin de en az yüzde 86'yla borçlanması gerekirdi, bugün yüzde 10'la borçlanıyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Nurettin Bey, enflasyon niye yüzde 86'ya çıktı, onu söyleyin. Faiz oranı yüzde 19'ken enflasyon kaçtı? Enflasyonu siz getirdiniz yüzde 86'ya. Böyle bir mantık olur mu ya? Bu ne biçim mantıksızlık ya!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bugün, 2022 bütçesinde öngörülen faiz ödemesi gayrisafi millî hasılanın yaklaşık yüzde 3'ünün altında kalacaktır yani en azından resmî olarak söylüyorum, yaklaşık olarak 300 milyar lira faiz ödemesi yapılacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dolar kaç para?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Eğer o para politikası uygulanmış olsaydı yani hazine yüzde 10 yerine, 11 yerine yüzde 86'dan borçlanmış olsaydı 2022 bütçesinde en az 1,2 trilyon lira faiz ödemesi gerçekleştirilecekti.

ERHAN USTA (Samsun) – Yüzde 86 nereden çıktı, onu söyleyin bize.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi yapılan ödeme ne kadar?

ERHAN USTA (Samsun) – Yüzde 86 nereden çıktı?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 300 milyar civarında bir faiz ödemesi yani toplam bütçenin yüzde 10,5'u oranında bir faiz ödemesi öngörülmüyor; aradaki farkı görüyorsunuz değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – TÜFE'ye endeksli borçlar ne oldu? TÜFE'ye endeksli borçlar ne oldu, onu bir söyleyin bakalım.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi, sonuçlara bakalım...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şu anda dolar 18,5 lira oldu.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şunu da söyleyelim bakın...

ERHAN USTA (Samsun) – Altın ve döviz cinsinden borçlanmalar ne oldu? Onları faize yazmıyorsunuz tabii.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...eğer bu politika hayata geçirilmemiş olsaydı yine bugün itibarıyla enflasyon oranı en az yüzde 70'in üzerine çıkacaktı. Neden?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yüzde 170...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, sen Nebati'den iyi yalan söylüyorsun, seni bakan yapalım.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakın, yani düşük faiz politikası uygulanmamış olsaydı bile bugün enflasyon oranı yüzde 70'in üzerinde gerçekleşecekti. Neden?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Canikli, sen Nebati'den de iyi sallıyorsun, seni bakan yapalım.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, diğer başka kalemlere bakmaya gerek yok, sadece enerji ürünlerinin uluslararası piyasa fiyatındaki artıştan kaynaklanan enflasyonun Türkiye'ye yansması, manşet enflasyona yüzde 30'un üzerinde, aynen öyle, evet. Almanya'da enerji enflasyonu yüzde 44 değerli arkadaşlar, manşet enflasyon yüzde 11 ama enerji enflasyonu yüzde 44.

ERHAN USTA (Samsun) – Türkiye'de ne kadar?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani başka hiçbir faktör etkili olmamış olsaydı sadece enerji fiyatındaki artışlar Türkiye enflasyonunu en az 30 puan birden artıracaktı.

ERHAN USTA (Samsun) – Arttı zaten, 66 puan arttı, enflasyon 66 puan arttı bir yılda.

NURETTİN CANİKLİ (İstanbul) – Ayrıca burada, Türkiye'nin bugün dünyanın bütün ülkelerinden daha düşük fiyatla enerjiye ulaştığını söylemeye gerek yok. Bu da Cumhurbaşkanımızın uluslararası alanda inanılmaz bir diplomatik maharetinin ekonomiyeye yansmasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu hepimiz biliyoruz, herkes biliyor, dünya biliyor, Türkiye de biliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sisi'de biliyor, Esad'da biliyor, Netanyahu'da biliyor.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Ayrıca, yüksek fiyatla bunu bulamayan ülkeler bile var. Bugün, Almanya Parlamentosunda insanlar donuyor, milletvekilleri donuyor, çalışma yapamıyorlar. Neden? Çünkü enerjiye ulaşamıyorlar, o yüksek fiyatla onlar enerjiye bile ulaşamıyorlar değerli arkadaşlar. Sadece 30 puan buradan gelecekti.

Bakın, demirin fiyatı... Demir, birçok ürünün, birçok girdinin de maliyet unsurudur, ana girdisidir. Demirin geçen yıl, 2021 Eylüldeki fiyatı tonu 92 dolardan, 2022 Nisanında 154 dolara kadar çıktı. Aradaki fark ne kadar? Yüzde 47'lik bir artış var. Yani bunun Türkiye'deki fiyatlara yansımaması mümkün mü? Bu fiyat artışıyla Türkiye'yi yönetenlerin uzaktan, yakından bir alakası var mı değerli arkadaşlar? Yok. Dolayısıyla bunları gıda enflasyonu, bakın, gıda fiyatları, bütün bunları topladığımızda eğer yüksek faiz politikası uygulanmış olsaydı dahi Türkiye'deki enflasyon bugün, en az yüzde 70'in üzerinde olacaktı ve faizler de ona paralel olarak yüksek oranlarda gerçekleşecekti. Türkiye'de, özellikle enerji ürünlerine uygulanan sübvansiyon -ki doğal gazda yüzde 75, elektrikte yüzde 50 civarında- enerji enflasyonunun, enerji ürünlerinin fiyatlarının yükselmesinin Türkiye'de enflasyona yansımaları en az 10-12 puan düşürmüştür. Bir başka ifadeyle, eğer aynen yansıtılmış olsaydı, uluslararası alanda enerji ürünlerine gelen fiyat artışları aynen yansıtılmış olsaydı, bugün enflasyon oranı 12 puan daha yüksek olacaktı.

Şimdi, bakalım değerli arkadaşlar, dedik ki: Ekonomide temel hedef ekonominin büyütülmesi, faizlerin düşürülmesi. Düşük faiz politikası birinci planda büyümede nasıl bir etki yapmış? Büyümeye bakalım: Bu düşük faiz politikası ne zaman başladı? 2021 yılının dördüncü çeyreğinde başladı. 2021 dördüncü çeyrekte, Türkiye yüzde 4 büyüdü...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dolar kaç para Sayın Canikli?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Pardon... Hayır, yüzde 9,6 büyüdü. Yüzde 4 kim büyüdü biliyor musunuz? Çin büyüdü değerli arkadaşlar, Çin. Karşılaştırarak söyleyeyim rakamları madem. Türkiye, 2021'in dördüncü çeyreğinde yüzde 9,6 büyüdü.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dolar kaç para Sayın Canikli?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Büyüdüyseniz millete versenize parayı. Büyümeden pay versenize çalışanlara. Niye vermiyorsunuz?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Büyüme ne demek biliyor musunuz? Biliyorsunuz da hatırlatıyorum sadece. Üretilen mal ve hizmetlerin çoğalması demek, toplumun daha çok mal ve hizmet üretmesi anlamına geliyor arkadaşlar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Madem büyüdük ücretlilere verin.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Gelir dağılımı nasıl, gelir dağılımı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Borcumuz büyüdü.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Dolayısıyla 2021'in dördüncü çeyreğinde Türkiye yüzde 9,6 büyürken Çin ne kadar büyümüş arkadaşlar? Yüzde 4 büyümüş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çekmeköy'de ormanlık alanlar vardı, ne oldu Sayın Canikli?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Çin dünyanın en büyük büyüme potansiyeli olan ve büyüyen ülkesidir, onun için onunla karşılaştırıyorum, diğer ülkelerle karşılaştırmıyorum. 2022 birinci çeyrekte Türkiye yüzde 7,5 büyümüş, Çin yüzde 4,8 büyümüş. 2022 ikinci çeyrekte Türkiye yüzde 7,6 büyümüş, Çin yüzde 0,4 büyümüş.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Para nerede, para?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 2022 üçüncü çeyrekte Türkiye 3,9; Çin 3,9 büyümüş değerli arkadaşlar.

ERHAN USTA (Samsun) – Çin’e üzölmeyi bırak sen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, büyümüş de para nerede?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Demek ki faizlerin düşürölmésinin hedefi olan büyüme sağlanmış, büyümede başarılı, hedef o zaten. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türkiye büyümüşse para nerede Sayın Canikli?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Asgari ücret 270 dolar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim lütfen. Matematik zor biraz ama dinlemeden hiç olmaz. Lütfen...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Türkiye büyümüşse para nerede Sayın Başkanım? Nerede bu para, yerini söylesin.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakın, şimdi, bunu test edelim: Bu gerçekten reel bir büyüme mi, gerçekten üretilen mal ve hizmet var mı; ona bir bakalım... Ha, bu arada şunu söyleyeyim

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çalışanların yüzde 8’ini götürüp teslim ettiniz öbür tarafa. “Büyüdük.” diye bize hikâye anlatma.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Son bir yılda yani faizlerin düşürölmeye başladığı dönemden bugüne, yüksek enflasyon döneminde yaklaşık 23 tane organize sanayi bölgesi açılmış ve toplam diğer organize sanayi bölgeleriyle birlikte bu süre içerisinde yani yaklaşık bir yıl içerisinde 2 bin tane fabrika faaliyete geçmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir tane söyle, bir tane...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, organize sanayi bölgeleri açılıyor, kavak dikmek için değil, fabrikalar yükseliyor oralarda.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye iflas rekorunu kırıyor, haberin var mı? Dünyada iflas rekoru Türkiye’de.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi, bakın, eğer büyüme gerçekse test edelim, ekonomik olarak test edelim, hiç kimsenin karşı çıkamayacağı tarzda test edelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamam test edelim de yani Türkiye büyümüşse para nerede?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bunun istihdam rakamlarına da yansımaları gerekir değil mi arkadaşlar?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, Türkiye büyümüşse para nerede?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Büyüme varsa fabrikalar açılıyor, üretim büyüyor, dolayısıyla iş imkânları da artıyor anlamına geliyor; doğru mu? Doğru.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nerede para? Para nerede, para?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kayyumlara çalışıyor fabrikalar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Madem büyümüşsek millet niye işsiz?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakalım, 2021 yılının sonu itibarıyla Türkiye’de çalışan insan sayısı, çalışan kişi sayısı 28 milyon 797 bin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç kişi işsiz? Kaç kişi işsiz?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Lütfen not alın -2021’in sonu- 28 milyon 797 bin kişi çalışıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kayyumlara gel, kayyumlara.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, o öğrenciler okula giderken niye aç gidiyorlar, yemek götüremiyorlar bu kadar para varsa?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Evet, şimdi, değerli arkadaşlar, 2022'nin Ağustos ayı, dokuz aylık dönem içerisinde, çalışan sayısı ne kadar; istihdam edilen, fiilen çalışan, ete kemiğe bürünmüş çalışıyor? 31 milyon 344 bin kişi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, Sayın Başkan, Allah'tan kork ya.

ERHAN USTA (Samsun) – Çalışılan saat niye düşüyor Sayın Canikli? Çalışılan saat niye düşüyor? TÜİK rakamları ortada.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Var mı itirazınız bu rakamlara, var mı itirazınız? Ne kadar artmış arkadaşlar? Dokuz ayda çalışan sayısı, istihdam edilen sayısı 2 milyon 547 bin kişi artmış; bu, bir dünya rekorudur. Bu bir dünya rekorudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Vatandaş izliyor seni; aç, yoksul, işsiz; biraz ele avuca gelir şeyler söyle.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sanayi devriminin insanlık dışı çalışma şartlarının yaşandığı dönem hariç -bildiğim kadarıyla- o dönem hariç...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ekranlarda bunları söyleme, rezil oluyorsun, mahcup oluyorsun; vatandaş izliyor, yoksullar izliyor, işsizler izliyor.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, hatip kadar konuştun.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Onun dışında, tarihin hiçbir döneminde dünyada ve Türkiye'de bu kadar kısa dönem içerisinde, dokuz aylık dönem içerisinde toplam istihdamın yüzde 9'u oranında, 2 milyon 547 bin kişilik bir istihdam artışı olmamıştır; bu bir rekordur, bu bir dünya rekorudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yoksullar izliyor seni, yoksullar; işsizler izliyor.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ve bu aynı zamanda, düşük faiz politikasının bir madalyasıdır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Doğru konuşmadığımı hepsi biliyor. Ayıp ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bravo Başkanım, ağzına sağlık.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, devam edelim, devam edelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Devam edin, biraz öğrensinler, Rifkin onları köreltmiş.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani bütün her şeyi konuşalım; dar gelirli de konuşalım, asgari ücreti de konuşalım; hepsini konuşalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Her 3 çocuktan 1'i aç bu ülkede, ne anlatıyorsun sen ya? Dünya rekoru kırdınız.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hepsini konuşalım, konuşulmadık hiçbir şey kalmasın.

Şimdi, bakın, istihdam konusu, bakın arkadaşlar...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Orada oturuyor Bakan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kayyumları da konuşalım, kayyumları.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Geçin onları, dava açıldı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 3 çocuktan 1'i aç.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – İstihdam konusu... Bakın, 1980 ile 2001 arası yirmi yıllık dönem arkadaşlar, bizden önceki yirmi yıllık dönem, 1980 ile 2001 arasındaki çalışan sayısının istihdam artışına bakalım: 1980 yılında çalışan sayısı 15 milyon 702 bin kişi, devletin resmî rakamları, bizden önceki rakamlar bunlar.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ülke olmuş babanızın çiftliği, hâlâ daha konuşuyorsunuz.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 1980 yılında toplam çalışan sayısı 15 milyon 702 bin.

ERHAN USTA (Samsun) – Nüfus ne kadar?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 2001 yılında ne kadar yani yirmi yıl sonra? 19 milyon 557 bin, arkadaşlar.

ERHAN USTA (Samsun) – Nüfus ne kadar, nüfus?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani yirmi yılda üretilen iş, istihdam kapasitesi sadece 3 milyon 855 bin, yirmi yılda.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, bu millet niye aç? Millet niye yoksul?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yirmi yılda üretilen iş imkânı 3 milyon 855 bin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O zaman, deveyi havuduyla götüreren biri var.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi, son yirmi yıla bakalım, karşılaştıralım, bir önceki yirmi yılla bir sonraki yirmi yılı karşılaştırıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bütçede faiz ne kadar, faiz? Bütçede faiz ne kadar?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 2002’de, değerli arkadaşlar, istihdam edilen kişi sayısı 19 milyon 402 bin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Faiz ne kadar bütçede?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Çalışan sayısı 19 milyon 402 bin, itirazı olan var mı? Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bütçede faiz ne kadar?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Peki, 2022 yılının -son rakamlar itibarıyla söylüyorum- çalışan sayısı ne kadar? 31 milyon 422 yani 2002’de 19 milyon 402 bin, şu anda 31 milyon 422 bin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne kadar faiz ödüyor bu ülke? Faiz ne kadar, faiz?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yirmi yılda üretilen istihdam kapasitesi, iş imkânı ne kadar? 12 milyon, değerli arkadaşlar, 12 milyon. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bir tarafta yirmi yılda 3 milyon 844 bin...

AYLİN CESUR (Isparta) – Nüfus kaç? 2002’de nüfus kaç?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...bir tarafta da aynı süre içerisinde tam 12 milyon, tam 3 kat, 3 kat. (AK PARTİ sıralarından “Helal olsun” sesleri, alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Nüfus ne kadar, nüfus?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, işte bu iş, işte bu istihdam, bu zenginlik çünkü bundan kim faydalıyor? Dar gelirli vatandaşımız faydalıyor, işi olmayan faydalıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yarım simit yemeye başladı millet sayenizde, neresi zenginlik bunun?

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Canikli, 2002’ye göre işsizlik oranı 1 puan arttı, siz neden bahsediyorsunuz?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Gelelim, dar gelirli durumuna gelelim değerli arkadaşlar, garibana gelelim, asgari ücretliye gelelim. Onların gelirlerinde, satın alma güçlerinde bu dönemde, son bir yılda nasıl bir değişiklik olmuş hep beraber bakalım.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Millî gelirden aldığı pay ne kadar?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Daha henüz gelir dağılımı rakamları yayınlanmadı -2022 için, doğal olarak- onun için başka birtakım kriterlere bakacağız. Şimdi, bir yıl önce -bugün 5 Aralık- 5 Aralık

2021’de asgari ücret kaç dolar satın alabiliyordu? Somut, bakalım. Geçen yıl 5 Aralıkta asgari ücret 2.825 lira. Dolar kuru ne kadar 5 Aralık 2021’de? 13 lira 72 kuruş dolayısıyla 5 Aralık 2021’de, bir yıl önce asgari ücretli 205,9 dolar satın alabiliyor; doların fiyatı da yükseldi, önemli bir ölçüt, 205,9 dokuz dolar. Not alıyorsunuz değil mi arkadaşlar? Bugün dolar 18,65, bugün itibarıyla dolar kuru 18,65.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O zaman niye asgari ücreti yükseltmeye çalışıyorsunuz, geri alın.

ERHAN USTA (Samsun) – Temmuz-temmuz mukayese eder misin?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Asgari ücret ne kadar? 5.500.

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, doları fırlattın şimdi dolara azalıyor diyorsun. Temmuz-temmuz mukayese et.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bugün ne kadar alıyor? 295 dolar arkadaşlar, 295 dolar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ev kiralari ne kadar, ev kiralari?

ERHAN USTA (Samsun) – Temmuz-temmuz mukayese et.

BAŞKAN – Sayın Usta... Sayın Usta, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Temmuz-temmuz mukayese etsin.

BAŞKAN – Tamam da bu hesap bitsin sonra onu yaparız. Allah Allah!

ERHAN USTA (Samsun) – Olmaz ki böyle şey Sayın Başkan! Böyle bir şey var mı ya! Doları fırlattın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkan, sizin tartışmalara katılmamanız lazım.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bir yıl önce asgari ücretli 2.825 lirayla 205,9 dolar alırken bugün asgari ücretli 5.500 lirayla tam 295 dolar alıyor. Dolar bazında artış yüzde 43. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Böyle bir şey yok gerçekten ya!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bunu da “check” edelim “check” edelim bunu da.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neyi “check” ediyorsun ya!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bir malla “check” edelim, başka, en çok tüketilen bir malla test edelim doğru mu değil mi diye. Kırmızı et; kırmızı ete bakalım. Bir yıl önce asgari ücretle kaç kilogram kırmızı et alınabiliyordu, bugün kaç kilogram kırmızı et alınabiliyor? Fiyatları, rakamları paylaşıyoruz -açık, şeffaf- bir Et ve Süt Kurumu fiyatlarıyla yapıyoruz bir de piyasa fiyatlarıyla. Piyasa fiyatları: Bir yıl önce dana kuşbaşı etinin fiyatı 68 lira, bugün ne kadar? 130 lira arkadaşlar, dana kuşbaşı etinin marketlerdeki fiyatı 130 lira.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kimse size inanmıyor, aldıklarına inanıyor. Yok öyle bir rakam.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Nerede, nerede 130 lira?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bir yıl önce 2.825 liralık asgari ücretle 68 liralık dana kuşbaşı etinden 41 kilo alabiliyor, bugün 5.500 liralık asgari ücretle 130 liralık dana kuşbaşı etinden 42 kilogram alabiliyor. (CHP sıralarından gürültüler) Çok artış yok ama düşmemiş, düşmemiş.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Helal size, helal!

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Etin kilosu 170 lira oldu, sen neden bahsediyorsun ya?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bakın, bir de Et ve Süt Kurumunun fiyatlarıyla yapalım arkadaşlar; Et ve Süt Kurumu önemli çünkü özellikle dar gelirli vatandaşlarımızın büyük bölümü ihtiyaçlarını Et ve Süt Kurumundan karşılıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama rakamları doğru söyleyin.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 2021 Aralıkta Et ve Süt Kurumunun 1 kilogram dana kuşbaşı etinin fiyatı 65 lira, bugün 99 lira; bugün 99 lira, gidin bakın, 99 lira.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Nereden alıyorsunuz, söyleyin biz de alalım; nereden alıyorsunuz, nereden?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bir yıl önce Et ve Süt Kurumundan asgari ücretle 43 kilogram dana kuşbaşı alınabiliyor iken bugün 55 kilo satın alınabiliyor arkadaşlar.

AYLİN CESUR (Isparta) – Yıllardır et alamıyor zaten vatandaş.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakın, yüksek enflasyon döneminde ve düşük faizin uygulandığı bir dönemde ve özellikle yoğun bir şekilde bu dönemin dar gelirli, asgari ücretliyi perişan ettiği söylemlerinin inanılmaz şekilde gündeme getirildiği bir dönemde ortaya çıkan tablo bu.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Asgari ücretliye sor derim, asgari ücretliye sor!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Asgari ücretli sandıkta hesabını soracak.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Söylemlerin önemi yok arkadaşlar; bu şekilde ölçmemiz gerekiyor, somut olarak rakamlarla ölçmemiz gerekiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sen git de yaşayanları gör, yaşayanları!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Saray hesabı bu işte!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Saraydan öyle gözüktüyor.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi, deniliyor ki: “Tamam, hane halkı tüketiyor falan ama bunu borca batarak tüketiyor, borçlanarak tüketiyor, borç batağında şu anda.” Bu da doğru değil arkadaşlar. Bakalım, bakalım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yok, yok, borç alan yok.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hane halkının borçluluk oranına bakalım.

AYLİN CESUR (Isparta) – Hangi ülkenin...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Nerede bu hane halkı?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ondan sonra, gerçekten, hane halkının...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Hane halkının evine gittiniz mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hangi kasaptan alışveriş yapıyorsunuz ya?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hane halkı vatandaş, vatandaşın tamamı. Yani “hane halkı” dediğimiz vatandaş. Bir yıllık döneme bakın, 2021 Ağustosunda hane halkının borcu 908 milyar arkadaşlar. (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Hane halkı bu kur korumalıya ne kadar yatırmış, onu da söyleyin.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Lütfen, rakamları konuşuyorum, başka bir şey söylemiyorum, 908 milyar. Ne zaman? 2021 Ağustos ayı. 2022 Eylül sonu itibarıyla hane halkının borcu 1 trilyon 311 milyar liraya çıkmış, gerçekten büyük bir artış var. (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler) Ne kadar artmış? 403 milyar lira yani yüzde 44 oranında hane halkının borcu aşağı yukarı bir yılda -yani bu yüksek enflasyon döneminde, düşük faiz politikasının uygulandığı dönemde- artmış; 403 milyar lira artmış, borcu artmış. (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler) Bu rakam tek başına bir anlam ifade etmez, bir şeylerle karşılaştırmamız gerekiyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tabii, icradaki dosyalarla karşılaştıralım mesela.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hane halkı bu parayla bir şeyler aldı.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Kaç kişi icraya verilmiş?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bu dönemde hane halkının servetindeki, mal varlığındaki artışla karşılaştırmamız lazım. Borcu artmış tamam ama bu dönemde hane halkının serveti ne kadar artmış? (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Anlat anlat, millet dinliyor, anlat.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani konut alıyor bununla, kredili konut alıyor, otomobil alıyor, beyaz eşya alıyor vesaire.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Nerede yaşıyor ya?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İcradaki dosya sayısını da söyle, icradaki dosya sayısını.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Dolayısıyla borcu 403 milyar almış ama mal varlığı ne kadar artmış; bir de ona bakalım.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sizinkine bakalım. Senin mal varlığın ne kadar artmış, ona bakalım, ona.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bu dönemde yani borcun arttığı dönemde vatandaş 400 bin adet -400 binden fazla ama- kredili konut satın almış. Kredili konut satın almış 400 bin adet; not edin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geç onları, geç. Onlar yabancıların.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Suriyeli onlar, Suriyeli!

AYLİN CESUR (Isparta) – Senin mal varlığın ne kadar, bir de ona bakalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geç onu. Ayda 5 bin lirayla kim konut alabilir, 5 bin lirayla!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sonra 600 bin adet otomobil satın almış. (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler) Fiyatlayalım, 400 bin konutu 2 milyondan hesaplayalım, 800 milyar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ayda 5 bin lirayla kim konut alabilir ya, 5 bin lira?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Otomobili de 300 binden hesaplayalım, 180 milyar. Ne etti? 980 milyar etti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Asgari ücretliler mi almış?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bitmedi. Bir de hane halkının, vatandaşın bankadaki parasına bakalım; ne olmuş, artmış mı, azalmış mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zenginleşti, zenginleşti memleket sayenizde(!)

ERHAN USTA (Samsun) – Yandaşlar, yandaşlar...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Vatandaş zenginmiş, haberi yokmuş(!) Bankayı bir kontrol etsin, para var demek ki bankada yani.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Azalmışsa vatandaşın ne kadar etkilendiğini ölçmeye çalışıyoruz.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Emin Sarıoğlu kim, Emin Sarıoğlu?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Asgari ücretli yüz yıl çalışsa alamıyor!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hane halkının son bir yıldaki TL mevduatı 1 trilyon 546 milyardan 2 trilyon 325 milyar liraya çıkmış; net, resmî rakam. 85 milyon vatandaşın parası bu. Ne kadar artmış? 779 milyar lira artmış TL mevduatı.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – “Canikli Harikalar Diyarında!” Ev alabilen kaldı mı?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Dövizcilere kazandırdınız!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bir de hane halkının son bir yıldaki döviz mevduatı var, ona bakalım; bu, hoşunuza gidecek.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bu masallara kendin inanıyor musun?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hane halkının döviz mevduatı var(!) Vay anasını!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – 142,7 milyar dolardan 125 milyar dolara gerilemiş yani döviz tevdiatında 17,7 milyar azalma var; dövizini bozdurmuş vatandaş, hane halkı. Bunun değeri ne kadar? 330 milyar. Yani döviz tevdiatındaki hesabında 330 milyar azalma meydana gelmiş, TL mevduatında 779 milyar artmış. İkisini karşılaştıralım, aradaki farkı alalım net artışı bulmak için.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Borsadaki kumpasları anlat biraz da!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Vatandaşın son bir yılda bankadaki parası net olarak 449 milyar lira artmış, hane halkının parası artmış; bu işte. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu da ilave edelim.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Vatandaş zengin, zengin(!) Yoksul yok(!)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Asgari ücretli yüz yıllık maaşını verse bir ev alamıyor! Üç yüz yıl yemese, içmese, maaşını verse bir ev alamıyor; hesap et 5 bin liradan!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İnanın, bu rakamların hiçbir karşılığı yok ya!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Şimdi, 800 milyar konuttan geliyor, 180 milyar otomobilden geliyor, 449 milyar bankadaki paradan geliyor, mevduattan geliyor, 1 trilyon 429 milyara ulaştı.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bankadaki parayı kime aktarıyorsun, o kadar para kimde var? Vatandaşın parası yok ki.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bitmedi, bitmedi; hane halkı bu dönemde...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Nerede bu hane halkı, nerede? Nerede yaşıyor?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ne hane halkı ya!

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Nerede bu hane halkı, nerede?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - ...vatandaş 241 ton altın satın aldı. Evet, aynen öyle, 241 ton altın satın aldı arkadaşlar.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Çiftçiler almadı.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Hesabı yapalım, bakın: Son bir yılda Türkiye'nin ithal ettiği altın miktarı 311 ton, 311 ton.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Vatandaş markette, pazarda gördüğüne mi inansın, senin dediklerine mi inansın Sayın Canikli?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Yurt içinde üretilen altın miktarı ne kadar? 45 ton. Bunun 20 tonu ihraç ediliyor, 95 tonunu da Merkez Bankası rezervlerine katıyor, satın alıyor yani 311 ton ithalat var, yurt dışından altın getiriliyor, 45 ton içeride üretiliyor, 20 tonu ihraç ediliyor, dışarıya gidiyor, 95 tonunu da Merkez Bankası satın alıyor. Geriye ne kalıyor? Geriye 241 ton altın kalıyor. Bu nereye gidiyor? Bu da kuyumcular üzerinden, kuyumculuk sistemi üzerinden vatandaş tarafından satın alınıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vatandaş zengin yani(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - 241 ton, bunun değeri ne kadar? Bunun değeri de 260 milyar yaklaşık, 260 milyar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani vatandaş zengin, değil mi Sayın Canikli?

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Hangi vatandaş, bunu alan vatandaş kim?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Bunu da ilave edin, 800 milyar konut, 180 milyar araba, 449 milyar mevduat, 260 milyar da altını ilave ettiğiniz zaman...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ee?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Vatandaş markette, pazarda gördüklerine mi inansın, senin dediklerine mi inansın Sayın Canikli?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - ...bu dönemde 403 milyar borcu artan...

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Saraydan öyle mi görünüyor?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - ...vatandaşın, hane halkının serveti, toplam varlığı 1 trilyon 689 milyar artıyor.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Uçtuk, uçtuk, uçtuk, uçtuk(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Fakirleşme yok, zenginleşme var; fakirleşme yok zenginleşme var; rakamlar bunu gösteriyor arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 5’li çete... 5’li çete...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Zenginleşen sizsiniz, siz!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Söylem olarak her yerde bu söyleniyor, konuşuluyor, insanlar inanırılıyor, ikna ediliyor...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ön taraftaki arkadaşlara sor bakayım zenginleşmiş mi; orada oturuyorlar, sor. Stenograf zenginleşmiş mi sor.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - ...ama rakamlara baktığımız zaman rakamların ulaştığı sonuç bu.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Vatandaş enflasyona ezilmemek için ne yapacağını şaşırıldı!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Bakın, bu rakamlara mobilya satışlarını, beyaz eşya satışlarını dâhil etmiyorum, onları da yine kredi kullanırken hane halkı borçlanıyor bunları.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ön taraftaki arkadaşlara sor bakayım, zenginleşmiş mi? Orada oturuyorlar, sor, önündekilere sor; zenginleşmiş mi?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Öngörülemez bir ekonomi yarattınız, vatandaş enflasyona ezilmemek için ne yapacağını şaşırıldı, sizin yüzünüzden.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Stenograf zenginleşmiş mi, sor kardeşim? Şu stenograflar zenginleşmiş mi? Sor bakalım.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Eylül sonu itibarıyla ne kadar bir satış yapılmış? Beyaz eşya satışı tam 7 milyon.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Hikâye anlatıyor.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bakın, onları hesaba katmıyoruz, onları dâhil etmiyoruz; mobilya satışları, onları dâhil etmiyoruz değerli arkadaşlarım.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – İcra dairelerindeki dosyalardan da söz eder misin, İcra dairelerindeki dosyalardan?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Hikâye anlatıyor.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bakın, milletlerin zenginliği önemli.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Çoraba gel, çoraba.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Esas olan şu anda...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Kayyumlara gel, kayyumlara.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Batırdığın şirketlere gelsene.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – İcra dairelerindeki dosyalardan da söz et.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bakın, üretim tamam, üretimde büyüme var.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Simir Tekstilin adresine gel.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bir de gerçekten tüketim de refahın bir unsuru, hayat standardını tüketim de belirliyor.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Knot Enerjiye gel.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bu dönemde gerçekten temel ürünlerde tüketim seviyesine bakalım, bunlara karşı onu da “check” edelim, onunla tespit edelim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Kayyumlara gel. Kayyum atamadığımız bir fare deliği kaldı, kayyumlara geçelim.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Yine kırmızı ete bakalım. Kırmızı et çok... (CHP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

Hesaplama biçimlerine geçeceğim ayrıntılı, zaman kazanmak için... Bir yıl önce kişi başı kırmızı et tüketimi 23,05 kilo iken son bir yılda 22,9 kiloya düşmüş yani aradaki fark son derece küçük yani aynı kalmış.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Çok küçük, çok küçük(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Yani kırmızı et tüketiminde bütün bu fakirlik edebiyatına rağmen bir azalma söz konusu değil. Tavuk eti bir yıl önce kişi başına 20,7 kilogram başına tüketilirken...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Hayal ürünü bırak, gerçeklere gel.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – ...son bir yılda tüketilen tavuk eti miktarı kişi başına 28 kilo; bu, tüketilmiş, satılmış.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Araplara mı satılmış?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Kim aldı bunu? 85 milyon vatandaş aldı değerli arkadaşlarım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Araplara mı satılmış, kime satılmış?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerçeklerle yüzleş, bunları bırak.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Otomobil satışları...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Uçak satışlarından bahsedelim.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Otomobil satışları... Geçen bir yıllık dönem içerisinde 737.350 otomobil satılırken son on iki ayda satılan otomobil miktarı 702 bin; azalma sadece 35 bin. Bir düşüş var yani ihmal edilecek kadar küçük bir düşüş.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Uçak satışlarından bahsedelim, uçak...

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Konut satışları...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yabancılar...

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Geçen yıl 1 milyon 491 bin konut satılırken...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Vatandaşlığı da sattınız.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Kayıtlara geçmiş; satılmış, parası ödenmiş, insanlar satın almış. Şu son bir yılda yani yüksek enflasyon döneminde yani düşük faizin uygulandığı dönemde 1 milyon 450 bin konut satılmış, 1 milyon 450 bin. Aynı; konut satışlarında da herhangi bir azalma yok.

Bitkisel yağ 1 milyon 300 bin ton satılmış, son bir yılda 1 milyon 700 bin satılmış. O, muhtemelen biraz stoklamadan kaynaklı tabii, biliyorsunuz, bir ara raflarda bulunmadığı için; insanlarımız onu biraz stoklamış.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Yemesinler, aç dursunlar, aç(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Süt ve süt ürünlerinde kişi başına sadece yüzde 0,5’lik bir düşüş var, yüzde 0,5; bu kadar.

Domates tüketimi yüzde 2 oranında artmış, elma tüketimi yüzde 4 artmış, kiraz tüketimi yüzde 8 artmış, muz tüketimi yüzde 7 artmış.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Palmiye Apartmanı, No: 1’de kaç şirket var?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bakın arkadaşlar, rakamlara bakın, siz de rahatlıkla bu rakamlara ulaşabilirsiniz.

Portakal yüzde 15 artmış, yumurta tüketimi yüzde 2,5 artmış, pirinç tüketimi yüzde 2 artmış.

Gelir artıyor, üretim artıyor, istihdam artıyor, tüketim artıyor; daha ne olsun? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Palmiye Apartmanı, No: 1’de kaç şirket var?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Daha ne olsun arkadaşlar?

Şimdi, diyelim ki...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Daha da artıracaksınız!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Elbette artacak.

Çiftçi için de çiftçinin de en ufak bir problemi yok gelir anlamında. Zamanım çok fazla kalmadı; onun için, onun rakamlarını da geçiyorum.

Şimdi, bakın, eğer yüksek faiz politikası olmuş olsaydı bugünkü bütçe açığı şu anda gerçekleşecek bütçe açığından 1 trilyon lira daha fazla olacaktı ödenecek yüksek faiz nedeniyle.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Boş ver Sayın Bakan, hangi eliniz yağda, hangisi balda, göster de bilelim!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Biz bunları yaşadık. Bugün bütçenin faiz içindeki yükü yüzde 10-11 civarındadır ama 2002 öncesi 1990’lı yıllarda yüzde kaçtı? 43’tü arkadaşlar, 43.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Hamdolsun herkes borç içinde.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bunlar hayal değil, bunlar olan şeyler, bunlar yaşanan şeyler ve öyle bir tabloda o bütçeyle hiçbir şey yapamazsınız; bırakın sosyal harcamaları memurun maaşını bile ödeyemezsiniz ama şimdi, Türkiye bütün bu harcamaları yapıyor, yatırımlarını yapıyor, inanılmaz yatırımları içeride ve dışarıda her şeyiyle -sosyal destek harcamalarında en ufak bir kesinti söz konusu değil- bütün bunları yapıyor

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Bir de vatandaşa sor, vatandaşa!

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Asgari ücretli ev alabilir mi bugün?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - Güvenlik harcamalarını da yapıyor arkadaşlar. Çok konuşulmuyor, çok gündeme gelmiyor ama bu toprakları savunmak için çok büyük paralar harcıyoruz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) - Okula aç giden çocuklardan bahset.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Türkiye 3 ülkede toprak bütünlüğünü sağlamak için bugün asker bulundurmak zorunda ve güvenlik için çok büyük paralar harcıyor. Bakın, birkaç örnek vereyim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Herkesi düşman ettiniz, herkesle kavga.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – F-16’lardan atılan akıllı mühimmatın tanesi 400 bin dolardan 1,2 milyon dolara kadar çıkıyor. En son yerli olarak geliştirdiğimiz nüfuz edici bombanın bir tanesinin maliyeti 1,2 milyon dolar. FIRTINA obüslerinden sık sık atılan, çok namlulu roketatarlardan atılan bir mühimmatın maliyeti 5 bin dolar.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Boşuna demiyoruz savaş toplumu fakirleştiriyor.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) - En ufak bir operasyonda binlercesi atılıyor.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Biz burada “Savaş yoksulluğun sebebidir.” diye boşuna mı söylüyoruz?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Bunu şunun için söylüyorum: Yani bütün bu gelişmeler sağlanıyor, bütün bu harcamalar yapılıyor, 200 milyarlık enerji sübvansiyonu yapılıyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, o demek? Yani “Onlar atılmasın.” mı diyor? Ne diyor ya?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Savaş yoksulluk demektir Beyefendi.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Bakın, bu zor şartlara rağmen ve güvenlikten de en ufak taviz verilmiyor ve bütçe açığı da hedeflenen rakamlarda kalıyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Bakan “Onlar pahalı.” mı diyor?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Bunun daha ötesi var mı arkadaşlar? Bunun ötesi var mı? Yok.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Biz anladık, tamam artık.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 100 milyar dolar cari açığı ben mi yaptım? 100 milyar dolar, nereden alırsan al. 100 milyar dolar, arkadaş anlatıyor.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Peki, şimdi alternatif olarak bu politikaya önerilen politika nedir? Yüksek faiz politikası. Bunu muhalefete mensup arkadaşlar zaten açıkça söylüyor. Bunun yöntemi de çok net bir şekilde belli. Bu politikayı hayata geçirdiğinizde nasıl bir bütçeyle karşı karşıya kalacağımızı çok net bir şekilde söyleyebiliriz yani öyle bir bütçe tam bir iflas bütçesi olur, böyle bir bütçe tam bir yıkım bütçesi olur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 100 milyar dolar cari açığı ne yapacağız Sayın Canikli? Bir yolunu göster bunun hadi!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Faiz oranlarını o rakamlara çıkardığınızda yatırım durur, yüzde 85 faiz oranıyla hiç kimse yatırım yapmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 100 milyar dolar, sana rakamı söylüyorum. Hadi “Yalan.” de!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Paralar nereye gider? Firmalar dahi paralarını, fonlarını bu gibi durumlarda yatırıma değil, faize aktarıyor, faaliyet dışı şirketlerin faaliyet dışı gelirleri artıyor. Ne demek faaliyet dışı gelirler? Faiz demek. Biz bunları geçmişte çok yaşadık, vergi incelerimiz sırasında gördük hepsini. Firmaların faaliyet dışı gelirleri faaliyet gelirlerini aşıyordu. Neden? Çünkü faizden dolayı faize yatırıyor, faiz garantili, öbür tarafta yatırım riskli. Riskli yatırıma niye götürüyor? Yüzde 85 faiz verdiğiniz zaman yatırım sıfırlanıyor, yatırım inanılmaz bir şekilde tarumar oluyor. Sadece o değil, normal vatandaş bile tüketime talebi bırakıyor, kısıyor; parasını, imkânını, kaynağını götürüyor faize yatırıyor. Dolayısıyla talep de düşüyor. Yatırım düşünce istihdam düşer, insanlar işlerini kaybediyor, bırakın yeni iş oluşturulmasını, yeni iş imkânı bulunmasını, işlerini de kaybediyor. Biz bunları, bu filmi çok gördük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu duruma kim getirdi?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayenizde kazanan 5’li çete oluyor.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, biz bunları çok yaşadık, çok gördük geçmişte. Yani öyle bir politikanın kaçınılmaz sonucu bu ama öyle görüyoruz ki ekip oluşturuluyor, organizasyon oluşturuluyor. Hatta biliyorsunuz, Sayın Kılıçdaroğlu “Londra’dan temiz para getireceğim.” dedi. Bunun tercümesi şudur: Tabii, oradaki temiz paracılar hiç kimseyi kara kaşı, kara gözü için “Ya, gelsinler de şunları temiz paraya boğalım.” diye beklemiyorlar. (CHP sıralarından gürültüler) Tabii, nedir o, temiz para nedir, biliyor musunuz? Temiz para şu: Temiz paracılar size diyecek ki... Size bir adres gösterecek, adres;

o adrese gitmeden, o adrese uğramadan size para mara -sıcak para o da- göndermezler. IMF, adres IMF arkadaşlar, adres IMF. IMF'ye gideceksiniz, imzalayacaksınız; neler imzalayacaksınız, neler... Yani daha önce, rahmetli Ecevit, bakın, sosyal demokrat, gerçekten çiftçi dostu, memur dostu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Canikli, bitirelim lütfen, bitirelim, üçüncü defa bir dakika, lütfen, son.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – ...çalışan dostu, hayatının her aşamasını bu insanlara adanmış olan rahmetli Ecevit, 1978 yılında ve 1979 yılında 140 milyon dolar kredi kullanmak için IMF'ye gitmek zorunda kalıyor. Ne imzalıyorlar biliyor musunuz? 11'inci Stand-by'ı. Rahmetli Ecevit “Ücretlilerin, çalışanların reel ücretlerini düşüreceğim.” diye stand-by imzalaması yapıyor, stand-by imzalıyorlar ve “Buğday tarımına verilen desteklemeyi azaltacağım.” diye... Resmî kayıtlarda var, 11'inci ve 12'nci stand-by düzenlemelerinde imzası var yani tabii, ilgili Hazine Bakanı imzalıyor, rahmetli Ecevit'e bunu imzalıyorlar. (CHP sıralarından gürültüler) Yani çiftçinin, memurun, emeklinin maaşının düşürülmesinin sözünü veriyor rahmetli Ecevit, vermek zorunda kalıyor IMF'ye gittiği zaman. Bizden size tavsiye: Bu adreslere gitmek zorunda kaldığınızda bu ülke yaşanmaz hâle gelir.

2023 bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; İYİ Parti sıralarından gülüşmeler, alkışlar(!)]

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, pek kısa bir meramım var efendim, mikrofonu açarsanız meramımı söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pek kısa bir meramım var bir dakikadan az süreli.

BAŞKAN – “En sonunda söz vereceğim.” dedim arkadaşlar.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir soru...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır. Tutanak bakımından pek kısa...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Canikli'yi dikkatle dinledim, şunu merak ettim, 85 milyon da merak ediyor: Hangi kasaptan et alıyorsa o kasabın adresini hepimiz merak ediyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, biraz evvel grubumuz adına konuşan değerli milletvekilimiz, Genel Başkan Yardımcımız net bir şekilde müdellel bir şekilde hem piyasa hem de Et ve Süt Kurumuyla ilgili kıyası yaptı. Net, ortaya konulan rakamlar ortadadır ve bu konuda da hakikaten asgari ücretle ilgili, alım gücünün arttığını da ispat etmiştir.

Hayırlı olsun. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar(!); İYİ Parti sıralarından alkışlar(!)]

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk olarak lehte olmak üzere Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici konuşacaktır.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Saygıdeğer Başkan, vatansever ve milletperver olan kıymetli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi üzerine lehte olmak üzere Büyük Birlik Partisi adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2023 bütçesini, tüm dünyayla birlikte ülke ekonomimizi derinden etkileyen pandeminin ve kuzeyimizde Ukrayna ve Rusya arasında devam eden savaşın neden olduğu olumsuz şartlar altında görüşüyoruz. Ayrıca, bulunduğumuz coğrafyada meydana gelen savaşlardan kaçan sivillerin ülkemize sığınmaları, ülkemizin kırk yıldır devam eden terörle mücadelesi; komşularımız Suriye, Irak, Ermenistan ve Yunanistan’ın durumları ve politikaları nedeniyle savunma bütçemizin artması; komşularımızla ilişkilerimizde bulunduğumuz bölgede devletimizin ve milletimizin haklarını korumamız, bu istikamette inisiyatif kullanır hâle gelmemiz sebebiyle maruz kaldığımız yaptırım maliyetleri, bugün, ekonomiyle ilgili yaşadığımız problemlerin önemli bir kısmına zemin hazırlamıştır.

Kıymetli milletvekilleri, 2023 yılı merkezî yönetim bütçe giderleri 4 trilyon 469 milyar 500 milyon TL, buna karşılık olarak merkezî yönetim bütçe gelirleriyse 3 trilyon 810 milyar 149 milyon TL olarak tahmin edilmektedir

Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 3,5 olmaktadır. Yüzde 3,5 rakamı tek başına anlamlı olmakla birlikte, geçmiş yıllarla da mukayese edersek mevcut durumu daha iyi görürüz.

Son zamanlarda yükseliş hâlinde olan faiz giderlerinde de durumumuzu daha iyi anlamak için yine geçmişle mukayese etmenin doğru olacağını düşünüyorum.

Yine son on beş yıla bakacak olursak, faiz giderlerinin genel bütçe giderleri içindeki payı en yüksek yüzde 25,8’le 2006 yılında gerçekleşmiştir, en düşük ise yüzde 8,36’yla 2017 yılında gerçekleşmiştir. Bu on beş yılın ortalaması ise yüzde 14,19 olarak gerçekleşmiştir. 2023 bütçesinde ise bu oranın yüzde 12,65 olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. Gönül ister ki hiç faiz giderimiz olmasın fakat her ne kadar son

yıllarda bir yükseliş olsa da son on beş yılın ortalamasının altında, üstelik enflasyonun bu kadar yüksek olduğu bir dönemde gerçekleşmesi tahmin edilen bir faiz gideri kalemi bütçede yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, 2022 yılında da hane halkının kullanmış olduğu elektrik ve doğal gaz faturalarının önemli bir kısmı bütçeden sübvansane edilmiştir. Desteklemeler, hane halkı asgari geçim tutarı, kullanım miktarı ve gelir düzeylerine göre yapılmalıdır. Memnuniyetle görüyoruz ki bu durum 2023 bütçesinde de devam edecektir.

İçinden geçtiğimiz şartlarda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti sosyal devlet olmanın gereğini yerine getirmiştir. Bütçeden en fazla ödenek ayrılan 5 kurum içerisinde Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığının yer alması ve toplam giderler içerisinde bunlarla birlikte tarım destek paylarının her geçen yıl biraz daha yükselmesini önemli ve kıymetli buluyoruz. Gönül ister ki ülke olarak güvenlik risklerimiz daha az olsa ve bu alana ayrılan payı başka alanlarda kullanabilseydik ancak bulunduğumuz coğrafyada kimseye boyun eğmeden durabilmemiz için savunma harcamalarımız her zamankinden daha önemli hâle gelmiştir. ABD de emperyalist diğer devletler de onların uşağı terör örgütleri ya da içerideki uzantıları da ne kadar rahatsız olurlarsa olsunlar kendi İHA'larımızı, kendi SİHA'larımızı, kendi savaş uçacağımızı, kendi füzelerimizi yapmaya, ülkemizin ve milletimizin varlığına savaş açmış olanları dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar bulup yok etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri, 2023 bütçesinde toplam gelirlerin yaklaşık yüzde 84'lük çok önemli bir kısmı vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Vergi gelirlerinin büyük kısmı ise hâlâ dolaylı vergilerden karşılanmaktadır. Bu oran oldukça yüksek olup gelişmiş ülkeler ortalaması olan yüzde 35-40 seviyesine çekilmesi gelir dağılımındaki adaletin de sağlanması açısından zarurettir. Ücretlileri, toplumun dar gelirli ve dezavantajlı kesimlerini ezdirmemek adına gerekli tedbirlerin alındığını görmekteyiz; bunun en önemli yollarından birinin dolaylı vergilerin düşürülmesi, bu kapsamda yapılacak bir vergi reformu olduğunu düşünüyoruz. Bakınız, bu dönemde pek çok kesimin talepleri karşılanmış ve mağduriyetler giderilmiştir. Kamu çalışanları için 3600 ek gösterge düzenlemesi, taşeron işçilerin kadroya alınması, kredi borcu olanların faiz ve enflasyon farklarının silinmesi, asgari ücretlerin ve emeklilerin maaş artışları, tarımsal desteklemeler gibi önemli düzenlemeler yapılmıştır. Şimdi de inşallah, bütçeden sonra önce kamuda çalışan yaklaşık 500 bin sözleşmeli personelimiz ve KİT'lerde çalışan 80 bin taşeron işçi kadroya, 5 milyon EYT'li ise emeklilik haklarına kavuşacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanının ekonomi yönetimini yabancı bir danışmanın kılavuzluğunda yöneteceğini açıklaması, en hafif tabirle, Türk bürokratlarına ve Türk akademisyenlerine, Türk bilim adamlarına yapılmış bir saygısızlıktır. Kendileri Genel Kurulda “Ronaldo’yu, Messi’yi getireceğim.” dedi. Biz Kurtuluş Savaşı’nı da öz evlatlarımızla kazandık, istikbalimizi de öz evlatlarımızla kuracağız. Biz Ronaldolarla, Messilerle değil; Ardalarla, Emirhanlarla, Keremlerle ve Abdülkadirlerle kazanacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, uyuşturucuyla mücadele hepimizin en öncelikli işlerinden olmalıdır. Ancak, Türk devletini, Türk Hükümetini, Türk İşçileri Bakanını, polisimizi, askerimizi uyuşturucu ticaretine aracılık etmek ve bununla cari açığın kapatılmaya çalışıldığını söylemek...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yalan, yalan! Yalan, bu söylediğiniz doğru değil Sayın Başkan. Türkiye’yi uyuşturucu cenneti yapanlara sorun bunu!

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – ...tıpkı Türk Silahlı Kuvvetlerinin kimyasal silah kullandığı iftirasında olduğu gibi, ülkemizin ve milletimizin itibarına politik hırslarla yapılmış bir suikasttır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Polise, askere kimsenin laf söylediği yok Sayın Başkan!

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) - Bu kürsüde bütçe görüşmelerinde keşke buna cevap verseydiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyle, bunu AK PARTİ'liler yapsınlar, yetmiş dakika daha konuşacaklar.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) - Bütçe görüşmelerinde bu kürsüde “Türkiye halkları” ifadesi kullanılmıştır. Bu ülkede 1 tane halk vardır, onun adı da “Türk halkı”dır; 1 tane millet vardır -Kürt’üyle Türkmen’iyle Çerkez’iyle Laz’ıyla- o milletin adı da “Türk milleti”dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) - Sizin sayenizde 14 milyon da sığınmacı oldu; onu da söyleyin.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) - Yine, bu ülkede olmayan Kürt sorunu ifade edilmiştir. Bu ülkede Kürt sorunu değil, bir terör sorunu ve siyasi bölücülük sorunu vardır.

Yine, bu kürsüde kapatma davasına “kumpas davası” diyenler, Meclis kürsüsünde hukuka ve yargıya hakaret etmişlerdir. Hiçbir gelişmiş devlet, hiçbir hukuk devleti, şiddetle, hele terörle iltisaklı yapıların legal görünümü organizasyonları kullanmasına asla izin vermez; Venedik Kriterleri de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları da apaçık ortadadır. Her konuyu olduğu gibi, bütçeyi de terör propagandasına dönüştüren terör uzantılarının Gazi Meclisteki varlıkları, Türkiye için bir millî güvenlik meselesidir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - En büyük terörist sensin, en büyük terörist!

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) - Terör örgütünün siyasi şubesinin sözcüleri, sizin avukatlığını, sözcülüğünü yapmaya çalıştığımız PKK terör örgütünün ülkemize ve milletimize maliyeti Türkiye'nin dış, iç, özel, kamu borcundan, bütçede eleştirdiğimiz açıklardan katbekat fazladır. Sokaklarda, okullarında bombalı saldırılarda katledilen çocukların katillerine bile “terörist” diyemeyenlerin, bütçenin savaş ve faiz lobilerinin bütçesi olduğunu söylemesi utanmazlıktır!

KANİ BEKO (İzmir) – Ya, ne diyorsun sen! Millet aklıktan ölüyor!

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – PKK'nın partisi, şu anda müzakereleri yapılan bütçenin, bugünkü iktidarın ve yönetim anlayışının son bütçesi olacağını...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, ne saygısız bir adam!

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – ...sekiz ay sonra HDP'nin yetki sahibi olacağı bir bütçenin yapılacağını kürsüden ifade etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Destici, tamamlayın lütfen.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Herkes şunu bilsin ki: Türkiye, şakileri, teröristleri, hükümdar yapmayacak kadar büyük bir devlettir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yırtın, yırtın, belki bir daha...

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Burada telaffuz edilen, HDP ve ittifaklarının oluşturacağı ve Türkiye'yi birlikte yöneteceklerini iddia ettikleri, sözde büyük ve sözde demokrasi bloku nedir, kimlerden ve hangi partilerden oluşmaktadır? Çıkın, utanmıyorsanız buna iki laf edin ve cevap verin.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sana ne! Sana mı söyleyeceğiz! Biz halkımıza anlatıyoruz kim olduğumuzu.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü'nde, öncelikle Millî Mücadele'mizin kahraman kadınlarını, şehit öğretmenlerimiz başta olmaz üzere, terörün hedef aldığı kadın şehitlerimizi, kadına yönelik şiddetin kurbanı vatandaşlarımızı rahmetle ve saygıyla anıyorum. Milletimiz ve tüm insanlık için, Dünya Kadın Hakları Günü'nü, ülkemizde ve tüm dünyada

mazlumların çektiği acıların sona ermesine vesile olması dileklerle kutluyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyor, bütçede emeği geçenlere teşekkür ediyor ve bütçenin hayırlı olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.33

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.47

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay konuşacaktır.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yetmiş dakikadır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O zati muhatap almadığımızı söylemek için söz istemiştım ama Sayın Başkan, usule aykırı olarak söz vermediniz, tutanaklara geçsin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanın İç Tüzük’ü taktığı yok ki.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İç Tüzük’e aykırı işlem yaptınız yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, iç tüzüksüzlüğü savunuyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İç tüzüksüzlük var şu anda.

BAŞKAN – Eskiden İç Tüzük, böyle, elinde gezerdi Başkan Vekillerinin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Benim de elimde, bakın, burada; maddeleri gayet iyi biliyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yine Fuat Bey’e denk gelmesin, sonra şey oluyor. Biz yine yürütmeye saygılı olalım; kürsüye çağırdık ya, lafını kesmeyelim, indirmeyelim, bindirmeyelim...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüde olduğu için bir şey demeyelim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geçen sefer hoş olmayan şeyler oldu.

ORHAN SÜMER (Adana) – Belki de bilerek yapıyor Başkanım, salon boş, duyursunlar diye.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, bilerek tabii. Bu kadar olur mu ya! Fuat Bey’e mi denk geliyor her seferinde? Fuat Bey kürsüde, yine Başkan söze giriyor.

ORHAN SÜMER (Adana) – Taraflı yönetiyor, onun için.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yapıyor bu hataları Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bana ne yapacağımı söylemeyin; bunu tartışırız, mahcup olursunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve hepimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

2023 bütçesinin gerekçesini, dayanaklarını ve hedeflerini Plan ve Bütçe Komisyonunda başlayan bütçe görüşmelerinden bugüne gerçekleştirdiğim konuşmalarda ele almıştım. Yine, aynı şekilde, Sayın Bakanlarımız gerçekleştirdikleri sunumlarda ve soru-cevap oturumlarında her alanda detaylı ve kapsamlı bilgileri yine Plan ve Bütçe Komisyonunda Gazi Meclisimizle paylaşmışlardı. Şahsıma ayrılan sürede, yine gün boyu Genel Kurulda yapılan konuşmalarda dile getirilen soru ve eleştiriler üzerine görüşlerimi ifade edeceğim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir gün Temel çift görüyormuş, Dursun da -soruna çözüm bulacak ya- cevaben “Tek gözünü kapatsana.” demiş. Sayın Kılıçdaroğlu Türkiye’ye ne yazık ki iki gözünü birden kapatmış hâlde bakıyor.

BURAK ERBAY (Muğla) – Gayet iyi görüyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Senin açık gözlerinden daha iyi görüyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dolayısıyla nereye baksan karanlık.

Hiçbir olumlu işi, yapılan devasa yatırımları, üretimi, kalkınmayı görmezden geliyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İşine baksana sen!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, muhatap olmayın, sesinizi yükseltin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hangi doğruyu gösterseniz kafasını diğer tarafa çeviriyor, diğer tarafa çevirmeyi tercih ediyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen yürütmeye devam et.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şimdi, böyle bir zihniyete hangi doğruyu, nasıl anlatacaksınız?

AYHAN BARUT (Adana) – Sen ülkeyi yönetiyorsun, aklıktan haber ver, aklıktan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İsterseniz şöyle başlayayım: FETÖ'nün sözcülüğüne soyunanların bu Meclise “Gazi Meclis” demelerini beklemek hayaldir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından “Yuh!” sesleri, gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yuh ya! Yuh! Yuh! Kozmik odayı açtınız. Kozmik odayı açtınız, yuh ya! Yuh! Yuh! Yuh olsun size, yuh!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ey yüce milletimiz, şahit olun, senin temsilcilerinin içerisinde bulunduğu, üzerine bombalar yağmış bir Meclise gaziliği yakıştıramayan bir Genel Başkanım...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yuh olsun size, yuh!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...size vadettiği ancak siyasetüstü dostları...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yüce Meclisi bombalattınız, yüce Meclisi! Utanmıyor musunuz yüce Meclisi bombalatmaya?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...siyasetüstü dostları tarafından – kendi deyimiyle- siyasetüstü dostları tarafından mandacılıkla yönetilen bir ülke olabilir. (CHP sıralarından “Yuh!” sesleri, gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yazıklar olsun size, yazıklar olsun! Hâlâ tutuyorsunuz, başkasına çamur atmaya çalışıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İnanıyorum ki buna cevabı yüce milletimiz verecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Nerede Zekeriya Öz? Zekeriya Öz nerede, Zekeriya Öz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerçekleşen bütçe görüşmelerinin...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Utanın, utanın!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...yönetimde saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde katılımcı şekilde geçmesini önemsiyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – YİMPAŞ'ta kaç kişi mağdur oldu, kaç kişi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Plan ve Bütçe Komisyonu aşamasından itibaren bizlere yöneltilen soruları, eleştirileri titizlikle yanıtlamaya, cevaplamaya özen gösteriyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – YİMPAŞ mağdurları yakını bırakmayacak; göreceksin, yargılanacaksın!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Gerçekleşen tartışmalara itidalle yaklaşıyor...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – YİMPAŞ mağdurları yakını bırakmayacak, unutmama bunu da! Kaç kişi dolandırıldı!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...burada hesap verdiğimiz asıl mercinin aziz milletimiz olduğunu asla unutmuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Elbette ki aziz millete hesap vereceksiniz, aziz millete!

ORHAN SÜMER (Adana) – Grubun alkışlamıyor, grubun bile alkışlamıyor; grubun inanmıyor sana, grubun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ancak karşılaştığımız manzara nice emeklerle hazırlanan bütçe taslağımızın...

ORHAN SÜMER (Adana) – YİMPAŞ'ın hesabını verdin mi Sayın Başkan? YİMPAŞ'ın hesabını verdin mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...ve bütçe dokümanlarının, kapağını dahi açmadan, bu yüce mekâna muhalefet tarafından sığ tartışmaların taşınıyor olmasıdır.

(CHP sıralarından “YİMPAŞ! YİMPAŞ!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Çünkü daha derinlikli bir tartışmayı getirme şansları yok.

(CHP sıralarından “YİMPAŞ! YİMPAŞ!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Öyle bir derinlik yok çünkü; içi boş, dayanağı olmayan hezeyanlar tekrar tekrar, her yıl burada dile getiriliyor.

(CHP sıralarından “YİMPAŞ! YİMPAŞ!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz de tekrar tekrar cevap veriyoruz. Elimizde ispatla, rakamla, en güncel veriyle konuşuyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

Biz Cumhuriyet İttifakı olarak tomurcuk derdinde köklü bir çınar gibi ülkemizi her alanda tomurcuklandırmanın, umutları yeşertmenin, meyveleri 85 milyon hep birlikte toplamamızın derindeyiz.

AYHAN BARUT (Adana) – “Hasret bitsin.” diyen kim?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “Beraber yürüdük bu yollarda.” diyen kim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dönüyor, dönüyor(!)

ORHAN SÜMER (Adana) – “Vatan hasreti çekiyor.” “Dön.” diyen herhâlde siz değilsiniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dolayısıyla, biz, eserlerimizle konuşuyoruz, projelerimizle konuşuyoruz, yatırımlarımızla konuşuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

“Veda” dediniz ya, şarkı sözleriyle, şarkı sözleriyle vedadan bahsettiniz ya, her zaman olduğu gibi “Bu bir veda değil, bir Fatiha’dır.” diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Elveda.” değil, “Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?” diyoruz.

(CHP sıralarından “Güle güle(!)” sesleri)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Millet size o “Veda”yı söyleyecek, size “Elveda.” diyecek.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Atalarımız can verdi, can! Can verdi bu memleket için! Hiç merak etmeyin...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Veda Makamı”nda olan sizlersiniz. Yirmi yıldır teveccühünü bizlerden esirgemeyen milletimizle aynı bedende can gibiyiz...

BURAK ERBAY (Muğla) – Az kaldı, az.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Senin odanda yüksek yetenekli çocuklar oturacak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...can cana veren kan gibiyiz, yanıp da bitmeyen köz gibiyiz, biz ayrılamayız, biz ayrılamayız milletimizle.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir zamanlar FETÖ’ye okuyordunuz, FETÖ’ye.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Senin odanda yüksek yetenekli çocuklar oturacak, haberin olsun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – O saraylardaki tatlı hayatınız bitecek!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ama merak etmeyin, bizim de sizler için, muhalefet için bir şarkımız olacak rahmetli Kayahan’dan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yetenekli çocuklar oturacak senin odanda.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Size yine hüsrana, size yine hasret var. Size yine esmer günler düştü, eyvah.” diyor rahmetli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Gidiyor, gidiyor; Abbas yolcu!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Zekeriya Öz’e hasretinizi dillendiriyorsunuz herhâlde(!) Efendinize hasretinizi dillendiriyorsunuz herhâlde(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Milletın sinesinde çıkmış bir hareket olarak her bir vatandaşımızın beklenti ve talepleri yönünde milletimizle aynı dili konuşuyoruz.

AYHAN BARUT (Adana) – Altı ay kaldı, altı ay!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir sorun, bir aksaklık varsa çözümü dışarıda değil, yine kendi içimizde ve millî reçetelerde arıyoruz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Altı ay kaldı, altı ay.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo! Ethem Sancak’ta mı arıyorsunuz?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kapı kapı dolaşıyorsunuz para bulmak için. 25 milyar dolar bulmak için yalvar yakar kapı kapı dolaşıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Hükümetlerimizin geçmiş 20 bütçesi gibi titizlikle hazırlanan 67 ayrı programın her birine gece gündüz çalışılmış bütçe teklifimizi böyle mesnetsiz çarpıtmalarla karalamak ancak ve ancak yurt dışından yine iftira ithal edenlerin ajandasına yakışıır.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – YİMPAŞ iftira mı? YİMPAŞ’tan bahset.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ethem Sancak’ta mı arıyorsunuz?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yalvar yakar Araplardan para dileniyorsunuz! Ayıp değil mi? El pençe divan duruyorsunuz..

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin)- Sisi’ye gittiniz, Sisi’ye!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Malum danışmanlarınızın aklıyla, Kandil’den aldığımız emirlerle, Pensilvanya’dan kulağınıza üflenenlerle, o “siyasetüstü” dediğiniz karanlık dostlarınızla hareket edip söylem geliştirdiğiniz sürece bu millet size itibar etmez, yetki vermez; yetkiyi bize, yetkiyi Cumhur İttifakı’na, muhalefeti de ömür boyu size verecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kaşıkçı dosyası nerede? Sisi, Sisi... Hani Sisi'ye gitmiyordunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii, tabii!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Altı ay sonra görürsün, altı ay sonra. Tatlı hayatın bitecek, saraydaki hayatın bitecek, yargıya hesap vereceksiniz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Saltanatınız bitecek.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Milletimiz için hayata geçirdiğimiz sayısız mega projenin, yurt içinde ve yurt dışında verdiğimiz çetin mücadelenin üzerini kimin sahte gündemleriyle örtmeye çalışıyorsunuz?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Saraydaki bu tatlı hayatın bitecek.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Eserleriyle konuşamayanların sermayesi ancak altı boş kara para iddiaları, hayali uyuşturucu trafiği gibi yalanlar olabilir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – 128 milyar dolar da mı boş?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – 122 şu anda yerinde duruyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ne yazık ki melankolik, geriye gitmeye sevdalı bir muhalefet anlayışıyla karşı karşıyayız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kur korumalıya ne kadar gitti?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz dijital dönüşüm, uzay egemenliği, siber vatan konuşuyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vallahi bravo(!) Uzaya gittiniz, uzaya(!)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kur korumalı... Kur korumalı...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz hâlâ geçmişteki istikrarsız dönemlerin özlemini taşıyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Uzaya güle güle, uzaya.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kur korumalıya ne kadar gitti, bunu Merkez Bankası Başkanı, Hazine Bakanı söyleyemedi, belki siz söylersiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cumhurbaşkanı adayı diye bir vesayetçi aradığınızı da biliyoruz. Güçlendirilmiş değil, küflendirilmiş sistem önerilerinizle bu millete geri adım attıramayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ziraat Bankasının 750 milyon doları nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye'yi yönetme iddiasında olan bir partinin, bir siyasi partinin veya koalisyonun daha vizyoner olmasını beklemek hakkımız diye düşünüyorum. Ama nerede?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, siz anlayamazsınız onu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz “Cumhur İttifakı” deriz, arkasına tutup eş anlamlısı “Millet İttifakı” kavramına sığmırsınız; biz adını “Türkiye Yüzyılı” koyduğumuz vizyon programımızı açıklarız, arkasından “İkinci Yüzyıl” diye bir toplama taslak piyasaya sürersiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Acayip bir program, acayip.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir yıl sonra, bir yıl.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir yıl sonra açıkladı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biliyorsunuz, Sayın Kılıçdaroğlu kendisine de “Bay Kemal” demeye başladı. Yani eleştiriyor gibi gözükürken Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Cumhuriyet İttifakı’na olan bu gizli hayranlığınız halis mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Eskiden Erdoğan böyle değildi.” diyerek de eskiden daha çok hayran olduğunu da bugün itiraf etti Sayın Kılıçdaroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu da yalan, bu da yalan; bir yıl önceydi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Böyle oldu, bugün bunu itiraf etti.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 2020 Ağustos Kurultay Kararı o İkinci Yüzyıl.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen yıl yine burada “Bu bütçede 3600 ek gösterge yok, istihdam yok, işçi yok.” diyordunuz; bunları dediniz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Evet, hâlâ da yok, hâlâ da öyle.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Söyleye söyleye yaptırıldı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 3600 ek gösterge düzenlemesiyle 6 milyona yakın insanımızın çalışma ve emeklilik hayatını kolaylaştıracak kapsamlı bir iyileştirme yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz yaptık, biz!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Söyleye söyleye sağır kulaklarımız ancak...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yaptık mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yaptık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz yaptık.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yaptık mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yaptık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz yaptırıldı!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yaptık mı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz yapmadınız, biz yaptırıldı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yaparsa AK PARTİ yapar.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ya, verin hakkımızı, “Yaptınız.” deyin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz yaptırıldı.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Biz yaptırıldı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ya “Yaptınız.” deyin, rahat olun “Yaptınız.” deyin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz yaptırıldı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Yaptınız.” deyin ya, rahat olun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Biz yaptırıldı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Evet, kapsamlı iyileşmeyi yaptık.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Emeklilere ikramiye olmazdı, kaynak yoktu; nasıl oldu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılında yaptığımız iki artışla asgari ücreti net 5.500 liraya çıkarttık.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kadrolara gel, kadrolara!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Böylece, 2021 yılına göre kümülatif artış oranı yüzde 94,64 oldu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, bırak! Rakamlar yanlış.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstihdamda işsizlik kademeli olarak azalışını sürdürdü ve toplam istihdam Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 1,3 milyon kişi arttı.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – 1+1 konut kirası neden 10 bin lira, 15 bin lira?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Haftalık toplam çalışılan saat geriledi.” dediniz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – 1+1, 2+1 bile değil. 1+1 şu anda 10 bin lira, 8 bin lira.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sen sataşırken megafonla bağır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, 8 bin lira, 10 bin lira, domatese benzemez bu iş.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biraz önce Başkan Vekilimiz de açıkladı “Türkiye’de 2018 yılı ikinci çeyreğinde haftalık toplam çalışma saati 1 milyon 263 bin iken 2022 yılı ikinci çeyreğinde 1 milyon 286 bine çıkmıştır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Niye 1+1’in kirası ülkemizde 8 bin lira? 1.000 liralık, 1.500 liralık kira neden 8 bin lira?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstihdam sayısı da 28,7 milyondan 30,7 milyona yükselmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Üçüncü çeyrekte düştü, veri gizlemeyin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2018 yılı üçüncü çeyreğinde haftalık toplam çalışma saati 1 milyon 232 bin iken 2022 yılı üçüncü çeyreğinde de 1 milyon 254 bine çıkmıştır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Mersin’de tavuk tantuni 40 liraya çıktı; 40 liraya çıktı 1 tantuni.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstihdam sayısı da 28,8 milyondan 30,8 milyona yükselmiştir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – 40 lira, 40 lira! Çay 18 lira, bir bardak çay 18 lira.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dolayısıyla hangi çeyrekle karşılaştırırsanız karşılaştırm, iddia edildiği gibi toplam çalışılan saatte düşüş değil, artış meydana gelmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – TÜİK rakamları ortada Sayın Oktay, TÜİK rakamları ortada.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hortumcu!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Benzer şekilde istihdam sayısında da artış yaşanmıştır. Biz burada yapılan çarpıtılmış kıyaslamalardan anlıyoruz ki rakamlar yalan söylemez ama lütfen, rakamlara da yalan söyletmeyin.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ama siz söylersiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, geçen yılı hatırlayın.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bu Veysel Filiz’le ilgili bir açıklama yapabilecek misiniz?.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Ne oldu bu TOGG? Fabrikanın içi boş.” Hatta yıl boyunca da devam ettiniz. Bunu dediniz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Veysel Filiz’le ilgili, Veysel Filiz...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Zekeriya Öz ne oldu, Zekeriya Öz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı’nda Türkiye’nin otomobili Togg’u banttan indirdik ve seri üretime de başlandı, sabah da bunu ifade ettim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vallahi bravo(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir otomobilin çok ötesindeki özellikleriyle de bir akıllı cihaz olduğunu da ifade ettik Togg’un. Yine, Togg, pek çok sektörün de sürükleyicisi olarak ülkemize önemli katkıları olacak bir gelişmedir. (CHP sıralarından gürültüler)

ORHAN SÜMER (Adana) – Veysel Filiz, bak burada, tanıyor musun bunu? Bak!

BEDRİ SERTER (İzmir) – Veysel Filiz kim acaba bir söyler misiniz? Veysel Filiz kim?

ORHAN SÜMER (Adana) – Bak, bak! Tanıyor musun bunu?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Cevap verin Veysel Filiz’le ilgili.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir başka alan, gene geçen yıl, hatırlayın ve yıl boyunca da buna devam ettiniz.

ORHAN SÜMER (Adana) – Tanıyor musun bunu?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cevap ver, cevap!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ya, niye sizin söylediklerinizi size söylüyorum, ağırınıza mı gidiyor? Ben anlamıyorum ya. Ayna tutuyorum sadece, başka bir şey yaptığım yok. (CHP sıralarından “YİMPAŞ!” şeklinde slogan atmalar)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Veysel Filiz kim? Onun hesabını ver! YİMPAŞ’ın hesabını ver!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sedat Peker nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) –Karadeniz’deki gaz keşfine de inanmayanlar “Bulduysanız hani nerede?” diyenler vardı; sizdiniz bunlar, sizdiniz bu. Şu anda dünyanın en derin ve en uzun deniz tabanı iletim sistemini inşa ediyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vallahi bravo(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ve önümüzdeki aylarda yerli gazı milletimizle buluşturacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizinle de buluşturacağız, istemeseniz de sizinle de buluşturacağız bu gazı, sizin mutfaklarınıza kadar da gelecek.

(CHP sıralarından “Veysel Filiz!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Doğal gazın keşfinden üretimine kadar iki buçuk yıla yakın bir sürede tüm işlemler tamamlanmış olacak.

(CHP sıralarından “Veysel Filiz!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunu dünyada bu kadar kısa sürede yapabilen başka bir ülke daha yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bununla gurur duyun ya! Bununla sevinin! Bütün milletimiz seviniyor, milletin sevindiğiyle siz de sevinin, milletin gurur duyduğuyla siz de gurur duyun.

(CHP sıralarından “Veysel Filiz!” şeklinde slogan atmalar, sıra kapaklarına vurmalar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Milletin üzüldüğüyle üzülmün, milletin sevincinden niye üzüldüyorsunuz?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “Veysel Filiz”miş Fuat Bey, Veysel Filiz!

BEDRİ SERTER (İzmir) – Kim bu Veysel Filiz?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, “Veysel Filizmiş” bu.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bu Veysel Filiz kim acaba?

BAŞKAN – Arkadaşlar, arkadaşlar...

BEDRİ SERTER (İzmir) – Ama öğrenmek istiyoruz, bir şey soruyoruz, öğreneceğiz.

BAŞKAN – Milletimiz seyrediyor, biraz ilkokul sıralarından farklı olsun lütfen Meclis, milletimiz seyrediyor.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Soruyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Öyle bir şey olur mu? Var mı öyle bir usul?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Cevap vermesi lazım.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, kozmik odayı kimler gördü, onu da bir söylesin ya.

BAŞKAN – Tempo tutuyorsunuz, şarkı söyler gibi. Olacak iş değil ya.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bu Veysel Filiz kimdir? Beyefendi biliyor, bize cevabını versin.

BAŞKAN – Maşallah! Maşallah!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Devletin kozmik odasına kimleri soktu orada? Oradaki bilgileri onlar biliyor.

(CHP sıralarından “YİMPAŞ Fuat” şeklinde slogan atmalar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Musluk açılışlarıyla uğraşanların -biz anlıyoruz- bizim yaptığımız bu işlerin büyüklüğünü ve stratejik önemini anlamalarını da beklemiyoruz zaten; bu da normal. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çok acayip! Tuvalet açtın, tuvalet!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Tank Palet ne oldu? Tank Palet ne oldu Fuat Bey?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunların üstesinden gelmek yapılmış, bitmiş, çoktan milletin hizmetine sunulmuş yatırımları vaat olarak sunmaya da benzemez. Yani bizim yaptığımız işleri sanki yeni yapıyormuş, yapılacakmış gibi vaatler...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hani tanklar, ALTAY tankı da üretilecekti?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Salgının tetiklediği küresel belirsizlikler Rusya-Ukrayna savaşıyla derinleşirken ekonomimize yansıyan olumsuzlukları asla görmezlikten gelmiyoruz. Aksaklıkların üstesinden gelecek enstrümanları da teşviklerden sosyal yardımlara, yerli, millî üretim politikalarından makroihtiyati tedbirlere kadar bütçemizde hesap etmiş durumdayız. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sezgin Baran Korkmaz nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemizi daha güçlü, milletimizi daha müreffeh hâle getirme inancımızı, irademizi, hazırlığımızı, birikimimizi, imkânımızı ve kararlılığımızı bütçeye yansıttık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Şu Veysel Filiz’i aydınlatır mısınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Süregelen başarıları taçlandıran bir hamle olarak, milletimizin iradesiyle desteklediği Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmiş, iş yapma süreçlerinin hızlandığı, sonuç almanın kolaylaştığı yeni bir dönemin kapıları aralanmıştır.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Her şey gizli mi sizde Beyefendi? Şu Veysel Filiz’le ilgili bir aydınlatma bekliyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bürokrasi değil, hizmet üreten bir devlet yapısı anlayışıyla geliştirdiğimiz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ülkemizin en önemli kamu yönetimi reformudur.

ORHAN SÜMER (Adana) – Bak, burada Veysel Filiz’in fotoğrafı var, karşısında sen varsın. Bak, tanıyor musun bunu?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Veysel Filiz’le beraber fotoğrafınız var.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstikrarı ve toplumsal refahı artırma hedeflerimize büyük katkılar yaptığını tecrübe ediyoruz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bak, fotoğraf yaklaşıyor mu? Fotoğrafa bak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Parlamenter sistem döneminde sadece laftan ibaret olan “kuvvetler ayrılığı” Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle gerçek anlamda hayata geçmiştir “yasama, yürütme, yargı” olarak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Fuat Bey, seninle beraber fotoğrafı var bu Veysel Filiz’in.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kazandırdığı hız, esneklik ve etkin eş güdüm sayesinde Türkiye’yi yüzlerce büyük projeye donatmanın yanı sıra ülkemiz küresel bir güç olma yolunda önemli bir mesafe katetmiştir.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bu kişi tanıdık mı, değil mi?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Tanımaz olur mu canım, fotoğrafları var.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Özellikle salgına ve doğal afetlere karşı en hızlı şekilde hayata geçirdiğimiz önlemler, dış politikada ve bölgesel krizlerde süratle aldığımız aksiyonlar, her alanda yerleşme ve millileşmeye yönelik cesaretle atılan adımlar yeni sistem sayesinde kaydedilen ilerlemenin somut neticeleridir.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Her şey karanlık, her şey karanlık!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dedik ya, iki gözünüz kapalı, nereye baksanız karanlık görüyorsunuz, normal. Niye Sayın Genel Başkanın karanlık gördüğü anlaşıldı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gün boyu, ekonomik göstergeler üzerinde yoğunlaşan yorumlar yapıldı.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Hiç değilse şu Veysel Filiz’i açıklayıverin, rahatlayın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye yatırım, istihdam, üretim, ihracat, cari fazla hedefli büyüme stratejisinden taviz vermeden yolunda ilerlemektedir.

BEDRİ SERTER (İzmir) –Rahatlayın, rahatlayın.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Nerede istihdam! 3 milyon insan iş aramaktan vazgeçti, resmî verilere bir bakın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ekonomi politikalarında rotamız makroekonomik ve finansal istikrar ile fiyat istikrarını eş zamanlı olarak sağlamak, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmek, reel sektörün finansmana kesintisiz ve sorunsuz erişimini sağlamak, tedarik zincirlerindeki değişimi fırsata çevirmek ve cari işlemler açığını kalıcı olarak çözecek adımlar atmaktır.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – YİMPAŞ’taki gibi mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu doğrultuda, Türkiye ekonomisi 2022 yılının ilk yarısında yüzde 7,6 büyürken 2022 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 3,9 büyümüştür.

2022 yılının üçüncü çeyreğinde üretim tarafında hizmetler katma değeri yüzde 7,9; sanayi katma değeri yüzde 0,3 ve tarım katma değeri yüzde 1,1 artış kaydetmiştir. Yine sabah da izah ettim, makine ve teçhizat yatırımları 12 çeyrek kesintisiz artış kaydederek 2022 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 14,3 büyümüştür. 2022 yılının dördüncü çeyreğine ilişkin öncü göstergeler orta vadeli program hedeflerine uygun şekilde yine büyümemizin devam ettiğine işaret etmektedir.

Otomobil satışları, ekim-kasım döneminde, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 28,1 artmıştır. Beyaz eşya satışları 2022 yılı Ekim ayında yıllık yüzde 9,1 artış kaydetmiştir. Reel Kesim Güven Endeksi, 2022 yılı Kasım ayı itibarıyla eşik değer üzerinde kalmaya devam ederek...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bu Veysel Filiz’in makamda ne işi vardı Fuat Bey?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...101,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Fuat Bey, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı... Bu Veysel Filiz sanki akrabamız gibi bu kadar rahat nasıl masanda oturuyor ya?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılı Reel Gayrisafi Yurtiçi Hasılası büyümesinin OVP tahminlerine göre yüzde 5 seviyesinde gerçekleşeceği ve yine 23-25 dönemi için ortalama yüzde 5,3 olacağı öngörülmektedir.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 100 kilo eroinle yakalandı. Bu Veysel hangi hapishanede? Ziyaret ettiniz mi bunu?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Vatandaş gelemiyor makama.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu süreçte net ihracatın büyümeye pozitif katkısının sürmesini bekliyoruz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Adam sanki makamın sahibi gibi oturmuş, nereden buluyor bu cesareti?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 100 kilo eroinle yakalanmış.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılı Ocak-Kasım döneminde ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,9 artış göstererek 231,2 milyar dolara yükselmiştir. Yıl sonu itibarıyla 250 milyar doların üzerinde gerçekleşeceğini de öngörüyoruz.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Ya, bir de Veysel Filiz var, kim o ya?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Aynı dönemde ithalatımızda yüzde 36,6 artış göstererek 331,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kim o, kim?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Enerji fiyatları ortada, emtia fiyatları ortada. Temel ihracat pazarımız olan Avrupa ülkeleri durgunluk sinyalleri vermekte.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Arkadaşlar, bu Veysel Filiz 100 kilo uyuşturucuyla yakalanmış... Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın makamında sanki makamın müdavimi, o kadar rahat oturuyor, çok rahat oturuyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Küresel ekonomilerde gelişen tüm olumsuz gelişmelere rağmen ihracatımızdaki artış trendi devam etmektedir. İhracatın yanında iç piyasaya yönelik üretimin de arttığı dikkate alındığında enerjiye ilaveten ham madde, ara malı ve yatırım malları ithalatının da bu doğrultuda artış gösterdiği görülmüyor. (CHP sıralarından gürültüler)

Enerji ithalatımız geçen yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında 2022 Ocak-Kasım döneminde yüzde 103 artarak 88,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. (CHP sıralarından gürültüler) Enerjide ithalat artışı, toplam ithalat artışının yüzde 51'ine tekabül etmektedir. 2022 Ocak-Kasım döneminde toplam 331,1 milyar dolar olan ithalatımızın yüzde 80,9'u ham madde ve ara malları, yüzde 10,9'u yatırım malları ve sadece yüzde 8,2'si tüketim mallarından oluşmaktadır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, bu ne arkadaş, uyuşturucu taciri, milletvekili, Cumhurbaşkanı Yardımcısı... Yani arkadaşlar, bu ülkeye bu yakışıyor mu ya? Vallahi yakışmıyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 88,7 milyar dolarlık toplam ithalat artışının 84,5 milyar doları ham madde, ara malı ve yatırım mallarındaki ithalat artışını içermekte.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hiç ziyaret ettiniz mi bu Veysel Filiz'i? Makamınıza gelmiş sizi ziyaret etmiş.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Diğer bir ifadeyle, ithalatımızın yüzde 91,8'i aslında yine üretim amaçlı yapılan ithalattan oluşuyor. Yüksek ve orta yüksek teknolojlili ürün ihracatımız salgın, küresel çatışmalar ve ham madde fiyatlarında artış yaşanan dönemler de dâhil miktar olarak önemli tutarda artmıştır. Orta yüksek ve yüksek teknolojlili ürünler ihracatımız, 2021 yılında, 2020 yılına göre yüzde 23,3 oranında artarak 77,5 milyar dolara ulaşmıştır. 2022 yılı ihracatımızın ilk on bir ayında bu rakam aşılarak 80 milyar dolara yükselmiştir. Yıl sonu itibarıyla, 85 milyar doları aşacağı öngörülmektedir. Cari fazla hedefiyle ihracatımızı artırmak için kilit öneme sahip devlet desteklerini özellikle hizmet ihracatında etkin bir şekilde kullanıyoruz. Bilişim, eğitim, fuarcılık, gayrimenkul, kültürel ve yaratıcı endüstriler, lojistik ve taşımacılık, sağlık ve spor turizmi, yeşil hizmetler ve yönetim danışmanlığı sektörlerine özel destek programları uyguluyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – İthalattan bahsedin! İthalat rakamları nedir, ithalat! Sadece ihracattan değil, ithalattan da bahsedin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde de hizmet ihracatımız, 2021 yılı rakamını aşarak 66,4 milyar dolara ulaştı.

CAVİT ARI (Antalya) – İhracatı söylediniz, ithalatı da söyleyin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben söyledim de sen başka bir yerdeydin zannediyorum, ben söyledim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Veysel Filiz nerede? Veysel Filiz'i de söylesene!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hizmet ihracatı alanında sadece dizi-film sektörüne dahi baktığımızda bugün 160'ı aşkın ülkeye yapımlarımızı ihraç eder konumdayız.

Bununla birlikte, yine, sağlık turizminde öncelikle tercih edilen ülkeler arasındayız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Oturabilirsin yerine, sıfır!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılının ilk on bir ayında tıbbi sebeplerle ülkemizi ziyaret edenlerin sayısı 1 milyona yaklaşmıştır ve 2021 yılında elde ettiğimiz geliri de şimdiden geçmiş durumdayız. Seyahat hizmet ihracatından elde ettiğimiz gelirin 31,3 milyar dolara ulaştığını görüyoruz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Veysel'in selamı var(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine aynı dönemde, lojistik ve taşımacılık sektöründen 26,8 milyar dolar gelir sağladık.

MAHİR POLAT (İzmir) – Veysel'in arabasının arkası da özel düzenekliydi yalnız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Salgından en çok etkilenen bu sektörlerin ne kadar hızlı toparlandığına da özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

Büyük resme baktığımızda, bugün sanayinin millî gelir içindeki payı artmaya başlamış, turizm sektörünün dünyadan aldığı pay yükselmiş, enerji dışı cari işlemler dengesinde önemli bir iyileşme kaydedilmiş; yatırım, istihdam, üretim ve ihracatta önemli kazanımlar elde edilmiştir. Ülkemizi salgın ve savaşta sarsılan dünyanın yeni üretim ve tedarik merkezi hâline getirecek altyapıyı kurduk, geliştirdik, şimdi de büyütüyoruz.

MAHİR POLAT (İzmir) – Veysel için tedarik zinciri kurmuşlar!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir yandan istikrardan, refahtan söz edip bir yandan “Bütçe savaşa gidiyor.” diye anlamsız serzenişlerde de bulunuldu. Daha önce “Suriye’de ne işimiz var?” diye soranlara da yine aynı netlikte cevap vermiştik.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Yine ne işimiz var?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bölgemizde barış, refah, istikrar, ülkemizde demokrasi ve özgürlükler sapasağlam, her türlü tehdide karşı dimdik duran bir Türkiye Cumhuriyeti’yle mümkündür. Terör ve düzensiz göçün önlenmesi maksadıyla kahraman ordumuz hudutlarımızın güvenliğini sağlamakta, yurt içi ve sınır ötesinde başta FETÖ, PKK, YPG ve DEAŞ olmak üzere tüm terör örgütlerine karşı “Ölürsem şehit, kalırsam gazi.” anlayışıyla aralıksız mücadele etmektedir. Kıbrıs dâhil, denizlerimizdeki hak ve menfaatlerimizle semalarımızı azim ve kararlılıkla korumaktayız.

Yerli ve millî bir muhalefet anlayışına sahip olsaydınız zaten bunları takdir ederdiniz ancak küresel vesayet odaklarına bel bağladığınız, onların türküsünü söylediğiniz ortada. Geçmişte 15 Temmuz FETÖ hain darbe girişimini masum göstermeye çalıştınız, yetmedi. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Gelip gelip aynı yere takılıyor, satıyorsun, satıyorsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Eli kanlı YPG’li teröristleri “Topraklarını savunan insanlar.” diye nitelendirdiniz, yetmedi.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “Ne istediysen verdik.” diyen kim Allah’ınızı severseniz ya? Aklımızla dalga geçmeyin ya. Sizin partinizin Genel Başkanı dedi “Ne istedinizse verdik.” dedi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – O arada toplanıp koltuk kapmaca oynadığınız 6’lı masanın altına başka tabureler getirip koydunuz, yetmedi.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kozmik odayı verdiniz, tank verdiniz, Meclisi bombalayan uçağı verdiniz, silah verdiniz ellerine; ülkenin eğitimini verdiniz, ekonomisini verdiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Artık gizli ortaklarınızı da açık ederek millî güvenlikten açıkça ödün vermemizi bekliyorsunuz; daha çok beklersiniz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – FETÖ’cü!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İçerideki ve dışarıdaki akıl hocalarımız, tüm şürekânız da daha çok bekler. O “Düşmez.” dediğiniz, güvendiğiniz dağlara kar yağması çok yakındır. Terör ile Kürt düşmanlığını özdeşleştirmek, Kürt kardeşlerimize en büyük ihanettir, en büyük düşmanlıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “Fotoroman Süleyman” diyorduk, Fotoroman Fuat...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hain terör, terörü Kürt kardeşlerimizin ve milletimizin başına bela edenlerin de belası olacaktır. (CHP sıralarından gürültüler, “Veysel” sesleri)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Belediyelerden bahsettiniz, kayyumların kamu kaynaklarının, milletimizin vergilerinin PKK’ya, YPG’ye, dağa gönderilmesini engellemesi ağırınıza gitti herhâlde?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yalan atıyorsun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yalan, yalan! Kayyumlarınız çaldı, kayyumlarınız. İftira, iftira!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İftira atıyorsun, iftira. Bir tane kanıtın yok, iftira atıyorsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kayyumlarla, milletin kaynakları milletimize, o şehrin sakinlerine gitmektedir.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kayyumlarınız çaldı, Mustafa Yaman nerede? Mardin kayyumu Mustafa Yaman nerede?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Zorunuza gitse de gitmese de tüm illerimizle, belediyelerimizle yerelden kalkınmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İftiracı! Bir tane kanıtın yok, yalan söylüyorsunuz! Kayyumlarınız hırsızlık yapıyor!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Terörün her türlüsüne karşı mücadelemizi sınırlarımız içinde ve dışında sürdüreceğimizin altını burada tekrar çizmek istiyorum.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hırsız kayyumlarınızdan hesap sorun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bütün kayyumlarınız hırsız çıktı, hırsız!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hatay’dan Hakkâri’ye kadar güney sınırlarımızın tamamında terörün, teröristin izini bırakmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Mustafa Yaman nerede? Hırsız kayyumlarınızdan bahsedin. Çalıp çırpıtığınızdan bahsedin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yurt içinde ve yurt dışında terörle mücadelemiz FETÖ, PKK-PYD/YPG ve DEAŞ başta olmak üzere, tüm terör örgütlerine karşı aralıksız devam edecektir, hem de her şekilde.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hırsızları korursunuz ancak, çalıp çırparsınız siz!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hırsızları savunuyorsun, hırsızları! Kayyumları değiştirmek zorunda kaldınız hırsızlık yaptıkları için.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu kararlı iradeyi taşımamızda sizin “savaş bütçesi” dediğiniz imkânlarla yeşeren yerli, millî savunma sanayimizin çok büyük katkısı vardır.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – İnsanları öldürmek üzerine kurulu bir bütçemiz var.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Mardin kayyumunu niye değiştirdiniz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Mardin kayyumunu anlat sen, Mardin kayyumunu!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hırsızlığı anlatsana!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Savunma sanayisi alanında ulaştığımız seviye sayesinde hiç kimsenin icazetini almadan, hiç kimsenin icazetini aramadan, müdahil olduğumuz süreçleri milletimizin menfaatleri yönünde yönetme kabiliyetine sahibiz, elhamdulillah. Biz,

bu toprakların gücüne, irfanına, beşerî sermayemize, milletimizin ferasetine inanıyoruz; konu ne olursa olsun çözümü içeride, yerli, millî imkânlarda arıyoruz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Mustafa Yaman nerede?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – 1,5 ton kadayıftan size de geldi mi acaba, kayyum kadayıfından?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, gasbı savunuyorsunuz ya, ayıptır ya! Kazanmadığınız bir belediyeye el koydunuz ya, onlarca belediyeye!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yalan! Yalan! Putin’e yalvarıyorsun, Putin’e!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu yüzden, milletimiz 21’inci kez bütçe yapma sorumluluğunu, ülkenin kaderini tayin etme sorumluluğunu Cumhurbaşkanımız liderliğinde bizlere bırakmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İrade gasbı...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz, icazeti yabancı iktisatçılardan, diğer ülke büyükelçilerinden değil, milletimizden alırsak, milletimizden. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 85 milyon hakkını, hukukunu gözeterek evlatlarımızı 780 bin kilometrekarenin hiçbir karışında terör tehdidinin bulunmadığı bir Türkiye’de yaşatmakta kararlıyız.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siz, yüzde 1’in hakkını, hukukunu savunuyorsunuz, 85 milyon değil!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu doğrultuda da çok ciddi aşama sağladık.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sizden büyük tehdit mi var, en büyük tehdit sizsiniz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Rabb’im, sınırlarımızın içinde ve dışında kahramanca görev yapan şanlı ordumuzun, güvenlik güçlerimizin yardımcısı olsun.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Âmin! İnşallah, kalbura dönen sınırlarımızı da kapatırsınız bir zahmet!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadın politikalarına dönük eleştiriler dile getirildi.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yolgeçen hanına döndü bizim sınırlarımız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Öncelikle, kadınlarımıza seçme ve seçilme hakkı tanınmasının 88’inci yıl dönümünü bir kez daha kutluyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Gaspçısınız, gaspçı!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dünyanın pek çok ülkesinden önce bu hakkı elde eden kadınlarımızın hayatın her alanında hak ettikleri yeri alması için kadınlarımızla birlikte çalışmaya devam ediyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Gasbı savunuyorsunuz, açık açık gasbı savunuyorsunuz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kadınlar sizin değil.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kadınlar mülk değil, değil.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştirdiğim konuşmalarda da belirtmiştim; biz kadının güçlendirilmesi konusunu muhalefetin aksine bir polemik malzemesi olarak değil, kadınlarımızı başımızın tacı görenek ele alıyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir daha “kadınlarımız” demeyin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kadınları canlı bomba olarak kullanmak lazım, değil mi(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bizim kültürümüzde medeniyetler inşa eden cefakâr ve vakur kadınlar vardır. Ailede, toplumda, hayatın her alanında üstün kıymet görenek

nesilleri yetiştiren Hayme Analar, Zübeyde Hanımlar vardır. Toplumumuzun geleceği için, medeniyet kodlarımızda var olan kadına verilen değeri ihya ederek günümüze taşımak kararlılığıyla çalışıyoruz.

FELEKNAS UCA (Batman) – İstanbul Sözleşmesi’nden çekilerek mi kadınları düşünen bütçe...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hâlihazırda, birçok farklı meslekte kadın çalışan oranının yüksek olması, uyguladığımız politikaların en somut göstergesidir. (CHP sıralarından “Veysel Filiz... Veysel Filiz...” sesleri)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İstanbul Sözleşmesi nerede?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sayın Başkanım, burayı Gezi Parkı zannediyorlar ya! Burası Gezi Parkı değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Buyurun, sektör sektör verilerle bakalım: Öğretmenlerin yüzde 57’si, 23.268 hâkimin yüzde 52’si kadındır; kamu ve vakıf üniversitelerinde kadın öğretim görevlisi oranı yüzde 51’dir; toplam kamu çalışanlarının yüzde 42’si kadındır. “Kadına karşı şiddette sıfır tolerans” ilkesi çerçevesinde şiddetle mücadelemizi de kararlılıkla sürdürüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O yüzden mi sözleşmeden çıktınız? İstanbul Sözleşmesi’nden neden çıktınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Önleme, koruma, kovuşturma ve bütünüleyici politikalar ana eksenlerinde tüm bakanlık, kurum ve kuruluşlarımızla bu konuya eğiliyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sizde kadının adı yok!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yasal düzenlemelerimizle kadına yönelik şiddet fiili içeren suçlardan mağdur olan bireylere sağlanan adli yardımın kapsamını da genişlettik.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kadın katillerini koruyorsunuz ya, kadın katilleri sokaklarda geziyor!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Altını çizerek ifade etmek isterim ki insanlığa ihanet olan kadına şiddet, ayrımcılık ve istismar bizim kültürümüzle ve inancımızla kesinlikle bağdaşmamaktadır. Kadınlarımızı güçlendirme konusunda samimiyseniz buyurun, Diyarbakır Annelerinin gözyaşlarını birlikte silelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Kadınlarımız” demeyin lütfen, kabul etmiyoruz; “kadınlar” deyin, “kadınlar” deyin.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Emine Şenyazar’dan haber et sen, Emine Şenyazar’dan! Katiller sıralarınızda oturuyor!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kadın hakları konusunda gerçekten dertleniyorsanız dağa kaçırılan kız çocuklarının temel haklarını gelin bizimle birlikte savunun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Katiller sıralarınızda oturuyor, Emine Şenyazar hani?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye’nin kadınlarını savunmak, sığ sloganlara tutunmuş, kadınlarımızı ayırıştırınlara kalmaz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kimse sizin kadınınız değil.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kimse sizin mülkünüz değil, kadınlar sizin mülkünüz değil. Temiz bir dile davet ediyoruz Sayın Başkan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kadınlarımızı güçlendirmek için nasıl mücadele ediyorsak kadınları böyle yüzeysel siyasetin malzemesi yapanlarla da mücadele ediyoruz.

Bütçemizde kadının güçlenmesine programına ayırdığımız kaynağı bir önceki yıla göre yüzde 53,2 artırarak 2 milyarın üzerine çıkarıyoruz. İşçi, öğretmen, doktor, genç, yaşlı, inanç ve etnisite ayrımı yapmadan, Türkiye'nin tüm kıymetli kadınlarını ve kadın haklarını güçlendirmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – İstanbul Sözleşmesi'nden niye çekildiniz o zaman?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kadınları işkencelerle gözaltına aldınız. Kadınlara işkence ediliyor, işkence!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Kılıçdaroğlu varlık barışı uygulamalarıyla uyuşturucu kaçakçılılarıyla, baronlarıyla iş birliği yapıldığı, ülkemizin kara para cennetine çevrildiği ithamında bulundu ama söyleyip ayrılma olayını âdet edindi, kalsaydı cevabını dinlerdi konuştuklarının. El insaf be, Allah'tan korkun! (CHP sıralarından “Veysel, Veysel...” sesleri)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Veysel Filiz'in paralarını kastetti, Sezgin Baran Korkmaz'ı kastetti Sayın Fuat Oktay. Siz çok iyi biliyorsunuz çünkü! Veysel'e bak, Veysel'e, bahsettiğiniz Veysel Filiz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kendi ülkesini uyuşturucu ve kara para aklamayla itham eden bir siyasi parti genel başkanına cevap vermek bile zül ve de gelecekte bu ülkenin Cumhurbaşkanlığına aday olmaya çalışan bir zat; Allah'tan korkun be! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sen kork be!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kendisi uyuşturucu tehdidine seçim yaklaşınca ve biraz da siyaset sıkıntısı çekince vâkıf olduğu için herhâlde bu acemiliğini de maruz görmek gerekir. Ne yazık ki bir süredir devlete attığı iftiraya, devletin polisine, jandarmasına, Sahil Güvenlik personeline, askerine; denizde, karada, havada bu mücadelede emek veren herkese fütursuzca atılan iftiralar dedikodulara dayanmaktadır; başka da bir şeye değil.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Şu uyuşturucu baronuyla boy boy fotoğrafın çıkıyor, fotoroman çevirmişsin hâlâ “devlet” diyorsun. Devlet ayrı, siz ayrı siz! Devlet hepimizin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bize Bağcılar'ı, Esenyurt'u adres gösteriyor.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Eroinciyle fotoroman çek, ondan sonra “devlet” de; olmaz böyle bir şey!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz uyuşturucu mücadelesinde kararlılığımızı 2017'de ifade ettiğimiz zaman bize bir desteği de olmamıştı, herhâlde o zamanlar başka semtlerde geziniyorlardı! (CHP sıralarından “Veysel... Veysel...” sesleri, gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

Bunu milletime sesleniyorum: Ey milletim, yine, uyuşturucuyla mücadele ve terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda Gazi Meclisimizce 27/11/2020 tarih ve 7262 sayılı Yasa kapsamında çıkarılan kanuna Cumhuriyet Halk Partisi 78 milletvekiliyle beraber neden “ret” oyu verdiğini açıklamalıdır. Bunu açıklamak zorundasınız bu millete. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – MHP'yle beraber imzaladık onu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – MHP'yle beraber imzaladık.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu kanunun 15’inci maddesinde özellikle uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretine yönelik ciddi yaptırımlar ve hukuki düzenlemeler bulunmaktadır. Bu konuda maalesef ikircikli davrandıklarımı görüyoruz birçok konuda olduğu gibi. (CHP sıralarından “Pudracı... Pudracı...” sesleri)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, iki kelime de Veysel Filiz’le alakalı bir şey söyleyin. Nasıl açıklayacaksınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Varlık barışı düzenlemeleri, Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü, kısa adıyla “FATF” tarafından takip edilmekte ve 4 temel ilke kapsamında sıkı bir biçimde değerlendirilmektedir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Size nasıl güvensin insanlar, nasıl inansınlar? Fotoroman çekmişsiniz resmen boy boy, boy boy!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu bağlamda, 9 Eylül 2022’de FATF’la yapılan görüşmelerde ülkemizdeki varlık barışı uygulaması hakkında bir soru yöneltilmiştir; buna yönelik olarak varlık barışı uygulamasının Mali Eylem Görev Gücü tarafından belirlenen 4 temel ilkeye uygun olduğu hususu açıkça ifade edilmiş ve söz konusu rapor Mali Eylem Görev Gücü Genel Kurulunca da kabul edilmiştir. Günümüze dek yürürlüğe konulan varlık barışı düzenlemeleri bağlamında Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü tarafından ülkemize yönelik herhangi bir eleştiri de yöneltilmemiştir.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Uyuşturucu kaçakçısı arkadaşın 100 kilo eroinle yakalandı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, önce şunu...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ayrıca, ülkemize yurt dışından gelen transferler...

(İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın elektronik cihazdan bir fotoğraf göstermesi)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...varlık barışı kapsamında olsun veya olmasın ilgili mevzuatı kapsamında MASAK tarafından inceleme ve araştırmaya tabi tutulmaktadır. (CHP sıralarından “Bak! Bak! Sesleri, gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, şunu bir açıkla, şunu bir açıkla!

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunun yanı sıra, Mali Eylem Görev Gücü sürecinde atılması gereken adımlar da kararlılıkla atılmaktadır. (CHP sıralarından “Veysel... Veysel...” sesleri, gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şunu bir açıkla da sonra devam et!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin FATF 4’üncü Tur Karşılıklı Değerlendirme Raporu Ekim 2019’da kabul edilmiş olup...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eroincinin arkadaşından Cumhurbaşkanı Yardımcısı olmaz! Sen eroin kaçakçıları için sınıra telefon açan adamsın; yazıklar olsun sana, yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...anılan raporda ülkemiz 12 tavsiye bağlamında “kısmen uyumlu/uyumsuz” seviyesinde iken yine atılan adımlar sonucunda günümüzde bu rakam 6’ya inmiştir. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biraz haysiyetin varsa önce bunu açıkla; önce bunu açıkla, bunu! Bu ne, bu? Bunu bir açıkla, sonra bize sor “Niye ‘hayır’ oyu verdiniz?” diye.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ayrıca, ülkemiz, özel önem atfedilen Mali Eylem Görev Gücü standartlarının tamamına asgari olarak “geniş ölçüde uyumlu” olarak kabul görmektedir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu açıkla; bunu bir açıkla, bunu! Al, şunu bir açıkla! Tek gözünü mü kapattın, görmüyor musun bunu?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, uyarır mısınız lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – FATF tavsiyelerinin gereklerinin yerine getirilmesi ve gri liste sürecinin sonlandırılması için gerekli tüm adımlar kararlılıkla atılmıştır, atılmaya devam edilecektir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu bir açıkla!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Uyarır mısınız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bana “‘Hayır’ oyu vermeni açıkla.” diyor ya...

BAŞKAN - E, tamam konuşuyor, söz onun, size söz vermedim ki; size söz vermedim, lütfen oturun yerinize.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu açıkla, bunu açıkla!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şimdi gördünüz mü varlık barışları nedeniyle eleştiri almış mıyız, almamış mıyız? (CHP sıralarından “Veysel... Veysel...” sesleri) Varlık barışı düzenlemeleri vergiyle ilgili ama siz her zaman olduğu gibi konuyu saptırmakla meşgulsünüz; işte, ancak bunu beceriyorlar.

BAŞKAN – Sayın Oktay, siz devam edin.

Milletimiz izliyor bu görüntüyü, Meclis için üzüntü verici bir görüntü

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ne demişiz? “Yurt dışındaki varlıklarınızı ülkemize getirin, kayıtlarınızı alın, biz de bununla ilgili vergi problemi çıkarmayacağız.” Söylediğimiz bu. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler) Varlık barışı uygulamaları kapsamında sadece bildirim ve beyana konu edilen varlıklar nedeniyle bir vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması imkânı sağlanmakta. Varlık barışı uygulamasıyla bildirim veya beyana konu edilen varlıkların mevcut mevzuatımız -ki buna kara paraıyla mücadele dâhildir- çerçevesinde incelenmesinde ve gerekli yasal işlemlerin yapılmasında herhangi bir kısıtlayıcı hüküm asla yoktur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Veysel için telefon ettin mi etmedin mi Fuat Bey?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kurumlarımız görevlerini titizlikle yerine getirmektedirler. (CHP sıralarından “Veysel... Veysel...” sesleri)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 100 kilo eroinle yakalanan adam için telefon ettin mi telefon? Telefon ettin mi onu söyle? Telefon ettin mi onu söyle.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ortalığı bulandırmak, “yasa dışı işlemleri teşvik eden bir Hükümet” olarak bize iftira atmak en basit tabirle insafsızlıktır, bu millete ihanettir, bu ülkeye ihanettir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, lütfen uyarır mısınız.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, ne yapalım? Bu normal bir görüntü değil ki...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ayağa kalkıyor ama ayağa kalkıyor.

BAŞKAN – Meclisle, milletvekilliğiyle izah edilebilecek bir şey değil yani.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, burası da çok önemli, burayı da dinleyin. Hani, Genel Başkanınızın söylediği bir şey var ya, “cari işlemleri kapatmak için” diye bir başka iftirası var. Kaldı ki bu kadar abarttığın, ey Kılıçdaroğlu...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Veysel için aradın mı Emniyeti? Veysel’in serbest bırakılması için aradın mı aramadın mı, lütfen bunu söyle.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...varlık barışı kanununda bu yıl ülkemize gelen döviz tutarları karşılığı bu yılın ortalama dolar kuruyla sadece 1,57 milyar dolardır, 1,5 milyar dolar; hepsi bu konuştuğunuz. Ülkemiz bu cüzi paranın katbekat üstünde millî gelire sahip bir ülkedir, vakarlı bir ülkedir, gururlu bir ülkedir, onurlu bir ülkedir; bu onursuzluklara asla ve asla prim vermez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Cumhuriyet tarihinin en büyük uyuşturucu ve uyuşturucuya bağlı suç gelirleri operasyonları da bizim dönemimizde gerçekleştirilmiştir. Mücadelemizin genel verileri açısından 2022 yılının ilk on ayında 200 bin operasyonda, olayda 255 bin şüpheliye yasal işlem yapılmıştır, 23.419 narkotik şüphelisi tutuklanmıştır. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Veysel masum mu Veysel?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılında 1 ton 961 kilogram kokain yakalanması bile bu iddiaların, uyuşturucularla ilgili her türlü iddiaların alenen yalan olduğunu ortaya koymaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Madde bağlantılı can kayıplarının 2017’den bugüne üçte 1’e kadar azalması da uyuşturucuyla mücadelede doğru adımlar attığımızın başka bir kanıtıdır. Bu mu sizi rahatsız ediyor? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Böyle mi mücadele ediyorsunuz? Beraberce mi götürüyorsunuz? Mücadele böyle olmaz, mücadele!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Uluslararası ölçekte 15-64 yaş aralığında hayatında en az 1 kez madde kullanan kişilerin oranı Avrupa Birliği için yüzde 29, dünya geneli için yüzde 5,6.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Batsın bu işler diye mücadele böyle edilir; bitsin diye böyle mücadele edilmez!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu oran ülkemizde ise 2018 araştırmalarına göre yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir ve aynı oranda devam etmektedir. Yüzde 29 nere, yüzde 3,1 nere!

Terörle mücadele nasıl kırmızı çizgimiz ise uyuşturucuyla mücadele de aynı şekilde kırmızı çizgimizdir. Siz kara para aklamayı da uyuşturucu trafiklerini de o karanlık danışmanlarınıza sorun. (CHP sıralarından “Veysel burada, Fuat baksana!” sesleri) İçişleri Bakanımız da Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekli cevapları vermiştir her türlü sorularınıza, itham ve iftiralara karşı.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Buraya bak, buraya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve bakanlarının uyuşturucuyla ilişkili olduğuna dair elinde bilgi veya bulgu olup da açıklamayan namerttir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Bak! Bak!” sesleri, gürültüler)

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Bak! Bak! Bak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fiyat istikrarı konusunda da eleştiriler gelmişti. Gıda fiyatları enerji, ham madde fiyatları, döviz kuru, girdi maliyetleri, arz ve talep gibi birçok faktör ve eğilimden etkilenmekte. Tarım girdi fiyatlarında yıllık artış oranları incelendiğinde başta gübre, enerji ve yağlar olmak üzere tarımsal girdi fiyatlarında küresel düzeyde yüksek artışlar dikkat çekmektedir. Ülkemiz de küresel fiyatlardaki artışlardan tabii ki olumsuz etkilenmiştir. Çiftçimizin emeğini, bereketini bu küresel piyasalardaki artışlardan korumak için hızlı bir şekilde gübre ve mazot desteklerini devreye aldık. 2023 yılında mazot desteğinde ürün bazında yüzde 203-395, gübre desteğinde yüzde 130-163 arasında değişen oranlarda artış sağladık.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ülkede çiftçi bırakmadınız, çiftçi! Çiftçinin traktörünü sattınız!

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Çiftçinin traktörünü sattınız!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Mazotun fiyatını sorsam hatırlayamaz şimdi. Belli olmuyor ki; bir 30 liraya çıkıyor, bir 27 liraya geliyor. Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtiğimizde 4 liraydı, şu anda 24 lira.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2023 yılı bütçesinde 2022 yılı bütçesine göre mazot desteğini yüzde 282, gübre desteğini yüzde 140 oranında artırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Bu çerçevede, mazot desteği için 12 milyar lira ve gübre desteği için 4,9 milyar lira olmak üzere toplam 16,9 milyar lira ödenek öngörüyoruz. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin verdiği 100 bin lira tutarındaki faizsiz kredi miktarını 200 bin liraya çıkardık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Burhan Kuzu'yu tanır mısın, Burhan Kuzu'yu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunun da 100 bin liralık kısmının aynı olarak mazot ve gübre alımında kullanılması şartını getirdik.

Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarını engellemek amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur. Kamunun yanı sıra tüketici ve özel sektör temsilcilerinin de yer aldığı Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu, tedarik zincirinde serbest piyasa koşullarının sağlıklı ve düzenli işlemesine katkı sağlamayı ve tüketicilerimizi korumayı amaçlamaktadır. Ticaret Bakanlığımız tarafından başta gıda ve temel ihtiyaç maddeleri olmak üzere piyasadaki fiyat gelişmeleri yakinen takip edilmektedir.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Dezenfektan ne âlemde, bu arada? Onu takip ediyor musunuz?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ruhsar Pekcan'ın sattığı mı? Hakikaten o da vardı ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kurul, dosyaları incelerken alışı fiyatları ile satış fiyatları arasındaki artışları ay bazında değerlendirerek girdi ve diğer üretim maliyetlerinde yine herhangi bir artış olmamasına karşın satış fiyatlarını haksız bir şekilde artıran firmalara cezai işlem uygulamaktadır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ruhsar Hanım'ın sattığı dezenfektanlar nasıl oldu acaba ya? Ağabey, nereden tutsan elinde kalıyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk denetimlerine ara vermeden devam edilmektedir.

Fiyat istikrarını sağlamak ve vatandaşımızı enflasyonun altında ezdirmemek için gereken politikaları hızla uyguluyoruz. Bu kapsamda, en düşük devlet memuru aylığı 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla 9.105 liraya yükseltilmiştir. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında ise yüzde 78,6 oranında kümülatif artışlar yapılmıştır.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Açlık sınırının altında.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Vergi indirimleri vasıtasıyla vatandaşların fiyat artışlarından en az düzeyde etkilenmesi amacıyla 2022 yılında 276,8 milyar lira vergi gelirinden vazgeçilmiştir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Fiyatlar niye artıyor acaba?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 1 Temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere asgari ücret net 5.500 lira olmuştur. 2021 yılına göre net asgari ücretin kümülatif artış oranı yaklaşık yüzde 95'tir. Ayrıca, tüm ücretlilerin asgari ücret düzeyine kadar olan gelirleri gelir ve damga vergisi dışında bırakılarak tarihî bir adım atılmıştır.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sen bir ay geçinsene!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunun yanı sıra mevcut fiyatlar çerçevesinde vatandaşlarımıza doğal gazda yüzde 75, elektrikte ise birinci kademe yüzde 50 sübvansiyon sağlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Çocuklar aç, aç!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2023 Haziran ayı sonuna kadar işverence işçiye elektrik, doğal gaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere aylık bin liraya kadar yapılacak ek ödemeler gelir vergisinden ve sigorta primi tutarından istisna tutulmuştur.

Yine, son iki kararını işçi ve işveren kesiminin oy birliğiyle alan Asgari Ücret Komisyonu da 2023 yılı asgari ücretini belirlemek üzere çalışmalarına başlamıştır. Asgari ücretin toplamın tüm kesimleri tarafından memnuniyet sağlayacak bir düzeyde işçi ve işveren taraflarının tam mutabakatıyla belirleneceğine de yürekten inanıyoruz.

“KİT”ler yağmalanıyor.” diye içi, arkası boş ifadeler kullanıldı. Vatandaşa verilen -biraz önce ifade ettiğim- doğal gaz desteğini “yağmalama” olarak gören bu zihniyeti milletimize havale ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Beyler, biz ülkemizin, bu ülkenin kaynaklarını başkaları gibi IMF’e peşkeş çekmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Onun için mi insanlar kombiyi açamıyor, battaniyeyle evinde oturuyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Vatandaşımıza verdiğimiz doğal gaz katkısını “yağmalama” olarak gören bu zihniyete, millete değil de IMF gibi kuruluşlara kaynak akıtmak isteyen bu zihniyete milletimiz yetki vermedi, vermez, vermeyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) – Cumhuriyet döneminden bir tane fabrika bırakmadınız, sata sata fabrika kalmadı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kur korumalı mevduat yöntemi objektiflikten son derece uzak şekilde hedef alındı.

ORHAN SÜMER (Adana) – Tank Palet Fabrikasını kime sattınız?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Tank Paletten bahset biraz da!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye’de 2021 yılı son çeyreğinde ortaya çıkan ve ekonomik bir temeli olmayan döviz kurlarındaki oynaklığın önüne geçmek amacıyla Aralık 2021’de devreye aldığımız kur korumalı mevduat ve katılma hesapları vatandaşlarımızın göstermiş olduğu ilgi ve destek sayesinde finansal sistemin istikrarını sağlamış ve ortaya çıkabilecek sorunları büyümeden önlemiştir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Katar’dan kaç para aldınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – KKM sayesinde bankaların temel fonlama kaynağı olan TL mevduatlarının ortalama vadesi de 2 katına çıkmıştır. Böylece, bankacılık sektörü daha öngörülebilir bir çerçevede reel sektöre uygun maliyetlerle kredi imkânları sunmaktadır. KKM uygulamasının döviz kuru dalgalanması ve diğer makroekonomik göstergeler üzerindeki olumlu etkileri göz önünde bulundurulduğunda yani resmin bütününe baktığımızda maliyeti sınırlı kalmaktadır. KKM’nin bütçeye maliyeti aylar itibarıyla azalmış ve kasım ayı içerisinde bütçeden herhangi bir aktarım yapılmamıştır.

CAVİT ARI (Antalya) – Toplam maliyeti ne?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, Sayın Kılıçdaroğlu...

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç lira ödendi söyleyemediniz. Merkez Bankasından kaç para ödendi söyletmediniz, hâlâ saklıyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Meclisten saklıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...kur korumalı mevduatla ilgili “Anayasa’da ‘Vergi kanunla konulur ve kaldırılır.’ der. Siz uygulamayı yapıyorsunuz ama Anayasa’yı da hukuku da bilmiyorsunuz, siz önce vergiyi koyup sonra kanunu çıkarıyorsunuz; verginin kanuniliği ilkesi ihlal edildi.” diyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet.

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç para ödendi? Hâlâ saklıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şimdi, şunu izah etmek isterim: Kur korumalı mevduat ürünü, nihayetinde bir bankacılık ürünü ve mevduat çeşididir.

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç para ödediniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Merkez Bankasından giden ne oluyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Merkez Bankasından kaç para ödediniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dolayısıyla bir bankacılık ürününün devreye girmesi tamamen bankacılık esaslarına göre gerçekleşmektedir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Merkez Bankası ne olacak, Merkez Bankası?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Diğer yandan, KKM için ödenecek hazine katkısı ise uygulamadaki vade seçeneğine bağlı olarak 22 Mart 2022 tarihinde yapılacaktır.

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç para ödendi? Cesaretiniz varsa bunu da söyleyin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Şahsi paranızı sormuyoruz, halkın parasını soruyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – O tarihten çok daha önce -bakın, sonra değil- ocak ayı içerisinde bu katkıya istinaden kanuni...

CAVİT ARI (Antalya) – Bugüne kadar KKM’ye kaç para ödendi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...düzenleme yapılmış ve yüce Meclis tarafından kabul edilmiştir; Sayın Kılıçdaroğlu bir kez daha yanlış bilgilendirilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yanlış sen söylüyorsun! Yalan söylüyorsun!

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç para ödendi? Cesaretiniz varsa açıklayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Merkez Bankasından KKM’ye ne kadar ödendi? Niye saklıyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; borçlanma ve faiz ödemeleriyle ilgili temelsiz yorumlar da yapıldı.

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasından kaç para ödendi? Cesaretiniz varsa açıklayın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Borç istatistiklerini nominal veriler üzerinden değerlendirerek analiz etmenin doğru bir yaklaşım olmadığı... Değerlendirmenin gerçekçi ve karşılaştırılabilir olabilmesi için, uluslararası literatürde olduğu gibi, kamu borç verilerinin millî gelire oranının temel gösterge olarak kabul edilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda, faiz harcamalarının millî gelire oranı 2002 yılından günümüze kadar ciddi bir azalış göstermiştir; faiz harcamalarının millî gelire oranı 2002’de yüzde 14,3 iken 2021 yılında yüzde 2,5’a kadar gerilemiştir. 2002 yılında faiz harcamalarının toplam harcamalardaki payı yüzde 43,2 iken yirmi yıllık dönemde yürütülen politikalar sonucunda, Ocak-Ekim 2022 döneminde yüzde 11,5’e düşürülmüş. Görüldüğü üzere, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, uygulanan ekonomi politikalarının en önemli çıktılarından biri bütçe üzerindeki faiz yükünün azaltılması olmuştur.

Diğer taraftan, bir yılda toplanan vergi gelirleri ile borcun vadesi boyunca ödemesi yapılacak faiz ödemelerini birbirine oranlayarak analiz yapmak doğru bir yaklaşım değildir.

ERHAN USTA (Samsun) – Niye? Niye?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Böyle bir kıyaslama yapılacaksa cari yılda yapılan faiz harcamasının aynı dönemde toplanan vergi gelirlerine oranına bakılmalıdır.

ERHAN USTA (Samsun) – Siz yapıyorsunuz zaten, onu siz yapıyorsunuz. Riske dikkat çekiyoruz, riske dikkat çekiyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu açıdan bakıldığında, ilk on aydaki toplam faiz harcamalarının toplanan vergi gelirlerine oranı yalnızca yüzde 14,7’dir.

ERHAN USTA (Samsun) – Önümüzdeki dönem ne olacak?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yıl sonu itibarıyla da bu oranın yüzde 14,5 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu rakamlar dışarıda hazırlanıp elinize tutuşturulan raporlarda yazmaz; görüştüğünüz büyükelçiler de size söylemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazıklar olsun!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ayıp!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ayıp!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazıklar olsun! İşgal ettiğin makama bak, ettiğin kelama bak, yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “İcraat değil, mazeret üretiyorsunuz.” diye ifadeler kullandınız ya...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İşgal ettiğin makama bak, ettiğin kelama bak, yazıklar olsun! Hadsiz atanmış!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...kamu-özel iş birliği yöntemiyle yaptıklarımızı anlatsak bile yetmez, bırakın diğerlerini.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadsiz atanmış!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz senin gibi Putin’den talimat almıyoruz Beyefendi! Putin’den talimat alan adamsın sen!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Öncelikle konuya en geniş açıdan bakınca, ülkemizin ihtiyaç duyduğu, büyük kaynak gerektiren ve yatırım süresi uzun olan altyapı yatırımları öncelik verilmesi gereken alanların başında gelmektedir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sisi mi söyletti, Sisi mi? Sisi’den mi alıyorsun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Putin ödül mamamı verdi mi senin? Putin’den ödül maması alan adamsın sen, yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kalkınma mücadelesinde Türkiye’nin büyüme hedeflerine ulaşabilmesi için birçok altyapı projesini aynı anda hayata geçirmesi gerekmektedir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sisi’den mi aldınız o talimatı, Sisi’den? Sisi’nin askeri olmuşsun sen, Sisi’nin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu bağlamda bütçe imkânlarının yanında KÖİ modelini altyapı yatırımı finansmanında da kullanmamız, kullanabilmemiz bir zarurettir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadsiz atanmış! Hadsiz atanmış!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yalnızca Türkiye değil, bir yandan gelişmiş ekonomiler, diğer yandan gelişmekte olan ekonomiler yatırım ihtiyacını karşılayabilmek için, altyapılarını büyütme ve modernize etmek için KÖİ modelini kullanmaktadır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazıklar olsun! “Nasıl da oy verecekler.” diyor...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – KÖİ modeliyle, klasik yöntemle yapıyı uzun yıllar sürecek yatırımların daha fazlası daha kısa sürelerde tamamlanmaktadır. Bu projelerin finansman sorumluluğu özel sektördedir. Yatırımı yapmak, inşaatı tamamlamak ve sözleşme sonuna kadar işletmek sorumluluğundaki özel sektör tüm bu süreçler için uzun vadeli finansmanı yurt dışından temin etmektedir. Unutulmamalıdır ki bu projeler uzun dönemli ödeme avantajıyla hızlı bir şekilde tamamlanmış projelerdir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Putin’in son emirlerini de anlat, Suriye’yle ilgili son emirlerini anlat! Putin’den aldığı son talimatları anlat!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yatırım projelerini kısa dönemli değerlendirmek suretiyle kasıtlı yanlış okumalar yapılmakta, kısa sürede hayata geçirilen bu projelerin ülkemizin rekabet gücüne sağladığı katkı göz ardı edilmektedir. KÖİ modelinin iftihar projelerinden olan şehir hastanelerimizin büyüklüğü Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde de özellikle dile getirildi; iddia edilenin aksine, hastaların bütüncül sağlık hizmetine ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Bu hastanelerin yüksek yatak kapasitelerinin yanında acil durumlarda mevcut kapasitenin üstüne kapasite artırımı imkânı mevcuttur. Şehir hastanelerimiz sadece kendi illerine değil, çevresindeki geniş bir bölgeye de hizmet vermektedir.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Vatandaş randevu alamıyor. Nereye hizmet veriyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı! Vatandaş randevu bulamıyor hastanelerde.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Robotik cerrahiden en uç görüntüleme yöntemlerine kadar tüm tedavi ve tetkik yöntemleri bu merkezlerde vatandaşa bir arada sunulmaktadır. Her türlü imkân da sunulmaktadır aslında, büyüklüklerine uygun kapalı otopark kapasitesi ve toplu ulaşım alternatifleri oluşturulmuştur, yine hasta nakillerini kolaylaştıracak ambulans helikopterler için heliportlar gibi imkânları da mevcut. Bu hastanelerimizin en önemli kazanımlarından biri de deprem

gibi afetler de düşünülerek yapılmış olmaları. Şehir hastaneleri hasta garantili değil, hasta memnuniyeti garantili hastanelerdir.

Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerindeki eleştiriler boyutunda da yine süratle tamamlayarak halkımızın hizmetine sunduğumuz, iftihar kaynağımız şehir hastanelerinden Çam ve Sakura Hastanemize aslında ayrıca değinmek istiyordum, güzel, detaylı da bir çalışma yapmıştım bununla ilgili.

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – “Sakura” ne demek? “Sakura” nereden çıktı Sayın Oktay? Yerli ve millî mi “Sakura” ismi? Japonlar parayı verdi, düdüğü çalıyor; Japonların projesi. Yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben yetiştiremeyeceğim, fazla vaktim yok. Sayın Başkan, müsaade ederseniz, ilave vakit verirsiniz açıklarım ama siz Sayın Fatih Altaylı'nın yazısına baksanız yeterli herhâlde; şimdilik onu söyleyeyim, geçeyim. (CHP sıralarından gürültüler)

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Başakşehir Şehir Hastanesi...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sisi'yle aranız nasıl Sayın Oktay? Bu ara görüşüyor musunuz Sisi'yle?

FIKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bir de maliyetlerden bahsedin Sayın Oktay; şehir hastanelerinin maliyetlerini de söyleyin, onu da öğrensin millet.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Evet, burayı atlıyorum arkadaşlar vaktimiz kalmadığı için ama ben şu kadarını söylemek isterim müsaade ederseniz: Tasarım hızı saatte 80 kilometre olan araçlarla -Çam ve Sakura'yla ilgili söylüyorum- saatte tek yönde 70 bin yolcuya hizmet verebilecek kapasitedeki Başakşehir-Kayaşehir Metro Hattı'mızı tamamlayarak yine, özellikle, dünyanın en gelişmiş modern hastanelerinden olan bu şehir hastanemizi bir an evvel metroyla buluşturmak istiyoruz. Aynı şekilde yollarını da yapıyoruz, yolunu dahi yapamayanlara duyurulur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Evet, geçiyorum, vaktimi biraz da sorularda harcamak istiyorum.

Sayın Kılıçdaroğlu bir başka şeyi söyledi -bu sürekli gündeme geliyor, Plan ve Bütçede de gündeme geldi aslında- bu, soru önergeleriyle ilgili. (CHP sıralarından gürültüler) Arkadaşlar, ben söyleyeyim soru önergeleriyle ilgili; Meclisten alınan size ifade ediyorum, bizdeki de değil bakın, Meclis açıklamadığı için bizdekini size söylememiz belki uygun olmayabilir. Bize -ben kendi şahsımla ilgili söylüyorum- Cumhurbaşkanı Yardımcılığına sadece 2022 Temmuz'a kadar -sonrası da var bizde- bu tarihe kadar 8.662 adet yazılı soru önergesi veriliyor ve bu önergelerden, yine, toplamda 6.330'una cevap veriliyor yani cevap verme oranımız yüzde 73,72.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Nasıl cevap veriyorsun? Nasıl cevap veriyorsun?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ve öyle sorular var ki buraya getirsem...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Gel beraber okuyalım o cevapları, gel! O cevapları bir gün beraber okuyalım, gel!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İsterseniz bir gün getireyim, okuyayım; siz bile hayret edersiniz, “Hadî canım!” dersiniz, “Milletin verdiği yetki bu kadar istismar edilir mi?” dersiniz. Başka Bakanlıklarımızı da söyleyeyim...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Seçilmişlere bunu nasıl söylersin atanmış olarak! Senin haddine mi bizim nasıl önerge vereceğimiz... Yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakan, Plan ve Bütçede de açıkladım, gene açıklıyorum: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yüzde 100...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Cevaba bak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yüzde 83,92; Dışişleri Bakanlığı yüzde 95; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yüzde 94; Gençlik ve Spor Bakanlığı yüzde 95; Hazine ve Maliye Bakanlığı yüzde 83; İçişleri Bakanlığı yüzde 57,20; Kültür ve Turizm Bakanlığı yüzde 65 -devam ediyor böyle- Millî Eğitim Bakanlığı yüzde 93, Millî Savunma Bakanlığı yüzde 93; yani gerçekler bunlar, devam ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sizi yalancılıkla itham ediyor şu anda. Bu sizin evrakınız, bu sizin evrakınız, Kanunlar ve Kararların.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şimdi, bir başka soru vardı...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şu anda Cumhurbaşkanı Yardımcısı sizi yalanla itham ediyor, takdir sizin, sizin evrakınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...o da şuydu: Yine, tek kişilik hükümet, danışmanın kitabında geçmekte... “O zaman gelecek, burada bütçesini savunacak. Parlamentoda halkın seçmediği atanmışlar bütçeyi savunuyor.” diyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yalan söyleme bari. Yalancı! Yalan söylüyor! Sayın Başkan, buna bir açıklık getirin. Sizi yalancılıkla itham ediyor şu an. Sizin verdiğiniz cevap var burada, sizin verdiğiniz cevap. Çok ayıp, çok ayıp! 3 oy için yalan söyleme, utan! Meclis Başkanlığının yazısı bu, Meclis Başkanlığının!

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle bir usul var mı ya! Böyle bir üslup var mı ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın hatibe tavsiyem, daha çok anayasa hukuku kitabı okuması ya da bu yeterlilikte danışmanlar edinmesidir. Çok basit bir anayasa hukuku bilgisidir ki parlamenter sistemde yürütme görevi Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanınca, başkanlık sistemlerinde ise Başkan tarafından yerine getirilir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ayıp ya! Meclis Başkanını da yalancı yaptın ya yazıklar olsun sana, yazıklar olsun!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Amerika’da da örneğin -bir başkanlık sistemi örneği olduğu için söylüyorum- yürütme görevi, seçilen Başkanca üstlenilir, bu bizim sistemimize özgü bir şey değil. Burada bu bütçenin kim tarafından sunulacağı bizzat yüce Meclisimiz tarafından Meclis İhtüzüğü’nün 62’nci maddesinde belirlenmiştir.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Ruhsar Pekcan’ı aradın mı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Burada bu sunumu yapmamızın sebebi yüce Meclisimizin iradesidir.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, alkol kontrolü yap!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Anayasa ve Meclis İhtüzüğü bütçe sunum hakkını Cumhurbaşkanı Yardımcısına veya bir bakana verebilmekte. Yine Sayın Başkan müsaade eder, ilave süre verirse ben açıklamaya devam edebilirim soruları.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ver, ver, yalanlarına devam etsin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 100’üncü yılın bütçesiyle...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adama “yalancı” diyorsun, sonra süre istiyorsun be, ayıp ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sabahtan beri sorularınıza cevap veriyorum zaten.

...cumhuriyetimizin yeni yüzyılına, Türkiye Yüzyılı'na güçlü bir başlangıç yapıyoruz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hani 2023'te her şey tamam mı?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ortaklık mı vardı, ne vardı? Kaç tane fotoğrafın var o adamlar!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - 2053, 2071 hedeflerimizi de dâhil ettiğimiz Türkiye Yüzyılı programımızda bu millete sözümüz, sevdamız, ahdimiz var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yazıklar olsun be!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Türkiye Yüzyılı; yerli, milli sağlık teknolojileriyle, yüksek teknolojik cihazlarla donanımlı hastaneleriyle ve sağlıkta dijitalleşmeyle sağlığın yüzyılı...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Siz hastanenin ismini bir kere yerli yapın Sayın Oktay.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...otonom yol ve araçlar, ulaşım da bulut bilişim, data, “hub” uygulamaları; depo otomasyonu ve yeşil mobiliteyle ulaştırma ve altyapımızın yüzyılı...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ucube sistemle uçacaktık, çukura düştük; hep yalan, hep yalan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...okullaşma oranı daha da artmış, artırılmış sanal gerçeklikle desteklenen mesleki eğitim kurumlarıyla AR-GE merkezlerini de barındıran liseleriyle eğitimin yüzyılı; kendi enerjisini üreten, sosyal konutlar ve yeşil koridorlarla örülü akıllı yerleşim alanlarıyla şehirciliğin yüzyılı olacak.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – 2023 hedefini bir anlat bakalım, ne oldu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - “Türkiye Yüzyılı” vizyonumuzun öncelikli hedeflerinden biri, ülkemizde huzurun kökleştirilmesidir.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Geldi 2023, yalan rüzgârları bitti, şimdi yeni bir yüzyıl hikâyesi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Güvenliğimize yönelik tehditler sınırlarımıza dayanmadan kaynağında bertaraf eden; yerli, milli teknolojilerle donanmış, etki alanı 3 kıta, ilgi alanı ise bütün dünya olan bir milli savunma anlayışıyla stratejik güvenliğin yüzyılı olacak. Türkiye Yüzyılı yeni hidrokarbon keşifleri, nükleer güç santralleri, nadir cevherlerin işlenmesi ve artan yenilenebilir enerji kapasitesiyle enerjinin yüzyılı olacak. 2023 bütçe kanunu teklifimizi de bu uzun görüşlü vizyonumuzla hazırladık ve arkasındayız.

Bunu yapacak kadrolara gelince, bizim kadrolarımızı “üçüncü sınıf” diye itham edenlere şahsım ve tüm Kabine arkadaşlarım adına sesleniyorum...(CHP sıralarından “Veysel... Veysel...” sesleri)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHİR POLAT (İzmir) – Veysel... Veysel...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Oktay.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Senin tüm alanlarda atadığın 70 kişilik toplama danışmanlarının tamamına da tüm kadrolarına da açıkça meydan okuyoruz. Hodri meydan! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından Veysel... Veysel... sesleri)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hodri meydan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemiz ve milletimiz için bir kez daha hayırlara vesile olmasını diliyorum. (CHP sıralarından "Veysel... Veysel..." sesleri)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Altı ay sonra sarayı boşaltacak, sonra yargılanacaksınız! Altı ay sonra sarayı boşaltacaksınız, bak göreceksin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Görüş ve eleştirileriyle 2023 yılı bütçemizin oluşmasına katkı sağlayan başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri olmak üzere tüm milletvekillerimize, sizlere ve yine bütçenin hazırlanmasında yoğun emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından "Veysel... Veysel..." sesleri)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yargılanacaksınız, altı ay sonra Veysel'in hesabını soracak yargı sana!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Başta Sayın Meclis Başkanımıza ve siz değerli milletvekillerimize teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, önce -size yönelik- sizin evrakınızı yalanladı. Bence siz sataşmadan bir söz isteyin Sayın Fuat Oktay'la ilgili.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz isteyeceğim ama hani sonunda dedim ya, o bakımdan sonunda isteyeyim dedim ben de.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İsteyin efendim. Sizin bize verdiğiniz bilgilerin tam aksini iddia etti. Bizim Meclis Başkanımız yalan söylemez!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sonunda...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır... Sataşma var.

BAŞKAN – Tamam, sataşma dâhil.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır efendim, sataşma var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) – İç Tüzük'e göre, sataşma...

BAŞKAN – Hayır, hayır... Az önce yaşadık Erhan Bey. Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, bekletemezsiniz sataşmayı.

BAŞKAN – Şahsı adına...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, İç Tüzük'ü çiğniyorsunuz.

BAŞKAN - Şahsı adına ikinci konuşmacı...

ERHAN USTA (Samsun) – İç Tüzük'ü çiğniyorsunuz.

BAŞKAN – Bitsin, sonra vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – Sataşmadan istiyorum ben. Ya, apaçık İç Tüzük'ü çiğniyorsunuz! Hayret bir şey!

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı, aleyhte olmak üzere Mardin Milletvekili Sayın Ebrü Günay.

Buyurun Sayın Günay. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “...”(x) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Günay...

EBRÜ GÜNAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başlarken dünyanın her yerinde “...”(*) “kadın, yaşam, özgürlük” diyerek mücadele eden, bütün direnen kadınları selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Yirmi yıldır önümüze getirilen, savaşa, talana, ayrımcılığa, sömürüye, her türlü şiddete destek veren bütçelerden biriyle daha karşı karşıyayız. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana hazırlanan bütçelerin 21’incisini de bu iktidar hazırlamıştır. Bugün de 660 milyarlık bir açıkla 2023 yılı bütçesini değerlendiriyoruz. 2023 bütçesi işçilere, emekçilere, kadınlara, gençlere, inanç ve değerlere, farklı ana dillere, özgürlüklere, doğaya, mimariye, bilime, çocuklara, engelli bireylere, geleceğe, ağaca, kuşa, dağa taşa düşman olan bu iktidarın yıllardır bizden çaldıklarıyla dolu bir bütçe. Sarayda hazırlanan ve iktidar tarafından da Komisyonda onaylanan bu bütçe bir seçim bütçesidir. 82 milyon kişiden alınan vergilerle tek adam ve etrafındaki çıkar gruplarının kazanması için harcanmak istenen bir bütçe teklifidir. Sarayın şatafatına, yandaşın taleplerine, çetelerin masraflarına yetmedi 21’inci kez hazırladığınız bu bütçe. İktidar ve küçük ortağı nimetlerinden yararlınsın diye milyonlarca insanın rızıyla oynanan bu teklife “hayır” diyeceğiz.

Yıllardır bizden çaldıklarıyla iktidar, ayakta tutmaktadır. Kendileri saraylarda şatafat ve gösteriş içerisinde yaşayanlar halkları da bir kuru ekmeğe, bir tas suya muhtaç etmeye çalışmakta ve hatta bunu bile çok görmekteler. Saray yönetimi, yine, halkın içinde bulunduğu derin ekonomik kriz koşullarını görmezden gelmiştir. İktidar, adaletsiz bütçe tercihlerinin ve yanlış yönetimin büyük ekonomik tahribatını, halkın içinde bulunduğu dayanılmaz ekonomik koşulları bağımsızlığı ve güvenilirliği kalmamış TÜİK verileriyle örtmeye çalışmaktadır. Kaldı ki gerçekleri yansıtmaktan oldukça uzak olan TÜİK raporlarında bile usulsüzlük, yolsuzluk diz boyu.

Biliyoruz ki 100’üncü yılına girmekte olan cumhuriyetin karakteri bir türlü demokratikleşmemiş ve AKP iktidarıyla milliyetçi, muhafazakâr, tekçi bir karaktere daha fazla kaymıştır. Yüz yıldır bu cumhuriyetin vesayetçi ve otoriter yapısı, başa gelen her iktidar tarafından ya şeriat ya da bölücülük tehdidi üzerinden meşrulaştırılmıştır.

AKP-MHP ittifakıyla, ülkenin yapısal krizi, iktidarı sürdürmek adına gün geçtikçe derinleştirilmiştir. Bugünün Türkiye’si, tamamen AKP ve küçük ortağının eseridir yani bilcümle vebal, kendi çıkarlarını her şeyin üstüne koyan bu iktidardadır. Bugün bile hâlâ cumhuriyetin demokratikleşmemesi, faşizmin kurumsal bir hâle getirilmesi, son olarak iki yıldır da derin bir şekilde yaşadığımız ekonomik kriz devasa bir hâl almıştır ve bu ekonomik kriz sürecinde enflasyon rekor kırmıştır, bu ekonomik kriz sürecinde işsizlik artmış, dış borç, dış ticaret açığı ve döviz kuru tarihî seviyelere çıkmıştır. İktidar, ekonomiyi içinden çıkılmaz bir sarmala sürüklemiştir. Tüm bu süreçlerde iktidar, devleti, siyaseti ve hatta tüm toplumu kendine göre dizayn etmeye çalışmış, pamuk ipliğine bağlı iktidarların devamlılığını sağlama adına mafyavari çetelerle iş birliğine girmiş, seçimde kazanma uğruna kesenin ağzını açtıkça da açmıştır. Bu durum da rekor bütçe açıklarını da beraberinde getirmiş ve bu iktidarın yirmi yıldır ülkede yarattığı hesaplar hepimizin geleceğini etkileyen, tamiri uzun yıllar alacak hasarlara neden olmuştur. Yirmi yıldır barışa değil silahlanma ve şiddete kaynak ayıranlar, kadınlara değil kadına yönelik çok yönlü şiddete

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

alan açanlar, kadın yoksulluğunu tırmandıranlar, gençlere değil, yandaşa, ranta, yolsuzluğa, tekellere, taşeronlara para akıtanlar, doğa talanından milyonlar kazananlar, çocuk işçiliğine, çocuklara yönelik her türlü istismara göz yumanlar, yanlış tarım politikalarıyla ülkedeki üretimi yok etme noktasına getirenler ve en önemlisi sınır içi ve sınır ötesinde Kürt düşmanlığında çığır açanlara karşı bizim çözüm bütçemiz var. İktidarın hesap vereceği gün geldiğinde -ki o gün çok yakındır- bu ülkenin halkları olarak hepimiz çözüm bütçesiyle rahat bir nefes alacağız. O gün geldiğinde, şiddet, seçim, faiz ve rant bütçesi olan elimizdeki bu 2023 yılı bütçesinin de yirmi yıldır ülkede yarattıkları tüm tahribatın da hesabını elbette ki halklar karşısında verecektir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin en başat sorunu antidemokratik bir rejimin tüm topluma dayatılmasıdır. Toplumsal dokuları yok etme amacıyla oluşmuş, ulus devlet rejiminin tek adam rejimiyle pekiştirilmesiyle dışlayıcı, ötekileştirici, kutupsallaştırıcı özellikler kurumsal olarak bugün hepimize her yerde bir tecrit siyaseti dayatmaktadır. Özellikle iktidarın Kürt sorunundaki antidemokratik tutumu ve gün geçtikçe de ülkenin yönetilme şeklinin demokrasiden uzaklaştırılmış olması, şiddeti ve savaşı tercih eden politik tercihleri bu bütçen en önemli sebebi durumundadır. Nitekim, ülke kaynaklarının üretimini ve istihdamı artırmak yerine savaşa ayrılması, halka yeni vergi külfetleri, maliyet artışları, döviz kurlarında rekorlar ve enflasyon artışı olarak geri dönmektedir.

Bakın, 2023 yılı bütçesinde silahlanma ve güvenlik harcamaları için devasa bir tutar ayrılmıştır. Örneğin, 2014 yılında güvenlik harcamalarına düşen pay 45 milyar TL iken 2023 yılında bu miktar 469 milyar TL gibi rekor bir rakama ulaşmıştır ki bu tutar cumhuriyet tarihinin en yüksek silahlanma ve güvenlik bütçesi olmuştur. Silah ve çatışma için ayrılan bu tutar 2023 yılı bütçe giderinin yaklaşık yüzde 10'una tekabül etmektedir yani 2023 yılı bütçesindeki her 8 liralık verginin 1 lirası silahlanma ve güvenlik harcamalarına gitmektedir. Türkiye, bu harcama rakamlarıyla dünyanın en çok askerî harcama yapan ülkeleri arasında 16'ncı sırada yer almaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde savunma bütçesi ülkelerin bütçelerinin ortalama olarak yalnızca yüzde 3'ü kadar iken Türkiye'de bu oran bütçenin yüzde 11'ine denk gelmektedir. Son kırk yılda yaşanan şiddet politikalarına yüz milyarlarca dolar harcama da yapılmıştır.

Değerli arkadaşlar ve ekranları başından bizleri izleyen değerli Türkiye halkları, oysa bu paralarla çocukların kendi özgün yeteneklerini açığa çıkarabilecekleri ortamlar oluşturulup bilimsel temelli eğitime destek verilebilirdi; çocuklara duyarlı bütçelerle 23 milyon çocukla nüfusun dörtte 1'ini oluşturan çocuklara ilişkin, onların lehine ve yararına politikalar düzenlenip güzel bir yaşam sunulabilirdi; en az 720 bin çocuk işçi gerçeği ortadan kaldırılabildi; ana dilde eğitim olanakları sağlanıp özgür ve eşit bir eğitim sistemi oluşturulabilirdi. Savaşa harcanan bu bütçeyle, okulda aç kalan milyonlarca öğrenciye okulda bir öğün yemek verilebilirdi.

Bu bütçe, çocuklara duyarlı olmadığı gibi cinsiyete de duyarlı bir bütçe değildir. Kadın düşmanlığı yapan bu iktidar, kadınların kaynaklardan faydalanmasını bir hak olarak görmemektedir; kadınlar, emeği sömürülen, ikinci planda tutulan emeğin başında da gelmektedir. AKP iktidarı döneminde kadına yönelik şiddetin önlenmemesi, her gün daha fazla artması, kadın emeği ve bedeni üzerinde tahakkümün kurumsallaştırılması, kadına yönelik ayrımcılık ve suçların yaptırımsız bırakılması gibi politik tercihler bütçe konusundaki yaklaşımı da açığa çıkarmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Günay.

EBRÜ GÜNAY (Devamla) – AKP'nin erkeğin ihtiyaç ve taleplerine odaklanan yaklaşımına bakıldığında, bütçenin de her aşamada erkekçi bir bütçe olduğu ortadadır. Bu iktidar, kadınların, dar gelirliilerin, işçilerin, esnafın, emekçilerin, emeklilerin, çocukların, KYK borçlarıyla hayata borçlu başlamak zorunda kalan gençlerin, memurların talep ve ihtiyaçlarına yüz çevirmiş ve bu bütçeyle de yaklaşımını bir kez daha ortaya koymuştur.

Önerisini yaptığımız çözüm bütçesi, ilk defa cumhuriyetin demokratikleşme ihtimalini doğuracak şekilde AKP'ye veda, demokratik bir Türkiye'ye merhaba sürecinin de başlangıcıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

EBRÜ GÜNAY (Devamla) – Son kez Başkanım.

Çözüm bütçesi, bir avuç sömürücü yandaşın değil, milyonların bütçesidir; sermaye sınıfının değil, emekçinin bütçesidir; şiddetin değil, barışın bütçesidir; bütün kimliklerin, bütün inançların, bütün dillerin, bütün kültürlerin bütçesidir; gençlerin, çocukların, kadınların bütçesidir; adil ve eşit bir dünyada mültecilerin bütçesidir; hiçbir kimliğin bir diğerinden ne üstün ne de imtiyazlı olmadığı özgürlükçü bir bütçedir; bizim vadettiğimiz çözüm bütçesidir. O günün çok yakın olduğunun müjdesini vererek herkesi buradan saygıyla selamlıyorum.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Kürsü mü, burası mı? Söz mü veriyorsunuz yoksa gerekçemi dinlemek mi istiyorsunuz?

BAŞKAN – Söz veriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim: Hakikaten yani bir kararnamelik canı olanların burada bu kadar siyasi içerikli konuşma yapması yanlışır, bu ülkeye yazık oluyor. Vicdanı olan herkesi bunun üzerinde düşünmeye davet ediyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bu nasıl bir hadsizlik ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi “veda bütçesi” dedik, onun üzerine Sayın Oktay “Fatiha bütçesi” dedi, “Fatiha” dedi daha doğrusu. Doğru, hakikaten milleti öldürdünüz, şimdi ruhuna hep birlikte Fatiha okuyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Fatiha başlangıçtır, başlangıç.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, Fatiha sonunda da okunuyor, sonunda da okunuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yeni başlangıç, yirmi yıllık yeni başlangıç, ikinci döneme başlangıç.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sağ olun, sağ olun, öğrendik.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Anlayamamışsınız, yanlış anlamışsınız.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Oktay’ın “Elinize tutuşturulan raporlar...” şeklinde bir ifadesi oldu. Zannediyorum kendi eline tutuşturulan bilgi notlarından bahsediyor. Bakın, benim konuştuğum bir rakamı yalanlarken öyle 2 defa falan değil, 10 defa düşünmeniz lazım Sayın Oktay.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Benim kullandığım, haftalık çalışma saatiyle ilgili rakamları çarpıttığımı söyledi. Arkadaşlar, iddia şu, Hükümet diyor ki: “Efendim, istihdam arttı.” Şimdi, ben diyorum ki: İstihdam arttıysa toplam çalışılan saatin de mantık gereği artması lazım, değil mi arkadaşlar? Ve bir mukayese yapıyoruz, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçmeden önceki son veri ile bugünkü son verinin mukayesesini yapıyoruz. Neyin üzerine yapıyoruz? Türkiye İstatistik Kurumunun mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış... Sayın Oktay, bu ne demek biliyor musunuz? Bunun anlamı şu: Her veriyi, her ayı birbiriyle mukayese edebilirsiniz demek. Değerli arkadaşlar, dolayısıyla 2018’in ikinci çeyreği, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçmeden önceki elimizdeki son veri. Şimdi, burada haftalık çalışılan ortalama saat nedir? 1 milyon 262 bin 653. Mevsimsel düzeltilmiş olduğu için veri, her çeyreği birbiriyle mukayese edebildiğimiz için... Bu teknik bir detaydır ama bunu elinize tutuşturulan kağıtta bilmeniz gerekirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, tamamlayın lütfen.

Bakın, herkes konuştu, her grup adına konuşuldu.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır ama sataşma da var burada.

BAŞKAN – Sataşma... Herkes görüşünü açıkladı.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, bitiriyorum; gerginliğe gerek yok.

Şimdi, üçüncü çeyrekte bakın, rakam ne olmuş? 1 milyon 253 bin 994. Arkadaşlar, rakam düşmüş; söylemeye çalıştığımız şey bu. Burada tutuyor bizim rakamları çarpıttığımızı söylüyor.

Bir de bize ders verdi, dedi ki: “Efendim, merkezî yönetim bütçesinin faiz giderleri ile o yılın gelirleri mukayese edilebilir.” Bu zaten çok yapılan bir şey. Ben bir başka şeye dikkat çekmek istiyorum: Önümüzde faiz yükü çok yüksek, önümüzdeki riske dikkat çekmek istiyorum. Hazinesinin internet sitesini açarsanız, iç ödeme projeksiyonları rakamlarına bakarsanız şunu göreceksiniz: Önümüzdeki dönemde iç borçlar kapsamında ödeyeceğimiz faiz 2 trilyon 564 milyar lira arkadaşlar. Bu sistem başlamadan önce bu rakam sadece 348 milyar liraydı, söylemeye çalıştığımız bu. Burada da ne yapıyorum? Diyelim ki varsayalım ki ben bu faizi tasfiye etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Hemen bitireceğim.

BAŞKAN – Sayın Usta, tamamlayalım lütfen. Yani ilave bir konuşmaya dönüşmesin.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, teşekkürler.

“Bir yıllık gelirimle bunun ne kadarını tasfiye edebilirim?” diye bakıyorum. Bu, anlamlı bir gösterge. Buna baktığımızda, Ekim 2018’de Ocak-Ekim vergi tahsilatıyla faiz projeksiyonlarını, faiz ödeme yükümlülüğümüzü birbirine oranladığımızda gelirin yüzde 90’ı faizlerin tamamını tasfiye etmeye yetiyor arkadaşlar. Dört yıl önceki rakamı söylüyorum ama bugün baktığımızda faizler gelirlere yetmediği gibi

yüzde 127'lik bir orana ihtiyaç var yani bugünkü vergi gelirlerimiz bizim faizlerimizi tasfiye etmeye yetmiyor.

Şimdi, Sayın Canikli'nin konuşmasına bir şey demeyeceğim, ona vatandaş bir şey demiş. Hemen sadece küçük bir mesaj okuyacağım: “Selamünaleyküm Sayın Vekilim. Sayın Canikli ne anlatıyor? Ben emekli biriyim. Benim evime et, tavuk bir senedir girmiyor. O ne anlatıyor?” diyor. İktisadi olarak tartışmaya gerek yok, zaten konuşmayı duymuş olsa Keynes herhâlde mezarında ters dönerdi diyorum. Tek sorum var kendisine: Şimdi, enflasyon yüzde 85 olduktan sonra uygulanan politikaları bırakın. Bir yılda enflasyonu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mikrofon kapandı Başkanım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, böyle... Kürsüden verin, yoksa...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır. Olur mu ya, söz hakkı var.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitti, son...

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Peki.

Bir yılda...

BAŞKAN – Lütfen ama... Bütün Meclis burada. Lütfen... Dört dakika oldu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Beş dakika, beş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sekiz, sekiz. Sekiz dedim ya sana.

ERHAN USTA (Samsun) – Peki, efendim, diğer arkadaşlara da verin, beş dakika verin, ne olacak sanki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Son bir dakika daha verelim.

Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, böyle bir söz hakkı olmaz ki ama ya! Allah aşkına yapmayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, kimseye de sataştığımız yok, teknik bir şey konuşuyoruz bakın burada.

Şimdi, enflasyon niye yüzde 85 oldu? Hangi politikalar bir yıl içerisinde enflasyonu yüzde 19'dan 66 puan artırarak yüzde 85'e götürdü? Biz bunu sorguluyoruz. Şimdi, siz tutuyorsunuz “Enflasyon 85 olduktan sonra faizi 85 mi yapsaydık?” diyorsunuz. Kardeşim, konu bu değil. Dolayısıyla sizin o yanlış politikalarınız yani Merkez Bankası politika faizini yüzde 19'dan aldığınız o süreçte uyguladığınız yanlış politikalar kuru fırlattı, enflasyonu 85'e getirdi. Ev yanmış, ev yandıktan sonra “Efendim, itfaiye niye su tuttu?” Biz bunu sormuyoruz, “Evi niye yaktınız?” diye soruyoruz Sayın Canikli.

Teşekkür ederim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Akbaşoğlu, evi niye yaktınız emmioğlu? Tabii, dinlemezsən burayı anlamazsın, sağa sola bakarsın.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Evi yakan sizsiniz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Oluç, buyurun.

4.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütmeye adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Sayın Oktay, siz başlattınız bu tartışmayı, demek ki bu bütçe boyunca da bu tartışmayla devam edeceğiz. Ben de ufak bir cevap vereyim size.

Bakın, bu Kürt düşmanlığı meselesine girdiniz ya, şimdi, bir yalan üzerine -dört buçuk yıldır ben burada defalarca bunu konuştum- politika inşa ettiniz, çöktü o politika ama aynı yalanı sürdürüyorsunuz. Bir tek belediyemize usulsüz harcama, parayı, halkın parasını belediye hizmetlerine değil de başka yere harcama nedeniyle dava açılmamıştır, bir tek belediye başkanımız, belediye eş başkanımız bu nedenle mahkûm edilmemiştir. Bir yalan üzerine kuruyorsunuz politikanızı.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, Osman Baydemir'in açıklaması var ya.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - İrade gaspçısımsınız; halkın iradesini, Kürt halkının bölgedeki iradesini gasbettiniz ve bu gasbı örtmek için bu yalanı söylüyorsunuz her yıl buraya gelip, bunu bir kere söyleyelim.

Kayyumlarınız, yolsuzluk, hırsızlık, usulsüz harcama kayyumlarıdır. 4 kere atanmış kayyumlar vardır, geri alınmış, merkeze alınmış kayyumlar vardır. Neden? Hırsızlık yaptıkları için, yolsuzluk yaptıkları için, usulsüz harcama yaptıkları için bu kayyumlar geri alınmıştır. Sayıştay raporları tuğla gibi ortadadır, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin raporları ortadadır. Sizin atadığınız kayyumlar talan kayyumudur, yolsuzluk ve hırsızlık kayyumudur. Siz bunları konuşmaktan kaçınıyorsunuz. O nedenle bu yalanın arkasına sığınıyorsunuz; bu bir.

İki: Bakın, siz neden Kürt düşmanınız biliyor musunuz? Kobani davasını, Kobani kumpas davasını açtınız.

HALİL ÖZŞAVLI (Şanlıurfa) – Kürtlerin düşmanı PKK'dır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Siyasi partinin kapatılması için Anayasa Mahkemesinde davayı açtınız. Siyasi rehinelere tutuyorsunuz hapishanelerde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve AYM kararlarına rağmen; işte bunun için Kürt düşmanınız siz. Bu ülke Kürt düşmanı çok iktidar gördü ama sizinki kadar yeminli Kürt düşmanını hiç görmedi, hiç görmedi. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kürt düşmanı PKK'dır.

SALİH CORA (Trabzon) – En büyük Kürt düşmanı PKK'dır, en büyük Kürt düşmanı PKK.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, bakın, Sayın Oktay, nerede bir Kürt varsa siz orada ona düşmanlık yapıyorsunuz; Irak Kürdistanı'nda da öyle, kuzeydoğu Suriye'de, Rojava, Suriye Kürdistanı'nda da öyle. Yahu, Kobani kenti Kürt halkının kalbidir ve ruhudur. Siz Kobani kentini ortadan kaldırma planları yapıyorsunuz. Bundan daha büyük Kürt düşmanlığı olur mu? (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi ben size bir isimden söz edeceğim: Emine Şenyaşar altı yüz otuz yedi gündür Urfa Adliyesinin önünde nöbet tutuyor.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Diyarbakır Anneleri de nöbet tutuyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Neden? Adalet arıyor. İşte siz “Kürt düşmanlığı nedir?” diye soruyorsanız Emine Şenyaşar'a bakacaksınız.

Şimdi, bakın, samimiyetten bahsediyorsunuz. Biz hep burada konuştuk, ben konuşmaya devam edeceğim Diyarbakır Anneleri bizim de annelerimizdir ama siz, eğer samimi olsaydınız beyaz tülbentli Barış Annelerinin uzattığı barış elini tutardınız, onların taleplerini dinlerdiniz, kulak verirdiniz ama siz Kürt düşmanı olduğunuz için onları yok sayıyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – En büyük Kürt düşmanı PKK’dır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, bakın, esas derdiniz nedir? Esas itibarıyla HDP’yi, Kürt halkının siyasi temsilcilerini, Türkiye demokrasi güçlerinin siyasi temsilcilerini demokratik siyaset alanından tasfiye etme niyetindediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Sanıyorsunuz ki 7 milyon Kürt’ün oyuna çökebileceksiniz. Asla ama asla Kürt halkı bu onur mücadelesinde sizin bu oyununuza gelmeyecek ve oylarına çökmenize izin vermeyecek. Demokratik siyaset alanından HDP’yi tasfiye edemeyeceksiniz; bunu bir kez daha vurgulamış olalım. Öyle bir “megri megri” diyerek erbane çalarak Kürt dostu olunmaz; Kürt dostu olmak demek Kürt halkının taleplerine kulak vermek demektir; taleplerini dinlemek, bu talepleri demokratik siyaset alanında, Ankara’da, Meclis platformunda yerine getirebilmek için bir diyalogu, bir müzakereyi siyasi partiler arasında hep birlikte sürdürebilmek demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Dinlemek zorunda değiliz.

BAŞKAN – Sayın Oluç, lütfen, beş dakikadır...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Bitiriyorum efendim.

Ama siz ne yapıyorsunuz? Demokratik siyaset konusunda kararlı olan bir partiyi demokratik siyaset alanından tasfiye etmeye çalışıyorsunuz. Asla bunu başaramayacaksınız, buna asla ne Kürt halkı ne de Türkiye demokrasi güçleri izin vermeyecek. Kürt düşmanı politikalarınızın sonucunu göreceksiniz, hep birlikte yaşayacaksınız.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

REFİK ÖZEN (Bursa) – Aynı cümleyi 50 kere söyledi ya.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – En büyük Kürt düşmanı PKK’dır.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Fuat Oktay, az önce yaptığımız konuşmada burada rakamlar verdiniz, en çok neye üzüldüm biliyor musunuz? Hiç rahatsız olmadan, hiç yüzünüz kızarmadan verilen rakamların tamamı gerçek dışı olmasına rağmen burada milletin gözünün içine baka baka bunları söylediniz. Bakın, ben size gerçek rakamları söyleyeyim. Bu elimde bulunan, sizin Genel Başkanınızın “2023 hedefi” dediği rakamlardır. Orada diyor ki: “Türkiye ekonomisinin dünyadaki yeri ilk 10 arasında olacak.” Şimdi, nerede? 21’inci sırada. “Millî gelir 2 trilyon dolar olacak.” diyor. Şimdi ne kadar? 803 milyar lira. “Kişi başına gelir 25 bin dolar olacak.” diyor, az önce siz de yine gerçek dışı, yalan beyanda bulundunuz, “10 bin doları aştı.” dediniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bu yıl aşacak dedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sizin bürokratlarımızın verdiği rakam 9.893 dolar.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bu yıl aşacağız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İhracat, en büyük yalanınız ihracat; “500 milyar dolar.” dediniz, gerçek rakam 225 milyar dolar. İşsizlik... Yahu, milletin gözünün içine baka baka bu evlatlara nasıl yalan söylüyorsunuz? “Yüzde 5’in altına indireceğiz.” dediniz; resmî işsizlik yüzde 10’un üstünde, gerçek işsizlik yüzde 15’lerin üstünde. Enflasyon... Milletin gözünün içine baka baka dediniz ki: “Biz enflasyonu tek haneli rakamlarda tutacağız.” Ağustos 2022, TÜİK “Yüzde 80” diyor, TÜİK bile sizi yalanlıyor. Siz bu yalanlarınızla milleti kandırmaya çalışıyorsunuz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sen yalan söylüyorsun!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yalan sizin işiniz!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, Sayın Fuat Oktay, siz dediniz ki: “OECD ortalaması yüzde 10,3. Diğer ülkelerde de enflasyon yüksek.” Türkiye OECD ülkeleri içerisinde en yüksek orana sahip ülke, Avrupa’da da en yüksek orana sahip, dünya genelinde de en yüksek enflasyona sahip 6’ncı ülke. Diğer ülkeler hangisi biliyor musunuz? İç savaştaki Suriye, Sudan, Venezuela, Lübnan, Zimbabve. Şimdi, siz, bu hedeflerin hiçbirini gerçekleştiremediniz. Yirmi yıl sonra buraya çıkıp “Biz başka hedefleri gerçekleştireceğiz.” diyorsunuz. Siz neyi gerçekleştirdiniz biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İran’da idam cezası bulunan uyuşturucu baronu Zindaşti tutuklandı; saray emir verdi, savcı serbest bıraktı; siz bu uyuşturucu tüccarlarının Türkiye’de istedikleri gibi at koşturmasını başardınız. Siz, daha sonra kendiniz, “Veysel Filiz” denilen, 100 kilo eroinle yakalanan kişiyle ilgili telefon edip de “Serbest bırakın.” dediniz mi, demediniz mi? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Hadi!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bununla ilgili gizlilik kararı aldırдыңız mı, aldırmadınız mı? Varlık barışını biz mi çıkardık? Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu “Elini kollunu sallayarak uyuşturucu baronları buradan yatlar alıyor, katlar alıyor...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vergi ödmeden bu ülkede onun bunun hakkını yiyorlar; yedikleri bütün haklar sizin boğazınıza dizilsin. (CHP sıralarından alkışlar)

Ethem Sancak... “Sanayide şunu yaptık.” dediniz. Ethem Sancak nerede? “On sekiz ayda tank üreteceğiz.” dediniz, tank nerede?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Togg ürettik, İHA, SİHA ürettik.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ethem Sancak 780 milyar lira dolandırıp gitti. Peki, o adamla ilgili tek bir işlem yaptınız mı? Ethem Sancak’a da bu milletin parası haram zıkkım olsun; ona yedirenlere de. (CHP sıralarından alkışlar)

Recep Tayyip Erdoğan’ın damadı bir gecede 128 milyar doları zengine peşkeş çekti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALİL ÖZŞAVLI (Şanlıurfa) – Yalan!

BAŞKAN – Sayın Özkoç, tamamlayalım lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O parayı, fakir fukaranın parasını yediren o damadın da yedirdiği bütün paralar haram olsun; size de yazıklar olsun. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ya, hiç utanmadınız, Türkiye'nin limanlarını daha süreleri bitmeden kırk dokuz yıllığına, karşılığında ne aldysanız, yasa çıkartıp o insanlara peşkeş çektiniz. Anayasa Mahkemesine başvurduk, Anayasa Mahkemesi iptal etti. Eğer tekrar onu Meclise getirip tekrar onlara peşkeş çekerseniz buradan söylüyoruz; sonuna kadar direneceğiz.

Kemal Kılıçdaroğlu, sizin Genel Başkanınız gibi, ne Amerika'nın eş başkanı oldu ne de Rusya'da Putin'in kapısında bekledi. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yeter artık Sayın Başkanım.

KADİR AYDIN (Giresun) – Artık yeter Başkanım, bu kadar yeter! Bu yalanları dinlemek zorunda değiliz gecenin bu saatinde, yeter bu kadar. Bu kadar iftirayı artık bünyemiz kaldırmıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son Başkanım...

BAŞKAN – Bir dakikada tamamlayalım lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kemal Kılıçdaroğlu Amerikan emperyalizminin hiçbir zaman eş başkanı olmadı ne de Rusya'da Putin'in kapısında beklemedi -15 Ağustosta temmuz darbesini yapanlara karşı gidip elini sıkmadı. O, vatanyla milletiyle beraber; o, Türkiye'de aç bıraktığımız çocuklar için mücadele ediyor ve size son kez söylüyorum: Sonuna kadar mücadele edeceğiz ve hesabını sizden soracağız. (CHP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

6.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2023 yılı bütçe konuşması sırasındaki gergin tavrının sebeplerine, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan ile Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün bütçe görüşmelerinin ilkinde başladık. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız bütçe sunuş konuşmasında tamamen teknik verilere dayalı 2022 bütçesi ve daha önceki dünyadaki ekonomik gelişmeleri burada kamuoyunun bilgisine sundu. 2023 bütçesiyle ilgili de yaptığımız bütçenin değerlendirmesini yaptı. Arkasından, Sayın Kılıçdaroğlu kürsüye çıktı, öyle gergin bir hâl var ki yani çıkışından, ellerinin titremesinden, yüzünün renginden hakikaten içinin bir şeye çok sıkıldığı belliydi. (CHP sıralarından gürültüler) Niye sıkıldığı belliydi biliyor musunuz? Önemli anahtar kendisinde olan bir siyasi partinin Genel Başkanının bir televizyon programında yaptığı İstanbul Belediye Başkanı ile Ankara Belediye Başkanı adaylığını...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yazıklar olsun, yazıklar!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Ben masaya söyledim...” Ama “Kemal Bey ne olur?” dediğinde, onlara “tamam” “Kemal Bey olunca bakarız.” diyor. Ya, bir siyasi parti Genel Başkanı düşünün ki...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu bir fitne, fitne!

ERHAN USTA (Samsun) – Çatla, çatla...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – ...Ankara Belediye Başkanı ve İstanbul Belediye Başkanından daha az iltifat görüyorsa, bu millet tarafından takdir edilmiyorsa Kılıçdaroğlu'nun buradaki görüntüsüne hak vermek gerekir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Kalkıyor, bizim milletvekillerimize laf atıyor. “Sizin nasıl milletvekili seçtiğinizi biliriz.” diyor.

Ya, Sayın Kılıçdaroğlu, 6 Mayıs 7 Mayısı bağlayan gece Sayın Baykal'a yapılan bir operasyon sonucunda sizin kasetle gelen... Nasıl Genel Başkan olduğunuzu biz çok iyi biliyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Siz yaptınız, siz yaptınız! FETÖ'yle ortak yaptınız, FETÖ'yle beraber yaptınız!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O kaygıyla, o sıkıntıyla, o rahatsızlıkla bir partinin milletvekili diyor ki: “Eğer Kılıçdaroğlu Cumhurbaşkanı adayı olursa kazanamayacağından korktuğumuz için ona ‘evet’ demiyoruz.” diyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Siz yaptınız, siz. FETÖ'yle beraber yaptınız! Yalan o, yalan! FETÖ'yle beraber siz yaptınız!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Allah rızası için, ya, her konuşman, 3 Aralık tarihinde yaptığın konuşman Cumhurbaşkanı adaylığı konuşmasıydı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kılıçdaroğlu korkusu sizi sardı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Buradan biz konuşurken milletvekili arkadaşlarımız Aday mısın?” deyince insicamı bozuldu, son on dakikada bırakıp gitti.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Rahatsız mı oldun?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hani, diyor ya “Sıkıştığı zaman sıvışıp kaçanlar...” O sıvışıp kaçanların piri Kemal Kılıçdaroğlu'dur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sen seçimi açıkla, seçim tarihini açıkla.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hani “Eğer bir darbe olursa tankların üzerine ilk ben çıkacağım.” diyen Kılıçdaroğlu tankları görünce sıvışıp kaçtı. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Niye çağırдыңız o zaman? Niye bir gün sonra çağırдыңız? Niye çağırдыңız bir gün sonra?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bizim milletvekili arkadaşlarımız “Aday mısın?” dediğinde, yine sıvışıp kaçtı. Bütün iddialarına karşı verilecek cevaplarla, ne Genel Başkan Yardımcımızı ne Genel Başkan Vekilimizi ne de Cumhurbaşkanı Yardımcımızı dinlemedi çünkü yaptığı iftiralarla söylediği mesnetsiz iddiaların hiçbirinin doğru olmadığını dinleyecekti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hepsi doğru!

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Genel Başkan Vekilimizin, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızın Terörle Mücadele Kanunu'nun -ki burada Sayın Kılıçdaroğlu söyledi- 15'inci maddesiyle ilgili 78 milletvekilinin “hayır” oyu verdiğini duyacaktı, duymamak için sıvıştı.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ayıp! Ayıp! Ayıp!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yine, 2017 yılında kanun hükmünde kararnameyle...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sisi’yi anlat, Sisi’yi...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – ...yapılan değişikliği Anayasa Mahkemesine gidilebilmesi için, insanların haklarını, menfaatlerini savunabilmesi için hep birlikte 31 adet OHAL kanun hükmünde kararnameyi biz burada, beş gün içerisinde kanunlaştırdık.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sisi’yi söyle, Sisi’yi... Rabia ne oldu Elitaş? Gitti, Rabia da gitti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Siz o gün Anayasa Mahkemesine gitmediniz ama en son yaptığımız, 2021 yılındaki yaptığımız değişiklikle Anayasa Mahkemesine gittiniz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gittik, gittik.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, HDP temsilcisinin söylediği... Bir zümrenin partisi olmaz, bu ülkenin partisi olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz mi oldunuz Türkiye’nin partisi?

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bu ülkede yaşayan Kürt de bizim, Zaza da bizim, Alevi de bizim, Sünni de bizim “Biz hep birlikte Türkiye’yiz” diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Ama sadece bir zümreyi seçerek faşizan bir şekilde partililik yapmak...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir tane Alevi vali yok!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Açık ve net söylüyorum, arkadaşlarımız buradan ifade ettiler, şu anda Kürt halkına en büyük zulmü yapan PKK’dır, PKK’nın temsilcileridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu herkes böyle bilsin. Bu Parlamentoda, Güneydoğu’da yaşayan kardeşlerimizin Kürtlerin, Zazaların, Alevilerin, Sünnilerin, kim yaşıyorsa, haklarını samimiyetle savunan Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şu anda da Cumhur İttifakı aynı şekilde devam etmektedir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir tane Alevi vali var mı konuşuyorsun? Bir tane vali yok, konuşuyorsun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama buradan bir ırkçılık yaparak, bir zümreyi kendisine maske tutarak “Onların hakkını savunuyorum.” diyerek, onları dağa kaldıranlar, Diyarbakır Annelerinin evlatlarının Türkiye’ye dönmesi için, vatana dönmesi için PKK’nın zulmünden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elitaş, son bir dakika...

Tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz o annelerin çocuklarını öldürüyorsunuz ama.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 7 oldu.

BAŞKAN – Olmadı, hayır, 6...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 7, 7...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, 4’üncü oluyor, 4’üncü.

BAŞKAN – İyi sayalım, matematiği...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bizi niye 5’te kestiniz; adaletiniz bu mu?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – PKK’nın zulmünden kurtarmak için kılları kıpırdamayanlar bugün bizi “Kürt halkına zulmediyor.” diye ifade ediyorlar. Bu büyük bir aymazlıktır, bu büyük bir haksızlıktır, Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı yapılan bir haksızlıktır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O annelerin çocuklarını bombalıyorsunuz ama. Bombalıyorsunuz, öldürüyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bugün bu ülkede yaşayan insanlar, yüz yıllık cumhuriyet tarihimize içerisinde, bin yıllık tarihî geçmişimiz içerisinde hiç böylesine bir meseleyle karşı karşıya kalmadı. Kürt halkı da hiçbir zaman PKK zulmünden gördüğü zulüm gibi bir zulümle karşı karşıya gelmemiştir.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – AKP'nin zulmünü gördük biz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Burada yapılan konuşmalarda, yapılan tartışmalarda, Allah rızası için, Cumhurbaşkanı Yardımcısı konuşurken, Genel Başkan Vekilimiz konuşurken -bugün Dünya Kupası maçları var bir haftadır, on gündür yapıyor- ben burada amigo grubunu gördüm, üzüldüm, hakikaten üzüldüm. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Konuşturmadılar, bir söz söyletmediler; niye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Son cümlem Sayın Başkan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 5'inci kez olacak, 5'inci kez olacak.

BAŞKAN – Hayır, 6 kez söz verdim; 5 değil, 6. Lütfen....

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür edin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, 7 oldu.

BAŞKAN - Şimdi bu 7, evet.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bana da söz vereceksiniz o zaman.

BAŞKAN - Tamam, durun bir dakika...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN - Tamam Erhan Bey, haksızlık oldu sana.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Genel Başkan Vekilimiz kürsüde konuşurken kavgadan dolayı, gürültüden dolayı ara verdiniz. Ben size geldim, dedim ki: Bir milletvekili, Cumhuriyet Halk Partisi sıralarından bir milletvekili bizim milletvekili arkadaşımıza veya Genel Başkan Vekilimize ağza alınmayacak bir küfür sarf etti. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Öyle bir şey söylemedi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok öyle bir şey. Tutanaklarda var mı?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bugün kadına seçme seçilme hakkının verildiği bir günde, analarımızın baş tacı olduğu bir günde bir milletvekiline, bir milletvekilinin anasına böyle bir hakareti eden biri varsa gereğini yapmanızı... (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yalan söylüyorsunuz! Yalancısın!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Siz oturumu açarken dediniz ki: “Tutanakları inceleyeceğim.” Tutanakları incelediyse, böyle bir hakaret ettiyse, ahlaksızca bir tabir kullandıysa, küfür ettiyse o milletvekiline bugün, kadına seçme seçilme hakkının verildiği günde en ağır cezanın verilmesini talep ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Elitaş, tutanaklara baktım, bir ara verip grup başkan vekilleriyle değerlendireceğiz. Şüphesiz tutanakta olan bir şeyin mutlaka İç Tüzük'e göre cezası verilir.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, ben de söz istedim.

BAŞKAN – Bir saniye... Sayın Oktay'ın mikrofonunu açıyoruz arkadaşlar.

7.- *Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben müsaadenizle önce bir yanlış anlamaya doğrudan cevap vermek istiyorum: Ben, ne gösterdiğiniz o resmin kim olduğunu anladım ne de... (CHP sıralarından gürültüler)

ORHAN SÜMER (Adana) – Allah Allah!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bir saniye ya, cevap vereceğim. Bir saniye...

...kendi aranızda amigolarınızla bağırmanızı anladım. Şimdi anlıyorum ki bir isim, “Veysel Filiz” diye bir isim.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Kankan!

ORHAN SÜMER (Adana) – En az 20 tane resmin var, AK PARTİ Genel Merkezinde bir de.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Buradan çok açık ve net şekilde ifade ediyorum: Kamuya ve basına açık bir toplantıda, bir ortamda yani kalabalıkta bir fotoğraf çektiymiş. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Odanda, odanda!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Odanda!

ORHAN SÜMER (Adana) – Odanda, odanda, makam odanda!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir, kendisini hiç tanımam. Ya, işte onu söylüyoruz, kendisini tanımam. Ne öncesinde ne sonrasında kendisiyle hiçbir irtibatım herhangi bir konuyla, herhangi bir şeyle ilgili olmamıştır. O fotoğraflara da ben bakarım, işlediği veya karıştığı...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Fotoğraf odanda çekilmiş, dışarıda değil.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY –İşte diyorum ya kamuya ve basına açık olan bir yerde biri fotoğraf çektiyor ve birisi size “Merhaba.” diyor. Ne öncesinde ne sonrasında tanırım. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bak, bak, samimiyete bak.

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru sordunuz, cevap veriliyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kendisiyle, öncesinde de sonrasında da hiçbir irtibatım olmamıştır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Adalet Bakanıyla da var.

ORHAN SÜMER (Adana) – Adalet Bakanıyla da var, şu anki Adalet Bakanıyla.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – İşlediği veya karıştığı hiçbir suç veya mahkemeye veya tutuklanmasıyla ilgili hiçbir makamı, hiçbir mevkiyi ve hiçbir şahsı aramam veya irtibat kurmam asla söz konusu olmamıştır, olamaz, bundan sonra da söz konusu olamayacağımı buradan çok net bir şekilde ifade ederim.

Bir başka konu vardı, müsaade ederseniz, teknik konuşulduğu için ben hemen ona teknik cevap vereyim. (CHP, HDP, İYİ Parti sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – 2018'in ikinci çeyreğiyle ilgili yani bir çalışma konusuyla alakalı, teknik yanlış verilerin kullanıldığıyla alakalı bir iddia vardı. Arkadaşlar, ben teknik cevap vereyim buna. Bu, elimdeki TÜİK verileri, TÜİK'in bir raporu, burada mevsim ve takvim

etkilerinden arındırılmış istihdam edilenlerin fiili çalışma süreleri veriliyor ve altta da bir not var, notta da şunu söylüyor: “Haftalık ortalama fiili çalışma saati işbaşında olanlar için hesaplanmıştır.” Burada, bir karşılaştırma yapılıyor -teknik ya, teknik cevap veriyorum- 2018’in ikinci çeyreğindeki veri alınıyor, 2022’nin üçüncü çeyreğindeki veriyle karşılaştırılıyor. Teknik böyle bir şey olmaz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Mevsimsel düzeltilmiş, mevsimsel düzeltilmiş.

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Böyle bir şey olmaz. İkinci çeyreği ikinci çeyrekle, üçüncü çeyreği üçüncü çeyrekle yaparsanız.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır efendim, mevsimsel düzeltilmiş bu veri. Allah Allah! Mevsimsel düzeltilmiş veri ya, niye düzelttiniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – İkinci çeyrek nisan-mayıs-hazirandır, üçüncü çeyrek temmuz-ağustos-eylüldür yani temmuz-ağustos-eylülde milletin çoğunluğunun tatilde olduğu ve işbaşındakilerin verildiği bir veriden ikinci ile üçüncü çeyreği karşılaştırıyorsunuz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayret bir şeysiniz ya! Utanın ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Dolayısıyla buradan tekrar şunu ifade etmek istiyorum: Bir başka iddiada bulundu, verdiğim verilerin tamamen yanlış olduğuyla alakalı. Bizim verdiğimiz hiçbir veri...

ERHAN USTA (Samsun) – Utanın ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Asla ve asla yanlış verileri biz milletimizle paylaşmayız; bizim devletimizin kurumlarının verileridir, mali kuruluşlarımızın verileridir, dolayısıyla hepsinin arkasındayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2023’le ilgili neyi mi başardık? Söyleyeyim: 500 milyar olayına gülerken şimdi 500 milyar olayının üzerinde bir ihracatı konuşma öz güvenini verdik size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne kadar konuşacak?

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bu öz güveni verdik size ve 2 trilyonun üzerinde gayrisafi yurt içi hasılayı konuşma öz güvenini verdik size. Hamdolsun, yine de o hedefleri yakalayacağız.

Kobani veya diğer ismiyle Ayn el Arap... Burada “ortadan kaldırılması planı” diye ifade edildi. Bir yerden herhangi bir yerin ortadan kaldırılması değil; bizim ortadan kaldırmak istediğimiz çok açıktır, PKK-YPG teröründen, DEAŞ teröründen arındırmak için operasyondan bahsediyoruz, herhangi bir yeri ortadan kaldırmaktan değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Afrin’e yaptığınız gibi mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yani oradaki Kürt kardeşlerimizi YPG’nin ve PKK’nın zulmünden kurtarmak için operasyondan bahsediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Afrin’e yaptığınız gibi mi?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Asimile edeceksiniz, asimile.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

FELEKNAS UCA (Batman) – Demokrasiyi değiştirmek istiyorsunuz.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Onların size ihtiyacı yok ki. Siz kim oluyorsunuz onlara...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tamam, bir saniye...

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Türkiye'nin terörle mücadelesine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir şehidimiz var. Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehadete yükselen kahraman Mehmetçik'imiz Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum; ailesine başsağlığı, sabır diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Türkiye terörle, terör örgütüyle, teröristlerle mücadelesini hem sınır içerisinde hem sınır ötesi harekâtlarla sonuna kadar sürdürecektir; bu konuda kararlılığımızı da ifade ediyorum.

Bu arada, tutanakları Grup Başkan Vekillerimize de dağıttım.

Buyurun Sayın Usta.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de öncelikle şehidimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum; ailesine, milletimize, ordumuza başsağlığı diliyorum. Cenab-ı Allah milletimize sabırlar versin, ordumuza güç, kuvvet versin.

Sayın Oktay, hakikaten çok şaşırtıyorsunuz beni. Bugün çok büyük bir ayıba imza attınız. Yani bilmediğinizi zaten biliyordum da belli ki yanınıza oturtulan...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teknikten anladığımı...

ERHAN USTA (Samsun) – Bak “teknik, teknik” deyip durmayın bana.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teknik bir şey yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Yanınızda oturan uzmanlarınız da bilmiyor demek ki nasıl ehil olmayan insanlarla çalışıyorsunuz... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

“Mevsimsel düzeltme” ne demektir biliyor musun? Değerli arkadaşlar, bu anlamayacak... Mevsimsel düzeltme... Özellikle istihdam verisinde mesele şudur: Kimi aylar vardır yoğun çalışma vardır, kimi aylar vardır çalışma az olur kış aylarında. Dolayısıyla mevsim etkilerinden arındırma yapılır “mevsimsel düzeltilmiş veri” diyor kendisi, ondan sonra diyor ki: “2018’in ikinci çeyreği ile 2022’nin üçüncü çeyreğini mukayese edemezsiniz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, çok ayıp ya!

BAŞKAN – Lütfen, yeni sataşmalara yol açmayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Hakikaten utanmanız lazım. Yani birazcık yüzünüz varsa şu konuştuğunuza utanmanız lazım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sen utan be!

ERHAN USTA (Samsun) – Ama maalesef güldüğünüze bakılırsa sizde ben bu utanmanın olmadığını görüyorum.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sen utanmazsın!

ERHAN USTA (Samsun) – Ancak bu işi bilen, bakın, 85 milyon içerisinde... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, bunu kabul edemeyiz yani bir de bana kâğıt sallıyor “teknik, teknik” diye.

BAŞKAN – Tamam, siz görüşünüzü söylüyorsunuz, o da görüşünü söylüyor, nedir yani bu? Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Görüşünü değil, tamamen göz göre göre yalan konuşuyor. Dolayısıyla veri gizleniyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bırak ya! Sen utanmazsın!

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – O seçilmiş, sen atanmışsın, böyle konuşamazsın!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Türkiye Cumhuriyeti vatandaşsım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ben de vatandaşım! Terbiyesiz!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – 2018’in ikinci çeyreğine göre, 2022’nin üçüncü çeyreğinde mevsimsel düzeltilmiş dataya göre çalışılan saat düşmüştür; nokta, düşmüştür. Bunu bilmiyorsunuz, bilmediğiniz gibi utanmıyorsunuz da. Utanmaz herif! Utanmaz herif! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen. Sayın Usta...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sensin utanmaz be! Terbiyesiz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Artistlik yapma!

ERHAN USTA (Samsun) – Böyle bir şey olmaz, yok böyle bir şey!

BAŞKAN – Olamaz böyle bir şey. Olur mu öyle şey ya! Hakaret ediyorsunuz.

ERHAN USTA (Samsun) – Hakaret değil.

BAŞKAN – Şahsiyat yapıyorsunuz.

ERHAN USTA (Samsun) – Bana söylüyor oradan. Olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, böyle bir şey olamaz. Nezih bir dille, temiz bir dille konuşmak zorundayız burada, ifade edin öyle.

ERHAN USTA (Samsun) - Hâlâ bana kâğıt sallamak ne demek?

BAŞKAN – Olabilir.

ERHAN USTA (Samsun) – “Olabilir.” ne demek?

BAŞKAN – Olabilir, herkes kâğıt sallıyor burada sabahtan beri.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir şey söylediği zaman sonucuna katlanacak, sonucuna katlanacak o zaman. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Kim konuşuyor grup adına bilmiyorum yani.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben söz istemiştim.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ayıp, ayıp!

BAŞKAN – Lütfen, arkadaşlar, herkes görüşlerini grubu adına ifade etti. Lütfen arkadaşlar, sonuna geldik, biraz sabır, az sabır.

Buyurun Tatlıoğlu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, lütfen...

BAŞKAN – Herkes böyle konuşuyor yani burada herkes sussun ben konuşayım diye, böyle bir imkân olmuyor maalesef.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

9.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Parlamentonun mehabetine uygun davranılması gerektiğine, partili Cumhurbaşkanı sistemine ve Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, bu Parlamentonun mehabetine uygun davranmak lazım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yanındakine söyle sen onu.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yanına bak, yanına!

BAŞKAN – Şüphesiz Sayın Tatlıoğlu.

ERHAN USTA (Samsun) – Zorunuza gitti değil mi, zorunuza gitti.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben, gerçekten, Sayın Oktay, Plan Bütçede de zor durumda kaldığında bunu vurgulamıştım, bir sistem ortaya koyuyoruz, partili Cumhurbaşkanı sistemi ama bunun süreçleriyle ilgili hiçbir şey yapmıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha açalım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – O nedenle de daha önceki müzakerelerde siyasi sorumlulukla, siyasi kişiler karşı karşıyayken bu durum böyle oluyor. Bunu düzeltmeme gibi, hiçbir adım atmama gibi bir vebali var siyasal iktidarın ama ben esas şunu söylemek istemiyorum: Sayın Elitaş'ın vurgusuna... Sayın Elitaş, anladım ki iktidarın gidişini Millet İttifakı'na yönelik fitne yürüyüşü kurtarmaz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Korkunun da ecele faydası yok.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sen 6'lı masaya laf söyle, 6'lı masaya, gyanan masasına laf söyle.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Anlaşıyor ki Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı sizin rüyalarımızın korkusu. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Hiç merak etmeyin, 13'üncü Cumhurbaşkanı inşallah bizim adayımız olacak, Türkiye de rahatlayacak, Meclis de rahatlayacak, hiçbirimiz bu ortamı yaşamayacağız.

Hepinize saygılar sunarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çatlasın fitneler, çatlasın! Fitneler çatlasın.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, şu Kılıçdaroğlu bir aday olsun, görelim ya, hodri meydan!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çatlasın fitneler, ortanızdan çatlayın.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hodri meydan ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Oluç, lütfen, çok kısa...

Buyurun.

10.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sayın vekiller...

Sayın Elitaş, önce size bir şey söylemek istiyorum: Siz bir zümreyi savunmaktan söz ettiniz. Şimdi, bakın, ben size şu sıralarda oturanlarla ilgili bir şey söylemek istiyorum: Yanımda bir Zaza oturuyor, onun yanında Kurmanci, Ezidi, arkamda oturan Alevi Türk, işte Kürt Alevi... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Oluç, lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ...onun arkasında oturan Türk. Niye söylüyorsunuz? Biz bir zümreyi savunmuyoruz...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Demokrasiyi savunun, demokrasiyi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ...biz bu Türkiye'deki bütün farklılıkların, farklı inançların, kimliklerin, ana dillerin, kültürlerin eşit ve özgür koşullarda bir arada yaşamasını savunuyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Öyle demedin ama öyle demedin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu, bir zümreyi savunmak değil, siz diyorsunuz ya “Biz bütün herkesi kucaklıyoruz.” diye. Biz zaten kucaklamışız herkesi ve bu, hepimizin ortak değeri hâline gelsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bütün farklılıklar zenginliğimizdir. Bu farklılıklarımızla hep birlikte eşit koşullarda yaşayalım diye mücadele ediyoruz. Bu, bir zümre savunmak değil; Türkiye'nin bütün farklılıklarını savunmak, onlara saygı duymak, o farklılıkların devlet güvencesi altına alınmasını savunmaktır esas itibarıyla; bunu vurgulamak istiyorum.

Bir de son cümle: Sayın Oktay yani tabii, daha çok tartışacağız bu meseleyi ama sizin kuzeydoğu Suriye'de yapmak istediğiniz şey demografik değişim yaratmaktır; Afrin'de yaptığımız odur, 30 kilometrelik hatta yapmaya çalıştığımız da odur. Demografik değişim ancak ve ancak saldırı ve işgalle olur. Biz bir tek insan bile hayatını kaybetmesin diye mücadele ediyoruz ve buraya çağırıyoruz herkesi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

11.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit olan Piyade Komando Binbaşı Mehmet Duman'a ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; vatan ve milletle ilgili verdiğimiz mücadelede şehit düşen şehit binbaşımıza Allah'tan rahmet, milletimize başsağlığı diliyorum.

Şimdi, ben size dönüp konuşarak söylüyorum: Az önce de gene -ya, yalan söylediniz demek istemiyorum ama- gerçek dışı beyanda bulundunuz, az önce. Dediniz ki: “Bu Veysel Filiz ile ben kamuya açık bir alanda resim çektirdim.” Bu, makamda çektirdiğiniz resim; bu, makamda çektirdiğiniz resim gibi daha 4 tane, 5 tane resminiz var; beraber. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yani az önce ya, az önce yalan söylediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Peki, bu Veysel kim, ben size söyleyeyim: AK PARTİ'nin siyaset akademisinde ders veriyordu. AK PARTİ'nin siyaset akademisinde ders veriyordu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Haberin yok, değil mi? Haberi yokmuş gibi davranıyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu Veysel Filiz, AKP'nin Avrupalı Müslümanlar girişimcisinin sözcüsüydü. Bu Veysel Filiz, 10 kilo eroinle yakalandı. (CHP ve İYİ Parti sıralarından “100, 100” sesleri) Pudracılara hocalık yapan Veysel Filiz. Şu, işte burada, az önce, az önce doğruyu söylemediniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Haberin yokmuş gibi davran. Şaşırmış gibi davran, şaşırmış gibi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O yüzden, söylediğiniz sözlerin hiçbir karşılığı yoktur, yazıklar olsun size ya, yazıklar olsun! (CHP sıralarından “İstifa! İstifa!” sesleri alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İlk defa görüyorsun, değil mi? Eroinci, eroinci o. İlk defa görüyorsun.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Grup Başkan Vekillerine tutanağın son hâlini dağıttım. Sayın milletvekilleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Arkada görüşelim. Sayın Başkan, arkaya çağırın, görüşelim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tutanak ortada, açık ve net tutanak kardeşim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Her zaman öyle yapmıyor muyuz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Özür dilerse İç Tüzük belli.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İncelenmemiş tutanak zaten.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Her zaman yaptığımız şey.

BAŞKAN – Bir dakika.

VI.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ

1.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'e, TBMM İçtüzüğü'nün 160'uncu maddesinin 3'üncü bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in Dördüncü Oturumda sarf etmiş olduğu sözlerini İç Tüzük'ün 160'uncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kaba ve yaralayıcı sözler sarf etmek ve hareketler yapmak kapsamında görüp kınama cezası gerektirdiğini ifade etmek istiyorum. Bu sebeple, İzmir Milletvekili Atıla Sertel hakkında İç Tüzük'ün 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası teklif ediyorum. Sayın Sertel buradaysa kendisine savunma için söz hakkı vereceğim, kendisi isterse savunmasını bir arkadaşına da yaptırma hakkına sahiptir.

Sayın Sertel savunma yapacak mı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben yapacağım.

BAŞKAN – Savunma için mi?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kaçmış, kaçmış.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tutanak eksik, ham tutanaktan işlem yapılmaz.

BAŞKAN – Tabii, burada kullanılan ifadenin ne olduğunu Grup Başkan Vekillerimiz biliyor ama ben bunu burada tekrar edemem.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada bazen İç Tüzük'te yazılı olmayan teamüller vardır. Böyle konularda Meclis Başkan Vekilleri defalarca arkadaşlarımızı, Grup Başkan Vekillerini arka tarafa çağırılmışlardır, orada oturup ne yapmamız gerektiğine karar vermişizdir ve Meclise gelip de gereğini yapmışızdır.

Bir kere şu elimize gelen tutanak, ham tutanaktır yani bütün burada konuşulanlar yazılı değil. Burada sarf ettiği sözü başka bir milletvekiline değil, kendisine sarf etmiştir, kendisiyle ilgili söylemiş. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Çok açık, çok açık.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun efendim, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Arkadaşlar, çok açık, çok net.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Özkoç, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Şimdi, gelelim...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Annesine hakaret etmesine de razı olmayız, kendi annesine de hakaret etmesine razı olmayız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Özkoç, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Arkadaşlar...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Arkadaşlar...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan... Sayın Başkan... Okuyun ya.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Hayır, demiştir ki “Eğer bu sözün muhatabı olarak beni görüyorsanız, ben böylesem” diye kendisiyle ilgili bir şeyi söylemiştir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Asıl yalan bu, asıl yalan bu.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Burada tutanakta öyle yazıyor, tutanakta öyle yazıyor.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Özkoç, okuyun, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Burada tutanakta yazıyor, bakın tutanağa.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Tutanağa bakın. Tutanağa bakın, tutanakta böyle yazıyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle yazmıyor, öyle yazmıyor.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Bir başka milletvekiline değil, kendisiyle ilgili “Eğer ben böylesem” diyerek konuşmuştu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle değil, öyle değil.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Aynen burada, işte tutanak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle değil bak...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – İşte, okuyun, Sayın Özkoç, okuyun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Okurum, okurum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Türkiye duysun, okuyun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Doğruyu söylemeyen” diyor “söylemeyen” herkesi genellemiş ya!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun, Türkiye duysun Başkan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Doğruyu söylemeyen” diyor ya!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okuyun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açıkça... Öyle değil, sizin söylediğiniz gibi değil.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Aynen öyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Annesine de hakaret edemez.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Onun için, bunun kararını bugün burada oldubittiyle alıp sanki bir başka milletvekiline hakaret etmiş gibi bir karar alırsanız bu kesinlikle doğru olmaz, kesinlikle olmaz, bunu reddediyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Peki, niye kaçtı?

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Bunu bir oldubittiye getirmeyin.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Özkoç, niye kaçtı; niye, niye?

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Yarın bunu oturur kendi aramızda tartışırız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kendine güveniyordu, niye kaçtı?

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Bugün... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Geçelim arkaya. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Okumadınız.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

Değerli arkadaşlar...

(AK PARTİ sıralarından “Bütün anneler kıymetlidir, biz o vekilin annesinin hakkını da savunuyoruz.”

“Bütün anneler kutsaldır.” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Özkoç “ham tutanak” diyor. O oturumdaki durumu burada konuşmadık. Ne dedik? Ben ifade etmiştim, tutanağın tetkik edilmesini arkadaşlarımıza söyledik. Farklı arkadaşlarımız farklı heyetler hâlinde Tutanak Hizmetlerinde dinlediler ve bu, buradaki tutanaklarla, Tutanak Hizmetlerinin normal prosedürüyle gerçekleşti, verildi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İncelenmemiş, ham tutanak...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Elitaş, çok özür dilerim, bir şey söyleyebilir miyim?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Estağfurullah Başkanım, buyurun.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika... Ben de konuşmayayım isterseniz, gideyim ben, konuşun siz kendi aranızda. Lütfen...

Birincisi bu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama ham tutanak...

BAŞKAN – İkincisi şu: “TBMM Başkan Vekilleri şöyle yapıyor, böyle yapıyor.” Bu çok tuhaf bir şey.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – TBMM Başkanlığının bir tutumu olur, bu da Başkanın tutumudur; Başkan Vekilleri Başkanın tutumuna uyar; Başkan, Başkan Vekillerinin tutumuna uymaz. Lütfen...

Bir başka husus da şu: Arkadaşımızın söylediği söz eğer bir milletvekilini muhatap alarak söylenmiş olsaydı bu zaten geçici çıkarma cezası gerektirirdi. Onun için biz kınama teklif ediyoruz, geçici çıkarma değil ama söz, kaba ve yaralayıcı bir sözdür. Tutanakta yer alan böyle bir sözün bu Meclis tarafından cezasız bırakılması doğru değildir, net. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Söylemiş sonuçta, kime söylediye söylemiş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, milletvekiline yönelik söylemediğini söylüyor Başkan. O da diyor ki: “Milletvekiline yönelik söylemedim.”

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Hayır, söylemiş sonuçta.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kendi anasına mı söyledi?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, o kadar güveniyorsa niye gitti? Konuşsaydı burada, konuşsaydı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, İzmir Milletvekili Atila Sertel’e kınama cezası verilmesini Genel Kurula teklif ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (CHP sıralarından gürültüler) Kınama cezası Genel Kurulca kabul edilmiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, böyle oldu bittiyle olmaz.

BAŞKAN – Kınama cezası Genel Kurulca kabul edilmiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kabul etmiyorum! Kabul etmiyorum!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, izin verir misin, bir cümle söyleyeceğim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Doğruyu söylemeyen milletvekiline yazıklar olsun! Yanımızda oldu, yanımızda oldu.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Söylemiş sözü, duydum, söylemiş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Niye çarpıttınız? Niye çarpıttınız? Söylediği gibi oldu. Yazıklar olsun o milletvekiline! Yazıklar olsun size be! Hiç mi vicdanınız yok ya! Yanımızda oldu ya, size söylenen hiçbir şey yok. Yazıklar olsun! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Oku ya! Tutanağı oku ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tutanağa bak, tutanağa!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un İzmir Milletvekili Atila Sertel'e verilmesi teklif edilen kınama cezasının savunması için yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Özkoç savunma yaparken “Kendi kendisine söylemiştir.” dedi. Biz hiçbir annenin o söze muhatap olmasını arzu etmeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O milletvekili velev ki kendi annesini kastettiğini ifade etse bile o bir hakarettir. Bir kadına, bir anneye yapılmış bir hakarettir ve bu da affedilemez. Bunun mazereti yoktur, savunması yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Helal olsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Onu söyledik zaten.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kendi annesine saygısı olmayanın başkasına saygısı olmaz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2023 yılı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bir cümle söyleyebilir miyim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

13.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tutanağı biz de okuduk, herkes okudu. Tutanakta görmekten memnun olmadığımız kelimeler var, o konuda kimse bir şey demiyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Ama siz biraz önce söylerken de “Zaten biz bunu bir milletvekiline söylemiş olduğuna düşünseydik...” diyerek bunun bir milletvekiline söylenmediğini... Sayın Özkoç'un da söylediği gibi, kendisiyle ilgili bir ithama, iftira kabul ettiği bir ithama, böyleyse “...” demiş oldu. Burada, Sayın Elitaş'ın bunun üstüne, yok, “Bir milletvekiline, annesine...”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle demiyor! Öyle demiyor!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, çevir kazı, yanmasın! Boş ver ya! Oku ya! Okuyun şu tutanağı ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Burada Sayın Elitaş'ın bunun üstüne “Yok, bir milletvekiline, annesine...”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle değil, öyle değil! Tutanak öyle değil!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tutanağa bak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu, fırsatçılıktır, bu yaptığınız kumpastır, bu yaptığımız geçmişte iltisaklı olduğunuz yapının kurduğu tuzaklardan bir tanesidir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tutanak asla öyle değil! Tutanak farklı!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkanım, okut şu tutanağı ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunu kesinlikle reddediyoruz ve iade ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

14.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Mecliste erkek egemen bir yaklaşımın olduğuna ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yani bu Mecliste sürekli bir erkek egemen yaklaşımın olduğunu maalesef söylüyoruz ve sıklıkla bunu hatırlatıyoruz maalesef. Yani demin de...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Eril bir dil var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Eril bir dil var, hepinizde var, bütün erkeklerde var maalesef; istisnalardan özür diliyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bir kınayın ya! Bir kınayın!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani Cumhurbaşkanı Yardımcısı da burada onlarca defa “Kadınlarımız... Kadınlarımız...” Biz, kimsenin değiliz ya! Biz, birer bireyiz yani bunu reddediyoruz.

Diğeri de... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Şu CHP'li vekili kına, kına!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, bunu dinleyin bari!

Biz, erkeklerin birbirleriyle kavga ederken kadınlara cinsiyetçi, gerek sözlü gerek fiziksel küfredmesini kınıyoruz. Burada da erkek kavgasında cinsiyetçi bir küfür edilmiştir. Bu nedenle “evet” oyu verdik ama biz bütün cinsiyetçi laflara karşıyız. “Ananı al git.” lafını da “sürtük” lafını da eril bütün lafları kınıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayın milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Söz mü istiyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan... Sayın Başkan, iki buçuk saat konuştu ya! Beş dakika konuşturdunuz, nasıl söz veriyorsunuz tekrar tekrar? İki buçuk saat konuştu.

BAŞKAN – Allah Allah! Sizin grup adına da konuşuldu. Bu süreleri ben belirlemedim, siz belirlediniz, Genel Kurulda karar alındı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamam da şimdi niye söz veriyorsunuz?

BAŞKAN – Ama şimdi ayrı...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O zaman bana da söz vermeniz lazım.

BAŞKAN – Tamam, bir şey söylediniz. Ha, siz söylediniz az önce.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vereceksiniz o zaman.

BAŞKAN - Sayın Oktay, buyurun.

15.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sadece bir olayın kayda girmesiyle ilgili ifade etmek istedim. Şimdi resmi getirdiler bana, gördüm. Bu resim benim makam odam değil. Bu resim yine bir il ziyareti çerçevesinde bir yere gitmişiz ve bizim normalde kontrolümüzde olan bir ortam değil. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ya, uyuşturucu kaçakçıları var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Her yerde seni takip ediyor demek ki bu adam nasıl bir şeyse! Her yerde seni takip ediyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yine, büyük ihtimal, kamuya açık bir ortam. Dolayısıyla kayda geçmesini isterim.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi iki teklifin maddelerine geçilmesini sırayla oylarınıza sunacağım.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi sırasıyla her iki teklifin de 1'inci maddelerini okutuyorum.

Buyurun:

2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TEKLİFİ**BİRİNCİ BÖLÜM****Gider, Gelir, Finansman ve Denge****Gider**

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 4.423.341.574.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 365.390.724.000 Türk Lirası,

c) (m) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 19.535.347.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

2021 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TEKLİFİ**Gider bütçesi**

MADDE 1- (I) 19/12/2020 tarihli ve 7258 sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.328.254.386.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 119.877.971.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 8.436.256.000 Türk Lirası, ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2021 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 1.576.863.007.942,69 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 168.883.446.548,22 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 8.614.404.050,80 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2021 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 1.603.545.135.913,74 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 161'inci maddesi uyarınca bütçe kanunu teklifi ile kesin hesap kanunu teklifinin görüşmeleri birlikte yapılacağından, okunmuş bulunan 1'inci maddeler kapsamına giren kamu idarelerinin 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçeleri ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesaplarının görüşmelerine yarınki birleşimde başlanacaktır.

Alınan karar gereğince, programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını görüşmek için 6 Aralık 2022 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.11

VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, son 5 yılda yurtdışına göç eden 18-30 yaş aralığındaki kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/73967)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim. 26.10.2022

Av. Burak ERBAY

Muğla Milletvekili

Özellikle son yıllarda Türkiye'den yurtdışına göç eden genç nüfus sayısında büyük bir artış yaşanmaktadır. Gençlerimiz geleceklelerini yurtdışında aramakta, hayat ve kariyer planlarını buna göre düzenlemektedir. Ülkemizde, gençlerimiz ekonomik, sosyal, siyasal sorunların yanı sıra siyasal iktidarın baskıcı, özgürlükleri kısıtlayıcı politikaları nedeniyle her geçen gün ülkeden daha fazla ayrılmak ve AB ülkeleri yanı sıra ABD ve Kanada gibi ülkelere göç etmek için fırsatlar kollamaktadır. Özgürlüklerinin elinden alındığını düşünen, mutsuz ve umutsuz olan, siyasal iktidara yakın olmanın her türlü imkanı sağladığını düşünen bu nedenle de ülkesinde bir gelecek görmeyen, her eğitim ve yaş gurubundan gencimiz yurtdışına çıkmak ve yaşamını orada sürdürmek istemektedir.

ABD Gümrük ve Sınır Koruma Dairesi'nin verilerine göre, 2019 Ekim – 2022 Temmuz döneminde Meksika sınırından ABD'ye kaçak yollarla geçerek iltica talebinde bulunan Türk vatandaşlarının sayısı 21 bin 965 kişiye yükselmiştir. Bu sayının büyük çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. Diğer yandan her yıl AB ülkelerine göç edebilmek için binlerce gencimiz başvuruda bulunmaktadır.

Bu göç dalgası sadece nitelikli eğitim almış gençlerimizi kapsamamaktadır. Toplumun her eğitim katmanından gencimiz ülkeden ayrılma planı yapmaktadır.

Bu durum ülkemizin geleceği açısından büyük riskler taşımaktadır. Bu nedenle gençlerimizin, ülkemizden yurtdışına gitme sebepleriyle ilgili olarak aşağıdaki sorulara cevap verilmesini arz ederim.

- 1) Türkiye'den son 5 yılda yurtdışına göç eden 18-30 yaş aralığındaki insan sayısı kaçtır?
- 2) Göç eden nüfusun yıllara göre dağılımı nedir?
- 3) Bu insanların yaşlarına göre dağılımı nedir?
- 4) Göç eden insanların eğitim durumları nedir?
- 5) Son beş yılda eğitim amacıyla yurtdışına giden insan sayısı kaçtır?
- 6) Yurtdışında eğitimini tamamlayan ancak yurda geri dönmeyen insan sayısı kaçtır?
- 7) Son 5 yıl içinde yurtdışına çıkan hekim sayısı kaçtır?
- 8) Türkiye'nin ASELSAN, TAI, ROKETSAN, TÜBİTAK gibi önemli kurumlarında görev yapan mühendislerimizden kaç kişi son 5 yıl içinde yurtdışına göç etmiştir?
- 9) Türkiye üniversitelerinde görev yapan kaç akademisyen son 5 yıl içinde yurtdışına göç etmiştir?
- 10) Bugüne kadar gençlerin göç nedenlerini tespit etmeye yönelik olarak bilimsel bir çalışma yapılmış mıdır?
- 11) Her geçen gün daha fazla göç eden gençlerimizin ülkemizde kalması için çalışmalar yapılmakta mıdır?
- 12) Birçok ülke dünyanın çeşitli yerlerinden genç ve nitelikli beyinleri ülkesine davet etmekte ve bu insanlara çeşitli imkanlar sunmaktadır. Ülkemizde bu yönde bir çalışma var mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

GÜNLÜDÜR

Sayı : E-48360949-610-121478

Konu : Soru Önergeleri-558

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1112145 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Muğla Milletvekili Sayın Burak ERBAY tarafından verilen 7/73967 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

29'UNCU BİRLEŞİM
5 ARALIK 2022 PAZARTESİ
SAAT: 12.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5 Aralık 2022 Pazartesi günkü gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1’inci ve 2’nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 5 Aralık 2022 Pazartesi günü saat 12.00’de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00’den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 16 Aralık 2022 Cuma günü görüşmelere saat 14.00’te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalarına devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de 70’er dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda, istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların 80 dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların 80’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir); siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların beşinci turda 80’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), altıncı turda 60’ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), yedinci turda 65’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), diğer turlarda ise 70’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük’ün 61’inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye 60’ar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük’ün 86’nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 23.11.2022 tarihli 24’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

*Dışişleri Komisyonu

06.12.2022 Salı - Saat:14.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

29'UNCU BİRLEŞİM 5 ARALIK 2022 PAZARTESİ

SAAT: 12.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 362) 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtım tarihi: 02.12.2022) (X)

2.- (S. Sayısı: 363) 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtım tarihi: 02.12.2022) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

1'inci Gün

5.12.2022 PAZARTESİ

Saat : 12.00 – Program bitimine kadar

- Yürütmenin sunuş konuşması

- BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNDE GÖRÜŞMELER

(İYİ PARTİ, MHP, HDP, CHP, AK PARTİ)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 70'er dakika)

(Kişisel konuşmaların süresi biri lehte ve biri aleyhte olmak üzere: 10'ar dakika)

- Bütçenin maddelerine geçilmesinin oylanması